

Informazioni su questo libro

Si tratta della copia digitale di un libro che per generazioni è stato conservata negli scaffali di una biblioteca prima di essere digitalizzato da Google nell'ambito del progetto volto a rendere disponibili online i libri di tutto il mondo.

Ha sopravvissuto abbastanza per non essere più protetto dai diritti di copyright e diventare di pubblico dominio. Un libro di pubblico dominio è un libro che non è mai stato protetto dal copyright o i cui termini legali di copyright sono scaduti. La classificazione di un libro come di pubblico dominio può variare da paese a paese. I libri di pubblico dominio sono l'anello di congiunzione con il passato, rappresentano un patrimonio storico, culturale e di conoscenza spesso difficile da scoprire.

Commenti, note e altre annotazioni a margine presenti nel volume originale compariranno in questo file, come testimonianza del lungo viaggio percorso dal libro, dall'editore originale alla biblioteca, per giungere fino a te.

Linee guida per l'utilizzo

Google è orgoglioso di essere il partner delle biblioteche per digitalizzare i materiali di pubblico dominio e renderli universalmente disponibili. I libri di pubblico dominio appartengono al pubblico e noi ne siamo solamente i custodi. Tuttavia questo lavoro è oneroso, pertanto, per poter continuare ad offrire questo servizio abbiamo preso alcune iniziative per impedire l'utilizzo illecito da parte di soggetti commerciali, compresa l'imposizione di restrizioni sull'invio di query automatizzate.

Inoltre ti chiediamo di:

- + *Non fare un uso commerciale di questi file* Abbiamo concepito Google Ricerca Libri per l'uso da parte dei singoli utenti privati e ti chiediamo di utilizzare questi file per uso personale e non a fini commerciali.
- + *Non inviare query automatizzate* Non inviare a Google query automatizzate di alcun tipo. Se stai effettuando delle ricerche nel campo della traduzione automatica, del riconoscimento ottico dei caratteri (OCR) o in altri campi dove necessiti di utilizzare grandi quantità di testo, ti invitiamo a contattarci. Incoraggiamo l'uso dei materiali di pubblico dominio per questi scopi e potremmo esserti di aiuto.
- + *Conserva la filigrana* La "filigrana" (watermark) di Google che compare in ciascun file è essenziale per informare gli utenti su questo progetto e aiutarli a trovare materiali aggiuntivi tramite Google Ricerca Libri. Non rimuoverla.
- + *Fanne un uso legale* Indipendentemente dall'utilizzo che ne farai, ricordati che è tua responsabilità accertarti di farne un uso legale. Non dare per scontato che, poiché un libro è di pubblico dominio per gli utenti degli Stati Uniti, sia di pubblico dominio anche per gli utenti di altri paesi. I criteri che stabiliscono se un libro è protetto da copyright variano da Paese a Paese e non possiamo offrire indicazioni se un determinato uso del libro è consentito. Non dare per scontato che poiché un libro compare in Google Ricerca Libri ciò significhi che può essere utilizzato in qualsiasi modo e in qualsiasi Paese del mondo. Le sanzioni per le violazioni del copyright possono essere molto severe.

Informazioni su Google Ricerca Libri

La missione di Google è organizzare le informazioni a livello mondiale e renderle universalmente accessibili e fruibili. Google Ricerca Libri aiuta i lettori a scoprire i libri di tutto il mondo e consente ad autori ed editori di raggiungere un pubblico più ampio. Puoi effettuare una ricerca sul Web nell'intero testo di questo libro da <http://books.google.com>

COLL.
V. S. J.

S 183. 12.

CA 11-17-17

X 687

501

BIBLIOTHÈQUE, S. J.

Les Fontaines

60 - CHANTILLY

Laiffond 95
ADRIANI TVR-

NEBI PHILOSOPHIAE, ET

GRAECA RV M LITERARVM REGII

professoris, commētarius in librū primum

carminum Horatij. *Coll. Paris. Soc. Jesu*

EIVSDEM ADRIANI TVRNEBI COM-

mentarius in locos obscuriores Horatij, ex

eius Aduersariorum libris excerptus.

M. ANTONII MVRETI ET

Aldi Manutij in eundem Horatium annot.

PARISIIS,

Apud Martinum Iuuenem, via S. Io. Late-
ranensis, ad insigne Serpentis.

1 5 7 7.

CVM PRIVILEGIO REGIS.

EXTRAIT DV PRIVILEGE
DV ROY

L est permis à Martin le Jeune, libraire & imprimeur en l'université de Paris, d'imprimer ou faire imprimer vn liure intitulé, *Adriani Turnebi Philosophia, & Græcarum literarum Regij professoris, commentarius in librum primum carminum Horatii, Eiusdem Adriani Turnebi commentarius in locos obscuriores Horatii, ex eius Aduersariorum libris excerptus.* Defendant à toutes personnes, de quelque estat qualité ou condition qu'il soyēt, de n'imprimer ou faire imprimer, vèdre ne distribuer, autres que ceux que ledict le Jeune aura imprimé ou faict imprimer, pendant le temps & terme de six ans finis & accomplis, sur les peines arbitraire contenues aux lettres de priuilege. Donné à Bloys le 15.iour de Feurier 1571.

PAR LE ROY.

Maistre Iean du Bourg maistre des requestes ordinaire de son hostel present,

Signé Langlois.

BIBLIOTHÈQUE S. J.

Les Fontaines

60 - CHANTILLY

ODO TURNEBVS

LECTORI S.

OHANNES Furdinus vir doctissimus, idemque patri meo Adriano Turnebo amicissimus, cum hæc in librū primum carminū Horatij scholia inter parētis defuncti Aduersaria reperisset, & ex autogra pho descripsisset, atque omnes locos qui in libris Aduersariorū hunc auctorē explicāt, addidisset, decreuit tandem in lucem emittere. Quod mortē præuentus præstare non potuit. Itaque hūc tibi, Lector, librum vtendū fruendum longo post tēpore concedim⁹, atq; cum haud integrū, vt qui leui opera scriptus sit ab auctore, neque ei vltimā manū imposuerit. Atque vt nihil hoc loco dissimulē, decreuerat pater me⁹ in omnia Horatij poēmata annotationes edere: quas, vt ex quibusdam tumultuarijs chartis colligere possū, vel perfecerat, vel certē plus quā ad vmbilicū perduxerat. Sed, vt erat facilis & qui amicis nihil denegare auderet, eas quibusdam, quos amicos sibi esse credebat, vtedas dederat: qui eo mortuo hoc beneficium

maledictis compensarunt. Atque ex his annotationibus magnos Commentarios quos in hunc auctorem ediderunt, suppresso semper auctoris nomine, multis locis replerunt. Quod eo leuius esset ferendum, si à cōuicio abstinuis-
sent. Sed ea horum temporū est conditio, ut vix vnum aut alterum inuenias, quem verè amicū dicere possis. Sed hæc hæctenus. Habemus adhuc quosdam Theophrasti libellos à patre Latinos factos, quos diutius, cum erit otium, in situ & tenebris iacere non sinemus: tu interea his
fruere &
vale.

...

ANNOTATIONES IN LIBRUM PRIMUM

Carminum Horatii per Adriam

Torneum.

In primam Odam.

Puerum Olympicum) Quidam studio alcedorum equorum contentum ob victorias Olympicas, quod in nono quoque dicebant & *πενταετηρίς*. Nam cum quinto quoque anno Olympia committerentur, quod Olympiorum causa fiebat etiam intelligendum est. Victoria autem curulis et certaminis in ludis Olympicis erat omnium nobilissima, ut ex Herodoti plurimis locis, & è Pindaro intelligi potest. Eodem ferè quo Horatius modo Vergilius dicit, & *πενταετηρίς*.

Seu quis Olympiace miratus premia palmae

Pascit equos.

Euchus) velut in caelo collocat. *Mobilium*) Sic Acron & Porphyrio. legitur etiam *Nobilium*. *Tergeminis*). puto esse magnis. ut,

A

ter-

— *tergeminum mugeat ore sepbos.* vt opinor, à Tergemino partu, qui magnus est: vt in Trigeminis Curiatijs, & Horatijs, nisi quis de tribus ordinibus intelligat. Quod non perin de placet — *hunc ducit hiantem.*

Ambitio geminatur enim plebisque patrūque Illi robur & es triplex. Attalici conditionibus.) Nulla conditione à proposito demoueas, nec efficias vt nauta sit. Sic Cicero, *Velim Syria conditione.* vbi Hyppix legitur, cum Syriam prouinciam opulētissimam dicat. *De die.*) Qui de die epulabantur, delicati cenfebantur. — *vos conuiuia sumptuosiora.*

De die facitis mei Sodales,

Querunt in trinio vocationes. Cum autem totus dies impendi negotijs debeat, qui de die conuiuatur, diem frangit, & de eo detrahit partem. Infra,

Cum quo morantem saepe diem mero

Fregi. Caput sacra) ad fontem. Fontes enim & scaturigines capita aquarum vocantur. Ad capita autem fluminum pingebantur dii vni fundentes flumen. Et deum quem aquæ præesse putabant, præcipuè eo in loco versari cenfebant.

Virg. 7. 42.

Calat'q; annē fundens pater Inachus & na. Neg, tibias) Nam more Romano ad tibias carmina canebantur, non solum ad lyram: cum in epulis ad Tibicinē canere solere, de clarissim

mo-

morum virorum virtutibus, idque Romano magis, quam Græcomore dixit. *Sidera vertice.*) Alludit ad id quod Græci hyperbolicè dicunt τῇ κεφαλῇ ἔρχον ἀράσσων.

Ex Advers. lib. 22. cap. 13.

Primo cantico Horatius, quo sua exorditur carmina suffragium Mæcenatis eblandi-
riconatur, ambitque ut inter Lyricos ab eo in bibliotheca dediceretur: sine suos velit libros Librariæ forulis in Lyricorum colonia reponi, siue inter lyricos statuum sibi poni petiit. *Sunt quos curricula puluerem Olympicum.* Colligesse iuvat: cū ait, significat aliquos studio equorum alendorum teneri ob victorias Olympicas, quod ἰπποτεοφῆν & τετραπποσοφῆν dicebatur. Nam cum quinto quoque anno Olympia committerentur, quod Olympiorum causa fiebat, etiam intelligendum est. Victoria autem curulis certaminis in ludis Olympicis erat omnium nobilissima, ut ex Herodoti plurimis locis & Pindaro intelligi potest. Eodem fere quo Horatius modo Virgilius dixit, *Sen quis Olympicæ miratus premia palma Pascit equos.* Attalicas autem conditiones vocat, regnum Asiæ opulentissimæ. Non si, inquit, regnum ei opulenti-
santis Asiæ, cui imperavit dissimulus Attalus, daret, de proposito demoueres. Attalicas au-

2. Georg.

A ij

tem

tem conditiones, ingentes & opulentissimas
intelligit, ob Afizopes, vt alio loco, neque
Lib. 2. od. 18. Attali. Ignotus heres regiam occupauit. Myrtoi
autem pelagi & Icarij vt periculorum me-
tionem facit, quod cum Aegaeum mare om-
nium esset vndosissimum, vt in periegesi scri-
bit Dionysius, eius partes erant. Nam Eusta-
thius ait, Icarium esse μέρος τι τῆς αἰγαίου.
de cuius fluctibus Homerus.

κινήθηδ' ἀγορή, ὡς κύματα μακρὰ θα-
λάσσης.

Flörtz Icarίοιο. De Myrtoo Plinius, Aegaei
pars Myrtoo datur. Icarijs autem fluctibus
Africum huctari dicit, qui creber procellis
ventus à Marone dicitur. vulturno tamē &
Austro potissimum agitari pelagus Icarium
dicit Homerus,

— τὰ μὲντ' εὐρύθε νότοσε
Ὠρὸν ἐπαίξας, τὰ δὲ διὸς ἐκ νεφελῶν.

Ex lib. 3. aduers. cap. 20.

Certot Tergeminis tollere honoribus, Initio
Carminum scribit Placcus, nec Grammati-
corum expositio fere cuiquam est ignota, fa-
cileque est eam è libris cognoscere. Ego me
ista de re sentetiam dissimulare non possum.
Honores enim tergeminos pro maximis &
amplissimis interpretor, vt cū populus inge-
tem tollit plausum aliquem honorans. Nam
saepo

sepe in hac notione hoc verbum à poëtis tri-
 ti animaduerti. Martialis, — *tergeminū mugine
 ore sophos.* id est, maxima voce succlamet so-
 phos. Tibullus, *Illum tergemina nantē confinia
 mortis.* i. Ingentis & multiplicis. Hinc adeo
 id factum suspicor, quòd quæ tergemina
 sunt, eadem ampla & magna sunt. Hæc, ut o-
 pinor, interpretatio haud paulo ad poëtę sen-
 sum accommodatior est, quàm interpretundę
 expositio.

Venire video in controuersiam quæ sit a- Lib. 8. cap. 15.
 pud Horatium trabs Cypria, Initio Carminū
 hoc versu, — *ut trabe Cypria Myrtoum pa-
 uidus nauta secet mare.* Ego prætermis-
 sis alio-
 rum sententijs quid existimem proferre non
 cunctabor: equidem poëtice sic intelligo si-
 gnificari nauim, præsertim cum Cyprus om-
 ni materia ad nauium ædificationem sic abun-
 daret, ut ab ima carina, ad summum carche-
 sium, siue subsidijs aliarum regionum totam
 nauim absolueret, & omnibus armamentis
 eam instrueret. Quis huic rei testis? Marcel-
 linus, cuius hoc testimonium est. *tanta autem
 tanquam multiplici fertilitate abundat rerum
 omnium eadem Cyprus, ut nullius externi indi-
 gens adminiculi viribus, à fundamento ipso cari-
 na ad supremos usque carbasos edificet onera-
 riam nauem, omnibusq; armamentis instructam
 mari committat.*

Lib. II. ca. 24.

Explicatio versu od. 7. lib. I. *Vndiq; decerptam fronti preponere oliuā*. Similis, inquit, est fere ratio & figura in illo primæ odæ loco.

— *me gelidum nemus,*

Nympharumq; leues cum Satyris chori

Secernit populo. Significat enim è locis nemorosis & folis quibus delectantur poëtæ, se delectari poëtices studio. Nam vt ad Florum scribit,

Scriptorū chorus omnis amat nem⁹, & fugit vrbes
Rite cliens Bacchi somno gaudentis & umbra.

In 2. Odam.

— *Iaculatus*) More Græco dixit qui βάλανον usurpare solent non solum pro mittere, & iacere verumetiam pro iaciendo ferire. *Columbis*) *Palumbis* qui in arboribus sedent, cum astra columbarum genera non soleant. Sic Virgilius — *gemina super arbore fidunt*. Multa autem columbarum genera ab Aristotele memorantur: In ijsque etiam referuntur turtures. *Vesta*) Quæ focum vrbis complectitur & tuetur, quam pro pop. Romano Vestales precari censebantur. *Candentes humeros*) Apollinem & Venerem ad expiendum scelus venire optat, quòd ea Numina fauisse Troianis visa sunt: & ex eo quoque fauere Romanis putabantur. Quod autem nubem dicit, id Homeri more facit, qui Numina semper

RU-

nube circumdat. Lib. I. de Apolline.

— ὅδ' ἦεν υκτιέονκ' ὡς. lib. γ. Iliados

— ἀλλά πῶς ἄγχι

ἔσθ' ἀθανάτων νεφέλῃ ἔλυμένος ὦμ' ὦμ'.

Ex aduers. lib. 6. cap. 8.

Mihi videtur Horatius secundo Carmine libri primi commemorare prodigia mortem Cæsaris secuta, offensionem deorum & iram ostendentia, & augurium deinceps ciuiliū bellorum euentumque portendentia. Cum autem solerent prodigia & portenta procurari & expiari, iraque deorum obsecrationibus & præcibus placari, vtrumque in ea oda reperiemus. Ostentum autem erat dirum & funestum, cum sacræ edes de cælo tangebentur ex quo scripsit,

— & rubente

Dextera sacras iaculatus arces

Terenit urbem. Sic M. Tullius.

Nam pater altitonans stellanti nixus olympo

Cice. lib. 1. de diuin.

Ipsæ suos quondam timulos ac templa petiuit,

Et Capitolinis iniecit sedibus ignes. & alio loco Horatius

Tu parum castis inimica mittes

Horat. libro

Fulmina lucis. Iam quod rubentē dex-

od. 12.

tram dixit, id vero fecit vt tertiam manubiam significaret, quæ ignea est & minax, & ab Ioue de consilio deorum superiorum mittitur,

A. iij

eduxit

Apud Fest.
lib. 11.

aduritq; & magnam significationem habet,
statumque mutat vt à Verrio scribitur. Apud
Horat. *Iaculatus arces*, est quod Græcè dici-
tur ἐβαλεν, id est, ferijt. Iliam autem vlticē
esse necis Cæsaris dicit, quod Iulia familia ab
Iulo esset, qui & *Itus erat*, dñm res stabat *Ilia*,
vt poëta scribit. ab Ilo autem *Ilia* erat oriun-
da, vt & reges Albanorum. Eam vxorem Ti-
beris ait Horatius, cum alijs fuerit Anienis,
quod ex eo fictum est, quòd in Anienem ce-
ciderit. Ouidius,

Ouid. 3. amo-
rum eleg. 5.
Li. 21. ca. 20.

Nec te prater eo, qui per caua saxa volutus

Tiburis Argei spumifer arua rigas:

Ilia cui placuit. Iterum,

Atq; ita se in rapidas perdita misit aquas;

Ouid. 3. amor.
eleg. 5.

Supposuisse manus ad pectora lubricis amnis

Dicitur: & socy iura dedisse tori. Silius

libro duodecimo.

Ad genitorē Anio labēs sine murmure Tibrim.

Hic vt signa ferox dimensaq; castra locauit.

Et ripas tremefecit eques, perterrita pulsus

Ilia prima vadis sacro se coniungis antro.

Condidit. Veruntamen quia mox euehitur
in Tiberim Anio, quidni huic nupsisse videri
eodem modo possit, cum fortasse in confluē-
tem se obiecerit? Porphyrio narrat Ennium
scripsisse iussu Amulij in Tiberim præcipita-
tam fuisse: quod si est, Iustius vxorem, & ve-
rissimilius etiam eam finxit Tiberis. Proteus
autem

autem Phocas Neptunij pascit, vt Enalus eius equos: Sed & columbas cum dicit, palumbes intelligit, quæ in arboribus sedent, non item villaticæ. Expiationem prodigiorum & portentorum optat mandari dijs Romano amicis populo, vt Apollini, qui Romanis Troianorum progeni fauet. Nam vt ab Ouidio scriptum est.

Iuppiter in Troiam, pro Troia stabat Apollo. De Ponto.
& alioqui religiosissimè Romæ & augustissimè colebatur, additis ad religionem etiam magnificentissimis Apollinaribus ludis.

Cum Tiberim constet albicantes habere Lib. 22. ca. 7.
aquis, ex eoque Albulam olim vocatum fuisse, non indignum esse quæsitum videatur cur eum Flauû Maro appellarit lib. 9. sic scribens,

— *Ille suo cum gurgite flauo* Virg. 9. æn.

Accepit venientem. In quo non tam attendendam vocabuli vim quidam censent quàm transumptionem existimandam, cum enim homines flauï pulchri videantur ex eo dicunt factum esse, vt flauus pulchrum significet, qua notione hic accipiendum esse, vt & apud Catullum.

Flauus quam molli præcurrit flumine Molla. Catul. ad ian-
nam.

Sed & Hesychius doctissimus nomenclator
Flauum, & pulchrum etiam interpretatur. Verius sit tamen ob arenam ita vocari vt apud Maronem, — *& multa flauus arena.* Virg. 7. æn.

A v

Horat.

Horat. hic & Horat. *Vidimus flammam Tiberim retortis. Item*
lib. 2. od. 3. *Villag, flammam quam Tiberim lanit.*

Lib. 6. ca. 8.

Homer. Iliad.

5.

Nube cadentes humeros amictus. dixit ut

Homerus in Iliade *νεφέλη ἐιλύμενος ὤμους.*

& libro 1. ὅδ' ἦν νυκτὶ τοιαύτως. quod scilicet dii cum veniunt, tamen à nemine videntur.

Venus autem ut AENEAE mater, Romani generis erat parens, & AENEADUM genitrix

Lucret. lib. 1.

à Lucretio vocatur, Mars vero conditoris pater, atque ei etiam vindicata CÆSARIS nece, templum cognomento ultori cōdidit Augustus.

Augusto postremo assentatur, quem scelus cædis CÆSARIANÆ dicit expiassè cæsis interfectoribus, Mercurium hominis specie celantem, & deum inter homines gerentem. Mercurium porro etiam ultorem & expiatorem cupit, quia Troianis per Maiam cognatus erat. Quod autem ait, Hic ames dici pater atque Princeps. Ideo dicit, quia Augustus pater patriæ appellatus fuit, atque etiā ante hoc cognomen senator erat, & nomine principis Remp. sub ditionem accepit suam. Tacitus, Lepidi atque Antonij arma in Augustum cessere, qui cuncta discordijs civilib. fessa nomine principis sub imperium accepit. Nomē autem istud sumpsit eorum imitatione, qui principes, ut reor, senatus legebantur, aut quod Senatores principes dicerentur.

Lib. 17. ca. 26.

Solent Græci præsertim Attici, Persas appell-

pellare Medos, quòd à Medis ad Persas impe-
 rium translatus sit: Sed cum Oriētis & Persa-
 rum opes in Parthorū tandē concesserint di-
 tionē, Articorū imitatione Flaccus, vt equidē
 existimo, Parthos appellauit Medos, cum ait

Neu sinas Medos equitare multos

Te duce Caesar, & alio loco, Roma ferox da- Lib. 3. od. 3.
re iura Medis.

In 3. Odam.

Diua potens) Non putem esse id referendū
 ad Sidus Veneris: sed ad deæ numen ortæ ma-
 ri. vnde illud — *Venus orta mari mare prestat*
eunti Robur) Homerus — ὃ γὰρ ἐκ δρυός ἐστι
 χάλκεος ἐξ μοι ἦτορ. *Rabiem Noti*) Austro
 flante quàm Aquilone maiores multo conci-
 tantur æstus. Cuius Aristoteles rationem in
 quæstionibus naturalibus docet, *Timuit gra-*
dum) mortis magnitudinem & acerbitem.
 Mors enim ab alia morte, gradu differt.

Ouid. epist.
 Sapp. Phaoni.

Ex aduers. lib. 11. cap. 27.

Quispiam locum non putabit fuisse inuo-
 candæ Veneri fortasse in nauigatione, cū tamē
 Horatius ita scribat, *Sic te diua potēs Cypri*: cū
 ea porius amorum fœdera, quàm nauigatio-
 nū pericula curet, Sed vt in versu est, *Venus or-*
ta mari mare prestat eūti. & Venus cognomēto
 marina colebatur. Horatius *Lanum marina qui*
Veneris lætus. & Venus Pontia cognominata
 apud

Ouid. epist.
 Sapp. Phaoni.
 Lib. 3. od. 26.

apud Pausaniam legitur. Quod autem Notum arbitrum Adriæ dicit, id ex eo facit, ut reor, quod Austro flante ut Aristoteles scribit in naturalibus quæstionibus, maiores concitantur in mari fluctus. Nam velut ex imo oritur, attollit undas quas ex alto ingruens premit Aquilo.

At vero mortis gradus, eius est ingressio accessus & aduentus, qui interdum formidabilior est & truculentior, interdum clementior: sed qui navigationi se commisit, & mare rurgidum tentavit, nullum mortis quantumvis immanem impetum videtur reformidare. At vero corripere gradum est gradum raptim facere & carpere. ut, *Corripere viam interea & Corripiunt spatia.*

1. *æneid.*

6. *æneid.*

In 4. Odam.

Fauoni) Mense Februario cum flare Fauonius incipit oritur ver. mareque quod hyeme clausum fuerat nauigabile redditur *Tra-*
bunt autem est deducunt naues, quæ tota hyeme in naualia fuerant subductæ. *Arator*) Cû rura gelu hyems adstringit, terra non vertitur: arator ineunte vere, & pastores, qui stabulis hyeme continuerunt pecus, pastum foras agunt: & aratores terram arant.

Fauno) Quæ sacra Fauno fierent, explicat
Sex-

Sextus Siculus.

Pulsat pede) Ingreditur. Nam pulsare fores solemus, quibus apertis ingredimur. *Fabulaq; manes*) Loquitur ut Epicurus, qui Manes & inferos fabulas censet. Manes igitur te manent, qui fabulae sunt. *Lycidam*) Nomina meretricularum & puerorum catamitorum sumpsit Græca omnia ex antiquis poetis, ut & Lycidam.

Iam Cytherea choros dicit Venus, imminente Luna. cum dicit, ad id respexit quod Venerem vere reuerti censebant. Lucretius,

Lib. 9. ca. 27.

— it Venus, & Veneris prænunciis ante

Lucret. lib. 5.

Pennatus Zephyrus. Imminente Luna, quod est ex cælo illucescēte. præsultrix Venus choros ducit: quare noctu remotis arbitris terra grata numinibus est, cum cerni nolint: *Cum superis terrena placent,* inquit Papinius

Ex aduers. lib. 30. cap. 11.

Venus ineunte vere apud Flaccum, ducit choros, remisso relaxatoque anni frigore, quod ea anni parte optimo erat aduentare Venerem, eiusque antecurforem esse Zephyrum, qui Februario spirat, ut è Lucretio ante ostendimus. Venus autem & voluptatis & amoenitatis dea se choreis delectat. *Imminente Luna.* id est, vespere noctaque *Eam*, ut est apud Papinium, *superis terrena placent.*

No-

Nolūt enim dij se hominum oculis cerni, Ita has plagas celebrant & colunt, quo tempore homines in sua se recepere tecta, relictisque agris domi sopiti iacēt. Et ei gratias decentes Horatius adiungit. Quod preter argumētum esse ab Horatio factum, miror ab homine eruditissimo, & omnium propè scriptorum acri cenfore, & seверо critico iudicatum esse, cū esse Veneris comites gratias antiquorum religio crediderit, vt ex Seneca constat de beneficijs ita scribente, *Tres Chrysippus gratias agit Iouis & Eurynomes filias esse: atate autem minores quam Horas: sed melius scula facie & ideo Veneri datas comites.* Hoc ille si cogitasset, nec vesaniam reprehēdendi præceptus actus esset, ab instituta calumnia animum cohibuisset, Sed cur Flaccus *decentes* appellat? credo quod venustæ formosæque sunt: & honesta liberalique forma, bonaque vt dicit Seneca, facie. Alio autem loco eas dicit, *segnes nodum soluere*, quod vt reor implexis & consertis inter se manibus essent. Neque enim commodior excogitari fortasse interpretatio potest: presertim cum subpixa sit Senecæ auctoritate, cuius fiducia audacius loquitur. Seneca autem ita scribit, *Quare tres gratia & quare sorores & quare manibus implexis:* Iterum, *Quid ille manibus consertis in se radiuntium chorus?*

Lib. 3. od. 21.

Ex

Ex aduers. lib. 9. cap. 27.

Nunc & in umbrosis Fauno docet immolare *Lib. 9. cap. 27.*
lucis. ait ex consuetudine antiquorum qui Fau-
no rem diuinam faciebant, & ouilia lustrabāt
veris initio, antequam pecus, quod hiberno
tempore in septis villæ stabulatum erat, in a-
gros pabulatum educerent. Calphurnius,

— tu cespite uiuo

Calp. 5. eclog.

Pone focū Geniumq, loci Faunumq, Laremq,
Salso farre voca: tepidos tunc hostia cultros
Imbuat, atque etiam dum uiuit ouilia lustra.
Iam illud aquo pulsāt pede, est & quē ingreditur.
Nam fores pulsare solemus, ut aperiantur, &
domos ingrediamur, unde translatio sumpta.
Cur dicitur domus exilis Platonis? nepe quod
inanis & vacua sit, ut apud Maronem, Perq, *6. aenid.*
domos ditis vacuas & inania regna. Sic & Flac- *Lib. 1. epist. 6.*
cus alio loco, Exilis domus est cui non & multa
super sunt.

In 5. Odam.

Ex aduers. lib. 9. cap. 27.

Liquidos odores, vnguenta vocat ad diapasi- *Lib. 9. ca. 27.*
matum discrimen, quia odorata quidam, non
tantum liquida, sed sicca sunt.

Qui nunc te fruitur credulus aurea, va-
let, qui te fruitur charissima sibi, multum-
que

que amabili & optata, & sibi instat auri cupita, ut longè charissimum hominibus aurum est, nullumque pluris est metallum. Sic auream mediocritatem dixit, quod ea hominibus charissima, optatissima & preciosissima esse debeat, & tanti æstimanda, quanti est aurum, ut & reuera nonnullis est expetenda maxime.

Lib. 6. cap. 6.

Potenti vestimenta maris deo) potens est potiens, ut potenti vestimenta maris deo, id est, Neptuno maris potienti.

Suspendisse potenti

Li. 29. ca. 24.

Vestimenta maris deo, cum Horatius dixit, Neptunum intellexit, qui mari potitur, & cuius mare fors est.

In 6. Odam.

Vario) Qui carmen Heroicum, ut Homerus, optime scribebat Horatius, — forte epos acer,

Saty. 10. lib. 1.

Ut nemo Varius, dictum malle atque facetum, Duplicis) callidum intelligo ex Homero, qui cum πολυμήχανον vocat. Alio loco laboriosum esse dicit Horatius: quia πολύπλους ab Homero dicitur: Sic δὲ πλῆγς, Graeco dicitur astutus, & δὲ πλῆγς, calliditas.

Cedere nesci) alio loco, *Flex pernicacis ad pedes Achilles* *Tunica rectum*) more Homeri, qui Loricatedos Graecos vocat χαλκαστάς

tyndem Tytidem) Legendum Tydidem: Erat enim Tydei filius.

In 7. Odam.

Bimarisue Corinth.) Quod ἀμφιδά-
 λωσιν à Græcis poëtis dicitur, ita vertit
 Flaccus vocabulo nouato. *Intacte*) innup-
 ta virginis. Nam tangere, est rem habere. A-
 lio loco — *matronam nullam ego tango*. *Fronti*
præponere oliuam) Oliua Athenis procreata
 est. Qui igitur perpetuo Athenas celebrant
 & hoc argumentum captant, fronti librorû
 suorum semper oliuam præponunt, id est, in-
 itio suorum poematum oliuam illic natam
 celebrant. Ouidius de tristibus vel præpone-
 re oliuam & laudare oliuam in certamine Mi-
 norum, equo Neptuni præpositam, natam A-
 thenis, quæ decerpta fronti est, quia ex ea co-
 ronabantur victores Panathenæis. Μορία
 tatem vocabatur. Ergo significat oliuam à
 Pallade iuuentam, ex qua coronaretur victo-
 res. — *doctarum hedere præmia frontium*: simi-
 le est. *Decerptam* dixit, quod decerpebatur.
Aptum dicit equis) Homerus ἀργός ἐν ἵπ-
 πόβολον καὶ ἀχαΐδα καὶ λιγύναϊχα. Ver-
 tit aptum equis. *ditesq, Micenas*) ἀίμαδος
 ἦνασε πολυχεύσοιο μυχῆνης. Hinc dici po-
 test, quomodo reddi Homerica epitheta de-
 beant.

B

beant.

deant. *Patients Lacadamon*) quod ad aram Dianæ, pueri se mutuis verberibus. ita cederent, ut nonnulli morerentur διαμαρτίζωσι vocabant. Id tamen etiam propter severitatem disciplinæ Laconicæ Legumque Lycurgi dictum est.

Campus opima) patriam Achillis, qui Larissæus erat, Homerus, ἱερὸν ἀλάλα βασιλῆος ἀνευραῖ appellat: opimam vertit Flaccus. *Est Tyburis lucus*) Veteres libri & Tyburni lucus. qua forma Saturnus, Neptunus dicitur, ut illius Dei lucus significetur: nihilque habeo, cur hanc lectionem damnem. *Tibur-tiæ manus*, Virgilius interpretes Tiburti legunt. Tiburtinæ autem villæ, de quibus hic agit, in maxima dignatione erant, ut ostendit Catulli epigramma. cui dolet suam villam potius Sabinam quam Tiburtinam dici.

O funde noster seu Sabine, seu Tiburs.

Nam te esse Tiburtem autumnat, quibus non est

Cordi Catullum ledere, at quibus cordi est.

Quoniam Sabinum pigrore esse contendunt.

Duce & auspice) more Romano dixit: ductu & auspicijs Teuceri. Auspicia tamen dicit, quod oraculum consulisset, per χαρτοῦ λησιον.

Ambiguam) ὁμώνυμον, id est, eiusdem

dem nominis in alia terra Salaminem fore.
 Salaminem autem condidit in Cypro. Am-
 biguus interdum par, ut apud Vergilium,
 — *ambiguumq; relinquat.* id est, prætereat pa-
 rem & pariter currentem. *Iterabimus aquor*),
 iterum nauigabimus. ut infra,
 — *nunc retrorsum*
Vela dare, atque iterare cursus
Coger relictos.

Ex aduersar libris.

Vndique decerptam f. p. o.) hic versus mul-
 tos sollicitos habuit, usque adeo ut bono de-
 sperato sensu creditum sit esse, *decerpta fron-*
di, legendum. Itaque hæc iam scriptura obti-
 net, & velut à Prætorè contratabulas in pos-
 sessionem missa est. Vetus tamen ex edicto
 restituetur, si bono sensu ius suum appro-
 barit. Puto igitur dici aliquos esse, qui in
 quocunque argumento & materia aliquid
 loquuntur in laudem Athenarum, easque
 semper in ore habent, & commemorant e-
 ditionem oliuz à Minerua productæ, ut
 vibi nomen imponeret: & in poemate ita
 canunt, ut eblandiente loco excurrentes vi-
 ctore Panathenæorum dicant è pacali, ut ita
 dicam, Mineruz oliua, aut ex eis, quæ ab illa
 propagatæ sunt & moriz appellatæ, publicè

Lib. II. ca. 26.

B' ij

co-

coronari: vel denique ipsi se dicant in cantico libenter oliua redimtum caput habere. Est igitur *undiq; decerp. frōti prop. oli.*) ex omni loco & materia & argumento veluti colligere oleagineum territem, & ex eo coronamnectere: quod est, vbique & in omni argumento de Athenis & olea Minervæ narrare, cuius fœlici festaque fronde coronantur homines. Similes est ferè ratio & figura in illo primæ Odæ loco,

— me gelidum nemus;

Nympharumq; leues cum Satyris chori

Sœternūt populo: Significat enim è locis nemorosis & solis, quibus delectantur poëtæ, se delectari poëtices studio. Nam vt ad Florum scribit,

Scriptorem chorus omnis amat nemus, & fingit vrbes

Rite cliens Bacchi somno gaudemis & umbra.

Ex aduers. lib. 19. cap. 3.

Lib. 19. cap. 3.

Nos hic iterum de explanatione versus huius Horatiani, *Undiq; decerp. f. p. ol.* differemus, vt is locus nihil caliginis, nihil nebularum habeat, si modo, id consequi poterimus. Existimo veteres, cum versus scribebant, solitos esse se corona redimire. Nam vt vates & Sacerdotes coronati infulatique erant, vt apud Maronem,

Quin

*Quin & Marrubia venit de gente Sacerdos
Fronde super galeā, & felici comptus olivā.
Et apud Papinium*

*Huc gemini vates sanctam canentis olivæ
Fronde comam, & niveis ornati tēpora vittis:
Ita poētæ versus condituri, velut auspicato se
fronde coronabant, deos sibi conciliātes hac
tanquam religione. Qui igitur de Athenis &
Minerua canere parabat, olivā caput suum co-
mebat & ornabat, his etiā illud Horatia-
num illustratur,*

Frōde comas vincti cōnāt, & carmina diclāt Lib. 2. epist. 1.
& Valerianum,

*Phœbe faue. si Cumæa mihi conscia vatis
Stat casta corsina domo, si laurea digna
Fronte viret.*

Ex lib. 21. cap. 10.

Nec me Larisse percussit campus opima) Flac-
cus ob pingues Theſſalorum agros dixit.

Ex aduers. lib. 11. cap. 26.

*Quam domus Alb. ref.) Albunea Nympha
fuit, cui sacer erat fons altissimus & nemus
pulcherrimum iuxta Tibur: Ea nympa fuit
Sibylla Italica. Lactantius de Sibyllis, Decimā
inquit, Tiburtem dicunt, nomine Albuneā, que
Tiburī colitur ut dea iuxta ripas Anienis, in cu-
ius gurgite simulachrum eius inuentum esse dici-*

B iiij. tur,

tur, tenens in manu librum, cuius sacra Senatus
in Capitolium transtulerit. Eam videtur Alba-
nam appellare Tibullus,

*Quasq, Albana sacras Tiberis per flumina
sortes*

Portarit, sicco perlueritq, sinu. Librum au-
tem quem portauit, puto sortes fuisse, quas
etsi aqua perluebat, siccas & sicco pectore
gesserat. Tiburti autem Lucus non minus e-
mendatè quàm Tiburni legi posse suspicor,
quòd vrbis illius Tiburtinæ conditor Tibur-
tus & Tiburnus diceretur.

Ex lib. 5. cap. 3.

Tiburnus nomen dei est, qui Tiburi cole-
batur, & lucum habebat Horatio nomina-
tum. *Tiburni lucus.*

Ex lib. 22. cap. 3.

Tiburtus, qui idem & Tiburnus dicebatur,
& Tiburi pro numine colebatur, cui etiam lu-
cus erat ibi sacratus ab Horatio memoratus.
In quo & Tiburti lucus & Tiburni reperitur
in exemplaribus, vtrumque rectè. cum heros
ille duobus nominibus. vocaretur: oppidum
Tibur condiderat vt ait Maro & Solinus re-
fert. Horatius tamen videtur existimare Ti-
bur à Catillo cōditum fuisse cum Tibur mœ-
nia Catili vocet: & Catonis sententia fuit, eā
vr-

Horat. lib. 1.
ed. 18.

urbem positam à Catillo Arcade præfecto classis Euandri fuisse.

Ex aduers. lib. 11 cap. 26.

Seruius, De Græcia tres fratres venerunt in Italiam Catillus, Coras, Tiburtus vel Tiburnus. *Tempora populeæ f, v. cor.*) cum Horatius canit, quaeritur cur populo Teucer se potius coronarit, quàm alia fronde: an quod ea arbor sit Herculi sacra, magnis ærumnis laboribusq; perfuncto? nec id sane est improbandum: an potius quod ad Bacchantium coronas & genio indulgentium respexit? & probabilius est, ut lætitiâ præ se ferret & ostenderet aliosque bene sperare iuberet. Demosthenes pro Ctesiphonte, τὸς ἐξέφανομένους τῷ μαράθῳ καὶ τῇ λεύκῃ. ubi Grammatici annotant, ἐξέφοντο οἱ τὰ βακχικὰ πλέμενοι τῇ λεύκῃ, διὰ τὸ θόνιον μὲν εἶναι τὸ φυτὸν, θόνιον δὲ καὶ τὸν τῆς ὑπερφύτης δόνουρον. τίω τὴν λεύκῃ πεφυκέναι φασὶ πρὸς τῷ ἀχέροντι, ὅθεν καὶ ἀχραιίδα λεῖσθαι αὐτῇ παρ' ὁμήρῳ.

In 8. Odam.

Oderit campum) Martium, in quo Romana iuuentus se exercebat. *Puluerisq; atq; solis*) Cicero, Mirabiliter doctrinam ex umbraculis eruditorum otioq; nō modo in lucē, solem, B iiij atque

atque puluerem: sed in ipsum discrimen a-
ciemque produxit. *Lupatis*) Duriora frænæ
sunt lupum habentia. vt currus falcati, falces
habentes: herba securiclata, habens securicu-
las: herba scandulata, habens scandulas. Falx lu-
nata, lunam habens: Securis dolabrata, quæ
simplex non est, sed dolabram etiam habet.
Est autem Lupus, ferreum instrumentum vn-
cum, instar lupinorum dentium. Liuius, *In ar-
tibus lupi superne ferrei iniecti, vt in periculo esset,
ne suspensi in murum extraherentur*, λύκος eo-
dem modo Græcè dicitur ferrum quoddam
fræni. vnde λυκοσπᾶδας equos nonnulli in-
terpretantur. Ouidius ex parte, totum frænū
significauit, cum dixit — *duros accipit ore lupos*.
Est & lupus, ferrula manubriata apud Palla-
dium. *Disco*) Discus lapis erat pertusus, qui
lōgè iaciebatur solus autē massa solida ærea.

Ex aduers. lib. 11. cap. 28.

Etiuuat & melli est Horatij quosdam lo-
cos excutere, quod iam sæpe fecimus & sæpe
etiā post hac libris sequentibus fortasse facie-
mus. In lib. 1. Carminum scribit.

— *Gallica ne lupatis*

Temperet ora frenis. Hic Gallica ora pro
equis dicit Gallicis, vt nominat Plautus e-
quos canterios.

Faxim, inquit, multi precio qui superant equos
Sint

Sint valiores Gallicis canteris. Fræna autem Lupata, quæ & Lupata etiam sine additamento dicuntur, fræna sunt lupos habentia & duriora asperioraque: ut curvus falcatus dicuntur, qui falces habent, secures dolabrata, quæ habent dolabram: falces vericulate, quæ vericulum. Est autem lupo ferreum instrumentum vncum, simile dentium lupinorum. Liuius.

In alios lupi superne ferrei iniecti, ut in periculo essent, ne suspensi in murum extraherentur λυκος, eodem modo Græcæ dicitur ferrum quoddam fræni, unde luputum: atque hinc λυκοπάδες equi à nonnullis explicantur. Ouidius ex parte totum frænum significauit cū dixit, — *duros accipit ore lupos.* Est & lupo ferula manubriata apud Palladium. Fræni autem lupati ad os equi quantumuis ferocis temperandum domandumque aptissimi sunt.

In 9. Odam.

Acuto) Propterea quod crustæ eius sunt acutæ ut in Epigrammate.

Dissolue frigus) Ex Alcæo, cuius est studiosus imitator Horatius, ut Lydiā, Thaliarchen nomina ex eo sumpta esse putentur: quæ ad argumentum sui temporis accommodauit, personis parcens. πεπάζασιν δ' ὑδάτων ποταί, καββαλλε τ' χιμῶν ἐπὶ μὲν πθεῖς πῦρ. ut

B v

idem

idem sit apud Alceum genus carminis.

Depralianes) Ea forma dictum, qua depugnare: & nouatum.

Virenti) ab arboribus virentibus ductum. Sic Dumq; virent genua quod *χλωρὸν γόνυ* dixerat Homerus. *Male pertinaci*) non pertinaci vt *Gracia facundum sed male forte genus*, id est, non forte.

Ex aduers. lib. II. cap. 26.

Cur obsecro Horatius gelu acutum vocauit in nono Carmine?

— *geluq;*

Flumina confiterint acuto. Equidem acutum dici reor Græco more pro acri & vehementi. Grammatici enim Græci obseruant ὄξυ significare plerumque magnum & vehemens: eodem modo dixit Horatius, *Expediunt peracuta bella*, vt Græci ὄξυν ἀπὸν dicunt.

lib. 4. od. 4.

Ex lib. II. cap. 28.

Thaliarchum in Horatio aspirate & anhelatè prima syllaba scribendum censeo, vt nomen propriū sit, in quo insit significatio magistri & domini conuiuij, qui & Symposiarchus vocabatur. Nam Thalia conuiuium etiā Græcis significat. At vero Diota. (Scribi enim debet iota non ypsilo) est amphora, ex
co

eo nominata, quod vtrinque ferri posset, cum
vtrinque sit ansata: vnde ἀμφορεύς & ἀμφι-
φορεύς à Græcis appellatur, & explicatur,
ἀγλαῖον κεραμεὺν ἀμφοτέρωθεν φερόμενον,
δ' ὅτι δίδωτον.

In 10. Odam.

Voce formasti) præest enim Mercurius e-
loquentiæ & gymnasijs colebaturque cog-
nomento λόγιος ab eloquentia & à palestra
& certaminibus ἀγωνίος. *Nuntium*) quem
κήρυξ poëtæ Græci vocant. Dicitur e-
tiam eodem modo Deorum interpres Vir-
gilius. *Nunc etiam interpres diuum. Ione*
missus ab alto. Κυκναῖς, *lyra*) Ex testudi-
ne mortua lyram fecit Mercurius. Home-
rus in hymnis auctor. *Te boues olim*) Ho-
merus in Hymno Mercurij. *Quin & Attri-*
das) locus est apud Homerum ultimo li-
bro Iliad. *Aurea virga*) Ideo χρυσοῦρα-
πις vocatur ab aurea virga. Est autem cadu-
ceum quod κηρύκειον dicunt Græci.

Ex aduers lib. 11. cap. 28.

Ait Horatius,

Voce formasti catus, & decora

Mox à Palestra. de Mercurio, ad eius officia
id referens, vnde & cognomina apud Græcos
inue-

inuenit, vnum, vt λόγιος ab eloquentia dicatur, quia orationi præest: alterum ἀγώνιος à certaminibus, quod palestræ præsit & gymnasijs. Idem erat & nuncius deorum: vnde κήρυξ & διάκτωρ vocatur: Eriam ab aurea virga χρυσόραπις, quæ quidem prætermittere nolui.

In II. Odam.

1. *Scire nefas*) id est, quod sciri non potest. vt *Quicquid corrigere est nefas*. pro quicquid corrigi non potest. *vt melius quicquid*) Oratio Græca est. ὥς κρείττον' ὄν τὸ συμβησόμενον φέρειν. Ergo *vt melius*, absolutè dicitur, pro, vt existente, vt ita dicam, meliore. *Vina liquet*) Vina sacco colata liquidiora reddebantur veteribus, & minus nocentia, id est, quod liquare dicit. Videri tamen potest, dixisse iocose, pro potare, quod collo nostro colari videantur. vt colare cibos dixit Seneca.

Ex aduers. lib. II. cap. 28.

Leuconoes nomen Græcum est à mentis candore: quamquam candidam mentem Græci pro mala interdum dicunt. Nam Hesychius λευκῶν παραπιδῶν explicat, χαλκῶν φρενῶν. nisi sit potius χαλκῶν φρενῶν legendum, vt reor. Illud autem — *vt melius, quicquid erit,*

pati

•••••

pati, est. ὡς χρῆται τοῖς πᾶσι τὸ ἐκόμενον φέ-
 ρει. Illud enim participium à nequeunt ex-
 primere Latini, & plerumque in eorum ora-
 tione desideratur: ut *in spatio breui*

Spem longam resces, id est, cum vitæ spa-
 tium sit breue βραχέως ὄντος τῆς δόξης
 καὶ τῆς διατήματος. id est, cum breue sit
 curriculum vitæ. Est igitur ut melius absolute
 dictum, pro ut meliore, ut ita dicā, existente.

Ex aduers. lib. 5. cap. 14.

Fluctifragum littus dicitur, propterea
 quod littora fluctum sibi illisum frangunt. ut
 apud Horatium, *Quæ nunc oppositis debilitat prœ-
 nicibus mare.* αὐτὴ quoq; Græcis à frangen-
 do dicitur littus.

Ex lib. 11. cap. 28.

Kina, inquit, *liques*, id ex antecedente con-
 sequens significat, id est, vinum bibas & ti-
 bi indulgeas: Ex antiquorum consuetudi-
 ne, qui vinum ut defecarent & liquidius
 redderent, minusque nocens fractis velut
 viribus antequam biberent colo trans mitte-
 bant. Tertullianus, *Conquirito altitium enor-
 mem saginam, defecato senectutem vini.*

In 12. Odam.

Quem virum anthea) Ex Pindaro *temere*

in se-

in secuta) vulgo & passim sequitur ex illis montibus siluosis Zonem usque. Vbi in orbem sitae arbores viscebantur, quae audierant Orpheum canentem. Infra,

Cur non sub alta vel Platano, vel bac

Pinu incentes sic temerè. Nonnunquam temerè est sine arte. Liuius, *Itaque ingens vis calta nauium est, Lintriumq; temerè ad vicinalemusum paratarum.* Quirites hominum, ac deorum) Romani ab Ioue preces auspicari solebant, ac in tutela trium numinum praecipue Roma erat Iouis, Iunonis, Palladis. quae, quicumque tandem est auctor orationis illius, quae inscribitur antequam Cicero in exilium abiret, nominat. Hic Iuno recetur, Pallas mox Ioui subijcitur. *Mea tuende certa*) Non solum quod Niobes liberos interfecerit, verum etiam quod eius iaculis figi homines in peste Homerus scribit libro primo Iliad. *Apto cum lare*) modico, tenui, adstricto. Sic aptum verbis dicit Thucydidem Cicero: Sic Catullus aptas facinubas & expeditas. *Grani curru quatens*) Erant in fastigio Capitolini templi quadrigae fictiles candidae, quibus insidebat Iuppiter, currumque cum per aërem ferri censebant ingenti pernicitate: Hinc prouerbiū, *Nunquam pol indispices quadrigis albis postea,* id est, non si tibi Iouis currus contingat.

Quod

Quod aliter tamen ab Erasino exponitur,
 Ex eadem opinione, curru per aërem inue-
 hi Iouem putabant fulgentem & tonantem.
 Infra,

— namq; Diespiter

Igni corusco nubila diuidens

Plerumque per purum tonantes

Egit equos, volucremq; currum. Tu pa-
 rum castis.) ad sanciendam legem Iuliam
 de adulteris, lucos parum castos fulmine cur-
 tanga? In lucis autem, quo tempore in
 ijs sacra fiebant, etiam quidam scortari so-
 lebant.

Ex Aduers. lib. II. cap. 28.

Cur acrem tibiā dixit Horatius? nemi-
 ne quod cum lyra sonus dulcissimus sit, ti-
 biā vehementior est & acutior & ululantior
 magisque tinnulus. Idcirco acris tibiā dicta
 est, cuius epitheti proprietatem & Fabius in
 Placco obseruauit,

Vnde vocalem temerè in secuta

Orpheus filius. Temere, valet vulgo passim
 alio loco, fortuito negligenter.

Cur non sub alta vel plātano, vel hac

Pinniacetes sic temerè. Temere est sine arte.
 Liuius, Itaq; ingens vis coacta naniū est, lintrinq;
 temerè ad vicinalē usum paratarū. E montibus
 autē illis filuosis arbores Zonē vsq; Orpheū
 erant

erant secutæ: Illic autem in amphitheatri orbem Orpheum canentē audientes cinxerant, vnde & loco nomen.

Ex aduerslib. 29. cap. 29.

Cum esset propositum Horatio vno carmine Laudem hominum heroum deorumque concinere, itaque se facturum pollicitus esset non vt proposuerat, ab hominibus professus est, sed à dijs exorsus & ad horas progressus, ad homines tandem, eosque Romanos gradatim descendit. More autem maiorum ab Ioue Opti. Max. cœpit, à quo sollemnis incipiebatur precatio è ritu. Quod ad Oratores quoque peruenerat vetustos, qui Iouem Opti. Maxi. suarum orationum exordijs appellare præfarique solebant. ait igitur Horatius,

Quid prius dicam solitis parentum

Laudibus? vt veteres Grammatici legunt, vel vt Lambinus parentis. Vt igitur Maiores ab Ioue, sic ipse auspiciatur. in triumphum autem numinum tutela erat Roma Iouis, Iunonis, Minervæ: Iouis primum, & Minervæ mox meminuit: Iunonis mentionem non facit. Observandum autem est, eos ab illo deos canari, qui Iouis liberi sunt & progenies, vt Minerva, Liber pater, Diana & Apollo, Hercules, Castor & Pollux. Sed hi tres iam heroes nominati.

minandi sunt, *Alba* autem *stella* non alia profecto fuerat, quàm candida, foelix & prospera. Sunt enim Castores propitij & salutare nauigantibus, vt delusa credidit antiquitas. Vt atrum cōtrà noxium, inauspicatum, infœlix, malum vt

Post equitem sedet atra cura. nisi si quis albā lib. 3. od. 1.
stellam simpliciter ad colorem candoremq;
referendum putet,

— tibi cura magni

*Cæsar*is *fatis data*, cum ait, id ex antiquorū opinione posuit, qui censebant Imperatores & reges in tutela & procuratione Iouis esse. Callimachus de Ioue,

— οὐδ' ἐξέλεο πολιάρχους
αὐτὰς. Iterum

— Εἰ καὶ δις βασιλῆες, ἐπεὶ διὸς ἑδὲν ἄνακτος

Θεώτερον. Vt enim homines militares. In Martis esse ditione & potestate dicuntur: opifices, Mineræ: ferrarij, Vulcani: Sic in ditione & pietate Iouis sunt vrbium & imperiorum præsides regesq;.

Tu graui curru quaties olympum. id est, tu tonabis. Nam cum tonabat, Iouem putabant graui curru coslo inequitare. Huic illud,

— namq; *Diespiter*

Lib. 1. od. 34.

Igni corusco, mibila diuidens

Plerumque per purum tonantes

C

Egis

Egit equos, volucremq, currum.

Ex lib. 9. cap. 9.

Veterum opinio erat Iouem cum tonabat & fulminabat, in nubem eam vnde fragor ille tumultuabatur miscebatur & fremebat, & iactus fulminum cadebat, currum agitantem descendisse, vt inde velut ictum destinaret, & agitatione currus sonitum excitaret. Hinc illud Horatianum,

Tu graui curru quaties olympum. & alio loco

- namq, Diespiter

Igni corusco, n. d.

p. p. p. tonantes,

Egit equos volucremq, currum.

Ex aduers. lib. 24. cap. 31.

Scriptit Horatius, *Tu graui curru quat. olim.* & curru per altum inuehi Iouem credebant cum tonabat aut fulgebat. Horatius,

- namq, Diespiter

Igni c. n. d.

p. p. p. t.

Egit equos coloremq, currum.

Ex lib. 29. cap. 29.

Tu parum castis inimica mitter

Fulmina lucis. id est, tu fulminabis. nā tonare & fulminare Iouem credebant. cumque fulmina mitteret in periuros & impios, tura

tum vero non raro iratum credebant lucis
pollutis & profanatis ea iaculari. ut cum ful-
mina caderent, argumentum esse violati &
contaminati loci sacri. & irati eo nomine dei.
quamquam interdum faciles dii erant, nec lu-
cos sacris violates vindicabant. Maro,

*Novimus & qui te trāsversa tuentibus hircis,
Et quo, sed faciles nymphæ fere, sacello.* Quod
de violato luco, Donatus rectè interpreta-
tur. Sensus igitur, Si parum casti sunt luci, tū
eorum religionem fancies iactis fulminibus.
Quo sanè modo *Lucis castis* absolutè accipi-
mus: vel dicendum, in ipsos pollutos mittes
lucos: atque eorum de cœlo tactu indicabis te
irasci & parum castè lucos coli. Quem sensum
sequitur Acro, qui scribit, & pontificum & A-
ruspicum libris nunquam fieri fulmina, nisi in
lucis pollutione aliqua alienis.

Ex 25. lib. Aduers. cap. 14.

In lucos parum castos fulmina mittere
censebatur Iuppiter, qua ex opinione Flac-
cus scripsit,

Tu parum castis i. m.

Ful. lucis.

In 13. Odam,

Cereæ Telephæ) pulchra, formosa. Esse du-
tum ab eo puto, quod ex cera imagines pul-
cher-

C ij cher-

cherrimas conficere solebant, vt quas in atrio habebant. Et ex cera, pulchra opera conficere fictores solebant. *Lentis*) hærentibus, sequacibus. vt *Lentis* adhærens brachijs.

Ex lib. Aduers. 29. cap. 29.

Quæ sunt, amabo, cerea brachia? At quidam mollia: alij ceræ similia: alij solida: alij flexibilia alij candida interpretantur, ne quis putet ab illis omnes esse occupatas in hunc locum interpretationes, accedet & nostra. Ego enim hic cerea interpretor pulchra & formosa. quod à pulchritudine sumptum est imaginum cerearum quas in atrijs nobiles habebant pulcherrimas: & opera aliorum, quæ è cerea fingeantur elegantissima.

Non Marcell.
in Putus.

Ex lib. 17. cap. 24.

Cerea pro tenera & pulchra dixit. propter cereas imagines, quas in atrijs habebant, atq; opera quæ sequaci & flexibili ceræ natura pulcherrima faciebāt & mollia erant. vnde & cerea non abs re mollia explicant. qua translatione cerea Telephi brachia dixit Flaccus.

In 14. Odam.

O naus) Alegoria hæc Remp. significat interprete Fabio: Ad Brutum autem scribitur, qui bellum ciuile parabat, in quo tempore
Hora-

Horatius militauit. *Nudum remigio*) ductum est à triremibus, quibus deterfi sunt remi aut tempestate excussi. *Non Dy*) in puppi Dij erant quos Tutelam vocabant vt apud Diuin, Lucam in actis ἀνὴρ θύμεν ἐν πλοίῳ ὡς ἄρ' ἀπαρκεύμενος ἐν τῇ νήῳ Ἀλεξανδρίῳ παρὰ σήμῳ διοςκούροισι. *Quamuis Pontica pinus*) In Ponto optima & idonea erat ædificandis nauibus materia Catullus,

Vbi iste post phœsellus antea fuit
Comata silua. Nam Cytorio in iugo,
Loquente sæpe sibilum edidit coma. Debes ludibrium) Græcè locutus est ὀφλισκάνεις γέλωτα, id est, nisi ventis ludibrio esse vis. *Nuper Sollicitum*) mihi tædio fuisti partes Bruti sequenti: nunc absens es mihi desiderio & cura. Vita periculum belli, nec committe vt in fretis & breuibus, cuiusmodi inter amœnas Cycladas sunt, naufragium facias.

Ex lib. 9. aduers. cap. 2.

In illa Horatii allegorica nauis, quæ auctore Fabio Remp. significat bellis Philippensibus naufragam, aliud ciuile tentantem periculorum mare. Nam de Bruto, reparante bellum ciuile post Cassij mortem qui intelligunt, imperitè faciunt. quæ enim pacto vnus, notis interuëtu belli reparatio intelligi potest, nā postridie Brutus necem sibi cōsciuit: Sed

C iij tamen

tamen in illa naui vt dicere institueram quædam obseruanda sunt, vt illud.

Non dy quos iterum pressa voces male, Nam qui sunt illi dij quos ei dicit deesse? Ego existimo ex consuetudine veterum id scriptum esse, qui in puppi sacrarium quoddam habebant veluti Lararium. Persius,

— iacet ipse in littore, & una

Ingentes de puppe dij. Hesychius, πάλτα καὶ θεοὶ φοίνικες ὅς ἐστι κατὰ τὰς πρύμνας τῶν νεῶν. Hæc tutela nauis erat & insigne. D. Lucas in actis, ἀνὴρ θύμεν ἐν πλωίῳ παρὰ χειμακότητι ἐν τῇ νήσῳ Ἀλεξανδρινῶν πρᾶσσημῶ διοςκούροις. Valerius Flacc. *Vifacronata fulgens tutela carina*. Nihilo secius & illud explanationis videtur indigere.

Quanius pontica pinus,

Silue filia nobilis

Iactes & genus & nomen inutile. Sed ita habendum, fuisse in Ponto optimam materiam naualem, vel Catullo teste,

Vbi iste post phasellus antea fuit

Comata fuit nam Cytorio in ingo,

Loquente sape sibilum edidit coma,

Illud autem,

Nuper sollicitum qua mihi tadium,

Nunc desiderium, non crediderim accipiendum de tempore ipsius sub Bruto militiæ, sed in hanc potius sententiam; me nuper istius

Reip.

Reip. status tædebat & pigebat, & iniquo animo victores istos ferebam: nunc tamē, postquam periculum iteratur atque renouatur, quod erat ante mihi tædio, nunc incipit esse desiderio: vt magnopere metuam, ne Status Reip. mutetur facto naufragio. Sic ista mihi videntur congruenter Fabij sententiæ explicari posse, quam quidem cur veriore putē quā eam, quam de Btuto alij cōminiscuntur, adferre si vacaret possum: sed nos properamus nec disputationes longas oratione explicamus, Sequitur non longo interuallo,

Interfusa nitentes

Vites aquora Cycladas. Id esse arbitror, videne loca naufragijs infesta tentes, vbi freto concitato feruet mare, & nauigia subuertit, aut vadis illidit & breuibus. Tale mare est Aegæum auctore Dionysio, qui de eo scribit, & γάρπης κένω ἐναλίγκια κύματ' ὀφέλλει: sed vel maximè qua Cyclades sunt. Maro lib. 3.

— *sparsasq; per aquor*

Cyclades, & crebris legimus freta concita terris. & libro 4. Epigrammaton.

πᾶσα θάλασσα, θάλασσα πικυκλάδας.

ἢ γενὸν Ἑλλης

κύμα, καὶ ὀξείας ἡλεᾶ μεμφόμεθα.

Ex lib. 26. cap. 7.

C iij

Desi-

Desiderium verbum est interdum amatorium, quo voluptas & delitiae & amores significatur, ut apud Petronium, *Tu desiderium, tu voluptas mea*. Apud Horatium quoque ex amoris erga Meccenatem abundantia scriptum esse arbitro.

O desiderium & dulce decus meum. & alio loco
Nuper sollicitum quae mihi tedium

Nunc desiderium, Et desiderii populum, est poculum amatorium, ut *Desiderium temperare poculum*. dixit Idem Poëta.

In 15. Odam.

Ducis aui) pro aue ut illud. *Isque aui sinistra dictus populi magister esto. currusque*) apud Homerum ex equo non pugnatur, sed ex curru.

Imbelli cithara) locum Homeri imitatur.

ἐκ ἀντοὶ χεῖρισιν κίθαρ' ἰσχυρὰ δ' ἄρ' ἀφροδίτης,

ἢ τε κόμην, τό, τε εἶδος, ὅτ' ἐν κοίῃσι μεγένης. *Carmina diuides*) Diuidere carmina est, ea partiri 12. & tribuere. Infra *Nulli pluramē diuidit oscula*. Citharam Alexandri ostendebant Ilienses, quam Alexander videre noluit. *celerem sequi*) Aiace[m] Oileum. Homerus, οἷλῆος ταχὺς ἄϊας. *Sthenelus*) Legendum ex Homero Sthenelus τοὺς δὲ ἰδὲ θεῖο νελοῖ χεῖρας ἡρώος. Hic apud Homerum

merum auriga est Diomedis. *Tydidēs melior patre*) id quod Diomedes ipse apud Homerum dicit πολλοί τοι πατέρων μέγ' ἀμείνονες εὐχόμεθ' εἶναι. *Achillei*) à nominatiuo Achilleus. Sic illud Epod. Laboriosi remiges Vlyssēi. à nominatiuo Vlysseus.

Ex lib. 19. aduers. cap. 3.

Quæ situm esse memini à duobus eruditissimis viris quid esset causæ cur Horatius fata vaticinantem induxerit Paridi Helenam nauibus in Asiam asportanti Nereum potius, quam alium aliquem deum: atque vni ea causa videbatur esse, quòd cum dij futura sciant, probabilius fuit ea à deo marino cani, quàm alio: Alter hic addendum putabat, cum diuinitus sciant, vt dij omnes alij, sic marini, tum inter eius elementū deos veri cognitionem potissimum tribui Nereo, vel Hesiodo teste, qui in Theogonia scribit, Νηρέα τ' ἀΨευδέα καὶ ἀληθέα γείνατο πόντος. Quam etiam in sententiam propensior sum, atque eam veriorē arbitror. Inquit idem Horatius,

Imbelli cithara carmina diuides. In quo queritur quid sit diuidere carmina cithara. Id vero esse videtur carmina per citharæ neruos partiti, quod citharæ di faciunt, cum modulantur. nunc enim hanc, nunc illam chordam carpunt, & de cithara huic & illi chordæ aliquid.

C v

quid.

quid impertiunt. Sic enim per citharam carmina diuiduntur: vel potius cithara carmina canuntur, audientibusque diuiduntur. Simile est quodammodo illud eiusdem. *Nulli plura tamē diuidit oscula.* quod est, impertit, tribuit.

Ex eod. lib. 19. cap. 30.

Imbelli cithara carmina diuides. Musico hic dictum non est vocabulo diuidere, vt rēor sed translato, quia qui canunt percurrendo chordes & psallendo, etsi velut per eas partiuntur carmen, tamen id potius audientibus diuidunt, vt ante diximus, at vero musico, vt credo, verbo in Achilleide, infringere digitos liræ dixit Papinius. pro digitos flexibiles & faciles docilesq; modorum lyræ reddere.

In 16. Odam.

Imprimeret) exararet euerlas. Nunc seges est ubi Troia fuit.

In 17. Odam.

Dulci fistula) Fauni fistula. Ex priscorum opinione id ductum est, qui loca voces referentia à Faunis & Satyris incolæ censebant vt conuallem suæ villæ Horatius ait. Sed & eos non tibi modo sed fistula canere credebant. Lucretius,

Has

Hæc loca capripedes Satyros, Nymphasq; tenerere

*Finitimi fingunt, & Faunos esse loquuntur:
Quorum noctuago strepitu, ludog; iocanti
Adfirmant vulgo taciturna silentia rumpi,
Cordarumq; sonos fieri, dulcesq; querelas,
Tibia quas fundi digitis agitata canentum
Et genus agricolum latè sentiscere, cum Pan
Pinea somniferi capitis velamina quaßans,
Vnco sæpè labro calamos percurrit hiantes,
Fistula siluestrem ne cesset fundere Musam.*

Silvani autem etiam Martes dicebantur. Cato, *Marti Silvano in silua interdus, In capita singula bouum, &c.* Ac Martis nomen omnibus propriè Dijs tribuebatur; ut Ioui & Iano. Cato, *Ianum Iouemq; viro præfamino, sic dicitur.* *Mars pater te precor quesq; &c.* Et ut opinor, Picus Martius ideo dicebatur, cum ex pice ut in fabulis est, filio Martis Silvani in aem est mutatus. *Vtunque*) vbicumque toto hoc tractu saxa personuere Fauni fistula. Nam quemadmodum ut est interdum vbi ita vtunque interdum vbicumque Catullus,

*Verum totius ve lacus putideq; paludis
Lividissima, maximeq; est profunda virago.* id est, verum vbi profundissima vorago est. *Vtreamq; Circen*) puto quod infulam incoheret, & aquas accoleret, quarum

CO-

color est vitreus. Itaque Nymphæ apud Maronem huius coloris lanificium exercent,

— *milesia vellera Nympha*

Carpebant hyali saturo fucata colore. Vitreâ Circen ergo maritimam intellige. *Dispari*) non redamanti alio loco. Et quæret iratus parrem. id est, redamantem.

Ex aduers. lib. 9. cap. 3.

Quod ait Faunum amœnum mutare Lyco Lucretilem. Per Faunum intelligit Pana, qui in Arcadia colebatur, vt Faunus in Latio. Credebatur autem Faunus vt & Pan. fistula delectari, & ea plerumque canere, eiusq; modos audiri fides erat, quod & hic Horatius significat cum scribit,

Vtrumq; dulci Tyndari fistula,

Valles, & Vsticæ cubantis

Leuia personete suxa. Hoc enim de fauni non de Pastorum fistula auguror intelligendum esse. Delectari autem eum fistula antiquitatem credidisse sic ex Prudentio intelligimus, *Faunos, Priapos, fistularum praefides.*

Hymno 10.

πρὶ σιφάρων

Dij eiusdem generis erant Siluani, quibus, vt ex quibusdam alijs dijs non Martis tribuebatur. M. Cato, *Marti siluano in silua interdiuis.* & vt opinor auis Picus Martius ideo dicebatur, quod ex Pico, vt in fabulis est, Martis siluani filius, in nemem esset mutatus. Siluanus.

— 00

Græ-

Græcis exponitur, πᾶς ὑλαῖος θεός, sed & πᾶς σιληνός.

Ex lib. 8. aduers. cap. 15.

Cum Horatius scribit,

Vtrunque d. T. f.

v. & v. c.

L. p. f. Fauni fistulam interpretor ex priscorum opinione, qui loca vocis imaginem referentia, à Faunis & Satyris incoli credebant, ut conuallem suæ villæ Horatius: Sed & eos modo tibia, modo fistula canere credebant, ut ex Lucretio cognosci potest,

Hæc loca capripedes Satyros Nymphasq; tenere

Fœnitimî fingunt, & Faunos esse loquuntur.

Quorum nocturno strepitu ludoq; iocanti

Affirmant vulgo taciturna silentia rumpi,

Chordarumq; sonos fieri, dulcesq; querelas,

Tibia quas fundit digitis agitata canentum:

Et genus Agricolum latè sentiscere, cum Pan

Pinea semiferi capitis velamine quassant,

Vnco sæpe labro calamos percurrat hiantes,

Fistula siluestrem ne cesset fundere musam.

Utrunque autem pro ubicunque Horatius usurpauit. Nam & ut, pro ubi dicitur Catullus.

Vtrum totius ut lacus putidæq; paludis

Liuidissima maximeq; est profunda vorago,
id est, ubi profundissima vorago est. Eodem

mo-

modo in Arato Cicero, ut prius *alta thele*, pro
 ubi nam Græcè est, ἡ χιτὼν ἀρεγὴ χιτὼν.
 Sed quia ad antiquorum de Faunis & Satyris
 opinionem Melæ verba pertinent, ea adij-
 ciam. Inde visuntur patētes magis campi, quàm
 ut prospici posuit. Panum Satyrorumq; opinio
 hinc causæ fidem capit, quod cum in his nihil culti
 sit, nulla habitantium sedes, nulla vestigia, soli-
 tudo in diem vasta, & silentium vastius, nocte
 crebri ignes micant, & veluti castra late
 iacentia ostenduntur: crepant cymbala &
 tympana, tibique audiuntur sonantes manus
 humanis. Multi etiam ambigunt cur vitream
 Circen appellarit his versibus,

Dices laboranteis in vno

Penelopen, vitreamq; Circen. Ego pro a-
quarum accola & maritimā accipio & tan-
quam aquarum nympa, cum aquarum color
vitreus sit, & Nymphe apud Maronem la-
nificium huius coloris exerceant: versus e-
ius est,

Carpebant hyali saturō fucato colore. i. vitri.

Ex lib. 19. cap. 3.

Quod quærunt cur vitrea Circe ab Horat-
 io dicatur? Id vero sine controuersia est. Sic
 enim appellatur, ut maritima dea aut maris
 accola. Is enim marinis dijs color, ut & cæru-
 leus & glaucus, tribuitur. Maro de Neredibus.

mile.

— *milesia vellera Nympha.*

Carpebāt, hyali saturo fucata colore. Iterum,

— *vitreisq, sedilibus omnes*

Obstupere.

In 18. Odam.

Nullam vare) Ex Alceo, cuius non solum sententiam, sed & genus carminis est imitatus in eadem re *μὴ δὲν ἄλλο φυτεύσης πρότερον δένδρων ἔλω ἀμπέλω.* Alcman. *χὺν ὄρον ἰμερτὸν λιποῖ (αἰχρὶ) πάφον περὶ ῥύγαν.* *Non egote)* Adlusum est ad mysteria in quibus colebatur Liber cum Cerere & Libera. Adlusum etiam ad Bacchanalia. Significat autem se nolle bacchari in vino. Bacchæ autem cum furiosæ essent, ait in potu se nolle eius commouere sacra, id est, se nolle ad ebrietatem progredi.

— *qualis commotis excita sacris*

Thyas ubi audito stimulant Trieterica Baccho. Plautus, *Scis ubi mea commoueri sacra, quas turbellas soleam dare? Varijs obsita frōdib.* Adlusum est ad Thyrsos baccarum, qui frondosi spiculum occultabant, cum etiam hedera bacchantes se vestirent. Allegoricè autem ista ad ebrietatē rixosam trāsferit, quam Baccanal quoddā & sacrum Bacchi, esse rixosam significat Euripides in Bacchis. Vide Lucianū in Dio-

Dionysio. *Cornu tympana*) Retine furorem, ne cum nobis immitas. Nā ad modos Phrygios, Enthei & Phanatici reddebantur. In Cybeles autem sacris cymbala tympana & cornua adhibebantur. Lucretius,

Tympana tenta tōnant palmis, & cymbala circum

Concaua raucifonoq; minantur cornua cantu,

Et phrygio stimulat numero caua tibia mōtes.

Cacus amor sui) per ebrietatem arcanum prodimus, nos nimium amamus, gloriose de nobis prædicamus.

Ex lib. 22. cap. 3.

Horatius videtur existimare Tibur à Catillo conditum fuisse, cum Tibur moenia Catillo vocet: & Catonis sententia fuit, eam urbē positam à Catilo Arcade præfeto classis Euantri fuisse.

Ex lib. aduers. 21. cap. 21.

Nisi erro toto cœlo, Horatianus ille locus allegoria totus est figuratus & mutatus.

— non ego te candide Bafsareu

Inuitum quatiam: nec varijs obsita frondibus

Sub diuum rapiam: seu tene cū Bercynthis

Cornu tympana. Nam de ebrietate hic loquitur sub integumento bacchanalium cum ebrietas etiam bacchanal quoddā videri possit,

si se autem dicit ad ebrietatem usque nolle
 compotare . Nam qui eo usque progreditur,
 is Bacchum inuitum quatit : ille enim nobis
 non inuitus sua indulget munera temperatè
 utentibus : non æquo animo vino nos obrui
 patitur . Quod autem quater dixit , ad sacra
 Bacchi alludit , quæ recondita in cistis è tem-
 plis vrbanis in montes solitudinesque ad Or-
 gia celebranda à Bacchis portabantur. vnde
 Maro , *Bacchatamq; ingis Naxum* dixit , &
 libro 4.

- *qualis commotis excita sacris*

Thyas, ubi audito stimulant trieterica Baccho
Orgia, nocturnusq; vocat clamore Cytheron.
 Et quia sacra illa furioso tumultu & pertur-
 bato impetu commoueabant . Idcirco dixit
 Plautus , *Scis, ubi mea commoui sacra quas tur-*
bellas soleam dare. Non igitur, inquit, te com-
 mouebo , nec obsita frondibus sacra tua sub
 diuum rapiam, id est, ebrius non bacchabor,
 nec insaniam , vt qui sacra tua soleut Bacche
 pater è templis rapere sub diuum in saltus &
 montes. Tegebantur autem Orgiorum cistæ
 hedera & Pampinis.

Sena, inquit, tene cum Berecynthia

Cornu tympana . id est , noli me adflare e-
 brietatis furore, vt tympano sacrorum tuo-
 rum, & cornu audito, ad amētiam adigantur
 Bacchæ & mystæ tui fanatici & enthei red-
 duntur.

D

dun-

duntur. vnde & Lucretius scripsit,

Et Phrygio stimulat numero caua tibia mentes. Amentiam autem illam ebrietatis, quæ vitia consequantur continuo enumerat, quæ proculdubio fidem faciunt figurato esse ista inuolucro obducta. quod in eam sententiam, quam exposui, arbitror euoluendum.

In 19. Odam.

Glycera nitor) meretricula fuit Atheniensis Menandri amica & ex eo celebrata. Hic enim amicæ suæ nunc fingit nomen.

Lubricus aspici) aspectu periculosus ut vix à lapsu te continere queas. Ductum à locis lubricis. *Vinum cespitem*) Cespitiam excitat aram cui addit verbenas, sacra herbam. quærit thura, quæ adoleat, vinum, quo hostiam perfundat ante sacrificium & mactet quam postremo iugulat.

Ex lib. aduers. 21. cap. 21.

Vt superiori carmine sensus quadam nebula immutationis tenebriçosus est: sic in hoc cantico vnius verbi quadam velut caliginæ circumfusus minus apparet, cum scribitur, *Et vultus nimium lubricus aspici.* Non sum solitus ingenij famam aucupari reprehendendis aliorum explanationibus. quod nec nunc fa-

faciam: tantum quid mihi videatur aperiā.
 Vultus igitur lubricus aspici, vultus est poli-
 tissimus, nitidissimus & pulcherrimus aspe-
 ctu. Nam quæ ad læuorem perpolita sunt, &
 quanto nitore nihil habent in summo asperi-
 tatis & inæqualitatis, lubrica etiam protinus
 efficiuntur. Sic & in illo.

Lubrica nascentes implent conchyliæ Luna. Horat. lib. 2.
 Introrsum limpida interpretantur vetères. saty. 4.
 Sunt tamen conchyliæ foris testæ ferè levis,
 quam ostrea plerumque habent asperam.

*Hic viam mihi cespitem, hic
 Verbenas pueri ponite, thuraq;
 Binæ cum patera meri.* Vetères interdum
 cespititias extruebant aras, cum altare dec-
 rat, aut cespitem in terra aggerata ponebant,
 ubi & ex tempore sacrificabant. Quin & ces-
 pes pro ara erat, & aræ imponebatur, rei quæ
 diuinæ necessarius habebatur. Prudentius,

*Hoc namq; decretum cape,
 Aut thure & ara & cespite,
 Precanda nunc est iam tibi.*

Hymno c.
 πρὸς τὸν ἑρῆν

Ex eodem lib. 2. cap. 8.

Ut in castris cespititium tribunal excitabāt
 duci, unde ad milites verba faceret, cuius rei
 exempla passim occurrunt: ita cespititiā aram
 sustinet excitabant & focum cespisq; loco fo-
 ci constituebant. Horatio teste,

III D ij Possi-

Lib. 3. ed. 2.

*Positusq; carbo in cespitem vino. Rursum, Hic
vinum mihi cespitem. & Calphurnio,*

— Tu cespitem vino,

*Pone focum. nam cespes in ara ponebatur,
isque viuus recensq; è terra excisus, vt ad pu-
rificationem viua utebantur aqua.*

Ex lib. 11. Aduers. cap. 1.

Aras gramineas Maro intelligit lib. 12.
cespitiis. quales in castris excitabantur, vt &
tribunalia: quamquam & è cespitem subitas e-
tiam sibi alias aggerabant aras, & cespitem
pro ara habebant. Horatius,

Positus carbo in cespitem vino. Iterum,

Hic vinum mihi cespitem, &

*Verbenas pueri ponite. Sed & cespitem in-
terdum Romano ritu aræ imponebant, vt
Seruius notat. Prudentius,*

Aut ara, thure & cespitem

Precanda nunc est iam tibi.

In 20. Odam.

Sabinum) vinum Sabinum non in ea com-
mendatione erat in qua Calænum, Falernum,
Formianum, Sabinum dat Horatius ex sua
villa Sabina,

Cantharis) poculum est Baccho sacrum,
quo Marius etiam bibit non sine inuidia.

Hic

Hic putem pro poculo simpliciter positum esse. Plautus *Asinaria*. *Græca testa*) dolio Græco, id est, Cumano. Cumis, quod oppidum erat in Italia Græcorum doliorum & fictilium figlinæ erant.

Leui) cum essent dolia fictilia, vno condito operculabantur, gypsoque linebantur, deinde, cum aperiebantur, relinebantur.

In theatro) clarissimi viri ludis excipi plausu populi solebant in theatro. Cic. pro Sextio. *Temperant*) non miscent apud me pocula. Temperare autem dixit, quia admiscebatur aqua. *Temperet annosum Martia lympha merum.*

Ex lib. 2. Aduers. cap. 6.

Non est publici gustus nec palati sentire quæ sit huius loci suauitas, & quàm dulcis sapor de gloria: *Ea virtuti resonat, ut imago glorie.* itaque ultimo nomine multi ut acido & inuiso offensi, *voci* scripserunt: qui mihi videntur nimium iuris sibi sumere si ius dici debet licentia. Ego gloriæ nomen in suo domicilio suisque penatibus retinendum esse existimo, & locum sic interpreter. gloriâ virtuti sic solere resonare, ut imago solet gloriæ: i. ut plausui & significationibus & gratulationibus quibus populus voce læta & mutabunda & hilari aliquē celebrat, respondet Echo, quæ Latinæ dicitur

D iij

ima-

imago. Huius gloriæ hoc exemplum apud Flaccum extat.

— *datus in theatro*

Cum tibi plausus,

Chare Mæcenæ eques: ut paterni

Fluminis ripæ, simul & iocosa

Redderet laudes tibi vaticani

Montis imago.

Ex lib. 17. cap. 5.

— *Græca quod ego ipse testa.* Hic ego Testam
dolum interpretor. Nam dolia veterum fi-
ctilia erant: vnde prouerbium. Figlinam à do-
lio incipere. Græcum dolum dicit Cumanū.
Nam & Cumanam patellam in Lemmatis
memorat. Martialis,

Hanc tibi Cumano rubicundam puluere testā,

Lib. 14.

Municipem misit casta Sibylla suam. Et

Varro calices cumanos. Nam ait, *dolia atque
apothecas triclinares, melicas, calenas obbas &
cumanos calices.* Cumas autem oppidum Græ-
cum fuisse à Chalcidensibus conditum è Ma-

Lib. 6. *ancid.*

rone scimus. aut dolia Græca dicit, quæ facta
erant in regione Italiæ illa, quæ Græcia ma-
gna dicebatur Sed & in illo tractu erat insula
Pithecusa, quæ si credimus Plinio à figlinis
dolorum nomen inuenit. Ita enim scribit
Ænaria ipsa à statione nauium Æneæ Ho-
mero in carmine dicta: & Græcis Pithecusa:
non

non à Simiarum multitudine (vt aliqui existimauere) sed à figlinis doliariorum.

In 21. Odam.

Dianam tenera) carmē est sæculare, quale à virginibus pueris patrimisq; matrimisq; cani solebat ludis Sæcularibus seculares autē ludos fecit Augustus, quibus carmen, quod cantatum est, ab Horatio scriptum est. Extatq; in Epodon libro. Dianam autem & Apollinem tum canebant, quod annum regant, salubritatemque & intemperiem, pestem & eius liberationem, famem, bellum afferant. Postremo suis telis homines confodiant. Homerus

ἐλθὼν ἀργυρότοξος ἀπόλλων ἀρτέμιδι
ἔω

Οἷς ἀγαθοῖς βελέεσσι χετέκτανε. *Intonsum*) ἀκερ(οχόμῳ intonsum vertit. *Promi-
ret Algido*) Loca memorat, quibus Diana delectabatur, Algidum Erymanthum Gragum: cum in propinquo etiam coleretur vt pergæ non longè à Grago.

Ex lib. 17. aduers. cap. 5.

Sæculare carmen, exacto sæculo in honorem Apollinis & Dianæ cani solebat à pueris & puellis patrimis & matrimis, illis Apollinē, his Dianam laudantibus alternis, quod

D iij

tem-

tempora ducere videantur, cum Apollo annos metiatur Diana menses lustret: quod salubritatem & intemperiem, morbos & secundam valetudinem, vbertatem & famem, pestem & eius liberationem adferre putarentur: ac qui morbis interibant, eos veteres ab Apolline & Diana interfici credebant, viros ab Apolline, mulieres à Diana. Homerus,

Εὐθὺν ἀργυρότοξος Ἀπόλλων Ἀστέμειδι ξυνὸν,

Οἷς ἀγαυοῖς βελέεσσι χετέκτανε. Sic periere Amphionis liberi horum deorum sagittis confixi.

Ex lib. 6. cap. 24.

Apollo sagittis confodere credebatur, idemque malorum depulsor habebatur. & eo cognomine indigitatus colebatur cum ἀλεξιχακος diceretur: hinc illud Horatianum, *— sic me seruauit Apollo.* Nam qui mala depellit, seruat: & idem Horatius de Apolline

Lib. 1. saty. 9.

*Hic bellum lacrimosum, hic miseram famem
Pestemq; à populo, & Principe Cesare, in
Persas, atque Bitannos*

Vestra motus aget prece. Scio illud Horatianum de seruatore Apolline longè repentinam inde vsque ab Iliacis temporibus auctoritate explicari, cū constet Apollinis ope Æneam hostibus ereptum fuisse: sed ad religionis

nis opinionem libentius retulerim, officium-
que dei illius, existimati malis auerruncandis
depellendisq̃ue mortales iuuare.

In 22. Odam,

Æstuosas) æstu reciproco nauigia mergē-
tes. Barbaras Syrtes. vbi Maura semper æstuat
vnda. Non egere Mauri iaculis integrum vi-
tæ ait, quia Mauri, metu Leonum & belluarū,
non exeunt sine iaculo.

Expeditus) Expeditis Porphyrio legit. &
libri nonnulli veteres habent.

Dauria) Apulia saltibus & siluis abunda-
bat, quæ luporum stabula sunt infrà. *Sed prius*
Apulis iungentur caprea lupis. Pone me) in locis
folis & varietate incultis plagarum frigore &
ardore inhabitabilium, belluæ feruntur esse.
ad Septentrionem, gryphes: ad Meridiē, Leo-
nes, Tygres. Se tamen illis in locis sine metu
suos amores cantaturū ait, innocētia fretum.

Ex lib. 17. cap. 5 Aduers.

Rectè, inquit Lactantius, Flaccus tantam
esse dixit innocentia vim, vt ad tutelam sui
non egeat nec armis, nec viribus, quacunque
iter fecerit,

Integer vita scelerisq̃ purus
Nō eget Mauris iaculis nec arcu. Maura aut

D v iacu-

iacula dicit, quia Mauri optimi iaculatores erāt. & his armis utebantur. Herodianus, (ὁ γὰρ στανδὲ παιδεύοντες αὐτὸν παρ' Ἰουδαίων οἱ τοῦ ἑκὸς ἀχειβόντες, καὶ μαυροσίων οἱ ἀκόντιζεν δειροί. Mauris autē etiā domo proficiscētibus iaculis op^o erat, ob leones & feras, quas Mauritania fert. Cæterū cū ait Flaccus,

Sine per Syrtes iter aestuosas,

Sine facturus per inhospitalem

Caucasum. Syrtes intelligere non possum arenosos illos in Africo pelago maris tractus vadis breuibusque infestos nauigantibus: neque enim qui nauigat, vel timet feras, vel arcu in eas aut iaculis indiget, & de itinere Flaccus loquitur, non nauigatione. Sed tractum terræ illis finibus vicinum intelligo, qui etiā Syrtis nomine vocabatur Lucanus,

— navi littore sicco

Lib. 9.

Quam pelago Syrtis violentius accipit Austrū,

Et terra magis iste nocens. AEstuosas igitur interpretor, nō reciprocis & efferuescētibus vndis agitata, sed feruidas & valde calidas. Nam ille Africæ tractus feruet & æstuat. Quin etiam arenosa illa libyæ spatia mediterranea Syrtes appellantur, non tantum littoralis ora. Prudentius, *Nec responsa refert Libycis in Syrtibus Ammon.* Mox ait se sine metu belluarum amores suos innocentia fretum cantaturum esse in locis & vastitatibus incultis

In Apoteosi

tis plagarum frigore & ardore inhabitabilium, si in his collocatus sit, quæ belluis abundant. Nam ad Septentrionem gryphes, alæ, bisontes, bonasi feruntur esse: ad Meridiem tigres, leones, Pantheræ.

In 23. Odam.

Similis Cloë) Scribi debet Chloë. ita enim imposuit nomen amicæ à viriditate herbida, quæ χλόη dicitur.

Ex aduers. lib. 26. cap. 36.

Apud Horatium hinnuleus per diminutionem effectum esse videtur, ut leguleus expressum est. Veris autem aduentus apud eundem esse videtur, cum Fauonius incipit flare exacta hyeme: quo tempore dicebatur & aduentus Veneris. Lucretius

*Et reserata viget genitabilis aura Fauoni:
Aëria primum volucres te Dina tuumq;
Significant initum percussa corda tua vñ. id
est, significant aduentum tuum.*

In 24. Odam.

Quis desiderio) non mihi placet quod adferunt interpretes, qui sic locum construunt, Præcipe Melpomene lugubres modos, quis pudor

pudor sit. Ego enim puto post, tā chari capitis, interrogandum esse, hoc sensu. Ecquē perdere debeat? Ecquis modum facere desiderandi & lugendi tam charum caput Quintilij? Mox conuertitur oratio ad Melpomenem ut nāniam lugubrem dicteret, quæ voce ad citharam canatur.

Nudaq; veritas) aperta & simplex, nullis inuolucris obducta.

Non ita creditum) qui tibi non erat hac conditione creditus, ut tam cito repeteretur.

Imagini) Quod Homerus εἰδωλον dicit. Cuius imitatione poëtæ Latini imaginem dixere εἰδωλα χαμόντων. Sic eius exemplo umbras dicunt τοὶ δὲ σκιαὶ αἴσονται. Eius imagini à umbræ corpore egressæ sanguis & vita non redierit.

Corrigere est nefas) Corrigere non licet. Corrigi non potest.

Ex lib. 26. cap. 36.

Liquidam vocem appellat per translationem canoram, claram, suauem, non raucam. Translatio autem est à liquore defecato & colato, Nam & vox limpida & suavis ipsa quoque per fauces quodammodo percolata videtur. Vnde & liquata etiam dicitur per guttur transmissa. Hostius apud Macro-

— totidem vocesq; liquata.

Lib. 6. satyr.
cap. 3.

Ex lib. 9. aduers. cap. 13.

Nudam veritatem vocat, quòd perlucente veste, tanquam nuda sit.

In 25. Odam.

Ianua limen) quòd ante oderat. Eam enim tædebat liminis cum toties aperiretur, aliudque limen, in quo magis quicuisset, desiderabat. *In solo angiportu*) vilis & nullius ponderis, in tuo vico flebis, qui ante à tuis amatoribus celebrabatur, cum solitudo nunc sit.

Thracio) interpres Apollonij ait existimatum esse Thraciam ventorum domicilium. Id quod ait Horatius à Græcis natum, quibus Septentrionalis est Thracia, ut ex ea Aquilonem spirare dicant.

Sub interlunia) Docet Theophastrus in libello de ventis coitum Lunæ tempestates adferre. interlunium vocat Horatius. Verba Theophrasti sunt, αἱ σήνοδοι τῶν μνηστῶν χειμεινώτεροι. Per ventum & tempestatem iucundius est libidinosæ amicæ fouere, & meretriculis, amatores, Tibullius,

Quia iuuat inimicos ventos audire cubantem.

E

Et dominam tenero continuisse sinu. Amor & libido) illius iecur vlcerosum & saucium tanto amatore fore dicit, cū ab omnibus spernetur, quantum ferunt equarum esse, quæ libidine in rabiem aguntur. Eamque ait quæsturam, quod iuvenes puellas sectentur, anus cōtemnant. *Aridas frondes*) id est, anus. solent autem aridæ frondes hyeme in fluuios propter adfitas arbores plerumque cadere.

Ex aduers. lib. 26. cap. 36.

Ventum dicit Horatius magis per interstigia bacchari, id est, per intermenstruum, cum Luna est in coitu. Quod & docet Theophrastus in libello de ventis his verbis, *ἀπὸ τοῦ κοίτου τῆς σελήνης χεῖμα τῶν ἀνέμων*. Solent autem homines libidinosi & voluptuarij per ventum & tempestatem iucundius amicam fouere in sinu & amoribus perfrui: Sic & meretriculæ lasciuæ petulantesque libentius tum sunt cum amatoribus. Tibullus,

Lib. 1. eleg. 1.

Quam inuat immites ventos audire cubilem,

Epod. od. 13.

Et dominam tenera continuisse sinu. Tum autem illa horrorem sentiet Aquilonis perflantis, quem Tracium ventum dixit: quia in Thracia regnasse Aquilo dicitur, & in Græciam è Thracia ventus ille mittitur. Vnde alio in loco. Horatius *Threicio Aquilone sonantem*. Vates autem Græciæ, qui è Thracia Aquilonem

nem ferri scripserunt in Græciam, & Threï-
cium Aquilonem appellant, imitatores æ-
mulatoresque Latinos habuerunt: etsi in La-
tium aliunde Aquilonem venit.

Libidinem autem, quæ solet matres furia-
re equorum scuiturâ circa iecur vlcerosum,
cum dicit, non sine questu, dicit: cum ab om-
nibus spernetur illius iecur saucium tanto a-
more fore, quâ tum ferunt equarum esse, quæ
libidine in rabiem & furorem aguntur. ac ta-
men eam suas questuram fortunas, quod iu-
venes puellas non anus sectentur. Iucundum
est autem quod ait,

Aridas frondes hyemis fœdali

Dedicet Hebro. quo figuratè significat
anus à iuuenibus nō amari nec aridas ab illis
colligi frōdes, sed negligi & amnibus donari.
Solent enim arida arborum folia fluminibus
assitarum in aquam cadere, nisi legantur aut
stringantur. quo allusum est cum Hebrus his
locis, cuiuscunque fluminis fruatur.

Ex lib. aduers. 19. cap. 29.

Horatius Græcorum imitatione dixit de-
lasciua & amante, iecur vlcerosum: quod eam
partem Cupido ferire censeatur. unde Theo-
critus - χαλεπὸς γὰρ ἔστω θεὸς ἡπαρ' ἐμῷ - Theocr.
σει. Sed & Seruius à Varrone ita scribit, *Nam*
prope rabigo est, vitium obscena libidinis, quod ul- In l. Georg.
cus

cus vocatur. Egregiè autem vt nihil supra, de libidine effrænata & immoderata scripsit,

— & libido

Qua solet matres furias quorum. Nam libidinem equinam, furiosam & immensam & incitatissimam vocare solebant. Prudentius,

Lib. I. contra
Symmach.

Aduena quos profugus gignens, & equina libido,

Intulit Italia: Thuscis namq, ille puellis

Primus adhiuinit simulato numine moechus.

Hinc elegans illa in pisonem translatio,

Sic ad illius hanc orationem adhiuinit.

In 26. Odam.

Tristitiam & metus) Duæ sunt teterrimæ perturbationes, metus & tristitia, quarum meminit. Nam spes & lætitia iucundissimæ sunt.

Quis sub arcto) Quin ad septentrionem rex metuatur & formidolosus sit, etiam imperio Romano. vt Marabodius.

Quid Tyridatem) Quid Mithridatem habent libri veteres. Nam Mithridates in Armenia regnavit, quem captum vinctumque Augustus Romam duxit. Tyridates imperante Nerone Armenia potitus est, Romamque venit, quem publico spectaculo ad genua admisit Nero. Ergo si Tyridatem legas, alium esse

esse oportebit, qui illic, imperio Augusti regnarit.

Integris) intactis & illibatis, non contaminatis. Lucretius,

— *iuvat integros accedere fontes*
Atque haurire.

Ex aduers. lib. 26. cap. 36.

Quid, inquit Flaccus, *Tyridatem terreat,*
unicè

Socius. Hic Tyridates est, qui eiecto in exilium Phraate rege Parthorum, rex constitutus est nobilitatis consensu: Sed cum audiret Phraatem magnam Scytharum colligere manum, sic territus est, ut è regno profugeret ad Augustum. Librum vidi indubitatae fidei, in quo Mithridatem legebatur, sine ullius lituræ suspitione, quam scripturam se reperisse fatur Lambinus: & agnoscere videntur interpretes, cum regem Armeniæ ab Horatio dicant intelligi. Itaque si quis est, qui eam recipiendam putet: is sic habeat, Mithridatem eo tempore regem Armeniæ fuisse: quem captum vinctumq; Augustus Romam duxerit, ut ne huic quidem scripturæ desit testimonium historiæ. Quod autem dicit, *Hunc Lesbio sacrare plectro.* Id valet, hac cantilena, quæ scripta Alcæico carmine, hominem memoriæ consecrare. Nam libentissimè Alcæum imita-

E

mita-

mitatur, qui Lesbicus erat, & Alcaicis versibus delectabatur.

In 27. Odam.

Natis in usum) Poculis inter se conuiuas pugnare Barbarum.

Et magno Hyleū Lapithis cratere minantē.

Verecundum) conuiuium, quod verecundum esse decet, computationem quam esse oportet verecundā. *Immane quantum*) Græce locutus est ἡλίχον θαυμαστὸν. & θαυμαστὸν ὅσον, vt mirum quantum. *Remanete presens*) homines in lectis epulantes cubitis inniuntur. *Infrā, Languidus in cubitum sese conuiua reponat.* Lassi demum recubabant & saturi. *Vultis scueri*) austeri non lenis, tale vinum falernum erat,

Ausidius forti miscebat mella falerno

Mendose quoniam vacuis committere venis

Nil nisi lene decet. Se computationi interponit Horatius, certa mercede, & conditione, vt proposita quaestione, amatoria rixa sedetur, alio animis auersis. *Triformi*) quæ crapra, leo, draco erat. Lucretius ex Homero. Prima leo, postrema draco, media ipsa Chimera. Homerus, ὁράοις λέων ὀπίθῃ δὲ δράκων, μέσθῃ δὲ χίμαιρα.

In

In 28. Odam.

Te maris & terra, numeroq; c. a.) Oraculum Apollinis est, Οἶδα ἔγω' ψάμμετ' ἀειθρὸν καὶ μέγεα θαλάσσης. quo adducti sunt Geometræ vt aliquid audacius quàm. Apollo susciperent, pro nunciarent quantus esset numerus arenæ si ea refertus esset mundus. Quod Archimedes in libello, qui ψαμμέτης inscribitur, roncinator. Eo igitur mihi videtur alusum esse. Ambitum autem maris & terræ, nam pro vno globo vtrumq; elementum habent, Geometræ metiuntur. Geometram & Arithmeticum fuisse dicit. *Iouis arcanis*) Iouis discipulus. ad illud Homericū adlusum est, cuius meminit Plato lib. i. de legibus.

Εὐνέωρος βασίλευς διὸς μεγάλῃ ὀαείτης. *Panthoiden*) Pythagoras cum in subterraneo loco delitesceret, à matre dissipari famam iussit se mortuum esse, qua recepta multo post in medium prodijt, multa de inferis differens, & originis iteratione: quàm παλιγγενεσία vocabant & commutationem corporum. seq; ante Troianum bellum Aethalem Mercurij filium fuisse prædicabat. mox Euphorbum. deinde Hermotimum deinde Pythium Delium. Postremo Pythagoram. Atque etiam in Apollinis fano clypeum suum à Menelao cōsecratum agnouerat, vel,

E ij vt

vt Ouidius ait, in templo Iunonis Argiuz.

Natura veriq;) Archytas pythagoreus erat. Naturalis Philosophiæ & Dialecticę peritum fuisse Pythagoram dicere videtur.

Me quoque deuexi) varias hominum mortes nauta narrabat, cuius sermonem ex abrupto excipit Architas, suumque memorat naufragium. *Deuexi.* est cadentis, quod cum sit in deuexo cœli. vt — *conuexa polus dum sidera pascat.* id est. in conuexo cœlo sita. *Arena*) Terram mihi iniice. Catul. *Nec iniecta cum labor mortua terra,* Id qui neglexerat, fraudem committebat impiam. ac Buzyges Athenis eius erat caput execratus, qui id non fecisset. Hinc illud Sophoclis, λεπτὴ δ' ἄλγος φεύγοντος ὥς ἐπλεῖ κόνις. Quod idem apud Romanos iure pontificio erat cautum.

Negligis) nihili pendis committere. *Piacula*) Quædam scelera non posse expiari censebāt. Hinc illa lex. Sacrum commissum, quod nec expiari poterit, impiæ commissum est.

Ex aduerslib. 26. cap. 1.

Plus in poëtis latet eruditionis, quàm plerique superciliosi viri, eorum contemprores censent qui præter puerilem oblectationem, nihil in illis inesse credunt. Id adeo venit in mentem mihi ex illo Horatiano carmine

Tæmaris & terræ, numeroq; carentis arene,

M en-

Mensorem. In quo & ad oraculum respexit Apollinis οἶδα ἐγὼ ψάμμοντ' ἀριθμὸν καὶ μέτρα θαλάσσης. In quo magnifice gloria-
tur arenæ numerum Apollo sibi notum esse. quo adducti sunt Geometre, vt aliquid auda-
cius susciperent, quàm Apollo: pronuncia-
rentque quantus arenæ numerus futurus es-
set, si ea refertus esset mundus. Quod Archi-
medes in libro, qui ψαμμίτης inscribitur, ra-
tiocinatur. Ad oraculum autem, illud etiam
Apollinis respexit Lucanus scribens, *Non mo-
dus Oceani numerus non deerat arena.* Cæte- Lib. i.
rum Horatius è globo maris & terræ Geome-
tram significat: ex arenæ numero, Arithme-
ticum quas duas artes nomine Geometriæ
plerumque veteres complectebantur. vt Fa-
bius lib. i. & Cic. In Tascul. Sed & Euclides
in Geometria numeros complectitur. Quod
autem ait,

— ne parce malignus arena

Offibus & capiti inhumato

Particulam dare. id est, terram iniicere. Vn
de Catullus.

— nec iniecta tumultabor mortua terra. Quod In Argonau.
qui facere negligebat, cum in naufragum aut
insepultum inciderat, fraudem committere
impiam censebatur: ac Buziges Athenis eius
erat caput execratus, qui non id fecisset. Hinc
illud Sophoclis. λεπτή δὲ ἄλγος φεύγοντες

E iij

ὦς

ὡς, ἐπὶ τοῖς νόμοις. Quod idem apud Romanos iure pontificio erat cautum. Sequitur

— *precibus non linguar inultis*

Od. 5.

Tēq; piacula nulla resoluunt. quod suspicor ex ea veterum opinione dictum, qua malas præces & execrationes inexpriables credebant. quo circa scripsit in Epod.

Diris agam vos: dira detestatio

Nulla expiatur victima, ac nisi intelligamus veterum animis incessisse eam opinionem, à sententia plurimum abiremus, necesse est.

Ex lib. 7. cap. 20.

Numerorū arenarius vocatur, qui in schola tanquam in arena numeros exercet & docet, à circensi arena & amphitheatrali translatione profecta: nisi quis potius putet ratiocinatorem & numerium ita vocari quadam veri superlacione quasi arenam numerare possit: ut apud Flaccum scribitur,

Tē maris & t. nq. car. ar.

Mensorem.

Ex lib. 16. cap. 22.

Præcidaneam porcā dicit esse Festus, quæ immolabatur ab eo, qui mortuo iusta nō fecisset id est, glebā non obiecisset: hoc intelligo de genere sepulturæ, quod per iniectionem glebæ fiebat: quod genus sepulturæ

om-

omnium infimum erat, usurpabaturq; cum quis in cadaver insepultum inciderat. Nam insepultum relinquere nefas habebatur, quod porca expiandum esset, i. piacularibus sacris soluendum Horat.

— *licebit*

Iniecto ter pulvere curras. Inexpiabilem penè fraudem fuisse id non facere ostendit,

Negligis, immeritis nocituram

Post modo t. n. f. com. f.

D. i. vq. f.

T. m. i. p. n. l. i.

T. q. p. n. r. Atque eadem erat Græcis opinio, & pulveris iniiciendi religio. Sophocles, Lib. 6. *encid.*
 λεπτὴ δὲ ἄγρος φεύγοντος ὥς, ἐπὶ νὺν κόνις.
 Hanc saltem sepulturam postulat ab Aenea, naufragus Palinurus, cum ait apud Maronē.

— *aut tu mihi terram,*

Inice. Sic etiam apud Halicarnasseum metu piaculi à populo sepelitur Horatia. ἀλλὰ οἱ παρίοντες ἐρρίμένῳ ἐν ᾧ διερχέσθην χαρίω, λίθους ὀπιφοροῦντες καὶ γῆν, ἐκὼς εὐσαι ὥς πτόμα ἔρημον κηδομένων.

Ex lib. 25. cap. 6.

— *aut tu mihi terram*

Inice. cum Maro dixit, genus sepulturae per iniectionem glebæ intellexit: cuius mentio & vestigium est lib. 2. de leg. Nonnunquā

E iiij

tamen

tamen iniiciebatur terra, cum erant cadauera
insepulta inuenta : metu enim sceleris & im-
pictatis, ita solebant terram iniicere: quod ni
fecissent, piaculares fuissent. Huius memi-
nit Horatius,

— licebit

Iniecto ter pulvere curras. & paulo ante,

Negligis, immeritis nocituram

Postmodo te natis fraudem committere: f

D. i. v. l. f.

*T. m. i. & c. Phocylides. Γαῖαν ὅτι μοι πᾶσι τοῖς
ἀταρχέυτοις νεχύνεσι.*

In 29. Odam.

Icci beatis) Militatum ire parabat Iccius,
quo tempore expeditionem suscepit Augu-
stus in Parthos. de qua Maro — *Cesar dum*
magnus ad altum Fulminat Euphratem, & in-
frā — Et iuuenum recens. Examen Eois timen-
dum Partibus.

Od. 35.

Ex lib. aduers. 9. cap. 13.

Quod scribit Horatius

Icci beatis nunc Arabum inuides

Gazis. ex historia petitur est: constat enim
eatepestate Augustum in animo habuisse
Arabiz & Parthis bellum inferre, eiusque bel-
lican-

li causa delectum habuisse. vnde Horatius alio loco scribit,

— & iuuenum recens

Infra od. 35

Examen Eois timendum

Partibus, Oceanoq; rubro, & Maro,
Siue Getis inferre manu lachrymabile bellū, Virg. 7. an.
Hircanisue Arabisue parant, seu tendere ad
Indos,

Auroramq; sequi, Parthosq; reposcere signa.

Et Propertius,

Iam negat Euphrates equitē post terga tueri Lib. 2. eleg. 11.

Parthorum & Crassos se tenuisse dolet.

India quin Auguste tuo dat colla triumpho,

Et domus intacta te tremit Arabia.

In 30. Odam.

Solutis Gratia) Seneca. Quae tres Gratiae, quare sorores sunt, & quare manibus implexis, quare ridentes, quare iuvenes, & quare virgines, solutaque hac perlucida veste. Ideo supra nudam ut existimo vocauit, quod in perlucida veste, tanquam nuda esset. ut illud Cōmune tibi puer videre est, ut nudam.

Iuventas) ἡβη à Græcis dicitur, & cum Venere iungitur ab Homero, ἡβη διὸς ἑρῆς ἡν ἄφροδίτη.

Ex aduers. lib. 9. cap. 13.

E v

So-

Lib.1. de be-
nef. cap. 3.

Solutis Gratias Zonis Horatius dicit, quòd
ita fingi pingique solerent. Seneca, *Quare tres
Gratie, & quare serores sunt, & quare manibus
implexis, quare ridentes, quare iuuenes & quare
virgines, solutaq; ac perlucida veste*. Ideo etiam
fortasse supra nudam gratiā vocauerat, quòd
perluciente veste, tanquam nuda esset, vt alio
loco

Od. 24.

— Cois tibi pene videre est.

Lib.1. saty. 2.

Vt nudam.

At vero iuuentas, dea iuuentutis est, quæ
Græcè dicitur ἡβη, & cum Venere ab Home-
ro iungitur, vt hic ab Horatio,

— ἡβη τε διὸς θυγάτηρ ἄφροδίτη.

In 31. Odam.

Non est iudæa grata) Magnæ erant in Apu-
lia & Calabria pectuariæ illicque ferè greges
hybernabant vt in Lucania, quæ minus calida
erat, æstiuabant. Alio loco,

Od. 1. Epod.

— *Pecusque Calabris ante sydus feruidum*

Lucana mittes pascua. Horum æstiuorum
& hybernorum meminit Varro. *Lyris*) villæ
campanæ in maximo præcio erant.

Culullis) Diminutiuum est à culleo culleol-
lus, Culullus vas erat ad similitudinem par-
uuli culleoli. Porphyrio & Acron Cape-
dunculam explicare videntur, cuius erat in sa-
cris

crisus. Syra) Omne genus aromatis ex Arabia Camelis in Syriâ adportabatur. *Tolle piper primum*, è sitiente camelo vinū bibat mercator paratum Syra merce, Diuitias mercaturis faciendis alius paret, eisque fruatur.

Ex lib. aduers. 9. cap. 13.

Exiccet culullis, est exiccet & epotet poculis. Cululli enim pocula erant per diminutionem elata, à culleo deducta: etsi enim culleus primam producit, tamen vt adsolet, in diminutione corripit, vt mamma mamilla. Acron autem, quod putat fuisse fictiles pontificū calices culullos, quibus & vestales virgines vterentur, vereor ne culullos pro capedunculis acceperit.

In 32. Odam.

Lesbio primum &c.) Sapphici carminis inuentorem Alcæum fuisse significat quod Sapphœ attribuitur & ex nomine vocatur. Incertum quoque scribit esse Hephestion inuentum fuerit ab Alceo ἐστὶ δὲ καὶ παρ' Ἀλκαίου, καὶ ἀδελφὸν ὁ ποτέρῃ ὅστις εὕρηται, ἐστὶ καὶ σέφ' οὐδὲν χαλεπῶς.

Sine iactatam.) Bellum gessit cum Atheniensibus & cum Tyrannis, expulitq; Pittacum Mitylenis. Gessit autem & terra & mari bella. *Infra, Grata testudo.)* Nam Apollō in epu-

epulis Iouis cithara canit αὐτὰρ ὁ φοῖβος Ἀ-
 πόλλων ἐγκυθαρίζει. Quod Lyram ex testu-
 dine primum fabricarit Mercurius: Ideo ob-
 tinuit ut testudo à poëtis dicatur, vel à simili-
 tudine. *Cumq̃, (salve)* Particula cumq̃ue pro-
 ductio verborum est, quandamq̃ue eis infini-
 tatem vix per se vsurpat. Citatur illud ex Cice-
 rone, Equitem cumq̃ue qui regat, habeto.
 Hic cumq̃ue partim vbicunque, partim quā-
 docunque explicari video. Quod fortasse ve-
 rum non est. Quid si cum rite coniungatur,
 retēta infinitionis significatione hoc modo?
 O Salve dulce lenimen laborum mihi rite
 cunque vocanti.

Ex lib. 9. cap. 13.

Lesbio primum modulate ciui. cum ait, signi-
 ficat primum Alcæum barbitō vsū, quod
 citharę genus est grauius aliquanto sonantis:
 quasi enim βαρύμυτον dicitur. Ab Alcæo e-
 tiam Sapphicum carmen inuētum fuisse, non
 defunt qui scribant. Hephæstion, ἐστὶ δὲ καὶ
 ὁ καὶ ἀλκαίω, καὶ ἁδύλον ὀποτάριον ὅτι
 εὐρηται, εἰ καὶ σαφὲς ὄν χαλεῖται. Alcæus
 porro cum Atheniensibus bellum gessit, &
 cum tyrannis, expulitq̃ue Pittacum Mity-
 lenis. Gratam autem dicit epulis testudi-
 nem, in quibus Apollo cithara canit. vnde
 illud, αὐτὰρ ὁ φοῖβος ἀπόλλων ἐγκυθαρίζει.

Hephæstion
 in Enchirid.

In

In 33. Odam.

Immitis Glycera) Nomen fictitium . nam Nemesim & Deliā amavit Tibullus . Sed nominibus priscis mulieres ætatis suæ , quas partim metu legis Iuliæ , partim verecundia nominare non audebant , adumbravit . Apuleius in Apologia . *Lesæ pœniteat*.) Cur postquam tibi peieravit , iunior & pulchrior videtur . Infra ,

— *Sed tu simul obligasti*

Persidum votis caput , enitefcis

Pulchrior multò , iuvenumq; prodis

Publica cura . *Fronte Lycorida*) Cithæris , cuius Cicero meminit , Lycoris à Virgilio in Bucolicis vocatur , quam Gallus deperiit , amavit Antonius . eandem forte significat Flaccus . Augusta frons à veteribus laudabatur — *redde nigros augusta fronte capillos* .

Impares) animos non redamantes . Alio loco .

Et quæret iratus parem . formas dissimiles ut Epod. ed. 15.

duplex sit significatio . *Libertina*) fere meretrices libertinæ erant . Aitque cum sibi melior multo Venus obligisset , tamen se libertinam acerrimam esse , prætulisse . *suas pellices esse aiunt , eunt depressum , quia sumus libertina* . & secunda Satyr. lib. 1 .

Plau. Cistellaria sc. Tum ante hac.

Ex lib. 6 advers. cap. 21.

Cum

Cū suos casus nō sibi adscribebāt, sed dijs,
dicere solebāt. Sic visum superis vt Horatius.

Sic visum Veneri, cui placet impares.

Formas atque animos sub iuga ahenae

Sano mittere cum ioco. Sic Virgilius 2. AENEID. *Dijs aliter visum.* & 3.

Postquam res Asia Priamiq³ euertere gentem
Immeritam visum superis.

Ex lib. 14. cap. 20.

Impares in amore appellātur, cum mutuo non amatur, sed alteri amanti alter vicem nō reddit, neque animum mutuum: contra cum mutuo inter se pariter amant, pares dicuntur. Horatius,

Et quæret iratus parem. & hic

— cui placet impares

Formas atque animos sub iuga ahenae

Sano mittere cum ioco. Atque hic locus planè & apertè ostendit vnde pares & impares dicuntur. Nam cum ad aratrum iungi parium virium parisq^{ue} magnitudinis iumenta armētaq^{ue} debeant solum vertenti, evenit vt cum sub iugum imparia mittuntur animalia, sulcus rectus non ducatur & ab altero iumento alterum opprimatur, aratioq^{ue} inæqualis sit.

In 34. Odam.

Dieſpiter) *Iuppiter.* Sic vt dei pater vocatur.

tur. *Perpurum*) Negant Epicurei Iouem tonare: sed id euenire causis naturalibus. Argumentum adferunt quod nunquam sine nubibus tonet: Eoque argumento etiam contra pietatem & religionem vtuntur. Lucretius, *Nec ficti sonitus cœli de parte serena.* & alio loco — *Lucetamen serena quidam de cœlo tacti sunt.* Plinius, In Catilinianis prodigijs, Pompeiano ex municipio M. Herennius. Decurio sereno die fulmine ictus est. Cicero,

*Aut cum terribili percussus fulmine ciuis
Luce serenanti vitalia lumina liquit.*

Cum stridore acuto) vt celerẽ eius mutabilitatẽ significet, acutũ stridorẽ dixit, quia pernicio sequitur conuersionẽ sonitus acut⁹ vt Cic. docet lib. 6. de Rep. Dissimile est illud, nulloq; sono cõuertitur annus. Cic. Minore sonitu quàm putabam orbis hic Reip. conuersus est.

Ex Aduers lib. 9. cap. 9.

— namq; Die spiter

Ecce vide supra od. 12. His enim versibus Horatius significat curru Iouis fremitum tonitrus excitatum esse. Ea autẽ maximẽ diuina tamẽ tonitrua & fulmina putabãt, quę sereno cœlo mittebãtur, vt ex hoc Horatij loco patet & ex eo Ciceronis, quem proferam,

*Aut cum terribili percussus fulmine ciuis
Luce serenanti vitalia lumina liquit.* & libro septi-

*Cic. de diuin.
Lib. 1.*

Septimo Hellenicō apud Xenophontem scribitur ἐξ αἰθρίας ἀσπραπὰς καὶ βροντὰς λέγουσιν αἰσίσας αὐτῷ φανῆναι. Per purum igitur Horatius dixit, velut δὲ αἰθρίας.

Ex lib. 9. cap. 13.

Illud, *Plerumq; per purum tonantes*
Egit equos. cum scribit, intelligit verum esse Iouem tonare: vnde & eius cognomen, quod Epicurei negant. Nam si puro serenoque cœlo tonat, falsa est & insana Epicureorum sapientia, qui id semper fieri densis nubibus obdueto cœlo prædicant, & ut est apud Manilium.

Lib. I.

Eripuitq; Ioni fulmen viresq; tonanti. Tonitru autem puro cœlo & sereno fremens, certissimum numinis argumentum esse, & aliquid certissimum portendere censebant vnde ante ex Xenophontis exemplo docuimus.

Ex lib. 22. cap. 20.

Vt antiqui maxima & certissima putabant diuinitatis argumenta habere tonitrua quæ puro & innubilo cœlo fremebant: vnde & Horatius scripsit

— namq; *Diespiter*

Plerumq; per purum tonantes.

Egit equos celcremq; curruum. Sic & fulmina, quæ nitido claroque cœlo mittebantur.

ma-

magnam opinionem diuinitatis ostendere,
& certam præfagij fidem adfirmabant. vt apud
Ciceronem,

Aut cum terribili percussus fulmine cinis 1. de diuin.

Luce serenanti vitalia lumina liquit, Eodem
modo & Lucanus in prodigijs ciuilibus hoc
posuit

Emicnit cælo tacitum sine nubibus ullis.

Fulmen,

Ex lib. 29. cap. 29.

Tu graui curru quaties olympum. id est, tu to ^{supra od. 12.}
nabis. Nam cum tonabat, Iouem putabant
graui curru cælo inequitare, Hinc illud,

— namq; Diespiter

Igni corrusco, nubila diuidens,

Plerumq; per purum tonantes,

Egit equos volucremq; currum.

In 35. Odam.

Gratum) vel charum fortunæ: vt iucundum
Romanis propter amœnitatem. Itaque prin-
cipes Romani eo libenter sedebant: & eo im-
perij sedem transferre Nero cogitauit, Prio-
rem sententiam magis probo.

Bythyna) quod ab illa regione magna mer-
catorum commercia erant. alio loco, *Thyna*
merce beatum. *Profugi Scythæ*) quidam fugien-

F do

do præliantes interpretantur, *Alij ab orbe tanquam sepositos & remotos*: Ego potius putem esse profugos, qui statam sedem non habeant vt alio loco,

Campestris melius Scythæ

Quorum planstra vagas risè trahunt domos.

Clauos trabales) grandes. quomodo, trabale telum dicimus. Necessitati clauos tribuit quibus omnia figit & firmat. Infrà,

Si figit Adamantinos

Summis verticibus dira necessitas

Clauos. Et cuneos manu) Solent enim ijs, quæ nectuntur, vinciuntur, ligantur, vt adstringantur arctius inferi cunei. Cicero 2. Tuscul. *Hos ille cuneos fabrica fidei inferens, Perripit arcus.* Plato in Timæo, ὅ τοῖς ἀλύτοις, οἷς αὐτοὶ σωεῖχοντο δεσμοῖς, ἀλλὰ διὰ σμικρότητα ἀοράτοις πυκνοῖς γόμφοις σωτήποντες. Quod Cicero vertit crebris tanquam cuneolis illiquefactis. Et in Phædone, ὅτι ἐκαστὴ ἡδονὴ καὶ λύπη, ὥσπερ ἡλὸν ἔχουσα ὠροσπερονᾶ καὶ ὠροσπλοὶ αὐτῷ ὠρὸς τὸ σῶμα.

Vncus abest) quo trahebantur nocentes, hic quo necessitas nos trahit inuitos.

Liquidumq; p'umbum) quia sæpe ad nexus firmitatem vncos ferreos & ansas illiquefacto plumbo annectimus. Vitruuius.

Velata panno) quod ex institutione, vt opinor

nor

Od. 24.
Lib. 3.

hor, Numæ velati albo amictu flamines fidei rem diuinam facerent, manu etiam ad digitos inuoluta. Semper autem in sacrificijs alati erant.

At vulgus infidus) nou quemadmodum fides te sequitur semper: ita semper vulgus amicos sequitur, quos mutata fortuna deserit.

Diffingas) aliter fingas aliter fabrices, alter cudas. Alio loco. *Nihil hic diffingere possum*, id est, mutare, aliter fingere. Quâquam utroque in loco etiam Diffundere reperitur.

Ex lib. 9. Aduerscap. 14.

Horatius anteambulatricem fortunæ dicit esse necessitatem, fortunæ dominatum & potentiam constituens, quod quicquid ei collibuerit, nulla vis tanta sit, ut impedire possit. Clauos autem trabales perelegati fictione & conceptione tribuit necessitati, quibus omnia figat firmetq; & retineat. Sunt autem grandes clauī, quibus trabes configuntur, At trabale telum in Marone, instar trabis magnū Lib. 2. anid. est. Nō existimo autē de tormentis & cruciatibus ista explicanda esse, quod videtur interpretibus. Cuneis quoq; insertis ad arctius aliquid adstringendū utebātur Cic. 1. Tusc. *Hos ille cuneos fabrica fidei inserens, perrupit artus.* Plato in Timæo, & τοῖς ἀλύτοις, οἷς αὐτοὶ συνέχοντο δεσμοῖς, ἀλλὰ διὰ μικρότητα αἰ-

F ij

ρά-

Cic. de uni-
uersis.

ράτοις πυκνοῖς γόμφοις σωτήκοντες, quod
Cicero vertit, crebris tanquam cuneolis illique-
factis. & in Phazdone. ὅτι ἐκάστω ἡδονῇ καὶ λύ-
πῃ, ὡς περ ἦλον ἔχουσα προσωπεύοντα καὶ προ-
σηλοὶ αὐτῶν τὸ σῶμα. At vero, vncus
seuerus, hamus est & ansa ferrea coagmenta
rerum tenaciter & asperè retinens liquido
plumbo addito. Vitruuius, *ansis ferreis &
plumbo frontes vinetae sint*. Nam ad nexus fir-
mitatem saepenumero ferreos vncos plum-
bo illiquefacto ad perpetuitatem hæsu-
ros tenaciter operibus & fabricis adi-
ciunt. De illo plumbo scripsit Eutipides.

Lib. 2. cap. 2.

κάθ' ἡσ' ἐδεαία. καὶ γὰρ εἰπέεξ σ' ἔχει
τηκτὸς μόλυβδος, ἐξαναστῆσω σ' ἐγώ.
Inquit Horatius,

Te Spes & albo rara fides colit

Velata panno. Quod ita accipio, fortunam
antecedit necessitas, sequitur & comitatur
spes & fides, nec eam vsquam deserunt, quo-
cunque se conferat, quamvis veste mutata se-
se dissimulet: non tamen vt fides & spes asse-
ctatrices tuæ perpetuo sunt, item vulgus a-
micos perpetuo sequitur, quos mutata sem-
per fortuna deserit. Cæterum quidam putant
construendum quod sequitur hunc in modum.
Amici pariter dolosi diffugiunt iugum ferreum,
vel pariter iugum ferreum, id est, nolunt esse cō-
fortes aduersæ fortunæ, vt secundæ: Ego pri-
tem

tem dici dolosos parit iugum ferre, qui non sincerè se consortes præbent, neque bona fide, ideoque in rebus aduersis deserunt: Estq; translatio à iumentis. Porro in carminis clausula quod accinitur. — *distingas retisum, valet, aliter fingas.*

Ex lib. 23. Aduers. cap. 28.

Quod in Horatio explicauimus seuerum vincum, & liquidum plumbum de pœnis intelligendum non esse, sed de rerum coagmentis & vinculis, confirmatur auctoritate Arnobij verba ipsa Horatii vsurpantis & eius sententiam explicantis. *Quid miserius his esse aut quid infelicius poterit, quam si eos in basibus ita vincire tinent & plumbeæ vincliones?* Lib. 6. aduer. Gente.

In 36. Odam.

Atta non alio) Eundem magistrum habuerat. Et æqualis eodem tempore vestem virilem sumpserat: Regem enim magistrum appellare videtur.

Cressa) creta non carbone notanda, quam cressam vocat, quia hoc genus terræ nomen à Creta insula habet. Id autem factum à Thracibus fuisse Plinius scribit: quo nonnulli sunt adducti, ut hic Thressa legerent.

Neu multi Dam. meri) Multi meri dixit, ut

F iij mul-

multi cibi fuisse quendam imperatorem scripsit Suetonius, ἀμυσίς autem genus potandi est, cum se magnis poculis mutuo inuitāt. Quod dicebant ἀμυσίζειν. Quod cum facere solerēt Thraces, Idcirco ἀπόποσιν ἰθαχίας dicebant. Sed & ex Scytharum moribus σκυθικῶς πόσιν. Ne bassum ad potandum prouocet : ne Numidam ad Zelotypiam stimulet.

Vinax apium) Apio utebantur in coronis non solum sacrorum certaminum Græci: verum etiam conuiuiorum Romani. Infrā,

In Damalim putres) Omnes in eius amorem soluti erunt, nemo tamen alius quàm Numida ea potietur. putris, solutus. quod in terra potissimum dicebatur. Virgilius, — & Zephyro putris se globa resoluit. id est, laxata & soluta. Alio loco, Et cui putre solum, namque hoc imitamur arando. id est, optima terra est soluta. Nam cum aramus, solutam reddere conamur. Persius eodem, quo Horatius modo locutus est: ille in Venerem est putris. *Deponet oculos*) Qui Damalim deperibunt, obdormiscent. Plautus, vt me deponat vino, eam affectat viam. Alio loco, Ille ebibit, caput deponit. *Ambitiosior*) magis suis ambiens brachijs & amplectens, quàm lasciuia & sequax hedera, arbores.

Ex

Ex aduerslib. 19. cap. 3.

Vide supra od. 15. quæ ad scripta sunt ex eod. lib. 19. cap. 3.

Ex lib. 9. cap. 14.

Acta non alio rege pueritia

Mutataq; simul toga. cum scribit, eos æquales esse dicit: qui in pueritia eundem habuerint magistrum, ad eundemq; ludum iuerint, simulque togam virilem sumperint. Magistrum autem regem appellat tralatitio nomine, recedebant autem ab imperio magistrorum & pedagogorum, sumpta virili toga.

Ex lib. 18. cap. 27.

Sed alterum attingamus Horatij locum, creius perspicuus & dilucidus non admodum sensus est,

Omnes in Damalim putres

Deponent oculos.

Non enim placet, quod interpretibus credi video, significari oculos vino marcentes & languidos: cum dicat oculos putres in Damalim, in Damalis amorem solutos. Nam etsi omnes in eius amorem soluti erunt, nemo tamē alius quàm Numida ea potietur, quia qui Damalim deperibunt, obdormiscēt. Id enim, cum deponere oculos dicit, intelligit. Plautus

*Anulularia sc.
Nimiū lubēa.*

Vt me deponat vino, eā affectat viā alio loco

F iij

Ille

Curcalione
sc. Date viā.

Ille ebibit, caput deponit. Translatio autem est ab oneribus, quæ deponi dicuntur: vt nobis dormitantibus caput & oculi oneri sunt. Itaque neque caput neque oculos sustinere tum possumus. Vt autem dixit Horatius oculos in Damalim putres: sic Persius,

saty. 5.

Ille
Inuenerem putris. id est, solutus & profusus, dixit. Putre in terra sæpe dicebatur. Virg.

1. Georg.

& Zephyro putris se gleba resoluit. id est, se laxat & soluit, & soluta & laxa est. Alio loco,

2. Georg.

Et cui putre solum: namq; hoc imitamus arado. quo significatur optimum solum esse solutum. Nam cum aramus hoc agimus, vt terram solutam reddamus. Cæterum in eo carmine Damalim *multi meri* dixit, vt multi cibali quos fuisse legimus quo edaces intelligimus: vt eam bibacem & merobibam fuisse existimamus. ἀμυγῆς porro genus erat potandi, quo se magnis & meracis poculis mutuo inuitabant, quod dicebant ἀμυγίζειν, quod cum facere solerent Thraces, idcirco ὀρόποσιν Ἰθακίαν appellabāt. Sed & ex Scytharum motibus σκυθικῶν πόσιν.

In 37. Odam.

Nunc est bibendum.) Et carmen & sententiam Alcei est imitatus. *νῦν χεῖν μεθύσκεν,*
χγ

καὶ πῶς πρὸς βίαν πονεῖν, ἐπειδὴ καλῆται
 μωροίλος. Delectatur, ut opinor, morte My-
 sili, qui Giges erat, eius potentiam insulans
 formidolosam veritus. Flaccus.

Puluinar deorum.) Saliarum cœnæ fiebant
 in templis, quæ per catachresin puluinaria, ut
 Grammatici annotant, appellari solent. Exi-
 stimo tamen potius eum dicere, fieri debere
 supplicationem ad omnia puluinaria, collo-
 catis dijs in puluinariis & lecticis, apposi-
 tisque eis epulis. *Contaminato*) Porphyrio
 significare videtur effœminatos fere esse spa-
 dones, in quo turpitudine later, muliebria pa-
 tientium, quod magis probabile est. Catullus,
Morbofi pariter gemelli utrique. Alij tamen de
 castratione intelligunt. Huius rei sic meminit
 in Epodis.

Romanus (heu posteri negabit)

Emancipatus fœmina.

Fert vallum, & arma miles, & spadonibus

Servire rugosis potest.

Reparavit) recuperavit, repertum. ut para-
 re, quærere est, ut frui paratis. Sic reparare,
 recuperare interdum. Cicero. Id quod alio
 prætoris reparare possit. *Sanis Liburnis*) vel
 quod Liburni ad mortem promptissimi sunt:
 vel quod classe illa, à qua victa fuerat, reduci
 Romanis nollent. Liburnicis victa fuerat. Hinc
 illud;

F v

Ibis

Epod. ed. 1.

*Ibis Liburnis inter alta navium
Amice propugnacula.*

Ex aduerslib. 7. cap. 17.

Puluinaria deorum cum dixit Cic. 4. Tusc.
epulum significat. vel interprete Flacco, qui
scribit,

— nunc Saliaribus

Ornare puluinar deorum

Tempus erat dapibus sodales. Vt autem rei
diuinæ tibias, sic dapibus deorum & puluina-
ribus adhibebant fides, imitati vt opinor, ve-
terem poetam apud quem Ioui epulanti A-
pollo fidibus canit.

Ex lib. 9. cap. 14.

At illud,

Epig. 53

Contaminato cum grege turpium

Morbo virorum cum dicit, morbum im-
puditiæ intelligit, vt & Catullus, *Morbosi*
pariter, gemelli utriusque. Spadones autem hoc
genere morbi erant infames, quos habebat
plurimos Cleopatra, vnde in Epodis scribitur

Romanus, eheu posteri negabitis,

Emancipatus femine

Fert vallum & arma miles, & spadonibus

Servire rugosis potest:

Classe autem cita reparavit oras. est repe-
tiuit, requisivit, recuperavit. Vt enim para-
re est

re est quærere : sic reparare, requirere, recuperare.

In 38. Odam.

Ex lib. 18 aduers. cap. 29.

Plectilem coronam intelligit Horatius cum scribit,

Symplici myrto nihil ad labores Amplius.

Sibi enim vult coronam plecti è simplici myrteo ramo. Nam Lemniscos nihil moratur, nec desiderat quos reiicit cum ait,

Displicent nexa philyra corone.

Plectilis è furculis vel ramulis plectitur & innectitur, vt è ramo lauri aut myrti.

IN

IN LIB. II. CARMINUM
HORATII ANNOTA-

tiones de aduersariis Adr. Turnebi
libris descripta.

In 1. Odam.

Ex lib. 10. cap. 21.

SINIUS Pollio historias de bello ciuili scripsit, vt ex Horatio facile coniectu est scribente *Motum ex Metello consule ciuicum*: & rursum.

— *mox vt publicas*

Res ordinariis. id est, vbi bellorum ciuiliū historiam pertexueris: Et cū Tranquillo, qui ita scribit, *Quod probabilius facit Asinius Pollio, Pharsalica acie casos profligatosq; aduersarios prospicientem*. hac eum ad verbum dixisse referens. Idem Pollio pœta erat. Maro, Pollio & ipse facit noua carmina. & Tragedias scribebat, Flaccus,

Paulum scruare Musa Tragedie.

Desit theatris. Vult enim aliquandiu ab eo Tra-

In Iulio
cap. 30.

Tragediarum confectionem omitti, & bella fideliter referri ciuilia. Iterum Flaccus,

Pollio regum

Li. I. saty. 10

Facta canit pede ter percusso. quòd Iambicis senarijs tres habentibus mentiones, regum calamitates tragicè caneret. Hæc eo scribo, quo totus ille locus lib. 2. Horatij illustretur. Illud autem, *Nondum expiatis uncta cruoribus.* è prisca consuetudine ductum, qua qui cædem perpetrarant, non ante eius cruorem eluebant quam ab aliquo expiati essent. Itaque & manibus non puris inde dicebantur Herodotus, ἀπικνεύεται εἰς τὰς σάρδεις ἀνὴρ συμφορῇ ἐχόμενος, καὶ ὁ κατὰ τὸς χεῖρας ἔων. Et Orestes apud AEschylum, manibus sanguine manantibus Pythiam territat.

Ex lib. 21. cap. 27.

Simonidem Poëtam Ὀφύωνος scripsisse refert Suidas, & eum in rerum tristium tractatione excelluisse refert Fabius, & scripsit eum significans Horatius.

Sed ne relictis Musa procax iocis,

Cæcæ retractes munera nœnia.

In 2. Odam.

Ex lib. 10. cap. 21.

Sed enim color in eo.

Nul-

*Nullus argento color est amaris
Abdito terris, inimice Lamna
Cræspe Salusti, nisi temperato*

Lib. 1. saty. 1.

Splendeat usu. videtur esse quædam species & pulchritudo, ut — *quid habet pulchri constructus aceruus?* vel potius speciosa quædam causa & prætextus. quid enim causæ adferre, quid pretextere possunt, qui suam pecuniam humi defodiunt? inimicum autem Salustium dicit pecuniæ illi, quæ non temperato splendet usu. Nam hoc extremum, ad sensum est accommodatius ad Salustium referri, quam ad argentum. Non enim erat inimicus simpliciter laminæ: sed ei demum quæ vsui non seruiret.

Ex lib. 28. cap. 24.

Iuven. saty. 1.

Vnciolam, inquit Iuuenalis, *Proculeius habet. sed Gillo deuncem.* Nomen Proculeij positum esse à poëta suspicor, ob Proculeiū amicū Cæsaris Augusti, hominem eximie virtutis, de quo Horatius,

Vinet extento Proculeius auro

Notus in fratres animi paterni. Qui igitur tanta virtute præditus est, si ad nequitiam libidinemque peculiatu non sit, vix vnciolam merebitur.

Ex lib. 30. cap. 5.

Vter-

Vterque Oceanus, mare Eoum est & occiduum,

— *qua sol*, inquit Maro, *utrumque recurrens* 7. *ancid.*
Aspicit Oceanum. Sic apud Horatium,

— *utrumque pœnus*

Serviet uni. id est Eous & occiduus, qui Gauditanus est.

Ex lib. 6. cap. 25.

Eiusdem & illud explicandum, *Redditum Cyri solio Phraatem*, quo significat restitutū in Parthorum vel Phrisarum imperiū, quod Cyri solium vocant: quia sella regia, in qua sedebant Persarum Reges, Cyri sella dicebatur Plutarchus, *μηδεὶς ἄλλος ἀνθρώπων χαρίσεται εἰς τὸν κύρῳ θρόνον, πλεὺς ἅλεξ ἑάνδρῳ*.

Ex lib. 10. cap. 21.

Ait Flaccus, *Redditum Cyri solio Phraatem*. Phraates sequissimus & crudelissimus Parthorum rex à suis in exilium pulsus, Schytarum tandem opibus regnum recuperavit ut Iustinus est auctor,

Quisquis ingentes oculo irretorto

Spectat acervos, id est, quisquis non est avarus nec aspectu pecuniæ magnopere mouetur: nam qui pecuniæ est avidus & studiosus ad eius acervos subinde retorquet oculos, ac pe-

Lib. 42

ac pene strabus efficitur, nec sic ab ea autelli potest, quin oculos sæpenumero reflectat, ut eam respiciat. Eum igitur dicit, cui pecunię aspectus oculos non deprauat, nec strabos reddit, quod magnę auiditatis est argumentum. Hinc & eos, qui alicuius rei nimia cupiditate tenebantur, strabones fieri dicebant.

Apud Non.
in strabones.

Varro, *Multi enim, qui limina intrarunt intergris oculis, strabones facti sunt: habet enim quidam ἐλσυστικὸν* provincialis formosula vxor. Lucillius, *Nulli me inuidere, non strabonem fieri sapius delitijs me istorum.*

In 3. Odam annotatum nihil est præter Flauum Tiberium.

Ex lib. 22. cap. 7.

Hæsychius doctissimus nomenclator ξανθὸν flauum & pulchrum etiam interpretatur. Verius sit tamen ob arenam ita vocari, ut apud Maronem.

Virg. 7. en.

— & multa flauus arena. Horatius,
Vidimus flauum Tiberim retortis. Item,
Villaq̃, flauus quam Tiberis lauit.

lib. 1. od. 2.

In Odam 8.

Ex lib. 26. cap. 31.

Periurij comitem censebant aliquam de-

ὡς δευρογοι, καὶ ἐν ταῖς ἱδοναῖς formi-
ταῖς οὖν καὶ ἀφροδίσια (αἱ δὲ)
μεγίσται δυνάμεις εἶναι) καὶ
το ἱεροκτελεῖν συγγενεῖς ἐλπίδας
πρὸς αὐτῶν, ὡς καὶ θαλάσσης
δυν, καὶ ἡδονῶν, νομῶν οὖν
τὴν οὐκ ἐστὶν καὶ ἡμῶν γ

formitatem. Horatius

Vlla si iuris tibi peierati.

Pœna Barine nocuisset, unquam,

Dente si nigro fieres, vel uno

Turpior ungui. Ovidius in Amoribus &

Theocritus quoque pustulas nasci mentien-
tibus in naso dixit, *Ἰούδα πινός ὑπερθε ἀ-*
εργίας οὐκ ἀναφύω.

In 10. Odam.

Ex lib. 9. cap. 27.

Illud autem, *Qui te nunc fruetur credulus au-*
rea. valet, qui te fruitur charissima sibi, mul-
tumque amabili & optata, & sibi instar auri
cupita, ut longe charissimum hominibus au-
rum est, nullumque pluris est metallum; Sic
auream mediocritatem dixit, quod ea homini-
bus charissima, optatissima & pretiosissima
esse debeat, & tanti æstimanda, quanti est au-
rum, ut & reuera nonnullis est expetenda
maximè.

In 11. Odam.

Ex lib. 11. cap. 28.

Vnde vocalem temerè insecute

Orphea filia. Temerè, valet vulgo, pas-
sim;

lib. 1. od. 12.

sim: alio loco, fortuito, negligenter,

Cur non sub alta vel platano, vel hac

Pinu iacentes sic temere? temerè est sine ar-
te. Liuius, *Itaq; ingens vis coacta navium est lin-*
triumq; temere ad vicinalem usu paratarum.

Lib. 22.

Ex lib. 13. cap. 19.

Epig. 35.

Semitarij mœchi pro scortatoribus vilis-
simis in agrorû semitis sub dio scortilla subi-
gentibus à Catulo dicuntur. Contrà *denium*
scortum, non prostitutum in propatulo om-
nium libidini, sed honestius minusque vulga-
re ab Horatio dicitur.

In 13. Odam.

Ex aduers. lib. 21. cap. 22.

Li. de ira dei.
Cap. 7.

Demulcere aures pro demittere dixit La-
tinius, *Et tamen videmus in alijs animanti-*
bus quadam signa latitiae, cum ad lusum gestiunt,
aures demulcent, rictum contrahunt, frontem se-
renant, oculos in lasciviam resoluunt. Nam aures
demulcere, id est, quod Flaccus dixit

— illis carminibus stupens

Demittit atras bellua centiceps

Aures

Ex lib. 10. cap. 21.

At vero, *Dulci laborum decipitur sono, non*
credo accipiendum esse, ut vulgo auditur. sed
deci-

decipitur dulci sono laborum Alcori: ac decipitur, erit *καὶ πλεῖστα*, nō sentit ærumnas, nō sentit pœnas. Legi in duobus optimis libris, *Dulci laborem decipitur sono*, vt sit Græcanica locutio, decipitur laborem τὸν πόρον καὶ πλεῖστα, atq; ita porphyrius videtur legisse.

In 15. Odam.

Ex lib. 10. cap. 21.

Nec fortuitum spernere cespitem

Leges sinebant, cum dicit, sentit ex eius terræ cespite, quæ cuique forte obtigerat, qui non ædificasset ductis lateribus, aut etiam crudo ipso cespitio solo minimo sumptu, legū pœnis obnoxium fuisse, cum sumptuosam ædificationem publicorum in oppidis operū, & solidam ex saxo quadrato structuram templorum, non priuatorum ædificiorum esse vellent.

In 16. Odam.

Ex aduers. lib. 15. cap. 10.

Lictores olim ante magistratus incedebāt nō tantū honoris gratiā, sed ad turbā etiā plebis summouēdam: nec tamen vt multitudinē summouere poterāt, ita & arcere ac depellere

G ij po-

poterant animi curas & molestias. Igitur ad illud Lictoris officium credo Horatium eleganter respexisse, cum scripsit.

neque consularis

- Sum mouet lictor misero tumultus

Mentis. Quo significat honoribus homines non esse beatiore, cum felicitas animi tranquillitate censeatur, quam præstare non potest lictor. nam ut summouere possit hominum turbam, non tamen poterit vitiorum & perturbationum tumultum arcere.

Lib. 6. contro
uersi.

Ibidem.

Huc pertinent illa Senocæ verba, *maiestatem læsam dixissem, si exenti tibi lictor à conspectu meretricem non summouisset.* Iterum, *Summoue, audis lictor, summoue à pretore meretricem.* Sed Horatianum illud minus est reconditum: sensus ille Plinij magis latet, cum scribit lib. 9. *Affectantq; iam & pauperes, lictorem foemina in publico vnionem esse dicchantes.* Eodem tamen modo exponendum arbitror pauperes foeminas vnionibus gaudere, quòd in publico cum sunt, ipsis de via decedatur, videanturque diuites, ut margarita sit pro lictore foeminis, turbamque summoueat. Audio doctissimos viros in alia sententia esse, emptoremque & licitorem exponere. Sed & verbis vim adferunt, & pro arguta elegantiq; sententia turpem & inelegantem comminiscuntur.

cap. 35.

Ex

Neceſſe eſt de gratia poetarum multum pereat antiquitatis rudibus, cuius intelligentia & faciem præfert eorum notitiæ, nec latere ſinit elegantiæ: vt in illo Horatiano. *Splendet in menſa tenui ſalinum*, ſenſus inſulſus pene videatur, niſi quis intelligat ſalis fuiſſe quandam in menſa religionem, vnde *ἐπεὶ δὲ ἀλάει*. Græci dicunt, & appoſitus ſal menſam conſecrare videbatur: vnde & Arnobius ſcripſit, *sacras facite menſas ſalinorum appoſitu, & ſimul* Lib. 2. adu. *lachris deorum*. Sed tamen potiſſimum, tenuē & parcum pauperemque victum Horatius ſignificat hominum pro obſonio ſalem lingentium, quod pauperes olim faciebant. vt apud Perſium.

Vare regiſtratum digito terebrare ſalinum

Contentus peragès. Illud eiſdem canticæ, pendet etiam è veterẽ ritu, *Parca non mendax dedit*. Nam vltimã Hebdomadis die, qua quis in lucem editus erat, ſacta vocabantur quæ ſcriberentur, quod eo die viderentur Parcæ in totam ſtatuerẽ vitam, quæ fortuna futurus quis eſſet. Tertullianus, *dum per totam Hebdomadam Iunoni menſa proponitur, dum vltima die ſacta ſcribenda aduocantur*. Hinc illud Maroniam, *Talia ſecula ſuis dixerunt currite fuſis*. Eclog. 4.

G iij

In

In 17. Odam.

Ex aduers. lib. 18. cap. 12.

Nihilo secius & illud non habet explicationem satis apertam libro Carminum secundo scriptum, *Latum theatrister crepuit sonum*, Sed existimo in plausu dando veteres solitos esse ter voce significationes lætas dare, & manuum plausu, idque pro multo existimatum esse. Hinc illud supra à nobis expositum.

Lib. 1. od. 1.

Certe et ter geminis tollere honoribus. Nam perspicue de populi theatri plausu accipiendum est, ut & illud Maronianum lib. 2. Georgicō.

— *hinc plausus hiantem*

Per cuneos (geminatus enim plebisq, patrūq,)

Corripuit. Ex illa ter crepandi plaudendique consuetudine est à Propertio scriptum, *Et manibus faustos ter crepuere sonos*.

In 18. Odam.

Ex aduers. lib. 10. cap. 22.

Non trabes Hymettia

Premunt columnas, Trabes hic non è materia, sed marmore sunt, imponebanturque columnis. Id eo dico, quòd mirum videri quibusdam intelligo è lapide trabes fieri, Plinij tamen id confirmabimus auctoritate qui libro

bro 36. ita scribit, circa Syenem vero Thebaidis Syenites, quem ante pyrhopocilon vocabant, Cap. 8.
exabes ex eo fecere reges quodam certamine obeliscos vocantes.

Ex lib. 22. cap. 13.

Attalicas condiciones vocat Od. 1. lib. 1. regnum Asiae opulentissimae, & quae sequuntur eo loco. Attalicas autem condiciones, ingentes & opulentissimas intelligit, ob Asiæ opes, ut alio loco,

- nec Attalis

Ignotus heres regiam occupauit.

In 19. Odam.

Ex aduers. lib. 18. cap. 8.

Scribit Lucianus, ὁ δὲ (ἀτυροί, ὁ ξῦς τὰ
ἐν τοῖς, καὶ αὐτοὶ φαλακροί hoc simul atque
legi illico percussit animum, illud esse quod
ab Horatio cantatur.

Capripes

Capripedum Satyrorum acutae. Non enim, ut opinor, acutas dicit acutè & attentè audientes, & Bacchi canticis operam dantes, & arctas sed in acumen fastigatas atq; collectas. Horatius autem Satyris, ut & multi alij caprarum tribuunt pedes, quos esse panis potius Lucianus dicit.

Ex lib. 10. cap. 22.

G iij

Illud

Illud porro, *Pacis erat mediūq; belli*, valet
in media versaberis pace medioque bello, at-
que eras ad utriusque tempus accommoda-
tus. Dicitur autem medius belli, ut in sanctis-
simo Evangelio, *μέσος τῆς ὑπὸν βίης*. Cate-
rum *εὐπαρεῖς* Græcè vocetur quidam è Gi-
gantium numero, haud dubitanter adfirma-
uerim esse in Horatio Rœcum non Retum
legendum.

In 20. Odam.

Ex aduers. lib. 28. cap. 20.

Quod Horatius inquit,

— inuidiaq; maior

Urbes relinquam, quo se maximum & illu-
strissimum fore dicit omni que inuidia supē-
riorem, *ἀπὸ τῆς πόλεως* exponere videtur Hesi-
chius, quod magnum etiam significat, et si
etiam in alia notione scio à Græcis intelligi
& accipi.

Ex lib. 10. cap. 22.

In hoc cantico, cum *senis æthiopis* ad
est, cygnum mutari dicit, id eo facit consilio,
quod olores in Apollinis tutela sunt, & deit-
lius canoræ avis modulis poëtæ olores vocari
interdum soleant: unde & de Rindaro cecinit.

Mul-

Multa Dircaen leuat aura cygnum. Respexit tamen potissimum ad mutationes Pythagoricas à Platone celebratas. Nam eos censent, qui numeris delectati poeticiis sunt alterius exordio vitæ in olores mutari. Plato lib. 10. de Repub. *ἡ δὲ ψυχὴ ἑστὶν ἡ πρὸς τὸν ὄρφενον γενόμενα κίχνη· βίαν αἰσθητέαν.* Apud eundem etiam Thamyra animus Luscinia vitam deligit. Denique persuasio erat Pythagoreorum aues canoras in cantores & poetas renasci & cantores & poetas in aues musicas verti.

IN III. LIB. CARMINUM HORATII ANNOTA-

tiones de aduersariis Adr. Turnebi

libris descriptæ.

In 1. Odam.

Ex lib. aduers. 22. cap. 7.

A Tristitia dicit Maro per
notalepsim, fœdum, turpem,
noieſtum, odioſum. *Innaſit ſuſſugam Tetheris, a-* Virg. 9. an.
truncq; timorem exco, ut opi-
nor,

G V

nor,

-nor, quod atra quæ sunt, inauspicata & fune-
-sta & iniucunda orant. Sic Flaccus,

Lib. 4. od. 11. — *minuentur atra*

Carminæ curæ, inuisæ, odiosæ molestæ
alio loco,

Hic.

Lib. 2. saty. 6.

Post equitem sedet atra cura. i. molesta. &

at. simul attras

Ventum est esquibias. id est odiosas mihi, &
molestas ob negotia. Sic

De art. poet.

atrum

Definat in pisaem mulier formosa superne.
dixit, pro turpi & fædo.

Ex lib. 29. cap. 29.

Lib. 1. od. 12.

Alba stella non alia profecto fuerat quàm
candida, fœlix & prospera. Sunt enim Casto-
res propitij & salutare naugantibus, vt delu-
sa credidit antiquitas, vt atrum contra, noxiū,
inauspdatum, infœlix, malum. vt

Post equitem sedet atra cura.

In 3. Odam.

Ex lib. 11. cap. 26.

Solent Græci præsertim Attici, Persas ap-
pellare Medos, quòd à Medis ad Persas im-
perium translatum sit: Sed cum Orientis &
Persarum opes in Parthorum tandem con-
cesserint ditionem, Atticorum imitatione
Flac-

Flaccus, ut equidem existimo Parthos appellavit Medos, cum ait,

*Neu sinas Medos equitibus inultos
Te duce Caesar. Et hoc loco,
Roma ferox dare iura Medis.*

Lib. I. od. 2.

In 4. Odam.

Ex lib. 16. cap. 6.

Apud Horatium,

Non auspicatos contudit impetus.

Nostri. In Prisciani scribitur libris: quamquam non constat an ita legerit. Hodie in Horatianis exemplaribus *nostros* editum est.

Ex lib. 4. cap. 21.

Ionicum, saltatorem fere molliculum & effoeminatum, delicatiusq; se mouentem interpretetur: ut apud Horatium,

Motus doceri gaudet Ionicos

Maïura virgo. tum quod Ionum mores & saltationes lasciuiores & teneriores petulantioresque erant: tum quod, si id ē propinqua repeti insula placet, nec in Asiam nauigari, Siculi saltationem quandam, ut reor, blandam & voluptuariam in honorem Dianæ celebrabant, Ionicam vocatam. Pollux. τὸ δὲ ἰωνικὸν ἀρτέμυδι ὀρχοῦν το σκελίσται μά λιστα.

In

Lib. 8. Odam.

Ex lib. 11. cap. 1.

Aras gramineas Maro intelligit lib. 12. cespititias, quales in castris excitabantur, ut & Tribunalia: quamquam & è cespite subitas etiam sibi alias aggerabant aras, & cespitem pro ara habebant. Horatius,

— positus carbo in

Cespite vino. Iterum,

Hoc Hic vinum mihi cespitem, hic

Verbenas pueri ponite. Sed & cespitem interdum Romano ritu are imponebant, ut Scanius notat.

Ex lib. 21. cap. 3.

Ut in castris cespitium tribunal excitabant duci, unde ad milites verba faceret, cuius rei exempla passim occurrunt; ita cespitiam aram rustici excitabant & focum: cespique loco, foci aræque erat Horatio teste.

— positusq; carbo in

Cespite vino. Rursum, Hic vinum mihi cespitem, & Calphurnio,

— tu cespite vino,

Pone focum, nam cespes in ara ponebatur,isque vivus recensq; è terra excisus, ut ad purificationem viua utebantur aqua.

Ex

Ex lib. 23. cap. 20.

Dolia oblinenda, id est, cortice oppicato
 operculanda, unde & relinere dolia apud Te-
 rentium contrarium est. Idem in amphoris
 etiam, in quas vinum diffundebatur, fiebat.
 Cato, *In amphoram mustum indito & corticem* Cap. 120.
 oppicato. Inde Horatius scripsit,

Corticem astrictum pice dimauebis
Amphoræ fumum bibere instituta
Consule Tullo.

Ex lib. 30. cap. 6.

Cato, *Sinito biduum oblinam dolium.* Ex eo Cap. 110.
 notum est, relinere ferias. Apud Terentium si- Heautonti-
 gnificare, oblitus & obnatas resignare & a- morumeno
 perire. Illud etiam Horatianum, est. 3. sc. 1.

Corticem astrictum pice dimauebis
Amphoræ fumum b. i. claram accipit lucem;
 prælucete velut Catone, cum ita scribit, *In* Cap. 120.
amphoram mustum indito & corticem oppicate,
 Cortice enim oppicato oblinebant & oper-
 culabant dolia.

In 10. Odam.

Ex lib. aduers. 22. cap. 24.

Cum Horatius scribit,

& po-

— & positas ut glacies nives

Puro numine Iuppiter: sæpenumero legendum putaui, *puro lumine*, magno tamen errore, præsertim cum lumen audiri non possit, verius est, posita glacie & Aquilone spirante, cuius flatus auditur, intelligi purius & liquidius esse cœlū, quod experimur diebus glacialibus toto cœlo per æris æthræ sudo, & stellas annumerante nobis omnes. Itaq; hic Iuppiter est ær: de quo tamē ut deo loquitur numen appellando. Versus paulo post obscurissimus sequitur,

Ne currente retro funis eat, rota. Arbitror dici cauendū ei esse, ne scēlix & secūdas ipsius mutetur cursus in diuersam fortunā: ne scilicet funis, id est, funalis equus, retro eat, & in diuersum feratur; eum sequēte rota & curru, quo ipsa vehatur, cursu præcipiti. Interpretationem confirmat Ausonius hoc versu, *Funis ad quartum det tibi Castor equum.*

Ex lib. 27. cap. 9.

Quædam sunt verbis de medio sumptis dictata, quæ tamen obscuram fuscāque, ut ita dicam, sententiam reddunt, ut Sepiæ aquā suo atramento. Illud Flacci testimonio esse potest.

— & positas ut glacies nives

Puro numine Iuppitor. Nam purum illud numen

men non satis eliquatum videtur, sed turbidum: ita ut per eius nebulam vix sensum perspicere possimus. Reperi in quodam codice, *puro nomine*. Sed quis huic testi credat aduersus tot editiones & scripturas aliorum codicum? nos igitur vana quadam auena eludit ista stipula. Audiui & legi, qui *limine* legeret: nec sensus fortasse deesset, præsertim cum limen subdiuale & pyræam habens arcem, nec recto opertam, nec arboribus opacam gelicidio & pruinæ magis pateret. Sed cur nouitatem sectamur, si recepta & vsitata verba bonam laudabilemque exprimunt sententiam? Audiui & legi, qui *lumine*, legeret: sed lumen audiri non potest, sed videri solet. Ego tempestates anni video & earum commutationes adscribi Ioui: Isque grandinare, fulminare, tonare dicitur, nubes contrahere, & imbres fundere: Idem etiam niuem glaciemque cogere atque durare, quæ facere credebatur omnia non operosè sed solo nutu. Nutum enim eius & voluntatem è vestigio rerum euentus fidesque sequitur. Inde Numinis appellatio, profecta est. Illa autem Iouis voluntas liquida apertaque est, cum audiatur hiberni Aquilonis frigore omnia constringentis fremitus. Quid si potius Iouem per allegoriam intelligamus. Iuppiter enim plerumque aer est: & purum quoque numen per inuersionem acci-

accipimus quod spirante Aquilone nubes abiguntur, tenuiusque cœlum est & purius, nullis nubibus fœdatum? Hanc sententiam veriorē crediderim poëticaque figura ornatiorē & concinniorē. Versus sequitur illum nocte tenebrosior, *Ne corrente retro funis eat, rota*. In quo ne morer lectorem, eiusque expectationem prorogem, existimo, & fortasse fallor, est enim lubricus error in auctoribus antiquis explicandis, quorum vitæ consuetudinem moresque & studia vix cōiectura plerumque leui prorsum assequi possumus: cum tamen nihil in eis sæpe coniectura certius exploratiusque habeamus: Existimo igitur dici, cum secundissimus tibi hoc tempore & felicissimus curriculi tui cursus intendatur & pergat, caue ne celeriter retorsum feratur & in diuersum eat, & cito commutetur in contrarium. Translatio ducta est à curribus Circensibus, quos funis trahit, funemque currens sequitur rota: ita fune retroeunte, retro quoque currit rota, id est, currus. Quod de fune dixi verum esse ex eo apparet, quod in curru erant equi iugales & funales: illi in iugo, hi extra iugum.

Ex lib. 26. cap. 19.

De venatione — *cecidit violentia retro.* apud Gratianum, est retro abiit & pessum iit: Sic & Horatius, *numa*

num illud explicandum, *Ne currenre retro funis eat rota*, id est, ne dum currit rota, funis retro eat, & retrorsum feratur abrumpaturque coniunctio.

In 12. Odam.

Ex lib. 24. cap. 11.

Sed nimis nolo desidia ei dare ludum. dixit ^{Bacchidib.} Plautus. Eodem modo Horatius est locutus, ^{Sc. quod magis in pectore.} *Miserarum est, neque amori dare ludum.*

In 17. Odam.

Ex lib. 22. cap. 15.

Rhamnetē aggređitur, qui forte tapetibus altis Extructus. gaudet poemati suo latina intexere nomina Virgilius, propter enim equites Rhamnes, hic Rhamnetis nomen finxit: sed & Homeri imitatione Rhamnes in tapetibus dormit. mox Remū in poemate ponit, quod nomen finxit de nomine Remi, qui frater conditoris Romæ fuit: Sed & Lamum, à quo Lamiarum familia, ut apud Horatium.

Virg. 9. en.

Alio vetusto nobilis ab Lamo. Lamus etiam ut Hesychius scribit, regio erat Læstrigonū, & indigena heros, à quo regio nominata.

H

Ex

Ex lib. 21. cap. 22.

Virg. 7. aene. Nympham quandam Laurentem Maricam vocat Maro, quæ Minturnis colebatur, nominat & Horatius. Ea Circe erat interprete Lactantio, cuius verba sunt, Nam & Romulus post mortem Quirinus dictus est, Leda Nemesis, & Circe Marica.

In 18. Odam.

Ex lib. 21. cap. 3.

Ter pede terram ferire pro saltare à poëtis non raro dicitur. Flaccus,

Gaudet inuisam pepulisse fossor

Ter pede terram. Idem de Iambico carmine dicitur, quod quamquam senos reddat ictus, tamen ad tres percussiones insignes redigatur.

— pollio regum

Lib. 1. Saty. 10. *Facta canit pede ter percusso,* scripsit Horatius. At Calpurnium,

— ecce per illum

Sen cantare iuvat, sen ter pede lata ferire

Carmina, dixisse perspicue de Heroico carmine intelligimus.

Ex lib. 25. cap. 29.

Tre-

Tripudiare videtur esse deductum, quod ter pede in saltando terra feriatur. ut apud Horatium

Gaudet inuisum pepulisse fossor

Ter pede terram. Eodem modo διπο-
δάξεν Græci dixisse videntur, quod est tan-
quam bipudiare, Aristophanes ἴ' ἐγὼ διπο-
δάξω γε χαίρω χαλόν.

In 19. Odam.

Ex aduers. lib. 27. cap. 16.

Non omitte scrutari cur scripserit Horat.

Quantum distet ab Inacho

Codrus, pro patria non timidus mori, in quo hæsissem, nisi Ocellus Lucantis mihi subuenisset, qui principium historiæ Græcorum ait, duci ab Inacho Argiuo. Sic enim ait, διὸ καὶ τοῖς λέγεσσι τίω τῆς ἐλλωικῆς ἰσορίας ἀρχὴν ἀπὸ ἀρχῆς πρώτης, ἀλλὰ τῆς γενομένης μεταβολῆς καὶ αὐτίω.

Ex lib. 16. cap. 11.

Solebant prisci in bibendo bene sibi & ijs quos amabant, aut charos habebant precari.

Tale illud Comici, *Bene nos, bene te, bene me, bene nostram etiam Stephanium* ac de more Græ-

*Sticho. sc.
Agite, ite fo-
rai.*

H ij

co velut per infinitium ita extulit subaudito
 verbo precor, benè nos viuere & valere : sed
 & propter suos aut amicorū successus bibe-
 re consueuerant, vt Horatius

— *da puer auguris*

Murena, quod est Græco more dictum
 causa subaudita. Id est enim propter augura-
 tum Murenæ vel interprete Aufonio, qui ita
 Edyllio. 15. scribit, *In qua propter mediam noctem & no-
 uam Lunam, & Murena auguratum ternos ter-
 cyathos attonitus petit vates.* Inter libandum e-
 tiam benè eodem modo precari solebant.
 Ouid. lib. 2. Fastorum.

*Et benè nos, benè tu patria pater optima Caesar,
 Dicite suffuso per sacra verba mero.*

Ex lib. 24. cap. 45.

Quod adiungam non magis assimile erit,
 quàm Indo Scythæ, cum Horatius scribit,

Da Luna properè noua,

Da noctis media, da puer auguris

Murena. Tres cyathos vini petit sibi dari.
 Puerum enim ad cyathum habebāt, qui quot
 petebant cyathos vini, admetiebatur in po-
 culumque fundebant. Sic & Græci, quos Flac-
 cus videtur imitatus esse, cyathos sibi nomi-
 ne eorum misceri petebant, quos charos ha-
 bebant. Alexis apud Athenæum, πᾶσι τῶν
 μεγάλῳ δόξ. ἡ προχέας φιλίας κυάθων
 τῶν

τῶν παρόντων τέτταρσι, τῶς τρεῖς δ' ἔρωτος
 προσάποδ' ὤσεις ὑπερον, καὶ ἀντιγώνῃ τῇ
 βασιλέως νίκῃς χαλῶς, καὶ τῇ νεανίσκῃ
 κύαθον δημησίῃ, φέρε τὸν τρίτον Φίλης ἀ-
 φροδίτης. Luna autē noua, nā ne hoc quidē
 omittendum est, cyathum poscit, quod men-
 sis Calendis vesperi epuletur, quæ festæ sem-
 per erant. Menses enim Luna olim ducebat,
 primaque primus mensis dies habebatur: po-
 stea tamē ad cursum solis ex Iuliani anni cor-
 rectione exacti sunt, quod tamen si obtinebat
 Horatij ætate, tamen is ē prima & nascente
 Luna mensis principium, ut mihi videtur, li-
 bro 3. Carminum intellexit, cum ait,

Cælo supinas si tuleris manus

Infra hoc

Nascente Luna rustica Phidyle, quod est, si
 Calendis deos precibus & sacris placaris.
 Quod autem ait, *Da noctis mediæ*, id verò fa-
 cit, quia & Lunæ meminerat, & ad mediam
 usque noctem epulari decreuerat & Nox ritu
 Romano dea censebatur, ut ex alio constat lo-
 cō, *Dicetur merita Nox quoq; nemis*. Aufoni-
 us autem, ut ante diximus, causa subadiebat.

lib. Od. 13.

In hoc lib.

Od. 18.

In 21. Odam.

Ex lib. 19. cap. 29.

Segn: sç, nodum solvere Gratia, dicitur ab

H iij

Ho-

Horatio, quòd inter se semper coniunctæ & implexæ sunt. Sic apud Maronem *corripit in nodum*, est manibus complexis constrictum tenet: Sic D. Ambrosius in libro de virginibus scripsit, *Videris piam matrem stringentem nudo manus*. Iterum, & *religiosum quem strinxerat nodum nec morte laxabat*. Seneca de Gratijs, *quare tres Gratia, & quare sorores sint, & quare manibus implexis?* Iterum, *quid ille confertis manibus in se redeuntium chorus?* Ego ista scio non pluris esse, quàm nœnias: Sed hinc aliorum merci precium constabit suum.

Virg. 8. Aene.
D. Ambr.
de virginib.
Libr. I. de
Benefic.

Ex lib. 30. cap. 11.

Hoc loco *seque nodum solvere* dicit: quod, ut reor, implexis & confertis inter se manibus essent: neque enim commodior extogitari fortasse interpretatio potest, præsertim cum subnixæ sit Senecæ auctoritate, cuius fiducia audacius loquitur. Seneca autem ita scribit, *Quare tres Gratia, & quare sorores, & quare manibus implexis?* Iterum, *Quid ille manibus confertis in se redeuntium chorus?*

In 22. Odam.

Ex lib. 29. cap. 25.

Ver-

Verris obliquum meditantis ictum. & ex animantis illius natura, obliquo semper ictu dentis homines ferientis: & Homeri exemplo dixit, apud quem scribitur, ὀδυμαῖ' αἰῶσοντε αἰεὶ σφίσιν ἀγνυτον ὕλιν.

23. Od.

Ex lib. 24. cap. 45.

Cælo supinas situleris m.
Nascente luna rustica Phidilo.
 Vide quæ supra hoc lib. Od. 19. habentur.

Ex lib. 7. cap. 13.

Molam salsam, qua ante sacrificia hostia conspergebatur, Interpretantur fere omnes, fruges molitas: atque ea est Festi sententia verissima. Græci tamen fruges integras nec fresas nec molitas aspergebant hostiæ: argumento est, quod ἄλιν à Græcis & ἀυλοχύλα vocantur, quæ erant hordei integræ fruges cum sale mixtæ. Horatius expressit, cum scripsit, *Farre pio & saliente mica*, quod est salis grano saliente & farre, sed non molito, tamē & Maro, *Dant fruges manib. salsas* Græci ut Theophrastus scripserat, hordeo non molito in sacris in prisce memoriæ vitæ utebantur, in qua

Virg. 12. en.

H iij

ho-

homines nondum molere fruges, sed solidis
vesci solebant. Est igitur mola falsa, tanquam
molitura falsa, ut mola, qua frumenta fran-
guntur, non tamen molito farri tribuatur.

26. Od.

Ex lib. 9. cap. 27.

Quispiam locū non putabit fuisse inuocan-
dæ Veneri fortasse in navigatione, cū tamen
Lib. 1. Od. 3. Horatius ita scribat. *Sic te dina potens Cypri:*
cum ea potius amorum fœdera, quàm nau-
igationum pericula curet, sed ut in versu est,

Ouid. epi.
Sapph. Pha-
eni.

*Venus orta mari mare prestat cuncti, & Ve-
nus cognomento marina colebatur. Horati-
us, Lænum marinæ qui Veneris latus. & Venus
Pontia cognominata apud Pausaniā legitur.*

Ex lib. 19. cap. 17.

Lænum marinæ qui Veneris latus. Non ab
re Veneri, ut alias tractamus hoc epithetum
attributum est ab Horat. nam in dijs nume-
rabatur, qui mari præerat, cum ipsa ē mari or-
ta esset. Sic ab Euripide *πρωτὴ* appellatur.
Μόρον οὐ μὴ δέσποινά πορτὶα χύοι.

27. Od.

Ex

Ex aduers. lib. 9. cap. 29.

Querendum esse visum est, cur Flaccus Inauspicatum cantum parra dicat, cum canit:

Impius parra recinentis omen

Ducit, Quod & Prudentius æquè scribit, Cur Cremere in campis cornice vet oscine parra Nemo deum monuit perituros Marte sinistro.

Lib. 2. contra Symma-

Tercentum Fabios? Ego eâ fuisse superstitionem veterum opinionem crediderim, quod eius aus sit inuictissimus cantus, ut in oscinibus augurij sit ideo infausti: cantus autè insuauitatem & propè diritatem eius aus satis indicarit versus iste Aufonij,

Epistola. 14.

Sit confers falicas cygnis & aëdona parra. Cantus quoque cornicis iniucunde crescantis malum auspicium erat aliquid incipientis, malumque portendebat, Sape, inquit Maro, sinistra cana prædixit ab ilice cornix. Erat etiam cantus eius faustus & auspicatus, ut

Eclog. 1.

Nuper tarpeioque sedit culmine cornix,

Suet. in Domitian. ca. 23.

Est benè non potuit dicere, dixit erit. Cornix quoque & parra apud Plautum secunda sunt auspicia, non tamen cantu sed loco. Picus, inquit, & cornix est ab lana, coruus parra ab dextera: consuadent.

Afñaria. Sc. Hercle verò Litane.

Ex lib. 30. cap. 29.

A-

Apud Horatium

Rumpat & serpens iter institutum, non sine causa dictum esse videtur. non enim tantum Romani auspicia ex auihus observabant: sed etiā è pedestribus. nam sic Festus scribit, *Pedestria auspicia nominabantur, quæ dabantur à vulpe, lupo, serpente, equo, ceterisque animalibus, quadrupedibus.*

Ex lib. 6. cap. 26.

Aulul. sc. Non temerè.

Non temerè est, inquit Plautus, *quod corvus canet mihi nunc.*

Ab laeva manu, Vanitas augurum auspicia coruorum fausta à dextra, à læva infasta iactabat. Itaque cum partes mundi ab ortu auguribus Romanis lævæ essent, Horatius scripsit.

Oseine corum prece suscitabo

Solis ab ortu, ut scilicet cantu suo iter institutum dirimat. à dextra autem suadebat corvus ut in asinaria,

Picus & cornix est ab laeva, cornos parra ab dextera

Consuadent. Hinc apparet contrariâ in cornice fuisse observationem: quod & à Cicero ne scriptum est, cuius verba sunt. *Cur à dextra corvus, à sinistra cornix faciat ratum.* Sinistra tamen cornix Maroni inauspicata est

1. de Divinatione.

Sape sinistra caua prædixit ab ilice cornix.

Vbi augurium malum etiam adiuuat arboris

vi-

vitium.

Ex lib. 10. cap. 1.

Iratum eupolidem prae grandi cum sene palles.
 audacter dictum est pallere Eupolidem, ut si
 diceres pallere palorem, quod est qui palles,
 quod tam impense illis poetis operam impen-
 deris, ut decolorem contraxeris infans labore
 vultum: eodem modo sed alio sensu dixit Ho-
 ratius.

*Pers. saty. 1.**Belluis pontum, mediasque fraudes**Palluit audax, pro timuit.**28. Od.**Ex lib. 24. cap. 43.*

Nox ritu Romano dea censebatur, ut ex
 hoc constat loco.

Dicetur merita Nox quoque nania. Vide su-
 pr. Od. 19. huius lib. 3.

*31. Od.**Ex lib. aduersa. 17. cap. 7.*

Cum Flaccus scribit

— dum capitolium

Scandet cum tacita virgine pontifex, opinor
 id ad sacra Idulia referendum. Nam in arcem
 per

per sacram viam quotquot Idibus sacerdotes
ascendere solebant ad sacra facienda, vt à Var-
rone scribitur.

Ex lib. 20. cap. 35.

Lego in Varrone, *Ceroliensis à Carinarum
in uellu dictus Carinæ, postea Cerolia.* Hic autem
nisi falsus, vt sapenumerò, augur sum, Cero-
liam videtur indicare appellatam à καργα, q-
ibi caput esset sacre viæ. Quod autem quot-
quot mensibus sacra in arcem per viam sacra
dicit ferri Varro, id intelligendum crediderim
de sacris Idulibus. Nam Idibus sacerdotes sa-
cra in arcem ferebant rei diuinæ causa. Ade-
am fortasse consuetudinem respexit Flaccus
cùm scripsit, — *dum capitolium*

Scandet cùm tacita virgine pontifex.

IN LIB. IIII. CARMINUM HORATII ANNOTA-

*tiones Adria. Turnebi. descripta de ad-
uersariorum libris.*

r. Od.

Ex

Ex lib. 28. cap. 10.

Pud Flaccum lib. 4. Carminū
Purpuris ales oloribus, quod
 dicitur, intelligitur de purpu-
 re pulchritudine, vt & apud Ma-
 ro. — *lumenque inuenta*

*Virg. l. 1. en.**Purpureum.**Ex lib. 15. cap. 22.*

Vehiculum veneris quadrigis olorum tra-
 hi poëtarum commentum est. Papinius de
 Venere

— *thalamique egressa superbum*

Limen, Amycleos ad fræna citavit olores,
 quos & amor tribuit Horatius,

— *Purpureis ales oloribus*

Comme s'abere Maximi, vbi vel purpureos
 dixit olores pulchros de purpuræ miranda
 pulchritudine, vt & Maro,

— *Lumenque inuenta*

Purpureum, ita Horatium intepretatur
 Seruius: vel poëtica ad miraculum audacia est
 vsus, vt quem rerum natura non procreat in
 eo autem genere colorem eum fucaret.

Ex lib. 28. cap. 10.

Mater autem cupidinum, est Venus, amo-
 rum

Signif. E.
Chimæra
matris diti

Van. a. Pini
Sub. a. hinc
domini
q. n. gite
compositum

rum mater : nam multi ex ea nati amores ferrebantur, eaque Flacci sententia est. Philostratus in Iconibus, Nymphis genitos dicit, eorumque gregem & agmen & examen vocat, tam multi censebantur esse. At verò quod ait Flaccus,

Ponet marmoream sub trabe Cypria, & insulae Veneri gratissimæ mentionem intulit, & significauit materia ad ædificandum abundare Cyprum : cuius trabibus sustineri Venus suū maluisset signum, quàm alterius prouinciæ columine aut ligno. Alio autem loco é Marcellino ostendimus, quàm esset Cyprus nemorosa & materiæ naualis copiosa & fertilis Eodem in carmine

— Te per gramina Martij

Campi, te per aquas durè volubiles, cùm dicit, campū Martium & tyberim intelligit, in quorum altero Iuuenes Ro. se exercebant: in altero natabant. Quod cùm quotidie Ligurinus faceret, Horatius, qui eum amabat, sæpenuerò somniabat se illum videre, sequique per Martij campi gramina, & per Tiberis alueum & volubilem aquam. Hæc quidem haud difficilia esse satis scio: sed quæ ommissa tamen gratiam detrahunt cantico: & vt à multis id sine nostra ope admonitioneque percipiat, tamen non diffido multos etiam esse, quibus mirum statim prima specie videatur esse

esse, cur aquarum mentionem fecerit: quibus admiratio illa errorque detrahendus & eripendus fuit & velut errantibus comiter monstranda via.

2. Oda.

Ex aduers. lib. 1. cap. 4.

Quærent autem quid inter Melicos, Lyricos, & Dithyrambicos intersit. Ego Melicos, qui cantilenas scribebāt ferè in numero Lyricorum reposuerim: nam Simonidem Suidas nunc μελοποιόν, nunc Lyricum vocat, & Platoni μελοποιοὶ canticorum scriptores & Lyrici sunt: & Sapphus, Alcmanis, Anacreontisq; qui Lyrici numerantur, μέλη nominantur. Auson. Melicos & Lyricos modos nominans distinguere paulum videtur, & pangi melos potest, quod non ad lyrā canatur latiusq; interdum pateat: nisi fortè idē bis locutus est, & non est in poetis rarū. certè ijdem Galeno sunt in fine de vsu partium scibenti τοῖς μελικοῖς ποιηταῖς, ὅς ἐν τοῖς λυρικῶς ονομαζέσσι. Lyricos autem à Dithyrambicis & materia & lege carminis differre puto. Materiam Lyricorum complexus est Horatius cū scripsit.

*Musa dedis fidibus dinos puerosque Deorum,
Et pugilem victorē, & equū certamine primū,*

Et

Et iuuenum curas, & libera uina referre. Dithyrambicorum argumentum erat Liber pater: eorumque chori Cyclici dicebatur ad discrimen Tragicorum & Comicarum chororum, qui erant quadrati. Lege carminis differabant, quod in Lyricorum plerunque carmanibus erant strophæ, Antistrophæ & Epodi: In Dithyrambicorum non erant, sed velut vna perpetuaque comprehensione sine ullis stropharum & Antistropharum legibus & interuallis, varios versiculos contexebant. Id ex Aristotele cognosci potest, qui ita in Rhetoricis scribit. *Ἦν δὲ λέξις ἀνάγκη εἶναι ἢ εἰρομένην καὶ τῷ συνδέσμῳ μίαν, ὥσπερ αἱ ἐν τοῖς διθύραμβοις ἀναβόλαι. ἢ κατεσκευασμένην, καὶ ὁμοίαν ταῖς τῶν ἀρχαίων ποιῶν ἀντιστροφῶσι:* id est, Dictionem autem necesse est aut tractam esse & coniunctione vnam, vt Dithyrambicorum cantica: aut conuersam, & similem veterū poëtarum conuersionibus. Idetiam Aristoteles in Problematis scribit: nā cum quæfisset. *Διὰ τί οἱ μὲν νόμοι ἔκ ἐν ἀντιστροφῶσι ἐποιεῖν, αἱ δ' ἄλλαι ὡδὰς αἰχοῦσαι.* id est, Quamobrem nomini sine conuersionibus à poëtis scribebantur cū cantica chororum per conuersiones componeretur, subiicit: *διὸ καὶ οἱ διθύραμβοι ἐπεὶ δὴ μιμητικοὶ ἐγένοντο, καὶ ἐπὶ ἔχουσιν ἀντιστροφάς, πρότερον δὲ εἶχαν.* id est, Proinde & di-

dithyrambi posteaquam imitatores esse coeperunt, conuersiones non habent, antè habebant. Quocirca quia versus tumētes libero impetu texunt, nec cantica certo flexu recurrentia certa lege carminum includunt, Horatius scripsit quarto carminum de dithyrambis Pindari:

Seu per audaces nona Dithyrambos

Verba deuoluit, numeri que fertur

Lege solutis. Contrà de eius Lyricis certo ambitu comprehensis scribit Papinius:

—qua lege recurrat.

Pindarica vox flexu Lyra.

lib. 4. Sil. 3.

Ex lib. 10. cap. 22.

In hoc cantico cū se in album alitem, id est, in cygnum mutari dicit, id est facit consilio, quod olores in Apollinis tutela sint & de illius canore quibus modulis poëta olores vocari interdum solent, unde & de Pindaro eo dicit,

Multa Dirceum lenati, nuda cygnum. Respexit tamen ad imitationes Pythagoricas à Platone celebratas. Nam eos censens, qui numeris delectati poëticis sunt alterius exordio vitæ in olores mutari, Plato li. 4. de Repub.

ἰδὲν μὲν γὰρ ψυχὴν ἐφ' ἑλὼ πολὲ ὀρφέως γέγονέντω καὶ ἐπὶ βίον ἀσπασμέντω. Apud e-

I

un-

undem etiam Thamyre animus Luscinie vitam deligit. Denique persuasio erat Pythagorcorum aues canoras in cantores & poetas repasci, & cantores & poetas in aues musicas verti.

Oda. 3.

Ex lib. 24. cap. 33

Ceterum,

Otestudinis auree, Imitatione Pindari dictum est, apud quem pulcherrimum Pythiorum poema sic incipit,

Χρυσία φόρμιξ, id est, pulchra.

Od. 4.

Ex lib. 24. cap. 33.

At

Fata deos habuisse rectos, hanc completur sententia: antè dii Romanis infesti iniquique erant: sed postea quàm impiè eorum à Poenis violata templa sunt, recti & equi Romanis esse coeperunt auersati Poenos, quibus antè fauerant.

Ex lib. 11. cap. 26.

Grammatici Græci observant ὅξυ significare

IN LIB. II II. CARM. HORAT. 131
careplerunque magnum & vehemens: eodem
modo dixit Horatius, Expediūt peracuta bel-
li: vt Græci ὅζω ἀφρα dicunt.

Oda 5.

Ex lib. aduers. 24. cap. 35.

Horatianum illud;

- & alteris

Te mensis adhibet deum. ita mihi vi-
detur explicandū. Romani tui, Auguste, pro
deo te colunt, & in mensa secunda, in qua so-
let libatio fieri, & deorum precatio, te vt de-
um obsecrant, & tibi vt Laribus libant. Nam
& libans Dido in conuiuio apud Maronem
precatur;

Iuppiter, hospitibus nā te dare iura loquuntur.
Itaque mox libatio apud Flaccum sequitur;

l. *ancid.*

Te multa prece, te prosequitur mero
Desuso pateris. Sequitur & proximè
- dicimus integro

Sicci mane die: dicimus vuidi
Cum sol Oceano subest, quod est precamur
& veniente die ieiuni & abstemij & deceden-
te, id est, vesperi, vuidi & poti. Nam integer
dies est, qui adhuc incipit. Ea autem duo vi-
dentur fuisse tempora votis & precibus con-
sueti, vt è Platone etiam conijci potest lib.

I ij

10.

10. de legib. ità scribente. ἀναίελλον τὸς τε ἡ-
λίς καὶ σελήνης, καὶ πρὸς διζυμάς ἰόντων
πρὸς κυλίσας ἅμα καὶ πρὸς κλυήσας ἀκ-
ονίεστε, καὶ ὀρῶντες ἐλλύωντε καὶ βαρβάρων,
πάντων ἐν συμφορᾷς πάντοιας ἐχθρῶν καὶ
ἐν τραγίᾳς.

Oda. 6.

Ex lib. 20. cap. 37.

*lib. 5. de lin-
gua latin.* Quòd Varro noctilucam ait dictam esse
Lunam, ex eo dicit, quod eo cognomine Lu-
na in palatio colebatur, & noctu in eius tem-
plo lampades lucebant Vnde & lib. 5. scribit,

*Noctiluca lucere ab luce, quòd propter lucem
amissam is cultus institutus.* Scripsit quoque e-
odem cognomine Horatius, *Rite crescentem
face noctilucam.* Erat ut conijcio, eiam apud
Varronem in Marcipore noctiluca, fax vellu-
cerna, cum scribebat, *Noctilucam tollo, ad focum
fero, inflo, anima reuiuifcit.*

*apud Non.
in Anima.*

Oda. 8.

Ex lib. 9. cap. 31.

de art. poet.

-quia ponere totum
Nesciet, more Græco dixit Horati-
us

us, pro facere, Nam in eo sensu sæpenumero
 πένον ab Homero vsurpatur. Sic alio loco
 Flaccus,

*Soles nunc hominem ponere, nunc deum: id est
 facere.*

Oda. II.

Ex lib. 4. cap. 14.

Quid face Troianos atra vim ferre latinis.
 dixit Maro, Atra est infesta, dira, noxia, per-
 uersa, iniusta, quod niger color infaustus sit.
 Sic apud Flaccum,

-minuentur atra

*Carminē cura, Sic Homerus με-
 λαι'νας ὀδυ'νας dixit.*

Ex lib. 19. cap. 9.

Cùm igitur in eo scribitur,

-ut turpiter atrum

Desinat in piscem, ater, turpis & fœdus
 est. Ater etiam non insolita Flacco vsurpati-
 one, est malus & tristis, vt,

-minuentur atra

Carminē cura. &

-eripere atris

Litibus implicitum.

de art. poet.

de art. poet.

I iij

Ex

Atrum porro timorē dicit Maro, per metalepsin etiam, fœdum, turpem, molestum, odiosum.

9. ene.

Immisitq; fugam Teucris atrumq; timorem.
Ex eo ut opinor, quod atra quæ sunt, inauspicata & funesta & iniucunda erant sic Flaccus,
-minuentur atra

Carminē cura: Inuisę, odiosę, molestę.

alio loco,

lib. 3. od. 1.

Post equitē sedet atra cura, id est, molesta. &

-at. simul atraq;

lib. 2. saty. 6.

Ventum est Esquitas. id est, odiosas mihi & molestas ob negocia. Sic

-atrum

de art. poet.

Desinat in piscem mulier formosa superne, dixit pro turpi & fœdo.

Oda 14.

Ex lib. 23. cap. 5.

Etsi cornigeri amnium dei finguntur, unde & *Tauriformis Ausidus* ab Horatio dicitur: tamen etiam cornua amnium, ipsorum ostia & ora dicuntur, ut apud Maronem

2. en.

-Renuşq; bicornis. Exit enim duobus ostiis in Oceanum: Sic & Valerius

Hand.

*Haud procul hinc ingēs Scythici ruit impet⁹ Istri,
 Fumpe non uno tantū quem flumina cornu,
 Accipimus. Nam septem, vt ait, exit alneis in
 Euxinum Pontum.*

Val. Flacc.
 lib. 8. argo-
 nautic.

IN EPOD. LIB. ANNO-
 TATIONES DE ADVER-
 sariorum lib. Andr. Turnebi
 descripta.

Ex lib. 21. cap. 6.

Utr Epodō liber appelletur am-
 bigi video: ac sanē quibusdam
 probabile videtur, quomodo
 orbibus Lyricorū suarū sunt con-
 uersiones, quib⁹ partes reuerfio-
 nes respondent (εποδὰς καὶ ἀντιεποδὰς vo-
 cant) demumque ijs sua epodus accinitur: Sic
 accini libris Carminum & tanquam succini li-
 brum Epodum: quasi illi libri incentiui sint,
 hic succentrius. Equidem non eo inficias ve-
 rissimilitudine niti hanc sententiam, sed tanti
 apud me veterum auctoritas est, vt quod illos
 voluisse videam, id maioris apud me ponde-
 ris sit. Existimo igitur lib. Epodō à versiculis

I iiii

al-

alteri^o qui maiorib^o iustisque numeris adiungitur, nomen quaesitū; minuti enim illi versiculi etiam per se positi. Epodi nomine celebratur, ut constat ē Mario Victorino ita scribēte, *dehinc Epodus sui generis, Arboribusq^{ue} coma.* Ausonius. *Libello tamen Apologorū antea tulipaucas epodos studio in te observantia mea impudentissimos.* Deinde versiculos minutos subijcit,

Auson. epist.
17.

ibid. Auson.

Perge o libelle Sirmium;

Et dic hero meo ac tuo,

Aue atq; salve plurimum. Iterum

Auson. epi. I.

Dactylicos, elegos, choriambū carmē, epodon.

Iterum

Auson. ibid.
epist. I.

Perfer in excursu vel teringa millia epodon.

Hermogenes, τὸ μὲν γὰρ ἀπὸ πεπάρων καὶ πέντε σύλλαβων καὶ μέγρι τ' ἕξ κόμμα ἐστὶν ἐπὶ ὧδ' ὡς μετρεῖμενον. Victorinus horum versuum inuentionem tribuit Archilochō. Quorum sicut et aliorum complurium auctor et patres fertur Archilochus, singularis artificij in excogitandis et formandis nouis metris, qui primus Epodos excitauit. Ergo eum imitatur in Epodis Horatius, ut antea diximus. Hephæstion autem Epodos esse dicit; cum longiori versui versiculus subnectitur; εἰσὶ δὲ ἐν τοῖς ποιήμασι καὶ οἱ ἀρρενικῶς οὕτω χαλόμενοι ἐπὶ ὧδ' ὅταν μέγαν σιχω περιττόν τι ἐπιφέρῃται. Est igitur iudicatu perfacile ex istis modis

dis

IN EPOD. LIB. CARM. HORAT. 137
dis, id est, versiculis, nomē esse libro inditum.

Ex lib. 28. cap. 38.

Sæpè acta, sæpè comperendinata causa est,
sæpè ampliata cur ab Horatio liber Epodon
appellatus sit: neque dum satis quòd liqueat
habere iudices videntur. Ego pro mea virili,
quod eorum cognitionem adiuuet adferam.
Cum strophe & antistrophe subijci in Meli-
corum conuersionibus & poëmatís soleat E-
podus, ferè crediderim librum illum appella-
ri Epodon nomine, quod carminum libris
veluti strophis & antistrophis accinatur. Vnde & Epodon Græci solent vocare eleganter
q̃ succinitur & subijcitur, vt & liber illè sub-
ijcitur libris Carminum & eos subsequitur.
Plutarchus. ὥς δ' ἐν πυθομένης διηγήσα-
το, καὶ παροῖσιν τὸ κοινὸν ἀπάσης ἀδελφε-
σχίας ἐπὶ δὸν τὸ παῦτα μηδενὶ φράσης, ἀλ-
λὰ σιῶπα.

Oda 1.

Ex lib. 12. cap. 14.

Ipsū statim Epodon, vt ita dicam, vesti-
bulum negotium exhibet literatis.

Ibis Liburnis inter alta nauium

Ami-

lib. 1. sat. 6.

Amice propugnacula. Amicum autem
sine controuersia Mœcenatem vocat, vt in
Sermonibus — *Iubetque*

Esse in amicorum numero. Et principes pri-
morésque Romani ab inferioribus cliētibús-
que suis & familiaribus amici magni voca-
bantur, vt alio loco diximus. Cū igitur Mœ-
cenas classi Liburnarum præficeret, vtrūmne
inter aliarum nauium, vt triremiū & quadri-
remium propugnacula & turres ibat in bel-
lū: an inter alta sue classis propugnacula & tur-
ritas moles? Priorem sensum vt verum fatea-

lib. 2. contra
Symmachum.

mur, verba recipiūt: posteriorem Prudētius
agnoscere videtur, qui eadē de re itā scribit,

*Fluctibus Aetiæ signum symphonia belli
Ægypto dederat, clangebat buccina cōtra:
Institerant tenues cymbe, fragileq; faselli:
Interturritas Mēphytica rostra Liburnas.*

lib. 3. sat. 11.

Et Propertius

*Baridos & contis rostra Liburna sequi
Accū aie,*

Non, vt iuuenis illigata pluribus

Aratra nitantur meis:

Pecusue Calabris ante sidus feruidam

*Lucana mutes pascua, se militatu-
rum libenter nullius latifundij nullorūmq;ue
saltuum mercede nec opum spe, in Mœcena-
tis solius gratiā, prædicat: Sic alio loco dixit*

Sis pecore, & multa diues tellure licebit. Qui
au-

autem ditissimi erant, suo pecori saltus hiber-
nos & æstiuos habebāt: pecuarij quoque qui
non possidebant saltus, tamen pecus profitē-
tes, alioqui lege censoria commissurū, & scri-
pturā soluentes publicano, in alijs æstiuis &
hibernis pecus pascebant. Varro, *Itaque gre-* lib. 2. de re
ges onium longè abiguntur ex Appulia in Samni- rust. cap. 1.
um æstinatum, atq; ad publicanum profitentur,
ut si inscriptum pecus pauperint, lege censoria cō-
mittant. Iterum, quod accidit iis, qui per calles
siluestres longinquos solent comitari in æstina &
hiberna. Hinc, æstina Lycei, in Marone lego, ibid. Varro.
3. Georgic.

Nec ut superni villa candens Tusculi

Circæa tangat mœnia. Illud verò

—hand parauero

Quod aut auarus, ut Chremes, terra premam

Discinctus aut perdam ut nepos. hanc con-
tinere sententiam videtur: modicæ diuitiæ,
quæ benignitate tua iā mihi suppetunt, quæ-
que satis sunt vsui, me delectant, vltra nihil
desidero: diuitias naturæ finibus & vsu termi-
no, quicquid diuitiarum extra naturalē vsum
quæritur, vel avaritiæ, vel luxuriæ est instru-
mentum, cū hæc nequiter profundat, at illa
ter-

terræ infodiat.

Oda 2.

Ex lib. 26. cap. 23.

Virg. l. anc. at verò, *Inque sinus scindit sese vnda redu-*
ctos, est recedentes, inrecessum remotos, vt,
in reducta valle, apud Flaccum, id est, recedete.

Ex lib. 6. cap. 14.

Quæ rerum esse vocabula plerunque credi-
mus, ea rerum imagines significant, nobisque
illudunt falsa quadam specie & ludibrio: vt. a-
pud Lucretium,

lib. 1.

Vites Autumno fundi suadente videmus. Vbi
partem anni accipimus, cum Autumni si-
mulachrum pictum significari credam, Au-
tumni tamen tempus per inuersionem intel-
ligi censeam: nam Autumnus ita pingebatur,
vt aut è vitibus vinum colligeret, aut vuas cal-
caret, vel ab earum calcatione sordidus esset

2. Metamorp.

Ouidius,

Stabat & Autumnus calcatis sordidus vuis.
Pingebatur & pomis capite redimito, Flacc°.
Vel cum decorum mitibus pomis caput
Autumnus aruis extulit.

Ex

Licet homines dicant me perfricuisse frō-
tem & gnaviter impudentem esse, qui nulla
tot editionum verecundia, nulla tot pluteo-
rum audeam in Horatio legere,

Quod si pudica mulier in parte miuans

Domum atque dulces liberos:

Sabina qualis, aut perusta solibus

Pernicis uxor appuli:

Sacrum vetustis extruat lignis focum. Scio
ego *Iuuet* vbicunque extare, sed cū participi-
um desideretur, & subiungat mox partici-
pia Horatius, parem orationis tenorem per-
sequens, denique participium sensus, qui no-
bis vim adfert faucesque premit, flagitet, *Iu-
uans* legere non cunctabor, atque in hoc peri-
culum me conijciam. *Si quis*, inquit Horatius,

Eois intonata fluctibus

Hyems ad hoc vertat mare, quod est, si
tempestate fluctus ab ortu excitatus & co-
ortus, & in occasum prouolutus & impul-
sus, in Italicum mare raros illos & peregrinos
piscis aduehat.

Vel agna, inquit, *festis caesa Terminalibus*, vt
Siculus Flaccus ait, Termini in terra colloca-
bantur consecrabanturque, caesa immaculata
hostia à dominis, qui confines agros posside-
bant, &, vt opinor, quotānis terminalibus ag-
nas

142 ADR. TVR. ANNOT.
nas cædebant, iucundèque epulabantur.

Oda 3.

Ex lib. 12. cap. 15.

Proxima ode cùm ait,
*Vt argonantas præter omnes candidum
Medea mirata est ducem:*
Ignota tauris illigaturum iuga,
Permixxit hoc Iasonem. Significat allium
esse veneficium omnium certissimum & præ-
stantissimum se, nō cibum, Medeaque venefi-
cam nullas potiores herbas ad veneficium ha-
buisse, cùm vel charos seruire & liberare pe-
riculis vellet, vel inimicos vlcisci & perdere. I-
tā venustè & lepidè fingens locatur poëta: &
etsi absque opè mea omnes intelligere potu-
erunt, tamen mihi dicendum esse credidi, vt si
alijs, quod dici solet, non canerem, mihi me-
ipsi certè cecinisse viderer.

Ex lib. 6. cap. 9.

lib. 2. cap. 105. Naphtha, inquit Plinius, appellatur circa
Babyloniam & in Austagenis Parthiæ profluens
In Pompeio. bituminis liquidi modo: quod idem ferè è Dio-
ne Xiphilinus his verbis scribit, ἡ τῇ ἀφθῆ
καὶ τῇ μυχάρων χρομένη δὲ νῶς ἐνάκω Cap.
αδ

ἀσφαλῶδες δὲ τὸ φάρμακον τὸ τοῦ διὰ
 πυρὸς ἔσσης, ὥστε ὅποις ἀν προσμίσξῃ, πάν-
 τας αὐτὰ καὶ ἀκαίειν. Hinc, inquit Plinius,
magna cognatio ignium, transiliuntq, protinus
in eā undecunq, visam. Ita ferunt à Medea pet-
 licem crematam, postquam sacrificatura ad aras
 accesserat, corona igne raptā. Hæc Plinij verba
 plurimum adferent lucis, ac veluti prælucebūt
 Horatio sic scribenti.

Hoc delibutis ulta donis petlicem

Serpente fugit alite: Et si iocatur alio
 non naphtha imbutam fuisse coronam.

Oda 4.

Ex adversarior. lib. 14. cap. 1. & cap. 2.

Subuerbusta, inquit Festus, est sub verbe-
 ribus vsta, licentia & petulantia Comica. vo-
 cabulo è multis coagmentato: sic

-vri virgis ferroq, necari, dixit Flaccus, quā-
 quam eo vri per se etiam commodè intelligi,
 vt antè dixisse me recordor, potest: alio loco

Ibericis perusta fimbriae latus

Lupis, inquit Flaccus, & *agnis quanta for-
 tito abigit,*

Tecum mihi discordia est: Illud sortito
 ex eo dictum est, quòd res maximas solebant
 veteres sorti permittere: vt sortiri solebant

Tri-

Tribus, sortiri prouincias: velut igitur naturæ sorte, & vt melius quod volo intelligebatur, fortitione quadam mutuas gerant inimicitias lupi & agni, quasi que eas sortiti sint, *sortito* Horatius dixit. Ibericos autē funes pro spar teis in eo admiramur, cum ait

Ibericis peruste funibus latus: at vt Fabius ait, Ineptus & ridiculus ille Orator fuit, qui pro Sparto herbas Ibericas dixit, quod tamē Horatij imitatione fortasse dicebat: adeo aliud orationi, aliud poemati decorum est.

Ex lib. 28. cap. 31.

Nihilo secius in illo Martialis mirabamur,
li. 3. epigr. 52. *Maui, Rufe, coquum scindere, quam leporem.*
 cum scindere coquum sit, flagris cædere: quo
 & Horatius modo dixit

Sectus flagellis hic Trimmuralibus.

Ex lib. 14. cap. 9.

Sedilibusque magnus in primis eques. Equites maioris dignitatis, vt qui Tribuni militum erant, aut Tribunitij, aut maioris census, sedebant in primis subsellijs quatuordecim ordinum, sed & ditiores propius spectabāt, quàm pauperes è plebis cuneis: hinc illud ab Horat. scriptum esse puto,

Vt

Vt propius spectes lachrymosa poemata Puppi- lib. 1. epist. 1.
 Propius enim spectat qui in sedilib. primis se-
 det: etsi de equestri censu accipi potest, quem
 adepti, cum in quatuordecim sederent, propi-
 us quam reliqua plebs spectabant.

Oda 5.

Ex lib. aduersarior. 18. cap. 25.

Erat iusiurandum per ea, quæ chara erant, vt
 per liberos. Horatius,

Per liberos tæsi vocata partibus

Lucina veris adfiat. Plautus,

Sicut tuum vis unicum genitum tuæ

Superesse vite sospitem & superstitem:

Ita red obtestor per senectutem tuam,

Perq; illam, quam tu metuis uxorem tuam,

Si quid mea erga hodie falsum dixeris,

Vt tibi superstes uxor atatem fiet. His enim
 verbis herû ita obstrinxit seruus, vt, si per Di-
 umfidium, quod sacramentum sanctiss. erat, ro-
 gasset, nō magis obstringere potuerit. Itaque
 respondet herus,

*Afinaria Sc.
 Sicut tuum
 vis &c.*

Afinar. ibid.

Per Diurnfidium queris, iurato mihi

Video necesse esse eloqui quicquid roges. Vt si
 diceret, istud quidem est rogare per Diurnfidi-
 um: ac vt hoc interim addam, Diurnfidius ex-
 plicatur in antiquo Lexico, Διὸς ἡὲς ἡεραλῆς:

K

at-

atque vt formulæ res charas inferebant, ita odiosas & inuisas adiciiebant, quod veterator fecurus fecit.

Ex lib. 14. cap. 9.

In hac oda, *Canidia brenibus implicata viperis, crines.* non tam mulier esse dicitur & fingitur quàm Acherontis furia.

Spargens auernales aquas, dixit, quòd in veneficiis, & magicis sacris simulatos latices Auerni spargere solerent, vt apud Maronem

Sparserat & latices simulatos fontis Auerni

Aeneid. 4.

Spargitur igitur aqua, vt in sacris, & species magicis accommodatę veneficiis, & infœlices arbores, inferisque dicatę, vt cupressi, caprifici sepulchrales, oua rubetarum sanguine imbuta, plumę strigis, herbę venenate Thessalię & Iberię, ossa creptā ieiuno cani adolentur quodā sacro. At verò,

- Inemori spectaculo

Cum prominere ore. est, mori in spectaculo ore prominente. Iam

Interminato cum semel fixa cibo

Intabuisset pupula, valet, cum desiderio cibi immortuus esset, & contabuisset, eius oculis in cibo ante negato, coram tamen posito semper defixis, fame appetitum prouocante & cibo excitāte. Sic autem cibi desiderio immo-

ri-

IN EPOD. LIB. CARM. HORAT. 147
riens enecatur puer, vt in eius iecore & medul-
la maior sit vis amatorij & phileri ex desiderio
cibi.

Ex lib. 29. cap. 12.

Qui se otio asserere cupiebāt & ab vrbe se-
cedebant, Neapolin nō raro se recipiebāt: quæ
hominum otiosorum domiciliū erat: vt ea de
causa scripserit Flaccus

Es otiosa credidit Neapolis.

Ex eod. lib. 29. cap. 30.

Legendum fore crediderim apud Tibullum
Sertoque de sanctis deripuisse focis, vt apud
Horatium,

—Dunamque cibus deripit.

5. Oda.

Ex lib. 12. cap. 5.

Et si Luna silere dicitur, cum inter mensuras
est, neque lucet: tamen tacita amica silentia Lu-
ne Maro dixit, nocturnum eius lumen intel-
ligens, quod noctem silere dicerent, vt Catul-
lus

2. Aene.

Aur quam sidera multa sibi taret nox, id est, cū

K ij

est

est nox. Dies enim inquietus & clamoriferus est:
nox tranquilla & tacita: & à Flacco eleganter
scriptum est,

—ô rebus meis

Non infideles arbitra

Nox, & Diana, quæ silentium regis

Arcana cum sunt sacra.

Aug. ubi dicitur: quæ silentium regis

Ex lib. 14 cap. 9.

Cæterum, *Diana, quæ silentium regis*, ex ri-
tu sacrorum dictum, in quibus imperabatur à
præcone, ut qui aderant linguam pascere, id
est, tacerent & linguis fauerent. Spectatricem
igitur & arbitram magici sacri lunam, cui & si-
lentium tribuitur, ut à Marone

2. Aene.

—per amica silentia Luna, regere dicit in no-
cturnis & magicis sacris silentium.

Latrent, inquit, suburrana canes. Hic signifi-
cat Varum circum cellas meretricum & forni-
cis scortari. Nam in Suburra meretrices erant.
Persius,

Saty. 5.

—totaque impune Suburra:

Permisse sparsisse oculos iam candidus umbo.

Aug. ubi dicitur: permisse oculos iam candidus umbo.

Ex lib. 2 cap. 24.

Aug. ubi dicitur: permisse oculos iam candidus umbo.

Appellat Tacitus magnas animas, excellen-
tium & præstantium virorum animos & ma-
nes,

nes, cum ita scribit, *Si, ut sapientibus placeo, non cum corpore exsurgantur magna animo.* atque ut quemadmodum in proverbio est, lingua linor nectam, ubi animas pro hominibus posuit Horatius, genere dicendi cum usus sit, quod consequere literatorum quorundam stomachus non potest, id explicare conabor, hominesque his velut plagis aut cassibus implicatos liberare. Sed eius verba proponenda sunt.

Occurrunt anime quales neque candidiores

Terra tulit, neque quis me sit demittior alter.

Extat etiamnum & locus geminae similitudinis in Epodis,

Nardo perunctam, quale non perfectius

Mea laborarunt manus. Ego ne diuicias toneam lectorem, si quis modo ad hæc oculum adiacere dignabitur, arbitror. Illud quale, valere cuiusmodi, cuius generis, ut dicat eo delibutum vnguento nardeno cuius generis nunquam ipsa melius perfectiusque elaborauerit. Ut quidem & indignissimum sit, Varum vnguentis perfusum circum aliarum amicarum hostia vagari ipsa contempta. Sic & homines dicit, cuius generis non sint candidiores, neque meliores: erant enim docti, qui plerunque inter se invidere & liuere solent: neque semper literis mores respondent. Perfusus igitur ille tali erat vnguento, quale eiusdem generis nunquam melius eo fecerat & illæ tales erant animæ, quales, id est, cui-

Veneficia, magnū fas, nefasq; non valent.

Conuertere humanam vicem: sic interpretator: In beneficijs est quidē magna vis, sed tantum profecto non possunt illa pro hominibus efficere, vt natura æqui & iniqui, vt fas & nefas vt ius & iniuria mutantur. Hoc hominum causa non possunt præstare. Atque id est humanā vicem, vt in epistolis Cicero.

Nostram vicem ultus est ipse sese: id est, quod facere debuimus, id pro nobis nostraque vice fecit. Nam debuimus eum vlcisci, qui se ultus ultro est. At, *Et exquilina alites*, cum ait, eas dicit insepultas proiectum iri extra aggerem in exquilinis puticulis, feris & alitibus laniandas. Erat autem antiquis acerbissimum & ignominiosissimum honore sepulture carere obijciq; feris & alitibus, aut in Tiberim trahi, aut in Gemonias scalas.

Cice. famil.
lib. 1. epist. 9.

Ex lib. 26. cap. 1.

Sequitur,

—precibus non linquar inuitis

Lib. 1. Od. 28.

Tæq; piacula nulla resoluent: quod suspicor ex ea veterum opinione dictum, qua malas preces & execrationes inexpiables credebāt. quocirca scripsit in Epodis

Diris agam vos: dira detestatio

Nulla expiatur victima. ac nisi intelligamus

K iiii

mus

mus veterum animis incesisse eā opinionem
à sententia plurimum aberremus, necesse est.

Od. 8.

Ex lib. 14. cap. 10.

Quedā sunt, quæ quamvis obscena flagitiosa
que sint, tamen ut intelligantur sunt declaran-
da, in his præsertim auctoribus, quos sæpe tra-
ctamus: ut apud Flaccum,

Quid? quod libelli Stoici inter sericos

Iacere puluillos amant?

Illiterati non minus nervi rigent?

Interpretum sententia in medio est, & mul-
to melior illa quidē quam nostra: attamē quia
re nescio quid aliud hīc mihi placet, me deri-
dendū propinare non verebor. Puto igitur sen-
tentiam esse, alium tibi querere amatorem, a-
lium subactorem & admissarium, me tam do-
cto & erudito potiri non potes, Epicureo præ-
sertim & delicato. Nam & Stoicorū libri, quo-
rum philosophorum sententia seueriss. & du-
rissima est, tamen inter delicias sericorum pul-
uinorū collocari desiderant: ut inde coniectu-
ram de voluptarijs Epicureis facias, & alijs do-
ctis hominibus, quā fastidiosi sint amatores.
Quare alium tibi amatorem vide, eumque illi-
teratum: nisi fortē existimas nō satis valentes

ad

Od. 9.

Ex lib. aduersar. 9. cap. 18.

Sed ut hinc tãquam obsonio sua ut prisca loquebantur, mantissa addatur: aliquid ex eodẽ lib. primo adiciã, in quo cùm ex antiquo poëta adfertur, *Astante ope Barbarica*, barbaricum interpretor phrygium, ut sit stante phrygum imperio. Sic apud Horat.

Lib. 1. Tusc.
quæst.

Gracia Barbaria lento collisa duello, id est, Phrygiæ. & apud eundem,

Lib. 1. epist. 2.

Sonante mixtum tibiis carmen Lyra;

Hac Dorium, illis Barbarum. id est Phrygium. & apud Maronem,

Barbarico postea auro, spoliisq; superbi, id est, Phrygio. Phryges enim opibus & auro abundabant, opinioque Græcorum erat opulentos fuisse, ut & Persas. Itaque ut Barbarus ætate Demosthenis dicebatur, Persarum rex: sic Barbaros, qui de bello Troiano scripsere, aut Tragedias illius argumẽti attigere, Phryges intellexerunt: quanquam latius Barbari nomen patet. Quod autem hæc duo regna opulentissima fuerunt, inde Barbaricum aurum dixit Maro, & vetus poëta apud Cic. 2. Tuscul. *quibus magis palestra, Eurotas, sol, pulvis labor, militia in studio*

2. Aen.

2. Tuscul.

id est, quàm fertilitas *Barbara*. id est, quàm barbarorum delitiz & copiz.

Ex lib. 9. cap. 14.

At illud,

Contaminato cum grege turpium

Morbo virorum. cum dicit, morbum

impudicitiam intelligit, vnde Catullus

Epigr. 33. *Morbosi pariter gemelli venique.* Spadones autem hoc genere morbi erant infames, quos habebat plurimos Cleopatra: vnde in Epodiis scribitur.

Romanus, eheu posteri negabitis,

Emancipatus femina

Fert vallum & arma miles & spadonibus

Servire rugosis potest.

Ex lib. 20. cap. 33.

Adolph. off.

3. Sc. 3.

Cæterum *Ganeum*, quod apud eundem *Comicum* est, dicitur fornix, quasi Græcè γυναικων. Nam Latini in a sepe numero commutant, & in e etiam breue, vt *Gynæceum* apud Terentium penultima est breui. & *Cyclapem* apud Maronem, id est, κυκλῶπιος, & *Conopem* apud Horat. quod est κυνώπιος.

1. Act.

Ex lib. 14. cap. 30.

Ad

*Ad hunc frementem vorterunt bis mille equos,
Galli canentes Casarem, cum ait, aut ver-*
terunt media breui pronunciandum, ut versus
non claudicet, aut vorterint legendum: Serui-
us autem lib. 6. Aeneid. scribit duo millia equi-
tum ab Antonio transisse ad Augustum, per
quos victoriam adeptus sit.

*Servius lib.
6. Aeneid.*

Ex lib. 2. cap. 16.

Aurei in Horatio curru leuiter audiuntur,
auresque pene nostras preteruehuntur aliud a-
gentibus, nec attendimus tales triumphatium
Augustorum fuisse currus: sic autem scribit in
Epodis

Te triumphas tu morans aureos

Curru & inasphaltona. Mihi noto credi,
sed Philostrato in Dionis vita, quod dixi, tra-
denti hunc in modum. Τε καὶ οὐδὲ γούω αὐτο-
κράτος ἀναγόμενος αὐτὸν ἐπὶ τῆς πρώτης ἐς
τὴν ζευδαῖν ἀμαξάν, ἐφ' ἧς οἱ βασιλεῖς τὰς
ἐκ τῶν πολέμων πομπὰς πομπεύουσιν, ἔλεγε
ἰαμα ἐπιτρεφόμενος πρὸς τὸν Δίωνα. Et si
autem certa quadam erat triumphalis curru
forma, tamen ea imperatori ornatio & preci-
osior, quam alijs ducibus parabatur: forma au-
tem eius neq; bellico curru, quo Heroicis tē-
poribus Troiani & Thebani belli, homines vsi
sunt, ut barbari Britanni & Belgæ Couino. ne-
que

que currui Circensi, quo Romę ludis equestribus quadrigarij utebatur & agitadores Olympiz, sed rotundę turri affinis erat, ut Zonas scribit, cuius & verba adposui. τὸ δὲ δι' ἀρμα ἔτα ἀγωνιστήριον ἔτε πολεμιστήριον ἢ ἐμφορῆς, ἀλλ' εἰς πύργον περιφερῆς τῶ πολεμιστῶν. Illud etiam Od. illustrandum est.

Terra maris, victus hostis Punico

Lugubre mutavit sagittam. Nam apud Romanos qui exercitibus pręerant, coccinis utebantur sagis militiæ, ut & Lacedæmonij omnes militantes sagulis rubris φοινικίδας Gręci vocant, partim, ut inquit Grammatici Gręci, quod color ille insignis viros præcipuè decere videatur, partim quod sanguineus ille color consuefaciebat fufum currorem contemnere: nec defunt qui ea veste Lacedæmonios tradant viri solitos esse, ne hostis, si quem fauciallet, sanguinem eius videret, colore sanguinem manantem suffurante. Quin & militaris habebatur chlamys Phœnicis, ut apud Aristophanis interpretę scribitur, φοινικίς χλαμὶς πολεμική. Sed quod de Romanorum ducum veste diximus auctoritate confirmemus. Plutarch. in Bruto ita scribit, τὸν δὲ βρῦτον ὁ Ἀντώνιος ἀνευρών τε γνηκέτα, τὸ μὲν ὥμα τῇ πολυτελεστάτῃ τῇ εἰαυτῷ φοινικίδων περιβαλεῖν ἐκέλευσεν. ὑπερὸν δὲ πλεον φοινικίδα κεκλεμμένον αἰδομένους, ἐπέκλεινε τὸν ὑπελό-

λόμενον. Ideo enim imperatoris Bruti iacentis corpus induit fago Punico, quod & honorificum & imperatorium putaret vestimentum. Quod autem Horat. fecisse fugientem victūque canit Antonium, punico fago lugubre mutasse, Plutarchus quoque victum fugientemq; Pompeium ex acie Phasalica scribit fecisse, posuisseque imperatoriam vestem & imperij insignia.

Ex lib. 10. cap. 11.

Primo autē Maronis libro quod scribitur,
—venies lustris labentibus etas

Cum domus Affaraci Phthiam, claraq; My-
oenas,

Servitio premit, ac victus dominabitur Argis.

De Mummio victore Achaiae Servius interpretatur, praerogativamque Grammaticorum primae classis meruit: ego tamē potius de Paulo Aemilio intellexerim, à quo victa Macedonia, Thessalia, patria Achillis, quae Macedonum regno parebat, venit in ditionem Romanorum, & Graecia subactis Macedonibus sub imperium Romanum fere videtur cōcessisse. Et si ante à Flaminio libertate donata: atque hac quidem in sententia videtur esse Propert. quod ad patriā Achillis attinet, cū ita scribat,

Est Persen proavis simulantem pectus Achillis,

Qui-

Lib. 4. Eleg.
12.

Quique tuas proavis fregit Achille domes-
quo etiam loco confirmatur nostra de illo Ho-
ratij loco sententia,

-cui super Carthaginem

Virtus sepulchrum condidit.

Ibi canente Propertio,

Sub quorum titulis Africa tonsa iaces:

Ex lib. 14. cap. 10.

-cui super Carthaginem

Virtus sepulchrum condidit, est, cuius sepul-
chro eneris Carthaginis titulus subscript^{us} est.

Lib. 15. Bcl.
Panici.

Nam rerum gestarum memoriam sepulchro-
rum elogiis inscribebatur. Silius,

Saty. 6.

Hæc Decios stygias Erebi detrusit ad undas,
Dum cineri titulum memorandaq; nomina bustis
Præten-dis. Et Iuuenalis

— Titulo res digna sepulchris.

Od. 10.

Ex aduersar. lib. 3. cap. 1.

At oram soluere, vt hoc interea interponā,
quod variè exponi, & pro suo cuique captu de-
clarari animaduerto, non aliud quicquam esse
credo, quàm è littore nauigare, ipsumque lit-
tus & oram liberare & soluere. Vt enim ab Ho-

12-

ratio scriptum est,

Malā soluta navis exit alite, quòd ante in litore retinaculo esset religata: Sic cum eodem retinaculo ora ipsa æquè ac navis ligata sit, eo sublato cùm incipit nauigatio, solui merito ora dicitur, vt & navis. Vtraque enim ante vincita erat.

Ex lib. 4. cap. 22.

3. Act.

Nigram hyemi pecudē immolari facit Maro, vt & Flaccus ei agnam, cùm esset Tempestas ritu Romano dea: ait enim Flaccus

Libidinosus immolabitur caper,

2. Act.

Atque agna tempestatibus.

Aristophanes βαβάχου.

ἀρν' ἀρνα μέλαιναν παῖδες ἐξενέγκετε,
τυφῶς γὰρ ἐκβαίνειν ὠδυσσεύαζεσαι.

Ita etiam ritu Græco Tépestati agna nigri velaris immolabatur.

Ex lib. 14. cap. 4.

5. Act.

—*Et tempestatibus agnam.* hoc scribit Maro, quòd, vt ait Cice. lib. 3. de Natura deorum Tempestates pop. Rom. ritibus consecratæ erant, Tempestatiq̃ue vt deæ minori, minor hostia immolabatur, vt fœminæ fœmina: Horat.

Libidinosus immolabitur caper,

At.

Atque agna tempestatibus.

Od. 11.

Ex aduersar. lib. 14. cap. 20.

Cùm Horat. scribit,

—Ingrata ventis diuidat.

Fomenta, vulnus nil malum leuantia, puto eum intelligere amoris curas & sollicitudines anxias, & suspiria & lachrymas & querelas & obsequia erga amicam, & cogitationes & molestias, quas animo fouebat, quas si virili quadã ira in præcordiis æstuante dimiserit, præsertim ingratas nec vulnus amoris sedantes aut leuantes, cùm eis nihil proficiat, nec amica potiatur,

Desinet, inquit, *imparibus certare summus pudor*, me, inquit paulo inuerecundius geram, nec ita pudenter summittam amicæ, sed eam aspernabor desinamque sectari imparem neque redamantem. Impares enim in amore appellantur, cùm mutuo non amatur, sed alteri amanti alter vicem non reddit, neque animum mutuũ: contrà, cùm mutuo inter se pariter amant, pares dicuntur. Horat.

Infra Od. 15. Et queret iratus parem. Iterum,

—Cui placet impares

Lib. 1. Od. 33. Fornias at animos sub iuga abenea

Sano mittere cum ioco. Atque hic locus plane

nè

nè & apertè ostendit vnde pares & impares dicantur. Nam cùm ad aratrum iungi parium virium parisque magnitudinis iumenta, armenta que debeant solum vertenti, euenit vt cùm sub iugum imparia mittuntur animalia, sulcus rectus non ducatur, & ab altero iumento alterum opprimatur, aratioque inæqualis sit.

Od. 12.

Ex aduersar. lib. 14 cap. 20.

Non longe hinc

Quid tibi vis mulier nigris dignissima Barris?
de anu deformissima dictur & turpissima, foedissimisque & nigerrimis digna amatoribus, quales erant Romæ Barri:

Lib. 1. saty. 7.

Sisennas, inquit Horatius, *Barras vt equis præcurreret albis:* & alio loco

Barrus inops magnum documentum. Nàm nõ perinde placet de elephanto, qui & Barrus latine dicitur, intelligi: quod si placet, tot enim interpretũ consensus vereri decet, cùm elephas animal sit inconditum, incompositum, infirmis molis, turpissimum, & deformissimũ spectaculum, dignam tali deformitate amatoris intelligemus. Ait Horatius

Lib. 1. saty. 4.

— nec naris obesa. qui enim nasi sunt acutioris, melius odorari, & sagaciores intelligentior-

L

ref.

resque censcātur: vt alio apud Flaccum loco,
acutis

Naribus horum hominum videri possit. Erat autē mulier foetidissima & hircosa: contrā, qui naris obesa, deterius olfacere, tardiores minusque intelligentes esse putabantur. Tradunt enim ista mutuas operas, & inuicem lucem alterum alteri foenerat. Non fuit magni negotij ista sic explicare: sed tamen minus ingeniosis molestiam fortassis exhiberent. eorum autem potissimum rationem nostris, vt ita dicam, comitiis habemus.

Oda. 13.

Ex lib. 9. cap. 9.

Quod ē nubibus fulminum manubias mittere Iuppiter crederetur, scripsit Mantuanus poëta,

*Ipsē pater media nymborum in nocte corusca
 Fulmina molitur dextra.* Itaque quod tum descēdere, vt dixi, existimaretur ab illa antiqua, & vt ita dicā, casca hominum natione, *καταιγάτης*, à Græcis Iuppiter ob tonitrum fulminū & pluuiarum tempestates vocabatur, id est, descensor, quem Elicium Latini dicunt: quo fit, vt & ad eam opinionem cognominationemque Poëtarum Latinorum illa reuocanda sint, quæ à nobis surdis auribus non audiuntur, nomi-

miniatimq; citanda sunt & suis adscribenda auctoribus, ne quem posthac fallant, quæ subiiciam. Maro in Eclog. 7.

Iuppiter & leto descendet plurimus imbri.

Virg. 7. eclog.

Ab eadē mēte & illud manavit lib. 2. Georgic.

Tū pater omnipotens fecundis imbribus aether

2. Georg.

Coniugis in gremium, læta descendit.

Quod tamen ex Euripidis etiam versibus imitatum & effectum est. Horat. quoque in Epodis non alia de causa scripsit,

— & imbres

Ninesq; deducunt Iouem. Nam tūm Iupiter de cœlo deducitur priscorum superstitione & sententia, cū in imbres descendat Salmoneus quoque ille impius tyrannus opinionis diuinę & maiestatis affectator, quadrigis equorum & curribus & lampadum quassatione iactuq; Iouis fulmen, & tonitru imitabatur: quæ fabula spondet testimoniū eius opinionis antiquorum quam commemoraui.

Ex lib. 26. cap. 36.

In Thracia regnasse Aquilo dicitur, & in Græciam è Thracia ventus ille mittitur: vnde hoc loco *Threicio Aquilone sonant*. Vates autē Græciæ qui è Thracia Aquilonem ferri scripserunt in Græciam, & Threiciū Aquilonem appellant, imitatores amulatoresque Latinos habue-

L ij

bue-

buerunt: et si in latium aliunde Aquilo venit.

Ex eod. lib. 26. cap. 31.

Est & illud Horatianum Græcum
- dumq; viventi genus, quod est, dum iuue-
 14yll. 14. *nes sumus, neq; dum senectute arescimus. The*
ocritus ποιῆντι δὲ τοῦ χρόνου χλωρόν.

Od. 15

Ex lib. 1. cap. 15.

Lenta apud Petronium *traxit manū* est tra-
 xit manu tenaci & hærente vt apud Flaccum,

Lentus adherens brachiis, quod est sequacib⁹,
 inhaerentibus. & apud Flaccum alio loco,

Lib. 1. saty. 9. *Et pressare manū lentissima brachia*, valet pi-
 gra, tarda, surda, segnia, nihil commota meo
 pressu, vt ab Ouidio scriptum est,

Epist. 1. Pa-
rolep. Vlyß.

Aut ubi lentus abes. Veteres tamen interpre-
 tes pro lentissime, q̃ erit tenacissime & pressis-
 sime audiunt, nomine aduerbij vicario.

Ex 14. lib. cap. 20.

Et quæres iratus parem. Vide suprà Od. 11.
 hoc libro.

Ex lib. 12. cap. 14.

Sis

Sis pecore & multa diues tellure licebit. Vide
Od. 1. sup. hoc lib.

Od. 16.

Ex lib. 14. cap. 21.

Pertesus bella ciuilia Horat. idem Romanis
faciendum esse putat, quodà Phocæis factum
Herodotus retulit, vt solum patrium infortia
& nefastum perpetuo mutant exilio, omni
spe reuerfionis impofterum sublata & execra-
tione dira penitus adempta. Deligi autem exi-
lio cenfet oportere insulas fortunatas, quas in
Oceano esse commemorauit antiquitas & ape-
ruit ætas nostra, suo tamẽ nomini non respon-
dere reperit, sed remotiffima & distantiffima su-
pra fidem efferre semper solemus, dum vel no-
bis nostra non satis placent, vel operæ precii
fecisse volumus videri, qui longam perfectio-
nem suscepimus, ne si consueta loquamur, de
nihilò frustra que peruagati & peregrinati fu-
isse videamur. Consilium autem migrandi in
eas insulas cœpit Horatius ni fallor, è Sertorij
consultatione. Nàm cùm Sertorius de merca-
toribus qui in Oceano nuper nauigarant, de
illis audisset insulis, pacem quietemque deside-
rans consilium cepit in eas migrandi, seceden-
di que procul ab omni tumultu & bello & do-

Herod. lib. 1.

L. iij

mi-

minatione tyrannidis. Plutarchus, ταῦτ' ὁ
σεβιάριος ἀνέβας ἔρωτα θαυμαστὸν ἔσχεν οἰ-
κησάσθαι τὰς νήσους, καὶ ζῆν ἐν ἡσυχίᾳ τυ-
ραννίδος ἀπαλλαγείς, καὶ πολέμων ἀπάν-
των. Flaccus,

Petamus arma, divites et insulas. addit
Flaccus eadem Oda,

Quaerent ventis et solibus, ossa Quirini
Nefas videre, dissipabit insolens. Et si opi-
nio erat Romulum in Coelum fuisse raptum:
tamō illis assentitur, qui sepultum Romae post
rostra dicebant, aut in suo templo: sepulchra
autem violari cineresque eorum dissipari scele-
ratissimum omnium putabant. Maro

Act. 4.

Nec patris Achilae cineres manesque renelli
Subicit,

Sed iuremus in hac simul imis saxa retarint

Vadis levata, ne redire sit nefas. Sanctissi-
mum olim in Graecia iusiurandum erat, & ex-
ecratione gravissima devotioneque confirma-
tum, cum se deo iuebant suaque capita execra-
bantur, si sacramentum, quod conciperēt, vio-
larent, contraque facerent, priusquam saxa, quae
in aquam iaciebāt, sponte levata supernitarent.
Herodotus libro primo ἐποίησαντο ἰσχυραὶς
κατὰ ραὶ τῷ ὑποκείμενῳ ἑαυτῶν τὸ σό-
λιν. πρὸς δὲ ταῦτα καὶ μύθον σιδήρεον
κατεπόνησαν, καὶ ὡμοῦσαν μὴ πρὶν εἰς φω-
καίῳ ἤξειν, πρὶν ἢ τὸν μύθον τὸ σὸν α-
γα-

ῥαφαῖνας. Idem & apud Sophocl. fit in Antigone,

Ἦ μὲν δ' ἔτοιμοι καὶ μύδρος αἶρεν χροῖν.
Eiusque interpres ait, massam ferri sumebant iurabantque firma fore pacta conuenta, dum ea massa appareret, quam in profundum abiciebant, ut æterna religione iurifiurandi pacta deuincta essent. Callimachus,

Φακὲ ὠμοχρῆσκε μένῃ μέγας εἰν ἀλὶ μύδρος. Sed cum μύδρον massam ferri interpretetur, Horatius vel saxum intellexit, vel pro ferro saxum summutauit.

Od. 16.

Ex lib. 6. cap. 20.

Solent poëtæ humori fluenti pedem tribuere: id ex eo credo, quod etiam currere aqua diceatur, quod sine pedum officio fieri non posse videtur: ac certe ius suū poëtæ tenent, ut translationibus utantur audacius. Itaque scripsit Horatius,

Lenis crepante Lympha defiliit pede.

Et Lucretius,

Qua via secta semel liquido pede detulit undas.

Lib. 5.

Et Virgilius,

Ipse suo flueret Bacchus pede, id est, aurei sculi tempore, vinum sua sponte fluebat, viniq;

Virg. Aetna.

L iiij

flu-

flumina erant, non vt nunc, coactum & expref-
fum calcantium pedibus manat.

Od. 17.

Ex lib. 30. cap. 39.

Opinio prifcis erat cantionibus veneficarum
angues fic inflari, vt tandem rumperētur, & dif-
filirent. Ouidius,

Viperias rumpo & verbis & carmine fauces.

Idem de hominibus Horatius dixit,

Caputq; Marfa diffilire nania.

Ex eod. lib. 30. cap. 27.

Non tantum ftipendium eft, quod victis im-
ponitur tributum: fed & æs militare: quin & fti-
pendium militia & ærumna ac labor. Iuftinus,

Herculi res, cum 12 ftipendia debebat. Hæc
duodecim Herculis labores, ftipendia 12. fine
controuerfia vocantur, vnde pœna & labor di-
citur. Horatius,

Quæ finis? aut quod me manet ftipendium?

Effare: iuffas cum fide pœnas luam.

Sunt & ftipendia, anni militiæ: vnde 10. fti-
pendia habere aut 12. legimus: quod eft, 10.
vel 12. annis militaffe.

Ex lib. 24. cap. 27.

Pa-

Papinius,

*Roscida iam novies Cœlo demiserat astra**Lucifer, & totidem Luna prævenerat ignes**Mutato nocturnus equo.* quo loco signific-
cantur nouendialia sacra, quibus sepulchro re-
liquiæ solebant condi, dabantq; operam vt mo-
les sepulchri tum perfecta esset: subiicit enim,*Mirū opus accelerante manu stat. fax ea moles**Templum ingens cineri.* Illo quoque die cla-
ris viris, aut pueris dabantur ludi fœnebres, vt
apud Maronem & Papinium: Maro quidem i-
ta scribit

Ibid. Papin.

*Præterea si nona diem mortalibus alium**Aurora extulerit, radiisq; retexerit orbem:*

Aen. 5.

*Prima cita Tœnebris ponam certamina classis.*Ea de causa, *Nouendiales dissipare pulveres,*
dixit amare Horatius, quod quo die religiose
solebāt colī mortui sacris & ludis, venefica im-
piè & sceleratè eorum cineres solita esset diffi-
pare, & eorū busta violare, qui iustis perfectis
consecrari videbantur. Nouēdialia eodem mo-
do Græci *ἐναλία* vocare solent.*Ex lib. 30. cap. 2.*

Scribit in Epodis Flaccus,

*Tuusq; venter partumeius, & tuo**Cruore rubros obstetrix pannos lauit,**Necnunquē fortis exilis puerpera,*

Hi

Hi versus spectatissimos & clarissimos in omni liberali eruditione viros habuerunt, nec tamē impedimēta omnia horū versuū expedierunt. Nihil illos moror, qui omnia adulterant & *Partumeius* ut proprium nomen sit, improba superstitione subiiciunt. Existimo autem Flaccum solito suo uti naso, aliudque sentire quàm loquatur. Obiicit enim veneficæ suppositionem puerorum figurata simulatione. Falso, inquit, suppositrix haberis, nā paris, & panos tuos cruentatos puerperio lauat obstetrix: veruntamen, quia eam non dicit partum eniti, sed *meiere*, probroseque eius ventrē *partumeium* appellat, quasi tam faciliē pariat, ut sine nixu villo *meiere* videatur potius, quàm parturire. Vehementior subest suppositionis suspitio, quàm si illud crimen & aperte & rectē impegisset: Sed & eā exauget suspicionem, quod eum eam dicat nullo modo debilitatum partu, *meiere*: quod primo aspectu miraculi cuiusdam & laudis esse videatur, acerrimè *samia* perstringitur obliqua, perinde quasi non pepererit, quæ laborem & debilitatem nullam partus sentiat. Itaque *utcumq;* tua esse existimo vocabula hoc sensu: & ut cum es fortis puerpera, è lecto exilis: & puerpera æquè valens ac firma es, ac cum fortis ac sana.

Canidia respondens inducitur eodem carmine

Ex

Ex lib. 8. cap. 10.

Equitabit, inquit Cicer. in his equuleis, quod est, se ostentabit, se iactabit: qua in significatione verbo equitandi nisi me memoria fallit, utitur Arnobius: & Horatius, pro insultabo dixit, Vectabor humeris, tunc ego inimicis eques.

6. in Verr.

Ex lib. 26. cap. 7.

Desiderij poculū est poculum amatoriū. ut *Desiderique temperare poculum.* dixit Horatius.

*Carmen seculare.**Ex lib. 20. cap. 31.*

Mirantur eruditi quod in Coemedia palliata inuocetur à puerpera Iuno Luscina, ut in Adelphis, *Iuno Lucina fer opem.* Sed iniuria miratur, & multo iniquius Terent. reprehendunt. Utitur enim sermone Latino, sed qui Græcam deam Ilithiam exprimat. Ea enim non est alia, quàm Iuno Lucina. Itaque ab Horat. scribitur,

Act. 3. sc. 4.

Lenis Ilithya tuere mætres, ex consuetudine Romana: & ex eadem à Catullo,

Tu Lucina dolentibus, Iuno dicta puerperis,
Iuno autem Lucina, Diana est.

Epigram. 32.

IN LIB. Q. HORATII
DE ARTE POETICA, ADR.
Turneb. annot. &c.

Ex lib. 22. cap. 7.

-atrum

Desinat in piscem &c. vide f. lib. 4.
Oda. II.

Ex lib. 19. cap. 9.

Cum igitur in eo scribitur,

-ut turpiter atrum

Desinat in piscem. Ater, turpis & foedus est.
Ater etiam non insolita Flacco usurpatione, est
malus & tristis, ut

-minuentur atra

Lib. 4. Oda. II.

Carminis cura, &

Hoc lib. de
arte.

-eripere atris

Lutibus implicium. Serpentes, autem, a-
nibus gementur, est bifforme quoddam animal
ex aue & serpente componatur incredibili & in-
audito & stupendo monstri genere.

Ex lib. 5. cap. 4.

Ait

Ait Maro, *—aut sicubi nigrum*

Hic ubi crebris sacra nemus accubat umbra. 3. Georgic.

Accubare nemus sacra dixit umbra, cum umbræ potius sacra accubet in nemore, ac sub arboribus iaceat, ut & antè locutus est,

Speluncaq; tegans, & saxea procubat umbra

Ex his quæ hic Serui. dicit, apud Horat. cū scrib.

—cum lucus & ara Dianæ, ita debere intelli-

gi videtur, non tantum quòd Ariciæ nemus & ara Dianæ esset: sed quòd omnis lucus Dianæ sacer sit, etiam si aliis nuncupatus sit diis. Seruius, nam, ut dicimus, & omnis quercus Ioui est consecrata, & omnis lucus Dianæ.

3. Georg.

Serui. in 3.
Georg.

Ex lib. 20. cap. 8.

Lucum Martis, qui & in Ponto erat & alba pro quocunque luco dixit Iuuenalis, ad ambiciosas poëta. descriptiones alludēs, ut & Horat.

Saty. 2.

—dum Lucus & ara Dianæ, & Persius

—nec ponere lucum Artifices.

Saty. 1.

Ex lib. 19. cap. 9.

Aut flumen Rhenum, scribitur etiam, *Aut flumen Rheni,* sed illud alterum omnium suffragiis probatum & receptum est.

Ex lib. 9. cap. 31.

—for-

—*fortasse cupressum.*

Scis simulare. In aliam sententiam ab Horat. dictū interpretor & fortasse fallor, quā interpres : cū putem ab eo significari malum & rudem pictorem, qui tabulam depingere non possit, sed tantū paretga, quæ rudimenta erant artem pingendi discētibz, & ornamenta tabularum, delineare. Eis persimiles sunt, qui magnum carmen, condere instituunt, cum tamē descriptiones tantum amœnas fluuiorum & nemorum, poëtices initia & progymnasmatā explicare possint, quas idcirco non suo loco adhibent, & poëma fucant & adulterāt intempestiuis ornamentis. Tale est illud Persianum,

Pers. saty. 1.

*Ecce modo heroas sensus afferre videmus
Nugari solitos gracè, nec ponere lucum
Artifices, nec rus saturnum laudare.*

Ex lib. 19. cap. 9.

Ait Flaccus,

—*amphora cepit*

Institui corrente rota, cur vrceus exit? magnificè eximicque poëma es exorsus, quod & ambitiosis descriptionibus excolere & exornare tentasti: sed nescio quomodo impar oneri succubuisti, & magnum opus aggressus, in opusculum desiisti, amphoramque amplam fingere auspicatus nobis paruum vrceolum effinxisti.

Ex

Ex lib. 22. cap. 1.

Excudent alij spirantia mollius æra. dictum ar-
bitror, quod cum rigor sit in materia æris, ta-
men tanta arte simulachra statuzque à Græcis
ducentur, vt deposita metalli duritie & rigore,
in mollitudinem viui animantis æs concessurū
sit. Horatius

6. Act.

— & molles imitabitur ære capillos.

Callistratus εἶδες ἂν ὅτι καὶ περὶ τῶν εἰς πλὴν
τῆς γῆλεως, εἰ καὶ οἶαν ἐμαλαίπτετο. Horat.

Quid sculptum in fabre, quid fustum durius esset. Lib. 2. saty. 3.

Ex lib. 9. cap. 31.

— quia ponere totum

Nesciet, more Græco dixit, pro facere. Nā
in eo sensu sepe numerò πένον ab Homero vs-
surpatur. Sic alio loco Flaccus,

Lib. 4. Od. 8.

Soleas nunc hominē ponere nunc deum. i. facere.

— promissi, autem, carminis auctor, poëta
est, qui initio sui carminis proficitur promit-
titque se poëma scripturum, vt Maro,

1. Act.

Arma virumq; cano: & infra apud Flaccum,

Fortunam Priami cantabo & nobile bellum.

Sequitur enim continuo,

Quid dignum tanto feret hic promissor hiatu?

Ex lib. 22. cap. 12.

Hor

Hoc amet, hoc spernat, promissi carminis auctor. Intelligitur à Seruio lib. 4. Aeneid. vt quædam prober, quædam ipse improbet & notes auctor: vt

3. Aen.

4. Aen.

Auri sacra fames, hinc auaritia fugillata est.
Improbe amor, quid non mortalia pectora cogis? exclamatio est in amoré, Sic Horat. Serui interpretatur.

Ex lib. 19. cap. 9.

Reperio autem scriptum

—abditæ rerum &

Fingere cinctutis non exaudita Cethegis

Continget, dabiturq; licentia sumpta licenter.

Cinctutos verò dicit, quod Cethegi antiqui tunicas non gerebant, sed pro tunica cinctum vel campestre ab umbilico ad pedes, reliquo corpore exerto & nudo, nisi toga in vrbe tegetur. Hinc Lucanus scrip sit.

Lib. 2.

—exertiq; manus vesana Cethegi.

Ex lib. 19. cap. 16.

Fingere cinctutis non exaudita Cethegis, cùm Flaccus scribit, & nos antè, vt opinor, non malè explicauimus, Porphyrio cinctutos dicit esse vocatos à cinctu, qui tunicæ aptatus esset infra pectus: sed eo cinctu videntur, vt subligaculo, pudenda etiam tecta fuisse. Certè Luperi, qui

qui nudi Lupercalibus per urbē currebant, subligaculis subcincti quòd essent, vt reor. cincturi ab Ouidio dicti sunt,

Semicaper coleris cinctutis Faune Lupercis.

Plutarchus, λούπερχοι δὲ εἰσιν οἱ τοῖς ἀσπερχαλίοις γυμνοὶ διατέοντες ἐν ζῶμασι. hoc autem sacrum solenne institutum fuisse Pani refert Plinius: Sed qui Pan à Græcis is Faunus à Latinis dicitur.

Fa stor. 5.

Plutarch. in Romulo.

Lib. 34.

cap. 5.

Ex lib. 19. cap. 16.

Cincturos autem Cethegos, veteres intelligo. Nā veteres cinctu vti loco tunicae solebant, qui ætate Horatii exoleuerat, eratque vestis infra pectus corpus comprehendens similis subligaculo: Græcè ζῶμα & ζῶμα dicitur, quo nomine Græcè etiam tunica intelligitur. Vt autem Cinctus erat virorum: sic cincticulus puerorum. Plautus Bacch.

Bacchidib.

sc. Nunc expe

Cincticulo præcinctus in sella apud magistrum assideres. Cethegos autem ait, propter Cethegum oratorem antiquum, quem Ennius Suae medullam eximia laudis abundātia appellauit. At verò,

Signatum presente nota producere nomen. vocabulum est innouare, ea tanquam forma monetæ percussam, quæ in usu est. vt cum armatura diceretur ab armo, vectura à veho. Terenti-

Terent. En.

nuch. act. 2.

sc. 3.

scen. Quid si
hoc potius est.

us curaturam eadem forma dixit à curo: Plautus cursuram à curro. atque hoc est, signare & cudere velut nummū vsitata & recepta forma.

Archilochum, autem, proprio rabies armanit *Iambo*, hunc sensum complectitur, Archilochū ad maledicta & conuitia vsū esse suo Iambo, id est, versu iambico archilochio. Nām sunt iambici hipponactei & alcaici. Iambum itaque pro versu posuit, vt mox,

Hunc socci cepere pedem, id est, versum. Est & Iambus ecloga, aut Idyllium, aut carmen aut poëmatium ex iambis. Cicero, *mihi ut Aristophani Archilochi Iambus*, sic epistola longissima quæque optima videtur. Iambicum autē Archilochiū ascitū comœdia & tragœdia, quod aptus sit diuerbiis & colloquiis personarum.

Lib. 16. epist.
ad Attic. epi-
Stol. Nonn ac
cepi à te du-
as.

Ex lib. 5. cap. 3.

Lib. 1. Silua-
rū in epitha-
lamio Stell.
& violant.

Alternum pedem facere apud poëtam Papi-
nium, esse videtur claudicare. nām si sedē elegia,
cuius alter versus longior, alter brevior, dixit

Quas inter vultu petulans elegia propinquat.

Celsior assueto, diuasq; hortatur & ambit,

Alternum factura pedem.

Sic Aencam ex vulnere claudicantem,

Altermos longa nitentem cuspide gressus, di-
cit Maro, vt antē nos annotasse recordamur.

Aeneid. 12.

Verisimilius tamē sit, alternum hic pedem ob-
ele-

elegiacos versus dici, qui alterni breuiores & longiores sunt & claudicant, vt à Cic. dicitur epigramma alternis versibus longiusculis. Nā pes interim versus est, vt apud Flaccum,

1. Tuscul.

Hunc socci cepere pedem. id est, versum iambicum.

Ex lib. 19. cap. 9.

Cū autem ait Iambum *Alternis aptum sermonibus*, eum significat versum aptum esse fabularum dialogis & diuerbiis: cum populares eum dicit vincere strepitus, indicat versum iambicum in concessu theatri tanta hominum multitudine strepentis sibi audientiam facere, & à populo tacente strepitumque & tumultū comprimente libenter æquoque animo audiri.

Ex lib. 1. cap. 4.

*Musa dedit fidibus diuos, puerosq; deorum,
Et pugilem victorem, & equū certamine primo:
Et iuuenum curas, & libera vina referre.*
Vide suprà quæ annotantur, in Odam 2. lib. 4.

Ex lib. 30. cap. 7.

*Mire, inquit Persius, epifex numeris veterū
primordia vacuum,
Atq; marem strepitum fudisimē disse Latina;*

M ij

Mox

*Mox iuuenes agitare iocos, & pollice honesto
Egregio luisse senes? his ego verbis significa-
ri puto Bassum poëtam esse Lyricum. Lyrici
autē primo diuos & virtutem victorum sacris
certaminibus carmine extollebant. atq; ea sunt
primordia veterum vocum. Postea Melici e-
tiā de iuuenū amoribus, & senum luxu, iocisq;
carmina pangere cœperunt: qua argumentorū
materia suum poëma Bassus distinxerat: iocos
autem iuuenes, iocos iuueniles intelligo: & io-
cos senes, seniles. quanquam interpretes aliud
sentiunt. Ad hunc locum, Horatianū illud per-
tinet.*

*Musa dedit fidibus diuos puerosque deorum,
Et pugilē victorem, & equū certamine primū,
Et inueniam curas, & libera vina referre.*

Ex lib. 7. cap. 19.

Sesquipedalia verba apud Flaccum, nō tam
intelligo longa & extensa, quam turgida & in-
flata ac prætumida. Nā ab Architectis esse trās-
lationem sumptam puto, apud quos sunt tigna
sesquipedalia, materies crassior: ita loquitur
non raro Vitruvius. Inde igitur Horatium ex-
plicandum arbitror, cū ait,

Proiicit ampullas, & sesquipedalia verba. am-
pullarumque figura, quæ tumidæ sunt, huic cō-
gruit interpretationi: quanquam si de longis
qnis

quis accipiat, qualia sunt dithyrambica, non repugnabo, præsertim cùm dicat Martialis, et si hoc obscœnus est,

Lib. 7. epigram. 13.

Mentula cui nondum sesquipedalis erat.

Ex lib. 9. cap. 3.

Verba sunt M. Tullij in epist. ad Attic. *Totū hunc locū, quem ego varie in meis orationibus, quæritu Aristarchus es, soleo pingere, de flamma, de ferro (nostri illas ληκύθους) valdè grauitèr pertexuit.* Ea Plinius accipit de oratione amœna & pigmentis orationis perpolita: sic enim in epistol. scribit, *Non tamè omnino Marci nostri ληκύθους fugimus, quoties paulum itinere decedere non intempestivis amœnitatibus admonebamur.*

Lib. 1. ad Attic. epist. 10.

Lib. 1. epistola. 2. epist.

Horati⁹, de oratione tumida & magnifica interpretatur: eadem enim qua Cicer. translatione dixit,

Proiicit ampullas & sesquipedalia verba: quod est orationis amplitudinē & superbiam omittit. Et alio loco,

An tragica defauit & ampullatur in arte? Sed orationis elegantia & amœnitas cum magnificentia & grauitate plerunq; cōiungi solet. Hoc certè constat à tumore ampullarum, quæ ληκύθου Græcè dicuntur, genus hoc translationis profectū esse. Hinc & Strabonis illud multis obscurum existimatum arbitror explicandū

Lib. 1. epist. 3.

M iij ἀλλὰ

ἀλλὰ θέσος ληκυθίζειν.

Ex lib. 22. cap. 11.

Senes vocantur maturi, vt,

Maturusque senex, apud Flaccum: &

— *cui maturus Acestes*, apud Maronem,

§. Aen.

Nam & Græcos πεπείραν pro anu dixisse annotat Hesychi⁹: & Anus apud Aristophan. ait,

Οὐ γὰρ ἐν νέοις τὸ ὄφθον' ἔγρεται, ἀλλ' ἐν πεπείροις. Ouidius,

Ouid. ad Lin-
niam de mor-
te filij.

Quid numeras annos? vixi maturior annis. id est senior: sequitur enim mox,

Acta senem faciunt, hac numeranda tibi.

Ex lib. 19. cap. 9.

— *cultorne virentis agelli*, id est, olitor, quod hominum genus veteribus omnium erat & humilimum & vilissimum, vt. prouerbiū ostendit, *Sæpe etiam est olitor.*

Gellius lib. 2.
cap. 6.

Locus sequitur sanè obscurus,

Publica materies priuati iuris erit, si

Nec circa vilem, patulumq. moraberis orbem.

Publicam materiam vocat argumentum aliis poëtis adhuc intactum: quod priuati iuris erit, si quis ita tractet vt postea nemo vel idem scribere aufit, vel melius possit: quod quidem consequetur, si sententias persequatur non de medio,

dio, nec è triuio sumptas. Solèx. n. Græci, quorum sedulus est plerunque imitator Horatius, appellare ἐγκύκλια, id est, circularia, quæ vulgaria sunt & obuia, quæque omnibus patent. Desiderat autem in bono scriptore ingeniosas & argutas & non vulgares sententias.

Vnde pedem proferre pudor, valet, non in angustum ita te locum coniecies, vt inde vltra, progredi non possis, aut si coneris contra artem eiusque leges facias. Legi etiã in antiquo libro referre.

—*ut scriptor Cyclicus olim.* Hic quartū solet qui sit Cyclicus: & multis proprium nomē videtur: ego censerem Epicum poëtam rapsodum significari. Nam Rapsodi versus heroicis scenæ & theatro dabant, qui fortasse vt versus dithyrambicorum, à choro κυκλίῳ vocato cātabantur, ex quo & Cyclij vocabantur, ab Horatio Cyclici. Eidem huius rei epigrāma Græcum facit, in quo scribitur.

Τὸς κυκλίσς τοῦλους τοὺς ἀντάρ ἐπέου
λέγουσας

Μισῶ, λωποδύτας· ἄλλοτρίων ἐπέων·
καὶ διὰ τούτ' ἐλέγους προσέχα· πλέονες
δὲν ἔχω γὰρ

Παρθενίς κλέπειν ἢ πάλι χαλμιμάχῃ.

Ex lib. 28. cap. 24.

—*Sed quid magis Heracleas?* scribit Iuvena-

M iij,

lis.

Saty. 1.

lis. Panyasis, cui secundum in poëtis locū Critici tribuunt. Heracleā scripserat 14. libris. Sed & Arrian^o, Heracleam quoque scripserat vt refert Athenæus: Quin & Phædimus, etiam Pisander. Videri potest Horat. scriptorem Diomedæ, quicumque ille fuit, perstrinxisse, cū scripsit,

Nec reditum Diomedis ab interitu Meleagri.

Ex lib. 9. cap. 29.

Quis ille obsecro apud Flaccum cantor est, qui dicit *Plaudite*? sic enim scribitur,
—donec cantor, vos plaudite, dicat. quid? erat illud cantico aliquo dicendum? & non videtur sanè debuisse dimitti populus vnus vocis modulatione. Denique *dicat* dicit, non cātet, cui æquè liber erat in versum aditus: sed nungamur & stulti sumus, qui sic argutamur & ratiocinamur. Quin vno expedimus verbo potius cantorem hic histrionem esse, vel actorē fabulæ: neque nostra interpretatio ista erit, vt nobis præstandū sit eius vitium, sed antiqui poëtæ Prudentij, qui in eam sententiam accepisse videtur, cū scribit,

*Vt tragicus cantor ligno tegit ora canato,
 Græde aliquod cuius per hiatum crimen anhelat.*

Ex lib. 19. cap. 9.

Illud

Illud eiusdem libelli illustratione indiget,

Auctoris partes chorus, officiumq; virile

Defendat: qua de re sensus est me⁹, Chorum nonnunquam solere poëtam defendere, eiusq; officium laudare, quod in parabasi plerunque fiebat, vt ex Aristophane notum est. Itaque officium virile dici reor, quomodo dicimus, pro mea virili. De officio, inquit, poëtæ differet chorus, commemorabitq; poëtam officio p sua parte non defuisse, elegantemq; fabulam, & lepidam dedisse. Explicatur non ineleganter in antiquo lexico virile, ἴσον, καὶ κτ' ἀνδλογίαν. Sed & quod subiicit,

—neu quid medios intercinat. actus

Quod non propositio conducat, & hæreat aptè:

Intelligo de choro in diuerbiis cum histrionibus loquente in ipsis actibus: extra actus enim plerunque locos communes chorus canebat à proposito remotos, quos etiam hoc loco mox attingit Horatius. ne longior sim, pro,

— & concilietur amice, reperi, & consilietur amicè. atque illud consilietur etiam à collega meo doctissimo & disertissimo viro Lambino agnoscitur.

— & apertis otia portis, ait, quod belli tempore urbium portæ clauduntur, pacis aperiuntur. Ex eo in antiquo Lexico Panda, θία εἰρήνης, exponitur.

Postquã cœpit agros extendere victor, & urbẽ

La-

Latior amplecti murus. Hic fortasse Horatius dixerit, nemini ius fuisse proferendi pomorij, qui nō agri aliquid imperio Romano adiecisset. Vopiscus in Aureliano, *Pomario autem nemini principū licet addere, nisi ei, qui agri Barbarici aliqua parte Romanam Rempub. locupletaverit.*

—vinōque diurno

Placari genius, dicit, ut existimo, postquam licuit & impunè fuit festis diebus de die laurē epulari atque conuiuari, genioque indulgere, quod antè inhonestum & probrosum habebatur, opusque censorium existimabatur.

Indoctus quid enim sciret, liberq; laborum

Rusticus urbano confusus, turpis honesto? quā in sententiam dicatur, non satis cōstat. Ego putem dici ab vrbanis hominibus & honestis scenicam & histrionicam artem, eius varietati & licentiæ studentibus & fauentibus, amplificatam esse, id dissimulante, quamuis agrè ferret, plebe rustica. nec enim mussitare inter vrbanos esset ausa, nec sapere visa esset, si voluptatem illam & lasciuiam luxumque reprehendisset. Numeri autem sunt versus, modi, cantus.

Ex lib. 9. cap. 6.

In illo Horatij loco,

—nihilō ut sapientior ille

lib. 2. saty. 7.

Qui

Qui te deridet, caudam trahat, Ego caudam trahere esse puto magnificè superbèq; incedere, vt quitalari toga pallàve ornati longo syrmate verrunt terram. Horatius,

-traxitq; vagus per palpita vestem. id est, magnificè incescit saltans. Nàm ad syrma allusum esse puto, quod à tractu nomē est adeptū: aut, quod non æquè placet, tractum erit ab aui- bus, vt gallis gallinaceis & pauonibus, qui sua inolescere videntur cauda, vnde

- & picta pandat spectacula cauda, scripsit alio loco Horat. Trahit igitur caudam, qui sibi placet, seque sapientem, & vt Varronis verbo vtar, Saperdam putat. Sic & Persius dixit

Ante diem blando caudam iactare popello.

Lib. 2. saty. 2.

Saty. 4.

Ex lib. 18. cap. 35.

Vestitur, inquit Solinus. *syrmate.* Hic syrma vestis est fluxa & prolixa humumque verrens, qualis erat tibicinū & fidicinū, vt apud Flaccū.

-traxitq; vagus per pulpita vestem. Eandē & Orpheo tribuit Maro,

Necnon Threicius longa cum veste sacerdos. Eam etiam vestem Tibullus significasse videtur cū cecinit,

Ima videbatur talis illudere palla.

Ex lib. 20. cap. 27.

M.

Plant. Menæ-
chus sc. Ani-
me mi.

M.

*Sustine hos Penicule, exuias fa-
cere, quas uoni, uolo.*

P.

Cedo. M.

*Sed obsecro her-
cle, salta sic cum palla postea.* Hic exuias facere
est spoliare se, & spolia à se in alterum transferre,
quod Menæchmus facit, qui exuias vxoris &
suas induuias facit & tradit Peniculo. cumque
qui saltabant olim in scena, & cantabāt, aut ci-
tharam pulsabant, palla ornati essent, idcirco à
parasito petit, ut cum palla saltet. Horatius,

Posthac personæ, pallæq, repertor honestæ

Æschylus. Iterum

—traxitq, vagus per pulpita vestem.

Et Cornificius ad Herennium, *Vt cithara-
dum, cum prodierit optime vestitus, palla inaurata
indutus, cum chlamyde purpurea, coloribus va-
riis intexta.*

Ex lib. 19. cap. 9.

Non tam intellectu facile est, quam prima
statim specie videtur, quam sententiam com-
plectantur illi duo Horatij versus, qui omnibus
ferè in ore sunt.

Vtiliumq, sagax rerum & diuina futuri

Sortilegis haud discrepuit sententia Delphis.

Hic tempus non teram commemorandis alio-
rum interpretationibus, ne verbosus esse vide-
ar & infructuosus: potius quid sentiam explica-
bo. Hoc mihi dicere videtur Horatius, eo usq;
pro-

progressam esse Chori licentiâ, vt obscura ambage, & inuolucris sententiarum, quæ quidẽ de vitæ prouisione præcepta continere solent, poetæ vaticinari, & nihil ab oraculis delphicis pene differre viderentur. Atque hoc præceptũ ad sententias & res pertinet vt superior versus ad audaciam insolentem verborum chori.

Et tulit insolitum eloquium facundia præceps.

Ex lib. 5. cap. 23.

Sortilegos contemnit Quintus lib. 1. de Diuinat. qui solebant in triuiis sortib. ductis non tam futura prædicere, quàm ad quæstum suum mentiri. Sortes autem illæ versabantur & educabantur manu pueri. Tibullus,

Lib. 1. eleg. 3.

Ille sacras pueri sortes ter sustulit, illi

Retulit è triuiis omina certa puer. Sed & Sortilegus dicebatur æquẽ Apollo, quod sortibus æquatis oracula interdum vaticinaretur, etsi etiam furore afflata Pythia: certè etiam sortes oracula dicuntur, & Simia in Diodoneo tẽplo, vt Cic. scribit, sortes dissipauit, Sortes oracula esse, ex eo apparet quod Sortilegis, inquit Flaccus, *haud discrepuit sententia Delphis.*

*Lib. 2. de
Diuinat.*

Ex lib. 19. cap. 9.

Eodem in libello, quoniam studemus quantum

tum possumus, benè mereri de iuuetute, ne illud quidem satis intelligitur,

Aut dū vitat humū, nubes & inania captat,
quod in hanc sententiam accipio: poëtæ quidā præsertim Dithyrambici, verborum tumorem & amplitudinem conſectabantur, iidemq; plerunque de Cælo, nubibus, aëre, maiore cū verborum magnificentia, quā sententiæ pondere, scribebant: itaque in eos illudens Aristophanes scribit, ταῦτ' ἄρα ἐπ' οἴσω ὑγᾶν νεφελαῖν σπεπλοῖ γλανδ' αἰὼν ὀρμῶ. Rursus eodē loco ἐν τῇ ἀείῳς διεπὰς γαμψὺς οἷσθε εἰς.

Ex lib. 23 cap. 3.

4. Aen.

Aut, inquit Maro, ante ora deum pingues spatiatur ad aras dicit more Romano, quo matronæ ante aras faculas tenentes gestu graui saltationemque seueram & verecundam imitante mouebantur & ferebantur: quod Horat. intellexisse puto, cū in Arte scribit,

Vt festis matrona moneri iussa diebus, atq; hoc potissimum, adscripsi, quo Horatij sensus enuclearetur, non omnibus perinde clarus atque illustis.

Ex lib. 19. cap. 9.

Siluis deducti caueant, me iudice, Fauni

Ne velut innati triuiis, ac pene forenses,

Aut

Aut nimium teneris iuvetur versibus unquam,

Aut immunda crepent ignominiosaque verba.

Personæ Satyræ Græcæ, quæ Tragædiis interponeretur ad discutendam earum mœsticiam numina erant siluestria, Fauni, Silvani, Sileni, quibus cum etiâ aliæ intexebantur colloquentes personæ. Sed & Satyricæ scenæ ornabatur in theatro arboribus, speluncis, montibus reliquisque agrestibus rebus in topiarij operis formam deformatis, ut Vitruvius scribit. Fauni igitur illi Satyrici de silvis in theatrum deducti, non ita elegantibus & delicatis versibus ludere debet, ut si in mediâ urbe nati essent, & ut si diutius in foro, ubi diserti erant oratores, versati essent: & tamen, quâvis rustici & siluestres sine non debent sermone uti sordido & incomperto, nec ita illoto & obsceno, ut scurræ triviales & salarij procaces in verbis competis & triviis.

Lib. 7. cap. 5.

—quibus est equus & pater & res, id est, equitēs, nobiles, & divites. Nam Romæ qui erant principij & nobiles, a patre nominabatur, & patrem habere censebantur, ut verbi gratia, Cn. Domitius C. filius dicebatur. Equus igitur de equitibus, pater de patriciis: res de divitibus dicitur. Dionys. Halicarnassæus lib. 2. τεκμήριον δὲ τοῦ πατέρος, ὅτι τῶν ἡγεμονικῶν, δπότε δόξαι τοῖς βασιλεῦσι συγκαλεῖν, οἱ κήρυκες ἐξ ὀνόματός τε καὶ πατρός τε ἀνήγορεύον. Non dubitem autem affirmare mox profa-

fracti ciceris, fracti ciceris esse legendum.

— *magno cum pondere versus*, versus dici putato gravitatis plenos & dignitatis, qui tamē suos modulos numerosq; non habeant. Sic apud Cic. in Arato,

— *magno cum pondere nauta*: etsi alia significatione dictum est, pro magno molimine & conatu & ab Horatio paulo post

— *sine pondere & arte*. Iam verò illud,

Perfectum decies non castigavit ad unguem, à marmorarijs ductum esse cēsent interpretes, qui iuncturas marmorum vngue explorant; alij à fictoribus, qui primum manu informant rude opus, deinde lineamenta & habitum, omnemque speciem vngue fugientes & perpoliētes absolunt. Plutarchus, καὶ γὰρ αἱ τέχναι πᾶσι τοῖς ἀτύπτοις καὶ ἀμορφὰ πλάττουσιν, εἰς τὸ ὑπερὸν ἔχαστα τοῖς εἰδεσι διαφθερύνουσιν. ἢ πολυχρόνιος ὁ πλάτης εἶπε, χαλεπώτατον εἶναι τὸ ἔργον, ὅταν ἐν ὄνυχι ὁ πηλὸς γένηται. id'est, nam & artes primum rudia & informia fingunt, deinde postea formis quæquæ exprimunt: proinde Polycletus fictor dixit, tum demum difficillimū opus esse, cū lutum in vngue esset. Sic alio apud Horatium loco,

Lib. I. saty. 5.

— *ad unguem*

Factus homo, accipiendum est, pro eleganti & polito perfectoque eadem translatione.

Ingenium, misera quia fortunatius arte, cū ait,

ait, significat homines Rom. carminum studiosos artem cōtemnere poëticam & cognitionem Philosophiæ, suoq; fidere ingenio, & existimare se tum demum optimos poëtas futuros, si insanorum morem habitumque, illuviē & squalorem imitentur. In quo lepidè & venustè Romanos scriptores insanix ludens notat & inscitix. Mox igitur subiicit principium rectè scribendi esse philosophiæ cognitionem & perceptionem.

Ex lib. 4. cap. 9.

Lento suspensi loculos tabulamq; lacerto: dixit
 Flaccus, de calculatoria tabula & calculis intelligo. Discebant enim ratiocinandi artem, non liberales disciplinas. vt in Arte, Lib. 1. saty. 6.
& lib. 1. epist.

-dicat

*Filius Albini, si de quincuncè remota est
 Vncia quid superat?*

Ex lib. 19. cap. 9.

-Ærugo & cura peculi, Romani, inquit,
 philosophiā humanitatisque artes non discūt, sed artem supputandi in pueritia: at vbi adoleuēre, se totos occupant, deduntq; pecuniæ faciendæ congerendæq;, cuius rei studium quadam rubigine animos hominum inficit. AÆrugo igitur sordes auaritiæ studiumque pecuniæ

N

& x-

& æris mihi significare videtur. Eam enim sic vocat, quasi animi hominum rubiginem quādam & æruginem ducant, ex auiditate nūmorum & sordibus auaritiæ, vt loculi reddi solēt æruginosi.

Celsi prættereunt austerā pœmata Rhamnes.

Equites Rom. iuniores, qui adhuc merent equo publico stipendiāq; faciunt, delectari pœmatis volunt, nec mœstum carmen perpeti possunt.

Ex lib. 29. cap. 35.

Cū equites in equis sedētes sublimes sint & alti: ideo equestris ordinis hominibus Celsi attributionem pœtæ apponunt, vna quoque eorum magnitudinem ordinis & dignitatem significantes, Horatius,

Celsi prættereunt austerā pœmata Rhamnes.

Papinius,

Non labente Numa timuit sic Curia fœlix

Pompeio nec celsus eques. Et Ammianus Marcellinus, *Iudicibus celsis, itidemq; minoribus,* cū dixit, maiores & minores, vt vel Lippo notum est, intellexit.

Ex lib. 19. cap. 9.

—fit Chærilus ille. nollem tam iniquū esse Flaccum in Chærilum, quem & à Clemente & Eusebio (non enim attinet alios nominare & no-

nomenclatorem agere) video non contemni:
versus certè quos eius asserunt, non mihi tam
irrifione digni quàm admiratione videtur: sed
nescio quomodo, vt in epulis, sic & in poëma-
tis alius alio capitur atque delectatur. Nec ve-
rò pigebit aliquot eius versus proferre, vt ho-
mines intelligant eum non esse tanta illusione
dignum, quanta Horatius videri vult. Sic igitur
scribit Euseb. lib. 9. præparat. Euangelicæ.

Τὸ δὲ ἰσθδεῖων ἔθνη, καὶ χοῖρίλος ἀρχαῖος
ποιήτης μέμνηται, καὶ ὡς συν᾽ ἐγράψεν τῷ
βασιλεῖ ξέρξῃ ἐπὶ τῇ ἑλλάδι. λέγει δὲ ἕ-
πως.

Τῶν δὲ ὅππῃθεν διέβαινε γένος θαυμαστὸν ἰ-
δέσθαι,
Γλαῦσαν μὲ φοίνισσαν ἀπὸ φμάτων ἀφί-
εντες,
Ωκυου δ' ἐν Κολύμοις ὄρεσι πλατύνῃ τῷ
λίμνῃ,
Λυγμαλέοι κεφαλὰς προσκαυράδες· αὐ-
τὰρ ὕπερθεν
Ἰππων δαίρ' ἀπὸ πρὸς π' ἐφόρου ἐσκλη-
κότα καπνῷ.

Ex lib. 27. cap. 4.

Chærilum poëtam irridet Horatius,

Quem bis terq; bonum cum risu miror,

Cuius versus incultos & malè natos, & im-
mani precio singulos singulis emptos philip-
peis

N ij

peis notat : à multis tamen scriptoribus Græcis, vt bonus auctor citatur & laudatur.

Ex lib. 27. cap. 33.

Ludendum esse trocho, aleamque fugiendam legimus illis in præceptiunculis, quibus prima pueritia imbuitur. Quod genus ludī ad puerilem turbinem vulgo referri imperitè & indoctè video, cū sit genus ludi, quo iuvenes se in cāpo exercebāt. Eius meminit Horat. in Arte, *Indoctusq; pile, discrue, trochiue quiescit.*

Et Propertius,

Increpat & versi clauus adunca trochi. Sed vt opinor, his, quæ adscribā verbis ab Ammiano significatur. Cū apud Parisios adhuc Cæsar Iulianus quatiens scutum variis motibus exercebatur in campo, axiculis, quis orbis erat compactus, in vanum excussis, ansa remanserat, sola, quam retinens valida manu stingebat. Erat autem genus ludi Græcanici, vt nomine ipse iudicatur. Rota enim erat ansam habens vt facilius mitteretur, axiculis compacta transfuersis iaciebatur: quorum clauiculæ & commissuræ aduncæ dum versabatur missa rota, vel missus orbis tinniebant & crepabant. Mittere autem scilicet, artis erat non vulgaris: atque hæc quidem de trocho, quæ scriberemus, habebamus.

Ex

Ex lib. 17. cap. 17.

Poëma Cinnæ vatis Smyrna inscriptum in magna celebratione apud antiquos fuit nouē perpetuis elaboratum annis: vnde exiit, vt reor, præceptum Horatij,

nonumq; prematur in annum. Nàm exemplum Cinnæ hoc ei vel consilium vel præceptum dictauit. De Cinnæ poëmate Catull⁹ scribit,

*De Smyrna
Cinna poëte.*

*Smyrna mei vatis nonam post deniq; messem
Quàm cepta est, nonamq; edita post hyemem.*

Lib. 1. epig. 21.

Ex lib. 11. cap. 25.

Apud Vopiscum in Carino Pithaulas legimus, quorum armamentum musicum imitatur, vt quidam censent, dolium, vt illorum vtriculum. Ita aliorum erat rotundius & tumidius, minus tamē: aliorū oblonguis & teretius, maiusq; instrumentū. Ego verò Pythaulas esse legendum contēderim, vt sint tibicines, qui Pythia canebant: Higinus, *his quoque ludis Pythaula, qui Pythia cantauerunt.* Horat.

—qui Pythia cantat.

Tibicen, didicit prius, extimuitq; magistrum.

Ex lib. 10. cap. 19.

N iij

Vn-

Cap. 157.

Vincta brassica à Catone dicitur oleo condita, cùm scribit, *Verum assam brassicam, & vinctā ealdam, salis paulum, dato homini ieiuno.* Sed & vinctum obsonium est conditum, vt, cœnare sine vincto, id est, obsonio condimentis perfuso. & *Si verò est, vinctum rectè qui ponere possit:* opinor, quod pingua ferè condimenta sunt.

Ex lib. 18. cap. 11.

Epist. 123.
Lib. 22.

Rectè viuere, pro lautè viuere & opiparè Seneca vsurpauit. Inquit enim, *hanc petunt omnes isti, qui, vt ita dicam, rectè viuunt.* Sed & vinctū rectè Horatius eadē notione, pro apparatus condito cibo dixisse mihi videtur,

Si verò est, inquit, vinctum rectè qui ponere possit,

Ex lib. 6. cap. 25.

Ait Horat.

Vt mala quem scabies, & morbus regius urget: hîc ego malam scabiē interpretor feram, quā Græci *ψώραν ἀγρίαν* vocant, credebantque veteres Romani contagione ad alios transire: de ea sic Philo, *Φθινάσι τηκεδόσι, ψώρας ἀγρίας, ἰχθύοις, σφακελίζουσιν ὀφθαλμοῖς.* Celsus de scabie, *itaque eam, qua talis est, ἀγρία*, id est, feram Græci appellant. quāquam & scabies omnis, mala est, infestaque est plerūque pueris redundantibus & malè temperatis,
vnde

vnde & Persius scripsit,

—namque est scabiosus, & acri

Bile tumet.

Ex lib. 19. cap. 9.

*Vt mala quem scabies, & morbus regius urget
Aut fanaticus error.* Hinc apparet, vt Hebræi
vitiliginosos auersabantur: sic & Romanos sca-
biem, quæ summam cutem, vt vitiligo & lepra,
lædit & inficit, abominatos esse. fanaticum au-
tem morbum, & vt appellat, errorem, vt à diis
immissum hominibus, qui numina violassent,
diisq; inuisi essent, aut ob morbi diritatem &
plagarum metum, etiã auersabantur, & eo cor-
reptos fugitabant, vt in Captiuis Tyndarus si-
mulat se fugere Aristophōtem, quod rabiosus
& fanaticus sit, & Menæchmus se insanire affi-
mulabat, vt homines ab se absterret.

IN Q. HORATII EPIS
TOLAS ANNOTATIONES
de lib. Adversarior. Adr. Tur. descripta.

In epistol. 1.

N iiij

Ex

Quod Hesiodus dicit Ἀρχόμενοι γ' ὕμνευ-
 σι θεῶν, λήγουσι δ' αἰδοῦντες, nōne id est, quo su-
 as exorsus est epistolas Horatius?

Prima dicte mihi summa dicende Camena.

Quod enim in Iouis honorem poëta Græcus
 facere Musas prædicat, illud idem se Mœcena-
 ti facturum dicit Horatius.

Ex eod. lib. 6. cap. 9.

Apparet ad gladiatorios ludos fuisse Hercu-
 lis ædem aliquam, vel ædiculam, aut etiam lu-
 dos ei dicatos fuisse: aut cur scripsit Varro?

*Apud Nonn.
 in Vel.*

*Ex his atque huiusmodi institutis & vita, vel
 ad Hercules athleta facti erant. &*

- Veianius armis

*Herculis ad postem fixis, ab Horatio dictum
 est, pro relicto ludo gladiatorio. qui enim artē
 aliquam desinebant, eius instrumenta diis sus-
 pendebant, sacrabantque: Maro,*

Eclog. 7.

Hic arguta sacra pendebit fistula pinu. Potissi-
 mum tamen artis præsidibus eum honorem ha-
 bebant, ut è 6. Epigrammat. lib. constat: Sic &
 gladiatores, qui se virtutem Herculis æmulari
 censebant, eum erant rude donati, arma Her-
 culi sua dicabant, quod furtim fecit Veianius
 rude non donatus.

Ex

Ex lib. 26. cap. 26.

Veianius Horatianus gladiator arma sua arte depugnandi relicta, consecrat Herculi, quod Hercules gladiatoribus & omnibus corpus exercentibus preesse existimaretur. Sic fistulâ Panicus repertori pastores consecrabant. Eum Veianium multarum palmarum gladiatorem fuisse antiqui interpretes prædicant: Sed id non mihi satis ex Horatii verbis liquet scribentis,

Ne populum extrema toties exoret arena. Quæ verba significant eum, qui fortasse pugnacissimus fuerat & nobilissimus, misericordia populi ne iuglaretur in arena sæpè precario seruatum. Ne igitur vitam sæpius impetrare cogeretur armis ab aduersario victus, ipse sibi rudē furtim dedit, artemq; desit. Rude autē donati gladiatores iam nō cogebātur ferro dimicare, sed rudibus tantū batuere. Ludis autem includebantur familiæ gladiatoræ: quales erant AEmilius ludus: Ludus Mantuanus: & ludus Gallicus.

Ex lib. 17. cap. 9.

Peccet ad extremum ridendus, & ilia ducat:
Vt de equis circēsis vel curulibus, est à Flacco dictum, qui cū pares non sunt septem circi spatiis deficiunt exanimati, nec tanto cursui suppetit spiritus & anhelitus: equi autem vel suspi-

fuspiriosi, vel densioris spiritus, dum animam ducunt, ilia trahunt: atque ea potissimum parte sentitur quàm liber & facilis commet anhelitus. Lucanus lib.4.

*Pectora rauca gemunt, quæ creber anhelitus
urget,*

Et defæcta grauis longè trahit ilia pulsus.

Lib.26. cap.6. Plinius in verbalasco loquens de suspiriosis equis: *Tanta huic vis est, ut inuentis etiã non transsientibus modo, sed ilia quoque trahentibus auxiliatur potu.* Papinius de equi curuli certamine fatigatis,

—nec iam integer illis

3. Georg. *Impetus, & longi suspendunt ilia flatu.* Id de ægris pecudibus etiam Maro dixit,

—Imaq; longo

Ilia singultu tendunt.

Ex lib.26.cap.26.

Quid verum, atque decens curo, cùm ait, se philosophiæ vtrique operam dare, declarat, & ei, quæ in contemplatione posita est, verumq; acquirit: & ei, quæ mores confingit & officia præscribit, quæ temperatione decori & moderatione continetur.

Ex lib.30.cap.19.

Nullius addictus iurare in verba magistri, ab
Ho-

Horatio per translationem dictum, ab his ductam, qui in ducum & imperatorum verba iurabant. Id satis è Symmacho apparet ita scribente, *Vbi in leges vestras & verba iurabimus, qua religione mens falsa terrebitur, ne in testimoniis mentiatur?*

In epist. ad Valent. Theodof. & Arcad. Aug.

Ex lib. 24. cap. 23.

Purè propera; dictum est à Plauto, vt purè lautum, quod è Festo antè annotauimus & nunc repetimus, ne mēdacii suspitio hīc vlla hæreat, sic apud Horatium purè lectus dicitur,

Aulularia sc. Vbi tu es, qui. &c.

—Sunt certa piacula, quæ te

Ter purè lecto poterunt recreare libello. Nām sacris operam daturi se purificare prius solebant.

Ex lib. 26. cap. 26.

At,

Ter purè lecto poterunt recreare libello. Hīc purè lectum libellum dicit, quem qui legit se aqua purificauit ea castimonia ad legendum accedens, vt si rem diuinam esset factururus: vnde & piacula dixit, sunt enim propriè hostiæ aut libamenta, quibus aliquid luitur & expiatur, expurgaturq; fraus aliqua & scelus. Sic & puri loti à Festo dicuntur, sacrorum causā mundati aqua & casti.

Virtus, inquit, est, vitium fugere. Vitium fugere non est postrema laus, & virtutis pars est, vir-

virtusque adeo censetur, ut Sapiencia iam quædam est, carere stultitia.

Cui sit conditio dulcis sine pondere palma?
id est, cui liceat sine puluere palmam adipisci.

— hac Ianus summus ab imo

Perdocet. In regione fori Romani duo Iani erant ad arcum Fabianum, ut ait Victor, in crufati & adornati signis: superior & inferior: celebris mercatorum locus & fœneratorum: apparetque spatium inter illos duos Ianos superiorem & inferiorem vocatum fuisse Ianum medium: ut Ianus summus imusque appellatus idè sit, quod & medius esset, Horat.

Lib. 2. saty. 3.

— postquam omnis res mea Ianum

Lib. 2. Offic.

Ad medium fracta est. Cic. Commodius à quibusdam optimis viris ad medium Ianum sedentibus. Iterum, Ianus medius in Antony clietela sit?

Philipp.

Lano suspensiloculos tabulamque lacerto, cum ait, monstrat Romanos numerandi artem precipue sequi & ediscere ob auaritię studium: gereque tabulam calculatorem & loculos calculis refertos, ut in abaco in promptu rationes expediant. Inquit alio loco,

De Arte poet.

Filus Albini si de quinounce remota est
Finia, quid superat?

Ex lib. 6. cap. 10.

Qui puteal Ianumque, et imet celeresque Calendas.

cum

cum Ouid. scribit, vtrum de Iani templo, an de Iano, id est, de transitione quadam, quæ ad puteal Libonis esset, intelligendum est? nihilosecius istud Horatianum,

—postquam omnis res mea Ianum

Ad medium fracta est. Nam & in fori Ro- Lib. 2. Saty. 3.
mani regione legimus fuisse Iani templum, & prope puteal Ianos duos, celebrem mercatorum locum, auctore Victore. Ego igitur de templo De urbis Ra. regionib. & loc.
non crediderim accipiendum: eorum autem alter superior dicebatur, alter inferior eodẽ Victore auctore, vnde & ab Horat. scriptum suspicor. Epist. i.

—hac Ianus summus ad imum

Perdocet. quod est superior ad inferiorem usque: ac medium eorum spatium, Ianus medius dicitur, vt suspicor ab Horatio & à Cicero-
ne lib. 2. Offic. à quibusdam viris optimis ad medium Ianum sedentibus. Nō desunt qui ibi tres Ianos scribant. Esse etiam Ianus cuiuspiam videretur in Ouidio pars portæ peruia, vt si duos in ea discrimine interposito postis medii Ianos diceret, inquit enim 2. Fastor.

*Carmentis porta dextro est via proxima Iano:
Ire per hanc noli quisquis es, omen habet.*

Ex lib. 4. cap. 9.

Lano suspensi loculos tabulamq; lacerto, de calculatoria tabula & calculis intelligo. Discebāt enim

enim ratiocinādi artem, non liberales discipli-
nas, vt in Arte,

-Dicat

*Filius Albinī si de quincunce remota est
Vncia, quid superat?*

Ex lib. 24. cap. 29.

Varro inquit,

*Quartus ubi est aditus & initia regis. qui ad
quartum, ait, gradum peruenerit, is rex fuerit,
& planè modis omnibus rem absoluerit. Tale
est illud Horatianum,*

-Rex eris, aiunt,

Edyllio. 16.

*Si rectè facies. Aufonius,
Qui rectè faciet, qui non dominatur, erit rex.*

Ex lib. 14. cap. 9.

Equites maioris dignitatis, vt qui Tribuni
militum erant, aut Tribunitii, aut maioris cē-
sus, sedebant in primis subselliis 14. ordinum,
sed & ditiores propius spectabant, quàm pau-
peres è plebis cuneis: hinc illud ab Horatio scri-
ptum esse puto,

Vt propius spectes lachrymosa poemata Puppi.

Propius enim spectat, qui in sedilibus primis
sedet: et si de equestri cēsu accipi potest, quem
adepti, cum in 14. sederent, propius quàm reli-
qua plebs, spectabant.

Ex

Ex lib. 26. cap. 26.

—*præfens hortatur & aptat*, in vetusto legi libro. quod non minus probandum quàm *optat*: imò verò commodius habendum, quòd plus est instruere & informare præceptis, quàm optatis & votis prosequi.

Ex lib. 30. cap. 12.

Vti via vulgi, quodam prouerbio poni videtur, pro communia vsurpare, nec sententiã suam disceptationibus de Repub. aut legum rogationibus iuterponere, vt apud Flaccum,

—*cur*

Non vt porticibus sic iudiciis fruatur iisdem.
ac mihi illud Horotianũ ab eodem populi sermone ductum profectumque videtur.

Ex eod. lib. 30. cap. 9.

Extat Lucillii quædam sententia, quã Flacc. qui eum poëtam fluere lutulentum calumniatur, æmulatus est.

Quid sibi vult? quare sit vt intus versus, & ad te Spectet atque ferant vestigia se omnia prorsus?

Flaccus hoc breuius adstrinxit.

Omnia te aduersũ spectantia nulla retrorsum.

Ex

*Ex lib. 26. ca p. 26.**—cui si vitiosa libido**Fecerit auspicium*, valet si libido ei suaserit.

Ab auibus autem ductum, qui auspicium faciunt & monent vt aliquid agamus, aut non agamus vt vetustus credidit Festus.

*Auspicium faciunt.**Ex lib. 13. cap. 11.*

Homines Romæ mediocris fortunæ suarum ædium partem superiorem inquilinis locare solebant, imam sibi retinebant: sed & erant qui cœnaculariam faciebant. Itaque pauperes cœnacula conducebant, cùm in suo non habitarent. Iuuenalis,

Saty. 10.

*—rarus venit in cœnacula miles. Horatius,**Quid pauper? rides mutat cœnacula. Prudent.*
*Omnis qui colsa scandit cœnacula vulgus.**Ex lib. 30. cap. 3.**Vt Horat. dixit.*

Epist. 123.

*Insanire putas solemnia me, quod est, more aliorum ita Seneca,**Nolunt solita peccare, quibus peccandi premium infamia est.**Ex lib. 26. cap. 26.**Ad*

Ad summum sapiens uno minor est Ioue,
 cùm inquit, declarat esse philosophiæ incum-
 bendum, quæ paratur sapientia, quæ vni Ioui
 cedit, & omnibus aliis maior est. Est autē Phi-
 losophiæ finis comparatio & adeptio sapiētiæ,

Præcipuè sanus nisi cum pituita molesta est.
 quod iocatur. Sic accipio sanum esse sapiētem
 maximè tantum, quia philosophorum sapiens,
 pannosus, malè vestitus. interdum alget hiber-
 nis mensibus: pituita tentatur frigore contra-
 cta. nam sapiens si algebis, non solum tremes,
 sed etiā pituita laborabis. non deest, qui σλεν-
 νώδῃ & κορυζώδῃ, id est, mucosum & stupidū
 & stultum & ineptum explicet: Sed in priorem
 sum propensior sententiam.

IN EPISTOLAM SE-
 cundam ad Lollium.

Ex lib. 9. cap. 18.

Gracia Barbaria lento collisa duello.
 Hic locus declaratur Oda nona Epod.

Ex lib. 26. cap. 27.

In cute erranda plus a quo operata inuentus,
 cùm dicit Horat. cutem, corpus intelligit, vt
 χεὼς & χεῖς apud Græcos cutem & corpus
 O de-

declarant. Ita autem intelligere Horatium ex Homero notum est, apud quē Phæaces & proci penelopæ genio indulgent, corpusque luxuriosè epulis curant: etiā illi Demodici, hi Phemii modis & cythara sese oblectant, quod intellexit Horatius cū

Ad strepitū cytharæ cessatum ducere curam, eleganter, ut nihil suprā scripsit. Nam ad Phæacas & procos referendum esse arbitror. Ut autem curare cutem, sic & curare pelliculam dixit, *Pelliculam curare iube.* id etiam ex eo, quod, qui benè habiti & benè pasti sunt, eorum cutis nitet, curataque videtur.

Me pinguem & nitidum benè curata cute vises. Ut enim coriarii arte, aluta vel corium pulchrius & politius est: sic pulchrior & nitidior cutis obesorum ac benè habitorum curata videtur fuisse.

- atqui

Si nolo sanus, cures hydropicus, quod ait, puto hanc continere sententiā: si nolo expergisci dum sanus es, & capeßere studiū philosophiæ quæ animi medicina est, cures ut hydropicus & graui laborans morbo, expergiscaris. vel potius, Si non vis te seruire dum sanus es, velis hydropicus: & cures ut te serues. Sed Porphyrio planè aperteque legit, *cures*, quod & probabile est: ac tum *nolo* in futuro legēdum erit, quod vidit Lambinus.

Si comportatis rebus benè cogitat uti, more
Graz-

Græco id videtur dixisse, apud quos συσκομίζω, quod est comportare, significat fruges colligere & συσκομιδή est fructuum collectio. Itaq; hîc res comportatas appellat repositos & conidtos fructus.

Invidia Siculi non inuenere tyranni

Maius tormentum. Phalaris, Agathocles, Dionysius Siciliæ tyrannus multa inuenere atrocissima tormēta ad homines cruciandos & excarnificandos: sed nullum est, quod crudelius torqueat animum quàm inuidi hominis conubernalis & tabifica inuidia

—ceruinam pellem, latrauit in aula. Sic ad sectandas feras venatici catuli consueſiebāt in aula dominorum leporinis & ceruinis pellibus ad venandum, vt odore & colore imbuti in siluis eas feras appeterent. Quidam in Gratiano est non dissimile.

Sed praeceps virtus ipsa venabitur aula.

De Venatio.

In 3. Epistol. lib. 1.

Ex lib. 26. cap. 27.

Fastidire lacus & riuos ausus apertos, cū ait Titium imitari ausum esse Pindarū dicit, quē tamen inimitabilē putat consueta tractare poemata aspernatur. Latent enim pletunque fontes, à quorum capite riuus in apertum exeūt, qui

O ij

&c

& in lacus sparguntur cùm dilatantur. Ad fontem igitur eum dicit maluisse venire, quàm è populari lacu & publico riuo haurire. Sic alio loco,

Lib. 1. saty. 4.

Gestiat à furno redeuntēs scire lacuq̃. Quod autem *ampullatnr*, dicit, id verò facit Græcorū æmulatione, qui *ληκυθίζειν* dicunt, quod est, tumida vti oratione. nām *λήκυθος* ampullæ est olearia, quæ, pertumida est. Vnde & Laius quia buccis erat tumētibz *πρὸς λαῖς γνάθοις λήκυθον* habere dicebatur.

—*moneat cornicula risum.* hīc corniculū vocāt, quem Græci *κολοιδόν*, id est, Graculum appellant. Huius fabulæ Aesopicæ sic meminit Themistius, *Καὶ ἀπερ τῷ κολοιδῷ περιλίθουσιν ὁ μῦθος τὰ πρὶν ἐν τῷ ἀγῶνι τῶν κάλλους ἀλλότριον αὐτῷ περιεργαζόμενος κόσμον χήπει τῶ ὀικείῳ ἔσσιγενῶς.* id est, quemadmodum fabula corniculæ plumas circundat in pulchritudinis certamine alienum sectanti ornamentum sui & proprii inopia. &c.

Im Epistol. 4.

Ex lib. 1. cap. 22,

In epistola Horatii ad Albium Tibullum,
quod scribitur,

An tacitum filius inter reptare salubres,

CH-

Curantem quicquid dignum sapiente bonoque est, sub ipso verborum teotorio sanè vulgari sententiam occultat multitudini non satis apertā: Et ut sub putamine nucleus latet, ita quoque sub ipsa velut nuce, quæ frangenda est, quiddā tanquā salubre, eduleque reconditur. Puto autem sensum Epicureum esse: existimat enim dignum esse sapiente & bono, amoenitate & salubritate secessus frui, potius quā rem familiarem auidè augere, prudentiæque esse indulgere sibi ambulationum spatia deliciarum conficientem, quales in Pedana regione Tibullus habebat, qui tamen videbatur esse parcior. Tu enim, inquit, qui sapias, profectò ista vitæ gaudia libenter vsurpabis, præsertim qui abundes, ut tibi quæsito non sit opus, & scias quemadmodum sumptum facere oporteat, & ea præditus sis (deorum munere) corporis forma & dignitate, ut corpori inservire debeas indulgentius & liberalius. Illa enim forma curam mereatur, dignaque est, quæ bonis potiatur. Nihil est, inquit, quod majus optare alumno dulcissimo charissima possit nutricula, quā formam & diuitias & artem fruendi, cum iam sapit & eloquens est: Insipienti enim & indisereto atq; infanti facundiam & sapientiam nutrix ante omnia optare fortasse deberet: nunc vtraque tibi superest. Præterea gratia, fama, valetudo, diuitiis & diuitiarum fructui & vsuræ essent ante-

ponendæ, quæ tibi abundè contigerunt. Cùm igitur istum sensum eliciâ, velut lomento quodam & nitro detergendam puto maculam, quæ in Horatio insedit, Scribi enim video,

Quam sapere & fari possit, quæ sentiat.

Ego autem emendandum censeo

Cum sapere & fari possit. Sic & Muretus lib.

I. de Legib. emendavit, Qui consuluntur cum est necessarium. Addit porro, cùm in humana vita quotidie speretur, timeatur, curarum molestiis & iræ fervore hominum pectora sollicitentur, cumque his crucientur perturbationibus homines potissimum ob opes, & copias, fortunas & facultates, inter istos animi morbos & æstus, quem præsentem degis cumque diem, eum tibi ultimum putato. Sic fiet ut & non iniucundè eum traducas, nec elabi finas, sed hilariter potius transigas quàm intentus rei in miseria & ærumna trahas: & gratior erit posterior ætas quàm tibi non promittebas, nec tibi, ut in futurum incumbenti, & diuitiis inhianti, præsentis diei peribit voluptas. Frui enim voles paratis, si breuem tibi vitam spondeas, nec ei temporis, quod non tibi polliceberis, viaticum, & opes congeres.

Ex lib. 26. cap. 27.

Me pinguem & nitidum benè curata cute vises.
Vide sup. Epist. 2. huius loci explanationem.

In

*In Epistol. 5.**Ex lib. 1. cap. 22.*

Archiacos lectos hac epistola arbitror esse humiles, paruos, inelegantes, non sumptuosos ab Archia artificè sic vocatos, vt Seneca vocat lectos Sotherici, de artificis nomine, rudes, im politos, inelegantes, antiquos. At in Terentii Adelphis, Lecti ilignis pedibus, ob firmitatem ilicis fiunt, vnde *οπίστροι ἀνθρώποι*, duri & solidi, & *οπίστρος*, durum significat. In sole autè quod Athenis vere interdum & æstate sub sole & dio cœnare solebant,

Nec modica cœnare times olus omne patella.
dixit, quòd magnifici ciues grandes haberent patinas, vt in Persio,

— sed patinae grandes tunc itaque crassa.

Vina, autè, bibes iterum Taurò diffusa. cū ait, ea indicat non esse admodum vetusta, cū nō multis ante annis secundum consulatum Taurus gessisset.

Saty. 2.

Ex lib. 1. cap. 1.

Vinum diffusum, est quod in amphoras & cados apothecarum ad asseruandum fustum est. Plinius, *Apothecae fuisse, & diffundi solita vina anno 633. urbis apparet indubitato Optimiani vini argumento.* Apud Catonem tamen doliare vinum pendenti opponitur, apparetque eius &

Lib. 14. cap.

12.

Cat. 174.

O iiij

ta-

tate nondum frequenter solitum esse vinū diffūdi in Italia. De diffuso vino itā scribit Horat.

*Vina bibes iterum, tauro diffusa. Et Iuuenal.
Ipse capillato diffusum consule potat.*

Saty. 5.

Ex lib. 1. cap. 18.

*Sin melius quid habes, accersere, vel imperiū ferre
valet, si meliorem habes cœnam, voca me conuiuiam,
vel pare mihi vocanti, si non habes.*

In Epistol. 6.

Ex lib. 2. cap. 12.

Epicurei ad stabiliendam suam impietatem firmandāq; imprimis hoc ponebant, nihil admirandum esse. Lucretius,

*Si tamen int' ætea miramur qua ratione
Quæq; geri possunt, præsertim rebus in illis,
Quæ supra caput aetheriis cernuntur in oris,*

Et Horatius,

*Nil admirari prope res est vna Numici,
Solaq; quæ possit facere & seruare beatum.*

Ex lib. 22 cap. 8.

Cæterum in hac Horatii epistola,

Quid maris extremos Arabas ditantis & Indos?

dos? de gemmis & vnionibus intelligo, quorū
 preciosissimus erat census ex India & Arabia.
 Quod si quis merces Indicas & Arabiæ aro-
 mata, quæ maritimis aduehebantur cursibus ac-
 cipiat, cum eo non litigabo: tantum dicam lit-
 torales gemmas & vniones maris potius diui-
 tias videri, quàm quæ mari importantur mer-
 cimoniam. Delitiæ autem Romanæ quantopere
 margaritas deperirent, iniuriâ quærit, qui La-
 tinos libros euoluit. At verò,

Qui timet his aduersa, valet, qui timet pau-
 pertatem & explosionem & sibilos in theatro,
 & inhonoratus esse, miratur diuitias, plausum,
 ambitionem & honores. Iam illud,

Improuisa simul species extorret utrumque, cum
 ait, eos qui cupiunt, & metuunt dicit perturba-
 tione agitari, ex improuisa specie nata, quæ Cy-
 renaicorum philosophorum sententia fuit: per-
 turbationes nasci ex inopinatis & insperatis bo-
 nis malisque ut auctor est Cic. in 2. Tuscul.

Ex lib. 6. cap. 18.

Ancum Martium regem magni fecisse ve-
 teres videntur, & dignum immortalitate cre-
 didisse. Horatius

—Numa quò deuenit & Ancus.

Lucretius lib. 3.

Lumina sis oculis etiam bonus Ancus reliquit.

En-

Ennius,

Postquam lumina sis oculis bonus Ancus reli-
quit.

Ex lib. 22. cap. 8.

Nulla re homines melius commendari ho-
minum opinioni quàm diuitiis, & facilius vxor
rem dotatam & fidem amicosque comparare,
quàm si copiosi, & locupletes nummati; sint,
cùm declararet Horatius, sic scripsit,

Scilicet uxorem cum dote, fidemq; & amicos,

Et genus & formam regina pecunia donat.

Et benè nummatum, decorat Suadela Venu-
que, in quo cur Suadela & Veneris mentionem
fecerit in quæstionem venire potest: quod ut
enucleem, arbitror ab eo factum, quia nuptia-
rum mentionem induxerat, quibus Venus &
Suadela præfunt, quod è meo quidem penumò
de promptum est, sed ex instructissimo cellario
Plutarchi ita scribemus. ἢ ὅτι πέντε δ' ἐὶ οὐρανὸν
θεῶν τὰς γαμήλιας ὀιοντα, διὸς τελεῖα, καὶ
ἥρας τελεῖα, καὶ ἀφροδίτης, καὶ πειθοῦς,
ἐπὶ πᾶσι δ' ἀρτέμιδος. Phurnutus etiā scri-
bit, assidere Veneri Gratias, Suadelam, Mercu-
rium, quòd Suadela oratione & gratia amaro-
res pelliceat. Qui igitur nūmatus est, cum, in-
quit, decorat Suadela & Venus, easque propiti-
as habet & faciles, ut uxorem cum grandi dote
facile inueniat, cum omnibus placeat gratulq;
fit.

fit. Itaque quia Venus conciliare gratiam videtur, cui in amoribus ex sententia succedit, venustatis plenus dicitur: cui non succedit ex voto inuenust^o dicitur, ut Phamphilus in Andria loquitur de nuptiis, quas non optabat, quæ cum à Glycerio distraherent,

Act. 1. sc. 3.

Adeone hominem esse inuenustum aut infelicem quemquam, ut ego sum? & Pamphyl. alter in Hecyra, cui optata in sperato euenerant de vxore,

Quis me est fortunatior? venustatisq; adeo plenior?

Act. 1. sc. 4.

Ex lib. 9. cap. 30.

Ex Senecæ libro de Beneficiis didicimus, Venerem non tantum amoribus præesse estimatam fuisse, sed etiam hominum commendationi & conciliationi ut facilius aliquid impetrarent ab aliquo, & in amicitiam influerent & gratiam emererentur. *Ille, inquit, non est mihi par virtutibus nec officiis, sed habuit suam Venerem.* hoc valet, Sed ei fauit Venus, quæ gratiam quandam ei commodauit, qua placuit, & facile beneficium impetrauit: ut & apud Flaccum,

Lib. 2. cap. 12.

Et bene nummatum decorat. Suadela Venusq;. Sunt enim hæc duarum dearum nomina, quæ facile homines, quibus fauent, suis muneribus beneuolentiæ & amicitiae aliorum tradunt.

Ex lib. 19. cap. 16.

- de -

—*decorat. Suadela Veneris*, ab Horatio è moribus Romanorum dictum est. Nam quosdā deos esse nuptiarum præsides & præfectos censebant: in iis Suadelam & Venerem, quod è Plutarcho docemus, qui ita scribit, ἡ ὅτι πῶν τε δ' εἰοθαί θεῶν τῆς γαμουρίας ὁιονίαι, διὸς τε λείβ, καὶ ἡρας τε λείας, καὶ Ἀφροδίτης, καὶ Περσεφίδος, ἐπὶ πᾶσι δὲ Ἀρρίμυδος.

Ex lib. 22. cap. 8.

Rex autem Cappadocum, māgo est & venalitiarius, qui mancipiorum greges venaliū habet, vt apud Persum,

Saty. 6.

Cappadocae rigida pingues panisse catasta.

Qui quidem eget aris, eoquē seruitia veterantā & nouicia vendit: vel potius ait venalitiarios, qui seruitio abundant, ferè parum nummatus esse, nec ei qui pecuniosus velit esse, hoc genus quæstus sectandum: quem quidem sensum veniorem & congruentiorem iudico.

Ex lib. 26. cap. 16.

Veteres Merciales ab his seifixere, qui Venales seruos habebant, ac mercaturæ nomine mācipia censerī nolebant. Id è Comico Plauto apparet ita scribente, *Mercaturāme an venales habuit, ubi rem perdidit?* Cic. in Cornelianā,

Ne-

Trinummo
sc. Quo illic
homo.

*Neque me dinitia movent, quibus omnes Africa-
nos & Lelios multi venality mercatoresq̃ supera-
runt. Venales utrobique à mercatura, & venali-
tios à mercatoribus distinctos videmus: cùm
tamen genus quidam exercere mercaturæ vi-
deantur, qui seruitia vendunt: quos festiuissimè
Horatius appellat Cappadocum reges,*

*Mancipiis locuples eget aris Cappadocū rex,
id est. venalitiis.*

Ex lib. 30. cap. 7.

— ne sit præstantior alter

*Cappadocas rigida pingues pauisse cæcæstæ. Pers.
dixit, cuius sententiam puto, ne sit ullus venali-
tarius, qui plures seruos habeat: nam mango-
nium & mercimonium venaliū maximos quæ-
stus adferebat.*

*— eget, inquit Flaccus, aris Cappadocū rex.
id est, venalitiarius.*

Ex lib. 11. cap. 12.

*Nihilofecius & illud è communi sermone
sumptum in Terentio non vulgo intelligitur.*

*Hecy. act. 3.
sc. 5.*

*Dic inssisse te. Ph. Noli fodere, inssi. quo in
loco fodere, est latus alicuius manu vel punge-
re, vel tundere: quod facimus monendi gratia
& suggerendi & impellendi: ut apud Horat.*

*Mercemur seruum, qui dicet nomina, lauum.
Qui fodiat latus.*

Ex

Mercemur seruum, qui dicet nomina, lauum

Qui fodiat latus, Horatii locus est homini ambizioso & honores affectanti suadēs mereri necesse esse nomenclatorem acrem, qui ciuium, quos candidatus prensare velit, nomina teneat: qui simul atque quempiam ciuem viderit, qui suffragatione vel gratia plurimum valeat, continuo candidati petitoris latus manu feriat, vt eum prehenset. Id enim esse puto, *Qui fodiat latus*. Tale illud est Plutarchi, ἀρόκειται γὰρ ἀπαρχαχοῦ τῆς ἱμαλίας, ἀνπλαμβατόμενος τὸ γενεῖν, τινὲς πλευρὰν θυροκοπῶν τῇ χειρὶ.

Ex lib. 22. cap. 8.

Non longè abieris,

—*trans pondera dextram*

Porrigere, negotium exhibebit. Opinor autem dici, si quis honorum ambiciosus sit, debere seruum nomenclatorē comparare, qui dum prætereunt plaustra, & sarraca onusta grandibus saxi & magnis trabibus, cogat magno cum periculo manū trans ea transmittere ad eum prensandum suffragatorem, qui in aliqua tribu sit gratosus. Sed verius tamē est hīc *porrigere manum*, esse Salutare. Sed porrectio illa periculosa est, ponderibus saxonum & materiz in plaustris

In Epistol. 7.

Ex lib. 5. cap. 13.

Cùm in hac epistola scribitur, *benignè*, respondet, Aduerbium illud est blandè recusantis. Est enim perinde ac si diceret, excusatum me habes: vt apud Aristophanem in Ranis, *χαλῆς ἐν τῷ νόῳ*, quod est laudo, renuentis est: & apud Terentium, rectè. Itaque illud eiusdem epistolæ in eundem accipiendū sensum esse arbitror,
—at tu quantumuis tolle benignè, vt hoc respondētis sit & bellè recusantis.

Ex lib. 1. cap. 15.

Ad Cynicorum Philosophorum respiciens miseram vitam potest videri dixisse Horat.

—quid distent ara lupinis. Vt virum bonū dicat intelligere quid donet, æsne an lupinum, vile & lyncum cibarium: atque ita mihi quidē videbatur, Sed Marc. Ant. Muretus ingeniosissimus & disertissimus, eam excogitauit interpretationem, quæ propè geometricos, meam sententiam refelleret. Lupinos enim aurum ait esse comicum, vt Plautus loquitur, 'quo maccrato pascuntur boues. Vt igitur in comœdia p aureis nummis annumerantur Lupini, sic & petros

eros lupini graua pro nummis solitos esse habere, atque numerare, & inter æs & lupinū parum distinguere. Atque idem hodieque in Italia lusitantes pueros ementiri & æmulari Lupinis nummos ait.

Ex lib. 25. cap. 29.

— *Quid distent æra lupinis*, cū Horatius inquit, ad Cynicos respexit, qui Lupinis etſi amaris veſcebantur plerunque, quos in pera gerebant: vnde & Ariſtoteles ſcripſit, οὐκ ἀηδῶς γὰρ κράτης οὐκ οἶδα φησὶν πῆρα δύναμιν ὑλίκην ἔχει θέρμων τε χοίνιξ.

Ex lib. 5. cap. 13.

Inquit Horat.

— *Reſerat in cumeram frumenti*, vbi cumera vas eſt vel vimineum, vel fictile reponēdis idoneum frugib⁹: κυψέλη à Græcis, niſi fallor, dicitur, Ariſtophanes, ἐξ μέδιμον κυψέλην ἀπώλεσαν: vbi enarrator ſcribit, κυψέλη ἐστὶν εἶδος ἀγείας ἢ μέβρις δελικὸν πυρῶν ἢ κριθῶν. οὐ μόνον δὲ πλεχλαὶ ἢ σαναὶ κυψέλαι, ἀλλὰ καὶ κεραμίαι. In eis autem triticum aut hordeum recondere pauperes ſolebant: vt diuites in granariis: nam granaria interdū loca ſunt in horreis tabulis ſepta ad fruges ſeruandas ſuo cuiq; generi diſcluſa. Atque ita ab Iabolenō in tit. actionum empti & venditi uſurpatur ſic ſcribē-

te,

te, *Granaria, quæ ex tabulis fieri solent, ita editum sunt, si & stipites eorum in terra defessi sunt.* l. Granaria. ff. de act. emp. & vendit.
Eodem etiam modo ab Horat. positum in illo
versu recorder,

Cur tua plus laudas cumeris granaria nostris? lib. i. Saty. i.
Etia Cumeram, ut ait Festus, appellabant antiqui vas quoddam, quod opertum in nuptijs ferebāt, in quo erant nubentis utensilia, quod & Camillū dicebant, eo quod sacrorū ministrum *κάμλλον* appellabāt. Scruta autem quæ dicit, esse videntur, quæ *γρύτη* Græci & *γρυτάρια* Plutarchus in Numa. vocant, quæ sunt friuola & vilia & parua vasa, quæ qui vendit *γυλοπώλης* & *γυλάρης*, id est scrutarius & friuolarius vocatur: unde & Friuolarię nomē datum Plautinæ fabulę, quæ etatem ferre nō potuit, nec perennare: *γυλοπώλαι* iidem appellabantur ex venditione sordidarum mercium. Ita fit, ut à Latinis huic verbo prepositus sit sibi, qui in Græco nō stridet. Eo autē nomine omnia censentur veteramenta, quæ per vias & rudera scrutando eruimus, ut multi cēsent, qui originis Latine verbū volunt: alij coriacea omnia & scorteā opera vetera propriē eo significari credunt, ut scruta quāsi scorta intelligantur, quæ notio latius postea patuerit, & ad omnem vilem & veterem supellectilem pertinuerit.

— *Dicendo, porro, tacenda locutus, sic intelligi debet, ut familiarit eum in cœna loquutum*
P tum

tū intelligamus & amicè, vt qui omnē pectoris
sui sensum alijs ingenuè facileque aperiunt,
nihilque celant, nec sermones eos refugiant
freti amicitia & bonitate eius, quo cū sunt, qui
si eliminarentur, capitales interdum auctori
forent.

In Epistol. 10.

Ex lib. 13. cap. 3.

Quis non habet in ore versum illū Horatianū?

Naturam expellas furca tamen ipsa recurret?

Non tamen vt notus omnibus versus est, ita &
vis eius perinde intelligitur, nec perinde eius
gratia sentitur. Id eo fit, quia non animaduer-
tunt furca expellere, esse vi maxima eijcere &
exturbare, vt & in epigrammate bello Catulli
Mentula conatur pimpleum ascendere collē:

Musæ furcillis præcipitem eijciunt. Sed &
Dionysius Lambin⁹ vir eruditissim⁹, qui pro-
pediem emendata à se opera Ciceronis emit-
tet lib. 16 Epist. ad Attic. planè aperteq; scribi
in antiquo libro mihi ostendit: *Sed quoniā fur-*
cilla extrudimur, Brundisium cogito Id vt alia mul-
ta Græcis acceptū ferendū est. Nā Aristopha-
nes in Pace, furcis quoque eiectam ab Atheni-
ensibus pacem queritur. Eius verba subscribā
Ὡς δὲ μὲν διχροὶς ἐώρου τὴν θεὸν κερὰ ἴμα-
σι, &

σι, & eruditus interpres ita explicat, διχροῖς, δι-
κράνοις. ἔδῃ δὲ εἰπεῖν ξύλοις δικράνοις, τοῖς
τι διφύεσι: & alia interpretatio ξύλοις ἀπώ-
γῳ τὴν εἰρήνῳ καὶ ἐξέβαλον. & apud Sui-
dam ex Historico quodā affertur, περισκέυ-
ασθαι δὲ καὶ δίκρανα ὥστε ἀπωγεῖν τὴν τῶν
λεγομένων σκαλῶν πρὸς αἰσῶν. Est igitur
expellere furca, non manu sola ejicere, sed ma-
gno conatu sumpta furca extrudere.

In II. Epistolam,

Cāpestre vocat Asconius, quod succingitur
ab umbilico & ad pedes demittitur, locoque
tunicæ habetur. Eo uti solebant ludentes in
campo: nam nudum esse, turpe habebatur: &
æstate quidam, pro tunica. Idcirco,

— *campestre nivalibus auris*, dixit Flaccus:
quod eo tegmine aduersus rigidam hyemem
nō satis defendi quis posset semicincto corpo-
re. De Catone ita scribit Asconius, *Cato præ-* in oratione
pro Marc.
Scauro
ter Iudicium, quia æstate agebatur sine tunica ex-
ercuit campestri sub toga cinctus.

In Epist. 13. ad Vinnium Asellam.

Ex lib. 7. cap. 11.

Scribit Flaccus saty. 1. lib. 2.

P 3

— atqui

— atqui

Primores populi arripuit, populumque tributim: quo-verſu ſignificat ſummos & Inſimos a Lucillio ſili ſatyrici acerbitate vulneratos fuiſſe: ſed cum primores dixerit, & plebem ſignificare proximo caſo debuerit, haud Inuitus ſcripturæ accedo, quam in quodā exemplari reperi

— *populumque tributum* Tribus enim ignobiliorum erant: qui ſenſus etiam efficietur *tributim* legenti, etſi non tam commodè reſpondebit. Vtraque certè ſcriptura patronos habet, vna Porphyriionem, altera Areonem. Ergo ſic illud *tributum* amplector, vt tamen *tributim* nō omnino aſperner, nec Improbē. Plinius quoque vt quodam loco docemus, tribus pro pauperioribus dixit, & eadem notionem a Flacco *Conuiua tribulis* appellatur non diues.

lib. 19. cap. 4.

lib. 1. Epist.

13. Epist.

Ex 24. cap. 17.

Romani non ſolebant in publico vti ſoleis, ſed vel in triclinio, vel in cubiculo: verum foris calceis, atque ea de cauſa crimini vertit Cicero Verri, quod ſoleatus fuerit, *ſtetit*, niquit, *ſoleatus prator Pop. Ro. cum pallio purpureo tunicaque talari. & tribulis conuiua* apud Horatium gerit ſub alea ſoleas: & cōuiuator Naſidienus apud eundem ſoleas poſcit: metricula apud Plautū in Truculento puerperā mentiens & decipere

7. in Verr.

lib. 2. ſaty 8.

milli-

militem cupiens soleas poscit.

— soleas inquit, *mibi date*. Iterum.

Sc. Nun tibi
nam & Sc.
Puero isti.

Date soleas, atque me intro acturum ducite.

Sc. Date so-
leas Catull. ad
Mallium.

omninoque foris solea muliebri potius quam virile calceamentū habebatur: Catullus de lesbia — *arguta constitit in solea*.

Ex lib. 28. cap. 23.

Etsi nullus erat Romanus, qui non in aliqua esset tribu, tamen tribus pro plebe, id est, pro ima populi parte poni Equitib. & Senatu exclusis, lego in Papinio.

Moribus atque tuis, inquit, gaudent turmeque tribusque purpureique patres. Sic — *soleas con-* lib. 4. sil-
nar.
nuia tribulis, Flaccus dixit, pro comitia humili & plebeio. Sic tributa comitia, comitia plebis erant. at ab ijs arcentur apud Lium Patricij credo, quod quamvis omnes in tribu essent, tamē plebs multis partibus numero reliquos superaret. Quod autem numerosissimum erat, ut solum tribus nomen non diuisit, sed sibi totum vendicauit.

Ex lib. 30. cap. 38.

Sandalium muliebri calciameentū est, simile plantæ & vestigio, ut ē Sardinia apparet, qui & Ichnusa & Sandaliotis vocatur. Dici po-

test & Sandalum Latine solea, ut à Catullo de
ad Mallinum. Lesbia. — *arguta constitit in solea.* Sed & pis-
 cis solea à quibusdā etiam Sandalium diceba-
 tur ut Hesychius est auctor in voce *ἰνίττα*. So-
 leis etiam viri domi utebantur, ut in conuiuio.
lib. 2. saty. 8. Flaccus, *Et soleas poscit.* alio loco,
lib. 1. Epi. 13. — *soleas conuina tribulis.*

In Epist. 14. ad villicum suum.

Ex lib. 28. cap. 31.

Vt mesonauta medius est inter nautas, id est,
 inter summos & imos: summos, ut gubernato-
 res & proretas, imos ut remiges: Sic mediasti-
 nus, medius inter seruos fuisse videtur: sum-
 mos, ut attrienses & dispensatores: Imos, ut
 compeditos, & notæ extreme & quales quales.

Ulpianus Etenim multum interest, qualis seruus
lib. 1. item apud. *sit, bone frugi, ordinarius, dispensator, an vero*
Labeonem S. *questionis ver vulgaris, vel mediastinus, an qualis qualis. & quid*
boff. de iur- *si compeditus, vel male notus, vel nota extreme?*
vys.

Itaque à medio nomē habet, reliquum in vo-
 cabuli productione numerandū est, non signi-
 ficatione. *Tu mediastinus tacita prece rura*
petebas non alio accipiendum est modo. Cum,
 inquit, mediastinus mihi esses Romæ, votis op-
 tabas, ut villicus esses: cuius optati nūc te piget.

Ex lib. 9. cap. 28.

In-

Inuidiæ magnā vim ad nocendum antiqui putabant, cum eam sola voluntate & ipso afflatu & contagione maleficam & venenatam esse & hominib⁹ quib. malè vellet, obesse grauius censerent: hinc illa Horatij,

Inuidiam placare paras virtute relicta? Leni-
endum enim & demulcendum hoc vitiū, quòd
crederent, ita loquutus est. Rursum.

lib. 2. Satyr. 3.

*Non istic obliquo oculo mea cōmoda quisquam
Limat, non odia obscuro merisque venenat.*
Plura de Inuidia legas lib. 2. satyra 3. infra

In 15. Epist. ad vallam.

Ex lib. 2. cap. 19.

— seu pinguis tentus omaso. ab Hor. dicitur
ad contemptum de eo qui obsonijs se saturat
vilibus, vt alio loco, *Satyr. lib. 2.*

— *Tabulas cœnabat omasi.*

Ex lib. 6. cap. 25.

Apud Horatium — *tabulas cœnabat omasi.*
Vilis & agnine, ita puto enucleandum, vt ta-
bularum paropsides intelligamus more Græcorū,
qui πύραυλα vocant: *agnine* autē potius quam
agnini vt legā & auctoritate librorum teredi-
ne excusorum facio impulsus, & opinione anti-
quorum

quorum qui agninā despiciatū habebant & vilissimā ducebant. Indignè fert & stomachatur Plautinus parasitus à lanijs vendi agninam pro arietina,

Captinis. Sc.

supp. suppre-

me servas me.

Tum lanijs autem, inquit, qui concinnant liberis orbas oves, qui locant cedendos agnos, & duplam agninam dant. atque arguit eorū dolum, quod pro vna arietina offa, duplam venderent clam suppositā pro ea fallaciter agninā: aut potius, quod & apertè agninā venderent, & rursus pro arietina agninam supponerent. Apud Philonē quoque in Presbentico agninæ carnes, vt insuaves illuduntur à Caligulā: sic autem scribitur
ὁ φάμενος πινὸς ὡς πολλοί γε καὶ τὰ προσηρότατα ἀρνία ἔωρον φέροντε, γλάσας εὖτε εἶπεν ἐπὶ γὰρ οὐχ ἡδὲ α.

Ex lib. 18. cap. 23.

Apsides lances sunt rotundæ, quæ & parapsides etiam dicuntur: Sunt & Tabulæ in Lancium genere. magis latæ & planæ vt apud Horatium,

— tabulas cœnabat omafi.

Vilis & agnina

Ex libro 26. cap. 20.

Vir dictiss. Victorius in Horatio legit

— non Hercule miror

Epist. 123.

Aiebat, si qui comedunt bona. Eodē modo lib 22.

Epist-

Epistolarū locutus est Seneca, *Multi bona comedunt: multi amicas habent.*

Ex lib. 27. cap. 16.

Et quidem, inquit Curtius, suas quisque opes diuisis Imperij partibus tuebantur, quas ipsi fundauerant, si unquā aduersus immodicas cupiditates terminus staret. nam Cic. pro Rabir. eodem modo dixit Opes fundatas ac benè constitutas. Sic autem eas dici intelligo, que firmæ stabilesque sunt: non tantū à fundamentorū firmitate notione ducta: sed etiam à fundo & solo. Certissimæ enim illæ facultates sunt, quæ in fundis constitutæ sunt: non item quæ in nummis aut in rebus mouentibus, non in rebus soli, Hinc & illud Flacci;

Conspicitur nitidis fundata pecunia villis: lib. 1. Epi. 15.
id est, in fundis & villis posita & constituta.

In Epist. 17. ad Sænam.

Ex lib. 7. cap. 20.

Duplex erat Cynicis Pallium, vt Cræti & Diogeni. quod Septimius indicat: vnde Horatius scripsit. lib. de pall.

Contra quem duplici panno patientia velat: lib. 1. Epi. 17.
nam de illo duplici pallio existimo esse inter-
pre-

pretandum verſum Horatij, eoque Cynicum philoſophum intelligi, quorum profeſſio patientia erat & æquanimitas. Inſtituit autē Diogenes pallium duplicare: Laertius, πόρον ἐξ-
 εὔρε της περιστάσεως τριβωνα διπλώσας
 ὁρώτος.

In Epiſt. 18. ad Lollium.

Ex lib. 1. cap. 21.

Epiſt. 4.

Libro 9. Epiſt. ad Atticum, mallē equidem legere Minucia quàm Numicia, Nam Numicius apud Maronem cæterosque poëtas ſecundam producit, vt in Horatio legendum ſit.

Brundusium Minuci melius via ducat an Appi? quiquidem ſyllabæ modulus apud Cicero- nem eandem etiam vocem conſtituit. Si enim apud Flaccum conſtat de ſcriptura, apud Tul- lium non dubitabitur.

Ex lib. 11. cap. 6.

Lib. 12. cap. 2.

Vt premere pollices eſt fauere, vt Plinius ait, & hoc verſu, *Fantor utroque tuum laudabis pollice ludum*, ſcripſit poëta nobilis: quo etiam pertinere videtur illud Glyceræ ad Menandrum,

τοὺς δακτύλους ἐμαυτῆς πιέζουσα, ἢ ἀν-
 κροταλίζη τὸ θίατρον. ita pollicem vertere
 damnantis erat, quod & à Politiano præclare

Miſcell. cap.
 42.

cx-

explicatum fuisse recordor, & in muneribus gladiatorijs, qui eum, qui succubuerat aduersario, occidi ingularique volebat, pollicem verte-
tebat, vt munerarius: Iuuenalis,

— & verso pollice vulgi.

Saty. 3.

Quem libet occidunt populariter. & Prudentius de Vestalib. quę gladiatores Romę in eminenti podio spectabant, quod decus & honos pro perpetua eis virginitate tribuebatur.

— pectusque lacentis

Lib. 2. contra

Virgo modesta iubet conuerso pollice rumpi:

Symmach.

Ne lateat pars vlla anima vitalibus imis,

Altius impresso dum palpitāt ense secutor.

In Epistolam 19. ad Mæcenatem

Ex lib. 17. cap. 22.

Tesca vel tesqua loca sunt inculta & aspera, vnde apud Horatiū, squalor & asperitas tescor, vel tesquor appellatur illo versu, vt quidam legunt, *Exiguaque toga simulēt tēsqvōre Catonem.* verum eruditiss. viro Lambino assentior & antiquis interpretibus, qui *textore* defendunt hoc sensu, qui hoc simulēt & effingat Catonem, quod sibi exiguam ipse texat vel texti iubeat togulam nec illos audio, qui *gestori* legunt & animo suo morē gerunt, scriptura nouanda nimium licentē. Squalus est piscis, cuius nomen ab as-

asperitate fluxit. Nam è squaror, squalor & squalus originem duxere. eo nomine apud
 Lib. 9. cap. 24. Plinium censerì videntur omnes cartilaginei
 pisces longæ formæ, vt cum scribit, *quo in numero sunt squali quoque, quamuis non plani*: Sed locus iste mihi de mendo non iniuria suspectus est, cum in quodam exemplari squalij repere-
 rim. quid si igitur Plinius Græcam vsurponit vocem. & Galei scripsit, cum Latinam quæ ei responderet, non haberet? quod quidem & animaduerti Massario placere, quo ad firmandum sum audacior, eius subnixus iudicio.

Ex lib. 10. cap. 2.

Sappho masculam cur Horatius vocet, pauci animaduertunt. non desunt etiam, qui obscænius interpretentur, quod mihi faciendum non videtur esse. Nam cum ait, *Temperat Archilochi musam pede muscula Sappho*. Masculam intelligit, quæ tam audaci & virili animo fuerit, vt de Leucade petra præcipitem dare se ausa sit, quod à Papinio in siluis ita canitur:

— saltusque ingressa viriles

Lib. 3. silua. 3.

Non formidata temeraria Leucade Sappho.
 Atque, vt Horatiū hoc in loco satis obscurum illustremus: vt mihi videtur ait, in Carminum libris se Alcæum & Sappho imitatum esse: in libris Epodon Archilochum cum præsertim à
 Gram-

Grammaticis liber Epodó Archilochi citetur
 & in libro eiusdē nominis Flaccus plurimum
 Iambicis Archilochijs, & eo genere versuum
 vtatur, quos frequentasse Archilochum noui-
 mus & in Epodis vsurpasse Grammatici de-
 clarant.

Ex lib. 22. cap. 5.

Diludia Interualla sunt & intermissiones
 ludendi, vt apud Horatium,
 — & diludia Posco.

In priorem Epist. Ad Augustum.

Ex lib. 30. cap. 29.

— fœdera regum

Vel Gabijs, vel cū rigidis equata Sabinis. cum
 dicit Flaccus, videtur intelligere fœdus, quod
 cum Sabinis fecit Romulus. Gabinum quoque
 fœdus per vetustum erat, quod in corio bouis
 erat scriptū. Festus, *Clypeum antiqui ob rotun-* lib. 3. in lla. c.
ditatem etiā corium bouis appellarunt, in quo fœ-
derus Gabiorum cum Romanis fuerat descriptum.

Ex lib. 26. cap. 24.

Queritur Horatius ab hominibus non
 satis æquis, elegantia scripta non alia

de

de causa improbari quàm quòd recentia sunt: alia inelegantia hoc solo nomine censerì, quòd antiqua, atque ita videri ea dicit disertà, vt non desit, qui prope ea

Dicitur Albano Musas in monte locutas.

vbi sane ambigitur, cur Albanj montis mentione fecerit. Ingeniosum enim & intelligentem poetam non est verisimile istud de nihilo loquantur. Ego vero existimem cum in Helicone Bæotico monte Musæ colerentur & Pimpleo & Pieria montibus, illisque è locis à Græcis poetis sæpe inuocarentur, sed & à Latinis, Horatium in medio Latio Latinis Camenis Albanum montem consecrare voluisse, qui Ioui Latiali & alijs dijs sacer erat, vt Latinorum ille esset Helicon. ac vt melius quod sentio, explicem: cum videret moticolas esse Musas, Musarum Latinarum sedem voluit in medio Latio esse tumulos Albanos, vbi eòmunia sacra celebrari solebant.

Ex lib. 30. cap. 7.

Saty. 6.

— *depinge*, inquit Persius, *vbi sistam Inuentus Chrysippe tui finitor acerui.* hoc de syllogismo acervali, qui Sorites dicitur, sine controuersia intelligitur: qui captiosus est, vel teste Flacco, *Dum cadat elusus ratione ruentis acerus.* Eius syllogismi interrogationib. excogitarat quomodo respondendum esset Chrysippus, qui-
escen-

escendum enim esse dixerat: quod Persius dicit
sistere.

Ex lib. 26. cap. 24.

— *anfert*, inquit Idem

Pacuvius docti famam senis: Actium alti. sed
quonam obsecro sensu? equidem video quod
in pròptu se ostendit, Pacuvium doctum iudi-
cari, Actium grandiloquum. Sed in recessu ali-
ud latere suspicor. Vt enim Afranium Menan-
dro, Plautum Epicharmo comparat: sic vide-
tur dicere Pacuviū Euripidi similem, qui sceni-
cus Philosophus dicebatur: Actium Sophocli,
cuius cothurni sublimitas ab omnibus cele-
brata est: Est igitur doctus senex fortasse Euri-
pides: altus senex, Sophocles.

— *Ione iudicat a quo*, qui rectè verèque iu-
dicat. Quibus enim dij irati infensique sunt, ijs
mentē & iudicium adimunt, vt antiquitas cre-
didit. & malè iudicantibus mentem ablatā ex-
istimabant à dijs. *Inuicte totum ducit venditque*
poëma. hoc traductum esse suspicor à venalium
seruorum familijs, vel à mangonibus ductum,
aut mangonum ministris, solerter & scitè em-
ptores adlicentibus ad venales, quós ducebāt.
nam pulchriora mancipia reliquum ducebant
gregem & vendibiliorem reddebant: & de for-
miorem plerumque serui accessionis loco pul-
chris, qui vendebantur cedebant. Huc & illud
Cice-

Lib. 7. famil.
Epist. 5.

Ciceronis facit. *Accedit etiam quod familiam ducit in Iure civili singularis memoria nisi si quis putet à seruis illis sumptum illud Ciceronianū, qui presunt familiæ opus facienti rusticum, eamque ad opus ducunt.*

Ex lib. 14. cap. 17.

Atta, inquit Trâquillus, Claudio gentis principe. Attæ autem vocabantur, qui propter vitium crurum vel pedum, inquit Festus, plantis insistebant & terram magis attingebant, quàm ambulabant. Quod cognomen dicitur Quintio poëtæ ad hæsisse. de quo Horatius,

Rectè necne crocū, floresque perambulet Atta Fabula. Eo pedum vitio laborasse crediderim auctorem gentis Claudiorum, hocque cognomentum tulisse.

Ex lib. 22. cap. 25.

Carmen Saliorū initium poëtices apud Romanos Varro dicit, quod obscurissimum erat. Eius meminit Flaccus, Iam Saliare Numæ carmen qui laudat.

Ex lib. 19. cap. 3.

Fronde comas vincti c. & c. distant.
vide super lib. 1. Carminum od. 7. in explicatio-

tionem huius versus.

Vndique decerptam fronti præponere oliuam.

Ex lib. 26. cap. 24.

— *vinit siliquis & panè secundo.* quod ait, vel de leguminibus siliquas dixit, vel fructum quendam vilissimum, quem Græci κεράλια vocant, intellexit. quæ est Lambini sententia, vt in Euangelio D. Lucæ, καὶ ἐπέθυσεν γαμίζαν τιλὴν κοιλίᾳ αὐτῷ ἀπὸ πάντων κερατίων ὧν ἦσαν οἱ χοῖροι, quod ostendit cibum vilissimum fuisse. Similis est apud Persium locus

— *Siliquis & grandi pasta polenta.* porro cum ait, *Tellurem porco Syluanum lacte piabant,* Rusticos priscos ait coluisse ferias rusticorum numinum, vt Telluris agricolationis parentis: & Syluani tutoris Fauni & syluarū præsidis & pastionis. nam in syluis pecora habebantur, & eorū lacte piabatur colebaturque. Illos etiam suos coluisse natales significat cū scribit,

Floribus & vino Genium memorem brevis æui.

Nam de Natali scribit Persius, *Funde merum* *Genio.* Genius, brevis huius nostræ ætatis, quā transigimus, custos est. Præest enim nobis, nosque tuetur. Ita non solum ei Deæ, quæ alimenta suppeditabat: & Deo, qui pectus procurabat, sed etiam Genio, in cuius erant tutela pijgratique mortales, rem diuinam faciebant.

Q

Verum

Satyr. 3.

Satyr. 2.

In 2. contra Verr. Verum enim vero, — numerus Saturnius — versus ut ait Asconius, senarius est hypercatalecticus: ut. *Dabant malum Metelli Nauius poeta*. Quod ideo addidi, quia interpretes, qualis versus fuerit Saturni⁹, Pythagorico quodam silentio tacent.

Ex lib. 26. cap. 25.

Quod in Horatio scribitur,
Gessit enim nummum in loculos dimittere. demittere emendatius, ut opinor, erit. Nummi enim in crumenam demittuntur, cum in eam descendunt.

Ex lib. 18. cap. 12.

Rectus talus esse videtur eorū qui stant: qui cadunt eorū non rectus. Hinc illorum duorum poetarum Horatij & Persij elegantes translationes,

*Securus, cadat an recto stet fabula talo. &
— tibi recto vinere talo*

Ars dedit. Ideo dico, quod sententia facilius informatur origine translationis nō ignorata. qui enim eam iudicat, veluti digitum ad fontem intendit. Talus autem in suffragine animalium talum habentium, dum stant, rectus est. Aristoteles, ἐχθρὸν δὲ ὀρθὸν τὸν ἀσπράγαλον ἐν τῇ χαμπῇ τὸ μὲν πρᾶν ἐξω, τὸ δὲ ὑπὸ ἰσχυρῶς ἐξω

Lib. 2. cap. 1.
de hist. Al.
mal.

Σω. Sed & talis lusorijs, cum ita euenit,
 ut talus in latera quatuor non cadat, sed in ex-
 trema & tanquam capita, quod perquam ra-
 rum est, rectus esse dicitur. Cic. de Finib. *ita*
iacere talum ut rectus assistat.

Ex lib. 26, cap. 25.

Cum autem ait, — *ad incertos oculos* — mi-
 grasse voluptatē. Qui incerti sunt oculi quæ-
 ritur, & ab Academicis arcessunt interpretati-
 onem multi fidem sensib. detrahentibus & co-
 hibentibus assensionem: Ego incertos potius
 oculos crediderim, qui varijs rerum spectacu-
 lis capiuntur, & hoc & illud auidè intuentur,
 & voti sui incerti sunt, neque constanter
 vnam aliquam speciem, qua fruantur, probant:
 sed multiplici varietate rerum diuersarum de-
 lectantur atque gaudent. Illud autem *Quatuor*
aut plures aulae premuntur in horas, hanc habet,
 opinor, significationem eò usque Comœdia-
 rum, fabularum & Tragœdiarū actionem pla-
 cere, dū spectacula choragij magnifici specta-
 torem delectant, triumphum propè imitantia
 pompæ & ferculorum elegantia: non enim so-
 lent in theatro triumphari: sed ludis theatra-
 libus eximio apparatu ornamenta rerum pre-
 ciosissimarum, aut raritate visendarum tradu-
 cebantur, & ludis scenicis addebantur. quod-

Q 2

qui-

quidem choragium superuacaneū obesse actioni fabularum plurimum dicit Horatius: ut spectator in diuitias pompæ intentus & in ornamenta, & strepens plaudensque non audiat actorem Hac de re sic in Epistola ad Marium

Lib. 7. familiarium
Epi. 1.

Cic. scribit, *Quid enim delectationis habent sexcenti muli in Clytēestra? aut in equo Troiano tria millia craterarum? aut armatura varia peditatus & equitatus in aliqua pugna? que popularem admirationem habuerunt, delectationem tibi nullam attulissent.* Ergo premuntur aulæ, cum humi strata sunt in scena, dum aguntur fabulæ:

De Tragedia & Comæ.

acta fabula tollebantur. Donatus, *Aulea quæ in scena in terra sternuntur, quod pictus ornatus erat ex Attalica regia Romam usque perlatus.* Cicero de Mimo acto, *Scabella concrepant, auleum tollitur.* Maro quoque ita scribit, *Purpurea intexti tollant aulea Britannij.* Premi ergo aulæ dicit, quæ occupata sunt, nec ut Porphyrio dicit, cessant: sed impediuntur.

Pro Cælio.

3. Georg.

Ex lib. 5. cap. 9.

Cum scribit Horatius,

*Ille per extensum funem mihi posse videtur
Ire poeta, esse potest transenna, id est, extensus
funis, quem veluti perambulet funambulo
poeta rerum miraculo persimilis.*

Ex lib. 26. cap. 25.

Aeditu-

AEdituos autē virtutis belli domique spectatæ vocat poëtas, vt celebratores virtutis & cultores, qui eam suis carminibus decantant. Aeditui igitur sunt cultores vt *ὄρχηστοι* & *νεωκόροι*. nam cum alij fortasse deum aliquem eximie colunt, tum vel potissimū Aeditui eius & sacerdotes præter ceteros id faciunt: nec alioqui parua cultus pars in æde tuenda, censenda est. Enim vero illud,

Discit enim citius, meminitque libentius illud,

Quod quis deridet, non de malo poëta accipio & agnosco, qui cū male iudicet, ea potius amplectitur & recordatur, quæ alias derideat: sed de auditore aut lectore, qui quod derideat, citius discat & meminerit libentius quā quod probet. Ac sic construo, Quod quis deridet, discit & meminit libenter: vt si quid ridiculū & ineptum sit in poëmate. vt Augustus nō debeat optare suum à malo poëta nomen decantari, ne ille poëte officio & pingui ineptoque eius munere non tam ornetur quā dedecoretur. Imo verò ipse qui illo poëmate cantetur, cum poëmate deferatur ad aromatarium in vicum vnguentariū: qui erat in regione fori Romani vt ex ineptis illis chartis inuolucra & penulæ aromatum fiant. Non est autem dubiū quin Chæribus per re scribi debeat quæ Thucydidis & Herodoti ætate floruisse narrant: & Atheniensium de Xerxe victoriam versibus

Q3

illu-

illustrasse, in singulosque versus totidem nummos aureos accepisse ab Atheniensibus, facto etiam decreto, ut cum Homero legeretur. Aut igitur quod Athenienses fecerunt, tribuit Alexandro Horati^o: aut alter Chœribus etiã fuit, que res Alexandri carmine complexus est, & ab Alexandro Atheniensium factum imitante, singulis in versum Philippeis aureis donat^o sit.

IN ALTERAM EPISTO-
LAM LIB. II. HORATII AD
Iulium Florum

Ex lib. 21. cap. 8.

IN hoc sermone, — *metuens*
pendentis habena, nō tam est me-
tuens lora, quibus cædi serui so-
lebant. (quanquam sic accipi
potest) quā metuens vincula,
quibus ad trabem adligati serui cædi penden-
tes solebāt more Romano, ut ab Acrone dici-
tur: cuius consuetudinis multa sunt in Plauto
impressa vestigia.

Illud quidem Terentij sic id declarat; ut du-
bitari

bitari non possit: *Tu iam pendebris, qui stultum adolescentulum Nobilitas flagitys.*

Eunuchus
act. 5. sch. 7.

Miram quandam medicinam facit Horatius, qui homines insanos malo veneno purget, cum scribit, *Quae poterunt unquam satis expurgare cicuta?* Constat enim in medicamentis lethalibus cicutam numerari, non salutaribus, cū frigore perimat Nam quod Persius scripsit

Saty. 5.

— *quam non exinxerit urna cicuta*, ad eius frigus retulit. Aut igitur cicuta pro herbis medicatis purgantibusque posuit, in quibus omnibus virosus quidam inest succus malo medicamēto proximus, ut & medici ultro fatentur: ut vicissim etiam ipsum helleborū Plinius venenum vocat, de coturnicibus scribens, *coturnicibus veneni semen cibus gratissimus*. Aut cicutas dixit respiciens ad ferulaceos & cicutis similes hellebori caules, ut ex caulium hellebori cicutis, helleborū cicutas ab eo appellatū credam⁹: ut & poëta Maro cicutas appellavit fistulæ septēplicis cera compactas cānas. Sed &

Lib. 10. cap.

23.

Eclog. 2.

— *anticyras melior sorbere meracas*, multo incredibili⁹ & inopinati⁹ Persius dixit, insulæ nomē helleboro tribuens, quod tamē Græcorū fecisse exēplo potest videri, qui Sesamoides, quod & hellebor⁹ albus vocabatur, *ἀνίχιν* *ἐξον* appellabant, ut est apud Hesychium & Dioscoridem. Verisimilius omnino sit eum sermone satyrico & iocoso, cui assuevit, usum esse, & ad

Saty. 4.

Diosc. lib. 4.

cap. 135.

Q 4

mc-

medicamentorū infamiam helleborum cicutam vocasse, vt venenum: aut venenatā speciem pro specie medicata ioculariter & mordaciter posuisse.

Non reperio vsquam, quod à Porphyrione scriptū est, Bionem patrē Aristophanis poetæ fuisse, cū vno omnes ore Philippum eum appellent, nec Laërtius, qui decem eius nominis memorat, in eis Aristophanis patrem ponit. Verisimilius est igitur vel de Bione Borysthenita, vt Acron scribit, & ipse existimō, Horatium intellexisse, cuius libri melle & felle Iocoso conditi fuerant: de quo & à Cicerone scribitur lib. 3. Tusculanarū disputationum, *in quo facit illud Bionis*: vel de Bione filio Aeschyli, quem & ipsum Tragicum fuisse Suidas refert. Nominat & Bionē tragicum ex eorum numero tragicorum, qui sunt Tarsici dicti, Laërtius. Ego tamen veriorē Acronis crediderim sententiam. Ac fortasse Bioneos sermones dixit, oculos ad sermonum suorum libros interim reflectens.

Ex lib. 7. cap. 19.

Purgare est interdum inane & vacuum reddere, id est, purum: nam purus locus interdum dicitur, in quo nemo homo est, & qui nulla re occupatur, vt eleganter apud Flaccū emendauit politissimi & doctissimi iudicij vir. Dionysius

— *verum*

Pura sunt platea nihil ut meditantibus obstat.

Ex lib. II. cap. 26.

Explicato versu illo, qui est lib. I. Carminū
Oda 7. *Vndique decerptam f. p. p.* Similis est fe-
rè inquit Adrianus, ratio & figura in illo pri-
mæ Odæ loco:

— *me gelidum nemus*

Nympharumque leues cum Satyris chori
Secernunt populo. Significat enim è locis nemo-
rosis & solis, quibus delectātur poëtæ, se decta-
ri poëtices studio. Nam vt ad Florum scribit,
Scriptorū chorus omnis amat nemus, et fugit vrbes
Rectè cliens Bacchi somno gaudētis & umbra.

Ex lib. 21. cap. 8.

Carmina, autem, compono de se Horatius di-
cit, atque odas & Melicos versus significat: vn-
de & mox subiicit, *Discedo Alcaeus puncto illius*
Alcæum cum lyricum potissimum sibi ad imi-
tandum Horatius proposuerat.

Audebit quæcunque parum splendoris habebunt.
Valer illud *audebit*, in animum inducet, volet,
sustinebit: vt apud Maronem, *Ande hospes con-*
temnere opes: latet tamē etiam nescio quis faci-
noris

noris ausus. Versari enim *adhuc intra penetralia vestæ* verba dicit, velut in tuto constituta & in spoliato asylo, vt attingi non debeant, nec lædi, loci sanctitate & religione defensa. Nam è templo & penetrati Vestæ nefas erat extrahi, vt reor, ac ne cō ingredi quidem licebat, preterquam Pontifici & Vestalibus: sed & supplices, ad quos potissimū adlusit, ad Vestam priuatam & focū sedebant, quod religiosissimum & sanctissimū supplicandi genus erat. Thucydides de Themistocle supplice, τὸν παῖδα σφῶν λαβὼν καθίζεσθαι ἐπὶ τῷ ἐπί τῷ. Lego apud Lucretium lib. 2. *Nam tibi Vementer*, vt apud Flaccū *Vemens & liquidus*, puroque *similimus* & quod si vehementer & vehemens legere vis, vocales duæ per Synecphonesin in vnā coibunt & coalescent.

Ex lib. 10. cap. 3.

Libro Columellæ 3. non solita frequentique significatione *vehemens* in luxuriante exuberanteque ponitur, vt cum ab eo scribitur, *Terræ densæ vehementer multaue materia frudentem* Nam ei opponit vitem rari sarmēti. Iterum, *Vnde etiam materia vehementissima reperiuntur, aut in capite vitis, aut in crure vicino radicibus.* Hic vehementissimas materias dicit luxuriantes & maximas, in quibus & prolixissima

Cap. 1.

Cap. 10.

IN ALT. EPIST. LIB. II. HORAT. 252
 fima dixit esse flagella & productissima sarmē-
 ta. Fortasse etiam non dissimili notione & si-
 gnificatu Horatius dixit de nitido elegātique
 vsu, *Vehemens & liquidus puroque similimus am-
 ni*, quod ferax sit & fœcundus in producendis
 rerum vocabulis, semperque aliquid aduehat,
 & vt amnis vehemens exundet. Nam quod
 vehementē & liquidum dicit & purum, à flu-
 uio transtulit magnum aquarum limpidarum
 agmen vehente : quod nonnulli ad poëtam
 commodius quàm ad vsum referri posse cen-
 sent, quibus non assentior.

Ex lib. 21. cap. 8.

*Nunc Satyrum, nunc agrestem Cyclopa mo-
 uetur.* Insolenter hoc pene dictū esset, nisi apud
 Græcos multę eius generis paterent formulæ.
 Vt igitur illi *κινῆσαι κίρκον* dicunt, Sic mo-
 ueri Satyrum dixit, quod est, vt ita dicam mo-
 tum satyri & saltationem moueri & saltare.
 De Satyrorū saltatione dixit Maro, *Saltantes
 Satyros imitabitur Alpheibæus.*

Ex lib. 6. cap. 15.

Nos ex nostra inscitia alios fingimus, & ex-
 istimamus, improbè fortasse : sed profecto ea
 nobis causa est scribendi tralatitia multa : quæ
 quod diu ignorauimus, alijs etiam multis i-
 gnota

nota credimus: velut est illud quod apud Flaccum hic exponimus, quod ut dici solet, in ore est omni populo. *Sed vocat usque suum, qua populus adsita certis.*

Limitibus vicina refugit Inrgia : Diu putavimus ad sitam populū esse, in limite & confinio plantatam iuxta vicini possessiones : cuius sententiæ non me pœnitet aut piget. Quia tamen plus scriptoribus antiquis fidei habeo, quàm mihi, sententiæ incipio diffidere meæ, ac labasco paululum. Nam adsitam interpretatur Agretius, maritam, iuxta vitem satam. Eius verba proferam *insita*, inquit, *est arbor, cui incise, alienum germen includitur: adsita, cui incolumi aliquid quod sustineat adiungitur.* locumque Horatianum, quem protuli, nominat,

— *quâ populus adsita certis, quippe, inquit, que vitibus maritatur.* Huius Grammatici sententiam perscribere volui, & facile sum passus me ignorasse videri, quod ille, cui plus videre in literis datum est, perspexit: non tamē omnino quod credideram insulsum insitumque est.

Legi & qui propositionis rationem non haberet, & adsitam pro fata intelligeret. Apertius autem multo Catullus scripsit, *Lenta qui velut adsitas*

Vitis implicat arbores.

Ex lib. 2. cap. 15.

Obfer-

In epithalā.
1. all. & Mallis

Obferuaffe video ab antiquis illis fcripto-
ribus, Naturæ deum appellari, non cum qui
vniuerfæ naturæ ac summæ rerum adminiftra-
tionem curamque gerit, quique cœlo, mari,
terræ præeft: fed qui naturâ hominis cuiusque
aut hominē regit, fouet, tuctur, curat, feruat:
eftque quidâ hominis genius. Extat in Bacch.
prologus non ille quidē à Plauto fcriptus, qui
tamen antiquitatem olet, in quo genialis deus
Silenus, naturæ Deus dicitur: fic. n. fcribitur,
Natura deus fum Bromij altor maxumi. & apud *Menechmis*
M. Actium in *Menechmis*. *Nunc ipfi naturæ* *Sc. Benè obfo-*
deo mihi refponde adolefcens. Expreflius Horat. *nani.*

Scit Genius natale comes, qui temperat aſtrū
Natura Deus humana, mortalis in unum
Quodque caput.

IN Q. HORAT. FLAC.

SERMONVM LIB. AD NO-

tationes de aduerfariis Adr. Turnebi.
libris defcriptæ.

In 1. Satyram. libri prioris.

Ex libro 26. cap. 15. •

Ex

LX Paulino agnoscimus, quod & in veteribus recognoscimus autographis, in Sallustij bello Iugurthino legendum, *forte potius quam virtute regatur.* nō, ut promulgatum est, *forte.* Eius verba sunt: *Et forte magis quā numine arbitraris argentū illud sancti cōmerci inter hibernos turbines & nautas auaros amisso custode seruatum.* Fors enim fortuna est. proinde & in Horatio, quod & appromittuntur libri vetustate cariosi & fuliginosi,
Qui sit Macenas ut nemo quam sibi sortem
Seu ratio dederit, seu fors obiecerit. id est, fortuna scribendum censeo, & si mihi liceret vsurpare verba patrum conscript. consensio consciscoque.

Ex lib. 6. cap. 25.

In eodem poëta.

— *cia*

Saty. 6.

Quid statis? nolint. sine vlla dubitatione legendum est, pendente è superioribus sententia: ait. n. si quis deus dicat, iam quod vultis faciam, nolint. Hæc cum ego scripsssem, admonuit me summus meus & intimus amicus Leodegarius à Quercu eandem constitui à Britannico lectionem: in quo mirificè letatus sum me in vestigijs doctissimi viri pedem posuisse, etsi eius commentarium non euolueram.

Ex

Et si qui iocantur plerunque mentiuntur, & mendacio gratiam querunt, tamen iocantem Horatius nihil putat vetare verum proloqui, cum lepos & venustas ioci pro inuitamēto & illecebra plerunque sit, & sermonem verum condiat, & perfundat iucunditate sui, vt dulciario opere pueri & crustulis ad literas discendas quodam blandimento inducuntur, idque est, quod Horatius scribit,

— vt pueris olim dant crustula blandi

Doctores, elementa velint vt discere prima. Est igitur plerumque locus poëtis pro crustulo & bellario verique condimento. Cum autem ibi ait Flaccus, *Sed tamē amoto qneramus seria ludo: Sed tamen vacat*: Sed eo solent interdum vti Latini, cum inchoatū sensum & longo tractu productum, aut interpellatum interiectione & distractum, reuocare & continuare volunt. Cic. 2. Tuscul. Etenim si orationes, quas nos multitudinis indicio probari volebamus: popularis est enim illa facultas & effectus eloquentie audientium approbatio. Sed si reperiiebantur nonnulli, qui nihil laudarent, nisi quod se imitari posse considerēt, Quemque sperandi sibi, eundem & benè dicendi finem proponerent, quid futurum putamus, cum adiutore populo, quo utebamur antea, nunc minime nos uti posse videamus?

Quod

Quod autem Flaccus scribit,
Perfidus hic copo, non de his tantum quidā intelligunt, qui stata habent in vrbibus cauponam: sed de coparijs etiā, qui magistratibus præbenda & eorum familiæ prestabant publicè conductā, qui peregrinantes principes & magistratus sectabantur, vinū cibariaque vendentes: in quinta vtiq; Satyra apertissimum est de ijs intelligi, qui certā statamque vspiam habent cauponam, *Differtum nautis, cauponibus atque malignis*, malignitatem enim eorum accusat, qui malignè & illiberaliter victum fere præbet: in Q. Cicer. dubium magis videatur esse, & de coparijs intelligi etiā fortasse nomen coponis possit, nisi, *omnes vniuersitatis particula officeret cum ita scribit in cōmentario de Petitionē consulatus, in petitione autem consulatus, copones omnes compilare per turpissimam legationem māluit, quam adesse, & pōp. Romano supplicare. Annus vero inuersus*, annus est Brumalis, vt si *ᾠετσοπέων* diceretur. Nam *ῥοπα* à Græcis reuersiones solis vocantur, à Latinis Bruma & Solstitium.

Ex lib. 19. cap. 29.

Que simul inuersum contristat Aquarius annum, vt Horatius dixit, sic Theocritus *τετραμηνὸν εἶαρος ἦδη*: Sed Horatius Brumā
 in-

IN Q. HORAT. SATY. I. LIB. I. 258
intellexit, Theocritus ver. Aratus quoq; scrip-
sit ἵνα πρεπέται ἡελίῳ ἰς.

Ex lib. 10. cap. 21.

— *Quid habet pulchri cōstruētus acervus? recur-
re ad lib. 2. Carm. od. 2. Nullus argento color est
avaris. &c.*

Ex lib. 5. cap. 13.

*Cur tua plus landas cumeris granaria nostris?
Vide super lib. 1. Epistola 7. de cumera.*

Ex lib. 11. cap. 23.

In primo quoque Sermone, quod animi
esset nimium dissoluti & negligentis præter-
mittere, hâc in antiquo libro scripturâ reperi:

*Plenior ut si quos delectat copia cornu. cū ho-
die, Iusto & quidem perbellè edatur: sed illud
alterum extra numerū iacere aut pro reijculo
esse, fortasse non debuit, cum sententiæ non
malè conueniat. Nam Copia cornu plenior,
erit copia quæ cornu abundantiore & bonis
opulentiore refertioreque est.*

Ex lib. 28. cap. 38.

— *quia tanti, quantum habeas, sis,*
R Hora-

Horatij sententiam, quam crebro patres auari filijs occinere solebant, eos ad pecuniæ & diuitiarum studium accendentes, expressit ad verbum Plutarchus in commentario de diuitiarum cupiditate, *Ταῦτα γάρ ἐστιν ἃ ὠθεῖς ἱστοί καὶ διδάσκεισι, κέρδαινε, καὶ φείδῃς, καὶ ποταμὸς νόμιζε σάυτον ἄξιον, ὅσον ἂν ἔχῃς.*

Ex lib. 12. cap. 3.

Iam illud.

— *Iubeas miserum esse libenter,*

Quatenus id facit. ita accipiendum arbitror, qui insanabilis est, nec deduci de auaritia studioque nummorum accumulandorum potest, cum cum videas in maxima versari miseria, iubeas eam, quantancumque auaritia adfert, libenter iucundeque ferre. Esse. n. puto *Quatenus id facit*, ad quam vsque studium lucri miseriam perducere solet. Miseria autem magna est in quærenda omni labore pecunia, & diligenter custodienda, furibus cauendis, faccis indormiendo, nummis vt sacris parcendo & abstinendo, fame se enecando.

Ex lib. 11. cap. 23.

Quin quod in prima scribitur,

— *neque se maiori pauperiorum*

Tur.

Turba comparet, in eo, *meliori pauperiorum*, scriptum comperi, quomodo meliorem partem pro maiore dicere usus obtinuit.

In Satyr. 2.

Ex lib. II. cap. 23.

Quas Horatius Ambubaïas appellat, eas equidem esse nomen adeptas existimo, quòd circum Baïas, quarum lauacra calida delicatis hominibus studio & voluptati erant, versarentur, fuisseque mulieres lasciuas & impudicas arbitror, quæ Romam vsque tandem permanarint, ibique coetus habuerint.

Inter Scortorum urbis Ambubaïarumq; mini- Cap. 27.
steria, in Nerone Transquillus dixit. Ambu autem pro an, quod est circum, dixisse veteres, ut indu pro in, existimo. Inde fortasse Ambarualis & Ambedo. Videtur etiam ut ab ἀμφο ambo, sic ab ἀμφιambu. deduci posse. Non assentior ijs, qui è Syria vsque hanc vocem repetunt. At Balathrones vel à barathro nomen habent: nam r. illud virile & streperû in lambda balbum sæpe effœminatur & emollescit: vel à blatheis, ut Verrio videtur. Nam sunt Balathrones & blatheç bullæ luti ex itineribus, aut quod de calciamētorum soleis deraditur. Nos integrum propè hoc vocabulum nostra reti-

R 2

nc-

Lib. 2. cap. 5.

Pseudulo Sc.
Pseudule non
audis
mercatores
sc. Dnas. res.

In caligula
Cap. 10.

nemus vernacula lingua. Belithrones. n. appellamus homines nō bonæ frugis, & nihili nequamque. Varro de re Rustica, *videbo vos iam*, inquit, *balathrones: & huc adferam meum corium & flagella*. Cum autem ait Horatius, *Sub patribus duris tironum*, eū significat scœnus exercere contra leges, quæ vetabant filiisfam. & minoribus 25. annis scœnerare: Plautus, *Tum me perdit lex vicena quinariæ*. & alio loco, *Omnes tenerent mutuitanti credere*. Tirones autem appellabantur, qui sumpserant togam virilem, idque tirocinium vocabatur: Tranquillus in Cæio, *uno atque eodem die togā sumpsit barbamque posuit, sine ullo honore, qualis contigerat tirocinio fratrum eius*.

Meliusculè autem ex antiquis codicibus,

— maxime quis non

*Iupiter exclamat, legitur: cum exclamet hodie excudi semper soleat. Malchini nomen pro molli finxit Horatius à Maltha, vnde & μάλ-
γων Græce dicitur mollis & offœminatus.*

Demissæ autem tunicæ, sunt tunicæ talaræ, quæ non viriles, sed ceu scœminere censebantur, vt infra, *Ad talos stola demissa & circumdata palla*. Iterum

Cætera in Catia est demissa veste tegentis. Attamen elegantix cultusque studiosi tales ger-
Lib. 4. Eleg. 2 *bant. Propertius, Mundus dimissis institor in tunicis* Cumque tunicam cinctura colligeret & sus-

suspēderet, discinctū fuisse probro dabatur, vt
Mœcenati. Itaque in eius epicedio id excusa-
tur his verbis,

Quòd discinctus eras animo quoq̃, carpitur unum: In obitum

Diluitur nimia simplicitate tua. Mæcenatis

Sic illi vixere, quibus fuit aurea virgo:

Qua benè pracinctos postmodo pulsa fugit.

Inuide quid tandem tunica nocuere soluta?

Aut tibi ventosi quid nocuere sinus? Iterum

Et tibi securo tunica fluxere soluta. Rursum,

Lydia te tunicas iussit lasciva fluentes

Inter lanificas, ducere sæpe suas.

*Laxius quoque cingi, neque satis sinum tunicæ
ad stringi, vitio dabatur, vt Iulio Cæsari.*

Ex lib. II. cap. 6.

Versus est Horatij Satyricæ obscœnitatis,

— *mirator cunni Cuppennius albi*, explicandus

tamen: mihi videtur ex pudenda parte mulie-
rem intelligere, ex albo ingenuam. In ingenujs
autem supra legibus vindicabātur, non item
in libertinis. Ingenuæ autē mulieres, albatæ e-
rant, libertinæ atratæ, nobiliores purpuratæ.

Artemidorus *καὶ εἰ μὴ ἡ χλαμὺς εἴη λευκή,*
ἐλευθέραν ὁ ἰδὼν γαμήσῃ. εἰδὲ μέλαινα, ἀπε-
λευτέραν. εἰδὲ πορφύρεαν, εὐγενέτηραν εἰαλῆ.

Sic enim conijcit somnia ista & visâ Artemi-
dorus, quòd his essent solitæ vestibus vt inge-

R 3

nuz

nuzæ libertinæ & nobiles.

Ex lib. 11. cap. 23.

Caudam autem salacem venustè dixit, & expressius quam Græci, quos imitatus est. Nam illi virile pudendum χέρχον, id est, caudam interdum vocant, & ἔργον. Hunc autem, perminxerunt calones, valet, huic pudicitiam eripuerunt: vt & in eclogæ clausula,
Ne nummi pereant aut pyga, id est, ne stupretur.

Ex lib. 29. cap. 31.

- Lib. 1. Eleg. 6.** — *quamvis non vitta ligatos, inquit Tibull.*
Impediat crines, nec stola longa pedes. Honestæ & ingenuæ matronæ vittatæ & stolatæ erant: non item libertinæ, vt hinc suspicer amicâ Tibulli libertinam esse. Nam in libertinis nō vindicabantur Veneris furta, ac ex eo ordine multæ meretrices erant Horatius
Tutior at, quanto merx est in classe secunda
Cistellaria sc. *Libertinarum.* Meretricula apud Plautū, *Eunt,*
Tum amehac *inquit, depressum, quia sumus libertina.* Idem
amaui. *scribit, Quaruus subsuta talos tegat, instita veste,*
Ouidius de matronis ingenuis
Lib. 1. de art. *Est procul vitta tennes insigne pudoris*
amandi & 2. *Quæque tegis medios instita longa pedes. Iterū*
Trist. *Luditur in nostris instita nulla iocis.*
2. de art. amā.

Ex

Ex lib. 24. cap. 18.

Quod in epigrammate scribitur a Catullo, *Ad amicum*
Mirifice est actu nactus utrimque malum, de-
prauatum suspicor, emendandumque reor. est
actu: quo sensu ab Horatio dicitur,
— Matronam nullam ego tango.

Ex lib. 29. cap. 34.

Limare pro delibare vsurpauit Lucretius *Lib. 3.* X
 hoc versu,
Floriferis ut apes in saltibus omnia limant.
 Sic postlimini iure in sua redit vox, que exula-
 bat, & in cuius vicem *libant* substitutum fue-
 rat: Sic, *Rem patris oblimare, malum est ubicum-*
que, dixit Horatius pro deterere.

Ex lib. 11. cap. 23.

Sed & quod in quodā reperi per bono ex-
 emplari contemnendū non duxi, cum aliquā-
 to sit apertius & clarius quā edititia scriptura,
Nec magis huic inter niveos viride s̄q̄ lapillos
Sit licet, hoc Cherinthe tuo tenerum est femur aut
crus Rectius. Vt dicat gemmato quam in-
 ornato non esse delicatius femur. Puto tamen
 non adulteratū esse & verū. *Nec magis hinc: &*

— *hoc Chérinthe tuum, vt dicat, nō hinc femur hoc tuum est tenerius, quod sit gemmatum & vnionibus distinctum. Lego etiam ex antiquis libris*

Si interdicta petes, vallo circumdata: Nam te Hoc facit insanum, multa tibi dum officiunt res. id est, si interdictam & vetitam petas matronarum venerem, ea veluti castra quædam, vallo circumdata est, & magna difficultate expugnanda: quæ res tamen ad insaniam te adigit & furorem. Placet etiam vt editur,

— *vallo circumdata (nam te Hoc facit insanum) multa tibi tum officient res.* venerem matronarum appetas, ita vndique obuallatam atque munitam, quæ tamen res te ad amorem vehementer impellit & incendit, multa tibi obijcientur incommoda & impedimenta. Reperi etiam,

— *Chlorin tibi pene videre est Vt nudam:* Sed nescio quomodo velut centuriatis magnisq; comitijs omnium ordinum suffragia Cois meretur: in his etiam meum, si forte hac accessinucula lætetur. Chlorin tamē si quis tueatur, nomen erit meretriculæ. Sic & illa distinguo.

— *Leporem venator vt alta In niue scēletur, positum sic tangere nolit, Cantat: & apponit, meus est amor huic similis.* Amator inquit, cantat vt venator scēletur in niue

niue libenter leporem, sic appositum in ferculo nolit tangere: & mox addit (hoc enim est apponit) suum amorem esse similem. *Seclatur* autem non *seclatur* legendum est, quod & veteribus credimus libris & Grāmaticorum rationi ita flagitanti assentimur. Mox reperio, *Hiscine versiculis*: & cum versiculos dicat, satis indicat versus superiores pro cantico accipi debere vt explicaui.

Ex lib. 21. cap. 15.

Est quidam Græcus. inquit Tullius in Pisonem. Philodemus autem significatur, cuius Horatius meminit in Sermonibus, *Gallis hanc Philodemus ait.* Huius aliquot hodieque amatoria epigrammata in ἀνθολογία ἐπιγραμμάτων Græcorum reperiuntur.

Ex lib. 11. cap. 23.

Ne nummi pereant, aut pyga. id est ne stupretur.

In Satyram 3.

Ex lib. 13. cap. 1.

Confociabo & illud ex eodem sermone,
Vsq̄ue ad mala citaret, io Bacche, in quo *Io Bacche*

cha, per diphthongum legi debere non iniuria nec ineptè suspicor, cum & mensio syllabæ id flagitet, & imitatio videatur fanaticæ exclamationis Liberalium ad Bacchas, aut etiam ipsarum inter sese Bacharum furore correptarum vociferatio. Plautus, Casina, St. Bacchæ ergo Hercle vxor. Cl. Bacchæ? St. Hercle vxor. Cl. quid est? Au. Nugatur sciens. Nam eccastor nunc Bacchæ nullæ ludunt. St. Oblitus fui. Sed tamen Bacchæ.

Ex lib. 19. cap. 30.

Prouerbiū Græcum, quod è fidium harmonia sumptum est. *ἢς ἢ α πασῶν*, video explicari bis per omnia: cui ego interpretationi non possum vllō modo assentiri. puto. n. esse bis per omnes, vt chordas subaudiamus: Sic *ἢ α τεσσάρων* est, per quatuor chordas, quarū tria interualla continent proportionem sesquitertiā, quæ est quatuor ad tria. Tria interualla sunt, sesquioctaua, sesquioctaua, & defectio, vel vt Cicero vertit in Timæo, relicta particula, id est, *λείμμα*, quæ proportionem efficiunt sesquitertiam, vt docent Musici: & in diatonico genere sunt, tonus scilicet, tonus & semitonium. Quæ tamē proportio, vt Psellus præclarè docet, non è tonis sed è chordarum longitudine vel crassitudine sumi debet. Sic Diapente

pente per quinq; chordas, quę quatuor habēt interualla, proportionemque efficiunt sesquialteram, quę non ē tonis aut sesquioctauis spatijs sumi debet, sed, vt dixi, ē chordis. διὰ πασῶν per omnes, id est, per octo chordas. Nam octo chordarum erat olim musica, quę octo discrimina efficiebant vocum, & septem interualla: ac δις διὰ πασῶν, bis per omnes, id est, bis per octo, quod est, per sedecim chordas, quę perfecta complexio est omnium concentuum, eiusque sunt quindecim interualla. Apud Horatium Systema est tetrachordum, cum scribitur in sermonibus,

— *Modo summa*

Voce, modo hac resonās quę chordis quatuor ima.
ὑπάτη autem ab eo summa vocatur: ὑάτη ima. ac Latinis quàm Græcis vocibus vti maluit: & si, quod studium musices in Græcia florebat, & eorum literis mandatum erat, obtinuerat vt omnia ferè in musica Græcis appellerentur vocabulis.

Ex lib. 2. cap. 14.

— *caste ducebant sacra per urbem,*

8. *ænid.*

Pilentis matres in molibus, dixit Maro. Ducere sacra & ferre sacra dicuntur, qui res sacras & quę ad sacrum vtilia sunt, remque diuinam ferunt. Sic & apud. Cic. in verrem, *quę manibus* 6. in Ver. *subla-*

sublatis sacra quedam more Atheniensium virginum reposita in capitibus sustinebant, canephora ipsa vocantur: nam Canephora canistra ferebant, in quibus ea erant posita, quæ ad Quinquatria aut Cerialia pertinebant. Horatius,

Lib. 2. saty. 8.

— *ut Attica virgo*

*Cum sacris Cereris, procedit fuscus hydaspes. Idē,
— sepe velut qui*

Lib. 4. de lin.
latina.

Iunonis sacra ferret. Varro de sacra via, qua sacra quot mensibus feruntur in arcem Ferunt & sacra sacerdotes, id est, res sacras, aut sacris utiles & dijs consecratas dedicatasque, diis que sacrificant. Maro

2. Georgic.

*Me vero dulces primum ante omnia Musa,
Quarum sacra fero ingenti percussus amore. Matronæ autem honestæ apud Romanos in publicis sacris vehiculis vehabantur in quibus sacra ferebant. que respexit Maro.*

Ex lib. 13. cap. 1.

*Hinc capiti adglutinabo & illud eiusdē poëtæ,
— sepe velut qui*

Iunonis sacra ferret: vbi quibusdam qua legendum videtur. Nam & Athenis virgines sacra canistris in capitibus reposita ferebāt, & à virginibus id fieri in Iunonis sacris religionis ritus postulabat non à maribus vel Ouidio teste lib. 3. Amorum ita scribente,

More

More patrum sancta velata vestibus albis. Eleg. 12.

Tradita supposito vertice sacra ferunt. Sed animaduerto, qui retineri commodissimè posse, vt ad Tigellium suauissima vrbani- tate & similitudine referatur, qui tam lento passu tar- doque incedebat interdù, vt Iunonis sacra fer- re videretur.

Ex lib. 13. cap. 16.

Ast ego, quæ diuum incedo regina, Ioniſque 1. Aeneid.

Et soror & coniux. à Marone cum cātatur, sem- per arbitratus sum plus aliquanto latere, quàm statim à nobis animaduertetur: tandem autem ex Athenæo cognoui insigni quadam ma- iestate incessus veteres existimasse Iunonem procedere, quo respexisse poëtam iudicaui. Nā Athenæus *ἡγεῖτορ βασιλῆα* id est, Iunonio in- cessu ambulat, pro grauitate quadā & magnifi- centia incessus dixit, vt & Propertius, — & *incedit vel Ioue digna soror.* Eum fortasse inces- sum etiam imitabantur, qui eius sacra ferebāt: vnde & flaccus scripsit,

— *sæpe velut qui*

Iunonis sacra ferret: quod tamē propter digni- tatem sacrorum tantæ deæ, & propter Pompā potius fiebat. Ea porro sacra ferebant puellæ vt ait Ouidius, *More patrum sancta velata ve- stibus albis Tradita supposito vertice sacra ferunt.*

3. Amorum
Eleg. 12.

Quamquam & aliās sacra etiam omnia tar- do gres-

do gressu ferebantur, & vt ait Cicero, fercula pomparum.

Ex lib. 19. cap. 4.

Apud Flaccum nequissimus ille Tigellius, in viuendi ratione dissimilior & inæqualior, quàm æstas hyemi comparata, modo reges atque tetrarchas loquitur, modo subito mutata voluntate, quasi frugi, ait,

— *Modo sit mihi mensa tripes &*

Concha salis puri: vbi mensam tripedem interpretor mutilam & claudam vno pede, vt plerumque pauperiorum suppellectili accidit. Sic apud Martial. scribitur, *Ibat tripes grabatus*, id est vno pæde claudus. nihil, inquit, Hermogenes, moror istorum lautitias, vel tripedem boni consuluerim mēsam: nec moueor epulis exquisitis & opiparis, mihi pro obsonio fuerit vel solus sal & merus, quem lingam. Id. n. puto esse quod dicit *Concha salis puri*, presertim cum quibusdam obsonij loco esse Plinius scribat.

Lib. 12. epigr.

31.

Lib. 31. cap. 7.

Ex lib. 29. cap. 17.

Conchā salis puri pro Salino dixit Horatius proinde scripsit Pomponius. *Concha vos istic* Apud Non. in Eliminare. *manet, eliminabo extra ades coniugem.* pro cœna vobis parata est, quòd in mensa salinum poni soleat.

Ex

Vt sexcenta plerūq; ab auctōrib. Latinis pro multis poni solent: vt sexcenta eiusdem generis proferre possum exempla: ita decies cētena pro immani & prægrandi summa, idque iam inde ab vltima prope antiquitate vrbis. credo quòd tum ea pecunia videbatur ingens, cum minor erat nummi copia. Proinde Iuvenalem dixisse reor,

—ritu decies centena dabuntur

Antiquo, pro immensa dote. Certe posteaquā creuit pecunia & abundauit Romæ, nihilominus permansit illa antiqua loquendi ratio, vt decies centena infinitam pecuniam significarent. Horatius,

—decies centena dedisses

Saty. 10.

Huic parco paucis contento quinque diebus

Nil erat in oculis. Iuuenalis,

Optima sed quare Cesonia teste marito?

Bis quingēta dedit. id est, decies centena millia Martialis lib. 1. Si dederint superi decies mihi millia centum. Nam decies centena, decies centena millia significant & valent.

Ex lib 14. cap. 20.

Ait Horatius, —*nec naris obesa*. qui enim nascunt acutioris, melius odorari & sagaciores intelligunt. Epod. Od. 12.

telligentioresque censebantur : vt alio apud
Flaccum loco

—*acutis*

Naribus horum hominum rideri possit. Erat autē
mulier foetidissima & hircosa. Contra qui
naris obæsa, deterius olfacere, tardiores mi-
nusque intelligentes esse putabantur. tradunt
enim ista mutuas operas & inuicem lucem al-
terum alteri foenerat.

Ex lib. 19. cap. 4.

Sensum autē interpunctio improba in ea e-
cloga corripit. sic. n. puto distinguendum esse.

Iracundior est paulo, minus aptus, acutis

Naribus horum hominum rideri possit. Nam ho-
minem iracundum esse ait, & non aptum, nec
appositum nec accommodatum ad hominum
aliorum mores. Ac ne me in alieno ostentem,
militemque gloriosum imiter, sic distinguunt
chirographi libri & interpretes antiqui.

Ex lib. 21. cap. 3.

Acutas aures pro acribus & iudicij intelli-
gentis dici animaduerto: calpurnius,

Eclog. 4.

Quicquid inest, siluestre licet videatur acutis

Auribus, & nostro tantum memorabile pago. Sic
acutas nares dixit Flaccus

—*minus*

— *minus aptus, acutis*

Naribus horum hominum rideri possit. contra ob-
æse aures iudicij nullius, aut obtusi & hebe-
tis habentur. Idem calpurnius,

Rustica credebam nemorales carmina nobis

Concessisse deos, & obæsis auribus apta, id ex eo,
quod pingue pro stupido & bardo tardique in-
genij à Latinis poni consuevit.

Ex lib. 23. cap. 18.

Scrupedam Aurelius exponebat, apud Varr. à *Lib. 6. de lib.*
scauro pede vel Scauripedam. Nam sic in var- *Latina.*
rone lego. Scaur^o autè exponitur σρεβλόπυς,
& σκαμνος σκέλος à vetere critico. Horatius
quoque,

— *illum*

Balbutit scaurum prauis fultū malè talis, in Ser-
monib. scribit.

Ex lib. 19. cap. 4.

Ibidem ait, si quis nobiscum probus viuat,
a nobis per contumelian iniquam appellari
demissum: si quis tardior, vocari pinguem, quod
est nullius ingenij. Legendum itaque est,
Tardo cognomen pinguis damus.

Sincerum, Inquit, cupimus vas incrustare, id est,
malo quodam inficere succo: quod dictum, est
in uersis verbis accipiendum. Incrustare autem

S est

Lib. 3. de re
Rust. cap. 15.

est tanquam crusta quadam tectorij obducere Varro de Cilirario, *Tota leui lapide aut tectorio inteinfecus incrustatur*. Calices etiam succis quibusdam lentis & crassis medicatisque saporibus incrustantur. Scribonius Largus, *Calices quoque eis incrustentur additis quinque vel sex salis vel farris granis*. Hic autem incrustationem de succo vitiosi saporis, & liquorem inficiente in vas missum interpretadam censeo cum omnibus enarratoribus: vt & apud Lucillum

— *nam vel regionibus illis*

Incrustatus calix ruta caulique bibetur.

Ex lib. 2. cap. 15.

Afiaria Sc.
Vnum istorum
quodque

Piscis patinarius qui fit apud Plautum in quaestionem vocatur: ego eum puto, qui non affatur, nec elixatur, sed in patina è iure coquitur. Id ex Horatio intelligi potest, ita scribente, *Si quis eum seruum, patinam qui tollere iussus Semefos pisces tepidumque ligurierit ins.* nam si malè non conijcio, pisces patinarios è iure paratos intellexit.

In 4. Satyram.

Ex lib. 7. cap. 19.

— *stans pede in vno*, apud Flaccum, est facili conatu & opera, sine cõtentione & nixu. Nam vno pede qui stat, aduersariũ se nullum vel non fortem habere credit. Cum .n. vno pede nos susti-

sustinentes pendeamus & vacillemus, securus esse videtur, aduersarijque vires contemnere, qui sese non vtroque pede firmat stabiliter.

Vnde & omni pede stādum Quintilianus vsur- Lib. 12. cap. 9.

pat, pro omni contentione totisque viribus.

Ergo illud, — *in hora saepe ducentos,*

Vt magnū, versus dictabat stans pede in uno: significat Lucillium temporis momēto solitum vena facili plurimos effundere versus.

Ex lib 15. cap. 9.

Hic tanquam in statera nobis appendendi sunt Grammatici & Rhetorum praestantissimus Fabius. Illi, Acro, Porphyrio in Horatiano versu,

Cum flueret lutulentus: erat, quod tollere velles:

Tollere explicant vno ore, sumere: at Fabius ita scribens, *Ego quantum ab illis, tantum ab Ho-*

ratio dissentio, qui Lucillium fluere lutulentum, &

esse aliquid quod tollere possis putat: Ibi tollere

perspicuè sentit esse rescindere de scripto, au-

ferre, remouere vt superuacaneum: vt & alio

Horatius loco ait,

Plura quidem tollenda relinquendis: quod est,

Saty. 10. lib. 1.

plura remouenda vt redundātia, quā in poē-

mate relinquenda. Sed tantum Fabij pondus

est, vt terram & maria deprimat, tantum abest

vt illa Grammaticorum leuitate tantum pon-

us

S ij

dus

duo æquo examine possit perlibari. Venustè autem in medium tanquam producit Crispinum eodem multa scribēdi verbosè & loquaciter, quo Lucillius, morbo laborantem & fundentē extemporalem & subitam versuum tumidorum & garrulorum copiam, & omnia in celeritate scribendi ponentem.

Crispinus minimo me prouocat: accipe si vis, Accipiam tabulas. Hanc scripturam, vt magis dramaticam & comicam, quàm quæ editur, è lucifugis exemplaribus repetitam, in apertum referimus, vt melius prouocatoris exprimatur arrogantia. Editia est,

— *accipe si vis,*

Accipe iam tabulas. Figuratè autem responder Horatius, præclare secum à dijs actū, quòd corū munere pauca loquatur. Nam quæ breuitas non optatior est, quàm tam importuna Crispini in poëmate otiosæ orationis pro fluctia? Quin tamquam poëtices nomine inuidiosus sit, extenuandi gratia & de inuidia deonerandi ait, sua scripta à nemine legi: & Fannium nescio quem poëtam, cuius libros Romani & armario & capsula, ipsum imagine donarant, præ se foelicem prædicat:

— *Beatus inquit Fannius ultro*

Delatis capsis & imagine vt verum fortasse sit, quod ab interpretib. scriptum est, hūc orbem diuitemque fuisse, & à captatorib. cum imagine
ne

IN Q. HORAT. SATY. IIII. LIB. I. 278
ne eius carmina dicata fuisse in Bibliothecis,

Ex lib. 20. cap. 29.

Quo deinde, inquit Varro, suscipiunt perpetuo Lib. 4. de lin
flumen, lacus: Lacuna, in qua ibi aqua. Lacum au- Latina.
tem hic intelligo, quo ex flumine ad aquan-
dum aut lauandū aqua excepta est, quo etiam
ex aquæ ductu aut fonte recipitur. Terentius, *Adelph. act. 4.*
Apud ipsum lacum est pistrilla. Horatius *Sc. 2.*
Gestiet a furno redeuntes scire lacuque.

Ex lib. 26. cap. 27.

Vide sup. lib. 1. Episto. 3. explicationē versus.
Fastidire lacus & rinos ausus apertos.

Ex lib. 5. cap. 3.

Maro lib. 1. Aneid. scribit de templo Iani ab
Augusto clauso, pace terra marique parta.
Claudentur belli porta. & apud Flaccum de iisdē
portis scribitur, — postquam discordia tetra
Belli ferratos postes portasque refregit. Id sic ex-
plicandum ē Plutarcho est, Iani templū por-
tas habuisse bifores, vocatūque esse belli por-
tam. Eius verba sunt in Numa, ἔστι δὲ καὶ αὐ-
τῷ νεὸς ἐν ῥώμῃ διθύρος, ὃν πολέμῳ πύλιν
καλεῖσι.

- S 3

Ex

Inanes à Latīnis plurimūque intelliguntur homines iciuni animi & laudis ambitiosi & honoris cupidi : quòd. n. ijs carere videātur & vacui esse, auidè quo carent cōsectari putantur. Nā si laude & gloria satiari plerique essent, nō tātò ad eam animi sitim explendā studio raperentur. Tacitus, *Dein postquam inanem animum spe & cupidine impleuerat.* Hic inanis est, qui auidus & cupidus est. Et Horātius de his, qui poëmatum recitatione gloriā quærūt, — *inanes*

Hoc inuat. Et Persius, de ijs, qui scribenda oratione soluta, aut condēdo carmine famam ingenij stultè ambiunt, aut inepte eloquentiæ & eruditionis nomen captant, & à vera laudis via aberrant,

— *ô quantum est in rebus inane.*

Ex lib. 2. cap. 2.

Quod ab Horatio dicitur, *Præter eum qui præbet aquam*, Grammatici eruditissimi vix cōcoquere possunt: mirum. n. eis videtur conuiuatorem aquæ præbitorem appellari. Sed Dionysius Lambinus, alijs hic caligātibus, primus lucem dispexit, viditque conuiuatorē solitum balneum præbere conuinis: quam eruditissimi viri interpretationem nemo reprehendere, nisi improbus vel indoctus potest. Licet tamē

in

in antiquis auctoribus præter aliorum sēſen-
tiam, iusque est & fas interdum aliquid excog-
itare modo probabile sit. Quid igitur ſidicat
hominem tam eſſe procacē & petulantem in
iocando, vt nec cōuinis nec miniſtris abſtineat
vllis, quin eos perſtringat; præter eum, qui ipſi
pocula miſcet miniſtratq̃ aquā? ait. n. Martialis,
Iam defeciſſet portantes calda miniſtros, Lib. 1. epig. 12.

Si non pōtaret Sextiliano merum. Sed omni-
nō præſtiterit locum per allegoriam interpre-
tari, inflexione verborum & inuerſione ducta
à luſu, quo aliquo in ſitula aut vreo nobis aquā
miniſtrante, alios ea aſpergimus, aut perfundi-
mus per laſciniam, quod cum facimus, eo qui
aquam nobis præbet interim abſtinemus. A-
quæ igitur præbitori ſimilem voluit eſſe Flac-
cus conuinatore. huic inuerſioni *aſpergere*
& *aqua* fauere videntur & hæc tanquam con-
ſtituta allegoriæ imagine nobis diu quærendū
non putabimus; cur conuinatorem aquæ præ-
bitorem dixerit. Cogitationem enim ad luſus
ſpeciem referemus, vnde genus dicendi trac-
tum pronunciabimus.

Ex lib. 30. cap. 30.

Inuidiam veteres animi vitium eſſe cēſebāt,
vt ferri rubiginem & eius æruginem. Et præ-
inde per translationem æruginem vocauere,

quasi sit tanquam æris, sic animi ærugo, Martialis,

Vt tu si viridi tinctos æruginè versus. id est furore & maledica invidia. Horatius,

— *hec est*

Lib. 10. epig. *Ærugo mera*

33.

Ex lib. 30. cap. 19.

Consuesco Lucretius pro consuefacio posuit lib. 6. quod rarius est

An tum brachia consuecunt firmantque laceratos? Et Horatius,

— *Insuevit pater optimus hoc me,* pro insuefecit. Sic apud Maronem requiesco est, ut ita dicam, requiesfacio.

8. Eclog.

Et mutata suos requierunt flumina cursus.

Ex lib. 14. cap. 20.

Barrus inops documentum &c. Vide supra quæ annotata sunt Epod. lib. od. 12.

Ex lib. 2. cap. 2.

In eodem sermone, non est facile quod ita scribitur per quam venustè,

Multa poetarum veniat manus, auxilioque

Sit mihi: nam multo plures sumus: ac veluti, te, Iudei cogemus in hanc cedere turbam. Puto

autem

• autem perfacetè ab Horatio dici, si poëticum tibi displicet studium, & poëtę tibi inuisi sunt, vt vulgo Iudęos, omnibus hominibus videmus, nos poëtę, qui plurimi sumus, exercitumque conficere possumus iustū, pertinacesq; , vt Iudęi in religione sua & ceremonijs, ita in studio poëtico & proposito sumus, nō modo non de sententia deducemur, sed te vltro ad poëtas traducemus, & vnum ē turba poëtarū, quamuis inuitum, reddemus, vt illud studium, quod improbas, posthac celebraturus culturusque sis & carmina scripturus. Interim autem multitudinem eorum, qui versus scribebant, lepidè illudit more suo. Malim autem vt & reperi in antiquis libris, *auxilioque* legere adposita coniunctione, quàm prouocabulo adiuncto *auxilio qua:* quamquam non magni refert, nec id magni momenti est, cum vtroque modo sensus idem explicetur.

In Saty. 5.

Ex lib. I. cap. 29.

In itinerario Sermone Horatij, nonne, obsecro, multo accommodatius legetur, *Græcorū lingua doctissimus*, quàm quomodo est promulgatum, *Græcorum longè doctissimus?* nam Rhetori linguæ

guæ cognitio conuenit, summa doctrina non item: nec tamen meum hoc inuentum est, sed antiquorum librorum scriptum.

Ex lib. 12. cap. 3.

Differtum nautis, cauponib. a. m. Hic versus illustratur super saty. 1. huius libri. In explicatione versus, *Perfidus hic c.*

Ex lib. 15. cap. 13.

Altè cinctum antiqui vocabant strenuum, fortem, virilè, minime mollè: credo quod genus illud cincturæ hominū nō esset delicatorū. nam præcinctura vt fluxior & laxior in Cæsaræ argumentum habuit mollitudinis: & discincti quoque effœminati habebantur: demissisque esse vestibus elegantia videbatur mollioris. Sed è tabularijs seruenda fides est, quando in eo genere scriptionis versamur quod signatis tabulis ferè confirmandum est. Seneca lib. epistolar. 14. de Mœcenate, *Altè cinctum putas dixisse. habuit enim ingenium & grande & virile, nisi illud ipse discinxisset.* Hinc illustratur duobus locis Horatius,

Epistola 93.

Hoc iter ignauis diuisimus, altius at nos,

Præcinctis vnum: id est, quod vnum esse Lib. 2. Saty. 8. solet strennioribus.

Itc-

Iterum *His ubi sublati puer altè cinctus acernā*
Gausape purpureo mensam perterfit — : id
 est fortis & strenuus seruus mensam terfit :
 βαρυζώνης, tamen mulieres Homerus, id est,
 altè cinctas alio sensu dixit.

Ex lib. I. cap. 29.

Ora manusque tua lauimus Feronia lympha.
 Religione quadam & cerimonia factum esse
 existimo ut se viua sacraque Feroniæ aqua laua-
 rent purificarentque cum in conspectum eius
 sani venissent. Nam se flumine viuo ablueri in
 parte religionis ponebant, ut è Marone & po-
 ëtis alijs est notissimum.

Millia tum pransi tria repimus, quàm repsi- ^{2. Aeneid.}
mus malo cum mox sequatur, *subimus*. atque
 ita Lambinus legit.

Ex lib. 19. cap. 9.

— *ad unguem*

Factus homo. accipiendum est pro eleganti
 & polito perfectoque. Vide super lib. de Art.
 poet. In explicatione versus,
Perfectum decies non castigauit ad unguem.

Ex lib. I. cap. 29.

Fundos Ausidio Fnsco pratore libenter

Lin-

Linquimus Hic venisse Aufidium ridet, qui cum fundis in oppido exiguo præturam gereret, insana arogantia & animis elatis fastuque insolenti & inaudito erat, & insignibus magistratus consules Romanos superabat, cum tamen Romæ tantum scriba esset, qui ordo vilis & vulgaris erat, patebatque hominibus Libertinis, vt in hoc sermone,

— scriba quod esset

Deterius nihilo domina ius esse. Itaque prætextâ & latum clauum, vt Prætor aut consul Romanus gerebat, æquare studens amplitudinem & dignitatem fastigij Romani. Ignis autē ei præferebatur (id enim est quod scribit,

— *Primaque batillum*) quod supra humanam prope conditionem erat, & diuinum religiosumque habebatur. Sic imperatoribus Romanis, & eorum vxoribus, interdum sororibus, ignis præferri solebat. Herodianus de sorore Commodi Imperatoris, καὶ αὐτῆς τὸ πῦρ πρὸς ἐπὶ κεφαλῇ. Videtur autem Horatius, cum ait, *Fundos Aufido Fusco pretore*, in eo iocari, quod sic tempus notare solebant magistratuū nominibus: vt si diceres, veni Romam Cicerone consule.

Ex lib. 2. cap. 24

Occurrunt anima quales neque candidiores &c.
Reuertere ad Od. 5. Epod. vbi explicatur hic
locus

locus in versu.

*Nardo perunctum, quale non perfectius
Mea laborarunt manus.*

Ex lib. 2. cap. 13.

Veteres frumentum non solum metiri, sed & appendere solebant, quod nunc quoque in panificio obseruamus. hinc illud Horatianum

— cui satis una

Farris libra foret, tenui sic tamque pusillo. & Liuius, frumentarium diuitē bilibri farris sperasse libertatem se suorum ciuium emisse. Iterum, Seli-
brisne farris gratiam seruatori relaturum. In lege 12. tabul. Si uolet suo uinito, ni uinit, qui eum uinctum habebit, libram farris in dies dato. Farris autem nomine etiam farina intelligitur. Itaque apud Iuriscōsultum legendum cenſeo, frumentumve publicè dandum, præbendum, appendendum. non ut uulgo apprehendendum, aut ut quidam emendant, approbandum.

Ex lib. 1. cap. 29.

*Conuinas auidos cœnam seruosque timentes,
Tum rapere, atque omnes restinguere uelle uideres.* Etiam Iocose dictum accipio: nam primum auidi conuinæ & incendio & flamma rapiabant cœnam, & serui, qui si cœna utereretur, timebant

timebāt ne ab heris verberarentur: quo facto, cœnaque in tuto posita, tum denique cum omnibus ignem ceperunt restinguere, cum epulis potissimum timerent, ne perirent.

In Saty. 6.

Ex lib. 4. cap. 9.

— *naso suspendis adunco*, quod est derides ideo dicit, quod qui adunci nasi sunt, homines irrisores habentur: qui quod irident, id vero, vt læce quadam, sic naso suspendere & ponderare videntur: vt enim

— *gemina suspendere lance*

Saty. 4.

Ancipitis libra, dixit Persius: sic naso suspendere dictum interpretor. *Contra Launium Valerigenus*, cum dicit in Valeriorum familia nobilissima eum, qui primus hoc cognomen to fuit, suspicamur à sinistro leuoq̃ & improbo animo, malisque & nequam moribus cognomen meritum fuisse. Cum autem gloria de ambitiosis & gloriosis honorumque cupidis triumphare videatur, illique de quibus triumphabatur post currū constrictis manibus victi per pompam traherentur: Ideo Horatius scripsit,

Sed fulgēte trahit cūstrictos gloria curru. At vero,

— *in propria*

— *in propria non pelle quiessem*, sumptum videtur à vestitu & calceis, que tanquam hominum Pellis est, Nam Libertinus latum clauum senatorij ordinis proprium & calceos lunatos si gerat, intra pellam suam quiescere non putetur: nisi quis a cumano asino tractum putet, qui leonem metiebatur leonis exunio.

Deicere è saxo ciues, aut tradere Cadmo. dicit, quia Tribuni Tullij ante mentionem fecerat: hoc autem ius tribuni violentiores & importuniores interdum sumebant, vt sine iudicio indictaque causa è saxo Tarpeio ciuem deijcerent: vt tentatum à tribuno in Metellum Macedonicum apud Plinium reperimus, aut carnifici traderent, cum legitimo iure à carnificis pœna immunes essent ciues Romani id igitur vt indignissimum & tyranicum scripsit.

Ex lib. 12. cap. 14.

— *Iubesque*

Esse in amicorum numero. huius versus explanationem videas super Od. I. libri Epodum. in

Ibis liburnis niter alta nimum

Amice propugnacula

Ex lib. 4. cap. 9.

Leno suspensiloculos tabulamque lacerto, de calcula-

calculatoria tabula & calculis intelligo. discabant enim ratiocinandi artem, non liberales disciplinas. vt in arte,

— dicat

Filius albinus, si de quincunce remota est

De art. Poët. *Vnica, quid superat?*

Ex lib. 26. cap. 26.

Leno autem suspensi l t q l. cum ait, monstrat Romanos numerandi artem præcipuè sequi & edificere ob auaritiæ studium, quererèque tabulam calculatoriam & loculos calculis refertos, vt in abbaco in promptu rationes expediant inquit alio loco.

— dicat

De art. Poët. *filius albinus d q r e.*

V. q. f?

Ex lib. 13. cap. 3.

Hic & alius à me locus explanabitur aliquando fortasse leniter tactus,

*Cum Tiburte via prætorem quinque sequuntur
Te pueri, lasanum portantes venophorumque.*

Hic sordibus & nimis praua comitatus & inegante immundaque familia, & indignus præturæ honore significatur, qui vel vt mercator, quo minorem sumptum faceret, domesticum vinum secum portabat, vasa quoque coquina-

ria,

ria, ne pro his quicquam solueret, aut à coponibus quicquam sumeret. mercatores autem, qui ad quæstum sunt attentissimi peregrè proficiscentes suis pueris imponebant cœnophorum. Persius,

Iam puer is pellem succinctus & cœnophorum saty. 5.

Aptas.

Atque ut interea hoc dicam, pellem dicit Persius pro mantica & inuolucro vestis supellectilis aliorumque utensilium & sarcinarum. Id intelligi potest è Petronio viri clariss. Meminij, in quo ita scribitur, *Ego vos in duas iam pelles conijciam, vinctosque loris inter vestimenta pro sarcinis habebo.* vel potius qui nullos lautiores in comitatu haberet quam vilia seruitia & sordidissima mancipia. neque enim honestis & lautis seruis cœnophorum imponebatur, minus etiam lasanum, quo venter exoneratur, quem qui ferebat *λασανοφόρος* à Græcis vocabatur: etsi interdum etiam lasanum podium vilis significat, quem clytropoda etiam dicebant, ut ait Aristophanis enarrator, quo sensus si quis accipiat, etiam sordes hominis agnoscat & primo ita acceperam, deinde discessionem in alteram & receptiorem significationem feci, ut alio subferuiat.

Ex lib. 5. cap. 23.

Non Aruspices vicanos, nō de circo Astrologos,

T

logos,

logos, Cicero dixit lib. I. de Diuinat. Vicani Aruspices sunt, qui in vicis & pagis aruspicinam exercebant, qui vanissimi & mendacissimi erant. In circo Romano erant Astrologi, iuuenalis, *Consulit ante phalas Delphinorumque columnas*: nec alia de causa quàm propter diuina- culos, circum fallacem dicere videtur Horatius hoc versu,

saty. 6.

Fallacem circum vespertinnamque pererro

Sapo forum. Illic autem multos diuinos fuisse liquet è Iuvenale ita scribente

saty. 6.

Si medicorum erit, spatium lustrabit utrumque

At etarum, & sortes ducet, frontemque manusque
Præbebit vati crebrum popysma roganti.

Ex lib. 9. cap. 19.

Quod Flaccus ait,

Ad porri & ciceris refero laganique catinum,
de parabili cibo intelligendum frugique men-
sa arbitror: nam porrum pro oleribus posuit,
quæ vilissima sunt cibaria, & cicer legumē est,
quo pauperiores vescebantur. Itaque viles ho-
mines & abiectos fricti ciceris emptores alio
loco vocat. Laganum etiam, quod fictum erat
farinaceum, quod in sartagine ex oleo frige-
batur, in parabilibus escis numeratum existimo.
Id autem Galenus duorum generum scribit,
vnum *ρόνημα* appellat, alterum *λάγανον*.

De art. poëtie.

- &

— & lapis albus, inquit,

Pocula cum cyatho duo sustinet. Veteres solebant Delphicam mensam multis onerare poculis, numeroque semper pari, duobus contentus est Horat. & cyatho, quo modum portionis metiebantur, & certis cyathis vini certos aque cyathos miscebant, quod qui faciebat, ad cyathum stare dicebatur. Nam cyatho hauriebatur vinum & aquam e vasis, & in pocula fundebatur, quod *κυστήρ* Græci appellant, noto Marcelli ioco, cuius naues machinis Archimedis leuare in puppim aut proram, deinde illis mari, aquam cum plurimam haurirent, aut grauius libramentis depressæ acciperent aquam, ludens dixit Archimedes suis nauibus pro cyathis uti. Solitos autem esse veteres paria pocula in delphica ponere, declarat Agretius sic scribens, *Cicero, iubeo promi utrosque binos ut habeam: quia in Delphica comparia vasa semper sunt, unde ipse Cicero dicebat, Scyphorum paria complura*

— adstat, inquit, *Echinus*

Vilis. Echinus Hesychio vas coquinarium, est, sed & patella. Interpretibus est vas æneum, in quo calices lauantur, quod etiam Trisilla vocatur. Trichilam puto scribi debere, ut eo in epigrammate, quod Maroni ad scribitur: *Trichila umbrosis frigida arundinibus*. Et apud Columellam,

*Virg. Cops.
Lib. 10. de
cult. hort.*

T 2

— sub

— *sub trichila manantē serpit ad vīdam* Alij vitream ampullam, alij scorteam explicant: Ego hic vas aquarium rotundum lagenæ simile, aut ampullæ crediderim, vt guttum vinarium. Vt Varro de lingua Lat. docet. Patera autem ad libandum utebantur, & interdum post libationem ad bibendum. hoc mihi veniebat in mentem, quod de hoc loco dicerem, quem Echinosporiosiorē & aculeatum magis esse & ipse sentio, & intelligo multis videri: sed nec illud omitram, Porphyrionē perspicuē legere Echinos, cum explicet propter Echinum astat villis guttus, qui & Echinum vult hic vitream esse ampullam, vt aquarium vas existimasse videatur: aquam enim lympidam nixido vitro perlibenter infundimus. nomen habere videtur à rotunditate Echinos in pilam colligentis.

Ex lib. 27. cap. 15.

Insigne est & adnotandum diligenter, ab auctore vocabularij perquā veteris abaci Delphicam explicari *μυνησεριον ως ο Ιδενάλιος*. Significatur & tanquam digito demonstratur locus ille Iunenalis

Letus erat codro Procula minor, urceoli sex

Ornamentam abaci, nec non & parvulus infra

Cambarus, & recubans sub eodem marmore Chiron. Delphicam autem mensam lapideam habere

IN Q. HORAT. SATY. VI. LIB. I. 294
bere solebant, vnde conuinis ministrabatur apud Flaccum,

— & lapis albus

Pocula cum cyatho duo sustinet. Ea de causa Ministerium interpretatur vocabularij auctor. Interum in eodem lexico, Delphica, *μυρίετρον*.

Ex lib. 23. cap. 6.

Osci populi erant Campaniæ vbi figlinæ erant, vnde ab Horatio scriptum est *Vilis cum patera guttus Campana supellex.* id est, fictilis.

Ex lib. 22. cap. 12.

Ipsè potest fieri Marsia confidicus; non sine Lib. 2. epig. quodam naso à Martiale dictum reor: constat 64. autem Marsiam bardum & hebetè fuisse, qui de musica cum Apolline certare ausus pœnas dederit. Sed & in vrbe Roma Marsiæ statua erat in foro, vt hic quoq; sensus lateat, statuam effici causidicum posse, & saxeum Marsiam Rhetorem. Horatius,

— *Marsia vultum*

Qui se ferre negat Nouiorum posse minoris, Pli- Lib. 21. cap. 3.
nius, *cuius luxuriam coronatnm Marsiam litera* In 4. Aenci.
illius dei gemunt. Seruius refert Marsiam in ciuitatibus signum fuisse libertatis, qui erecta manu testabatur vrbi nihil deesse.

T 3 Ex

Quid est apud Flaccum,

Non quo fraudatis immundus nacta lucernis? nō enim, ut opinor, oleū intelligit ē lucernā sump-
tum. Nec enim in ea satis olei est ad vnctiōē:
deinde, quis ē lucerna, quā ampulla sumere
mallet? Ego genus quoddam olei lucernarium
fuisse appellatum lego, quod vile & rancidum
esset, & ad lumina relegatum: quo tamen ino-
pes, & sordidi vngere se solebant, cum Horati-
us optimo oleo primęque notę vteretur. Nam
qui oleo se vngit, eo quo solent lucernę accen-
di, is lucernas defraudat alimento suo, suoque
fomento. Αἰτίus, τὸ δὲ λιχνιαῖον ἀπὸ τῆς
μέσης καὶ ευκράτης, τῆς γλυκερῆς λέγω, το-
σοῦτον ἐπὶ τὸ θερμότερον γένει, ὅσον τὸ ὀμ-
φάκιον ἐπὶ τὸ ψυχρότερον.

Ex lib. 23. cap. 23.

Non pudet in morem discincti viuere Nactæ.
in antiquis apud Persium libris scribitur, nec
ab ratione nam fullones qui Nactæ vocantur,
vestimēta pedib⁹ calcata saltu suo fullonio pre-
munt & densant: sed & vestis à fullone dum
cogitur, consiliari dicitur. id enim est νάσσῃς
& Græcè, & νάκτα vocantur coactilia. Nactæ
igitur velut νάκτης erit: eodem verbo coacti-
liarius

liarius & pilearius accipi etiam poterit. Quod si à *νάκος*, vt apud Festum est deducitur, vnico c. scribi debet. Sed cum ea litera duplicata reperiatur, suspicio est posteriorem esse: nec officiet veriloquiū, cum etiam notatio *νάκος* à *νάσσει* accersi possit: Vox hæc integra hodie est in Apuleio Asini aurei lib. 9. *Maritus foris apud Naetam proximum coenabat.* In secunda quoque Apologia. *Quid illi existent naeta, non putabo, legendum censeo non naeti, vt editur: non defunt tamen, qui nauci legant.*

In Horatio quoque scribendum,

Non quo fraudatis immundus naeta lucernis.

In Satyr. 7.

Ex lib. 14. cap. 20.

Sifumas barras vt e. p. a. vide sup. in Od. 13. Epod. explicationem.

Ex lib. 2. cap. 1.

— ruebat

Flumen vt hibernum, fertur quo rara securis:
Hic sensum esse dicebat Gallandius, cui & assentior, tam concitata oratione & veloci rapidaque decurrissè, quàm torrés hibern^o deuolui & precipitari solet per loca abrupta & abscissa, quò raro solent lignatores accedere propter

T 4 ardu-

arduam & erectam inaccessarū rupium montiumque eminentiā. Flumen autem hibernum est torrens, qui & Græcè, quòd heyme fluat, æstate siccetur χερμάπρος vocatur: de torrente enim hyemis aquis abundante Ouid. amorum lib. 3. scribit.

*Fontis habes instar pluviasque nivesque solutas,
Quas tibi diuitias pigra ministrat hyems.*

Addit Tum Prenestinus salso multumque fluenti
Expressa arbusco regerit conuitia. Arbustum dicitur multum fluere, quod multum vini fundit: sed per allegoriam, hoc addicacia vinitorum & vindemiatorū retulit conuitia, quibus vel laceffunt pretereuntes viatores, vel prouocati vlciscuntur & remordent. Ergo vindemiatorijs probris & dictis petulanter ei Rupilius respondit,

— cui saepe viator

cap. 26.

Cessisset, magna compellans voce cucullum. Viatores solebant cultores & vinitores sero colemes appellare cucullos in desidię probrum. Plinius lib. 18. Dum sciat, inde natam exprobrationem foedam putantium vites per imitationem cantus alitis temporaria, quam cucullum vocant, dedecus enim habetur opprobriumque meritum falcem ibi illa volucre in vite deprehendi, ut ob id petulantia sales, etiam cum primo vere laudantur, auspicio tamen detestabiles videantur. Ausonius quoque in Mosella istius petulantia ita meminit,

— inde viator

Rip-

*Riparum subiecta terens, hinc nanita labens,
Probra canunt seris cultoribus.*

In Satyr. octauam.

Ex lib. 30. cap. 30.

Orciniana, inquit Martialis, *qui feruntur sponda.* Lib. 10. epig. 5
Sandapila erat quædam popularis, qua plebei
vilesque efferebantur. Suetonius *Cadaver eius* In Domitia-
populari sandapila per vespillones exportatū. Sed no cap. 17.
& miseræ plebis quædā erat Sandapila, de qua
Horat. *Huc prius angustis eiecta cadavera cellis
Conseruus vili portanda locabat in arca.* & Lu-
canus.

Da vilem Magno plebei funeris arcam. Erat &
Orciniana Sandapila, velut Libertinorum San-
dapila ex illo ordine nomen habens (Quidam
enim liberti Orcini vocabantur) quam Mar-
tialem putem intelligere.

Ex lib. 5. cap. 16.

Cum olim qui locupletes erant in suis fun-
dis aliquid loci sepulturæ seponerent, & priua-
ta haberent ibi sepulchra sibi familiæque suæ,
aut hæredibus plebs, quæ agris fundisque ca-
rebat, in loco aliquo communi sepulturæ de-
stinato humabatur: sepulchrumque cōmune
vocabatur, vbi sepeliebatur. ex quo scripsit
Hora-

Horatius;

Hoc misere plebi stabat commune sepulchrum.

Et elegantissimus poëta Catullus fata fratris sui deplorans apud Troiam mortui & conditi, vbi tot quôdam heroës belli Troiani tempore ex Asia & Europa occubuerant & compositi fuerant, eam urbem commune sepulchrum appellat Europæ & Asiæ.

Ad Mallin.

Troia, inquit, *nefas commune sepulchrû Europæ Asiæque* Et optimus poëta Lucretius terram mortuos omnes omniaque senectutis situ cariola & putrida æuoque fessa suo sinu gremioque receptantem, commune sepulchrum eodem modo appellat.

Omniparens, inquit, *eadem rerum commune sepulchrum.* Lepide autem iocatur Horatius, vt interpretor ex illa nota inscriptione sepulchrorum, *Hoc monumentû heredes non sequitur*, cum in exquilini busti cippo scriptum fuisse dicis, *monumentum heredes ne sequeretur.* Nam alio sensu deflexum quàm intelligi solcret, accipit: sepulchrum scilicet illud esse pauperum & exheredatorum & bonis euersorum. Hoc, inquit, monumentum non est hæredum sed hominû tenuium & nullum hæredium habentium, nullamque agri perticam vel decempedam possidentium.

Ex lib. 21. cap. 27.

Scri-

Scribit Varro de re Rustica, Circum ripas
 fluuij ambulatio erat pedes lata denos, ab am-
 bulatione in agrum versus, ornithonis, id est,
 auarij locus. In agrum versus autem dicit, à
 flumine versus agrum progrediendo & ab
 ambulatione recedendo vt in sepulchris dici
 solebat, quemadmodum ostendit Horatius,
Mille pedes in fronte, trecentos cippus in agrum.
Hic dabat.

Ex lib. 6. cap. 10.

Apud Maronē sacra inferis magica se factu-
 ram simulans Dido, est

4. Aeneid.

Vnum exuta pedem vinclis in veste recincta,
 videlicet è ritu & consuetudine nocturnorum
 sacrorū & veneficiorum, vt & apud Ouidium,
Egreditur tectis vestēs induta recinctas.

7. Metamor.

Nuda pedem, nudos humeris infusa capillos.

Apud Horatium tamen venefica succincta est:

Vidi egomet nigra succinctam vadere palla

Canidiam: sine calceis tamen & capillo passo:

— *pedibus, inquit, nudis passoque capillo.*

Vt & apud Ouidium,

— *passis Medea capillis. Quod autem ad-* 7. Metam.

dit Horatius

— *scalpere terram*

Vngnibus, & pullam diuellere mordicus agnam:

eò facit, quod veneficæ solebant in scrobe sa-
 cra facere dijs inferis; vt apud Ouidium,

7. Metam.

Hand procul egesta ferobibus tellure diuibus

Sacra

Sacra facit. quod quidem & ab Homero in *Odyssæa* cantatur.

Ex lib. 15. cap. 8.

A nobilissimo poetarum & facile principe scribitur,

4. *Aeneid.*

Nocturnisq; Hecate triuijs vlulata per urbes;
quod ea dea nocturnis sacris coli soleret, cum in dijs inferis numeretur, quibus noctu sacra facere religio antiquorum præcipiebat. Veneficæ itaque ei tum operari solebant in triuijs, cum ea $\tau\epsilon\iota\omicron\delta\tilde{\iota}\tau\iota\varsigma$ à Græcis ista de causa vocetur, à Latinis Triuia: cum vlulatu autem ei veneficæ sacra faciebant. Horatius, *Cum Sagana maiore vlulantem*. Apuleius, *sen nocturnis vlulatibus horrenda Proserpina*, Nam Hecate Proserpina censetur.

Ex lib. 13. cap. 12.

— *serpentes atque videres*

Nocturnas vlulare canes, dixit Horatius veluti significans comitatum Triuiæ, vt & apud Maronem, — *visæque canes vlulare per umbram*,

6. *Aeneid.*

Aduentante dea: nam & Dianæ, quæ est eadem Triuia, canes tribuuntur, & noctiuagæ Triuiæ etiam nocturnæ canes, quas furias quidam interpretantur non infcitè. Apollonius quoque eius canes $\chi\theta\epsilon\rho\iota\varsigma\ \chi\upsilon\rho\alpha\varsigma$ vocat. Hecate

12

te canum mentio quoque est apud Orpheum, *Lib. i. eleg. 1.*
 παῖνον δὲ σκύλακες πρὸ πολλοί. & apud Ti-
 bull. *Sola feros Hecates perdomnisse canes.*

Ex lib. 16. cap. 4.

Sola feros Hecates perdomnisse canes. Tibullus
 dixit. Hecaten veneficiorum præsidem ve-
 neficæ fufurro magico eliciunt canibus comi-
 tantibus occurrentem ut diximus: Horatius,

— *serpentes atque videres*

Nocturnas errare canes Maro

— *visæque canes ululare per umbram.*

Ex lib. 28. cap. 44.

Vetustas credidit aduentante Proserpina
 vel Hecate, eadem enim est, in eius comitatu
 esse canes & serpentes. Horatius,

— *serpentes a.v.*

N.e.c. Maro,

— *visæque canes ululare per umbram.* Canes
 furias interpretatur Seruius. Sed Theocritus
 canes simpliciter accipere videtur, cum scribit,

τᾶ χθονία ἐκᾶστα, τὰν καὶ σκύλακες τρομέ- *Pharmacent.*
 οντι.

Ex lib. 22. cap. 23.

Existimatum est à veteribus Lunam carmi-
 ne magico sollicitatam rubore suffundi, velut
 ver-

verecundantem, aut etiam noctu veneficarum,
facta cernentem: Horatius,

— *Lunamque rubentem,*

Ne foret his testis, post magna latere sepulchra.

2. Amorum
eleg. 5

Quod & in defectu quoque ei euenire vene-
ficijs credebant. Ovidius,

Quale rose fulgent inter sua lilia mistæ:

Aut ubi captae is luna labor at equis. Papinius

— *qualis per nubila Phœbes*

Atracia rubet arte color.

Ex lib. 24. cap. 8.

Scribit Flaccus, *Julius & fragilis Pedacia
furque Voranus*. quo sensu, obsecro, fragilem
dixit? Frangere turpe verbum veteribus fuit,
ut & diuidere, quod Catullo cognosci potu-
it. Fragilis igitur est mollis, qui muliebria pa-
titur, qui pathicus est.

Ex lib. 7. cap. 20.

Lib. de pallio.

lib. 2. cap. 20.

Lib. 6.

Crepidulam & caliendrum dixit Tertullia-
nus. atque hoc vocabulū, quod operimentum
capitis significat, à Græco κάλυψον duei vi-
detur. vsurpatur & ab Arnobio, *fulcionle, clanes
caliendra, fomites, talaria*: & à Flacco,

— *alsum Sagana caliendrum*: apud quem
sunt qui appositam comam interpretentur.

In

*In Saty. 9.**Ex lib. 15. cap. 18.*

In illo elegantissimo & suavis. festissimo-
 q; sermone Horatii, quo graphice exprimitur
 importuni scurræ & hominis odiosissimi mo-
 lestia, *nunquid vis occupo*, more Romano dictū
 est. Sic. n. loqui solebat, qui vel discedere ab
 aliquo, vel aliquem à se dimittere volebat. Te-
 rentius, *Rogo nunquid velis: recte inquit, abeo.*
 ait Horatius,

Eunuchus att.
2. Sc. 3.

— *ô te Bollane cerebrî*

Felicem aiebam taciturnus. Vbi græcari videtur.
 Nam illi *μαργαρίτῳ σε τὸ σπότην* dic-
 cunt, subaudiuntque *εὐρεῖα*, vt & hic subintē-
 ligitur causa. Cerebro sum autem fuisse Bolla-
 num indicat, apertæque & ingenuæ libertatis
 & bilis hominem, qui molestos ferre nullo
 modo posset: sed eos obiurgaret audacter, &
 à se contumeliose dimitteret amandaretque.

Sed nec illud omittam, quod leue dictu est,
 — *Et totus in illis*, legi in antiquis exem-
 plaribus, cū ab editionibus exules coniunctio,
 qua quidem scio & sententiam carere posse.

Trans Tiberim longe cubat is prope Casaris hor-
tor. Iulij Casaris horum trans Tiberim erant pro-
 pe portam Portuensem: de industria autem
 locum longinquum in vltima urbis regione
 situm

situm mentitus est extra Ianiculum, vt affectatorem à se abigeret atque remoueret.

— est tibi mater?

Cognati? quis te saluo est opus? habesne charos & propinquos, qui tuo auxilio egeant, quos à te curari oporteat, quorum negotia à te geri, potius quàm me otiosè comitari, qui nisi te saluo & incolumi salui esse nō possunt, nec si te careant. Importunus ille & odiosus nebulo se omnes suos sepelisse ait, neque quicquam se negocij habere.

Ex lib. 10. cap. 11.

L. Aeneid.

Ante diem clauso componet vesper olympo, vt de die mortuo dicitur a Marone. Nam componi mortui dicuntur. Horatius, Omnes composui, felices, nunc ego resto.

Ex lib. 18. cap. 27.

Noctu cælum claudi censebant, hinc illud Maronis,

Ante de. o. v. o. Ac vt illud componet obiter explanem, à cadaueribus ductum esse reor, quorum ossa & reliquiae in vna componebantur. Horatius, Omnes c. f. n. e. r.

*Menecchi. Sc.
Nimala, ni
stulta.*

Confice. Nam de die emerito & exacto, vt mortuo loqui plerumque consueuerant. Plautus, Dies quidem iam ad umbilicum di-

Ex lib. 15. cap. 18.

Illud porro , *Aut valeo stare*, est : cum homines cogantur stare in Iure ante prætoris tribunal , neque ibi sedere liceat, aut honestū sit, tandiu ego illic stare nō possim , nec te iuuare queam , qui ius nescio . Ait apud Flaccum ille scurra,

— *paucorum hominum & mentis bene sane*, quod est, paucos in amicitiam recipit, neque vulgo ad eum familiariter aditus patet, neque se multis cōmunicat, sed paucis, iisque valde prudentibus sanisque Apud Cic. de Fato, acipenser paucorum hominū perfacetē dicitur, ad cuius dapes multi conuiuæ non sunt adhibendi , quasi acipenser multis communicari nolit. Cicero , *Nam cum esset apud se ad lacum*

Auernum Scipio unaque Pontius , allatus est forte Scipioni acipenser , qui admodum raro capitur : Cic. de fat. a-
pud Macrob.
lib. 3. Sat. cap.
16.

sed est piscis, ut ferunt, imprimis nobilis. Cum autem Scipio unum & alterum ex his qui eum salutatum venerant, inuitasset, pluresque etiam inuitaturus videretur, in aurem Pontius, Scipio, inquit, vide quid agas: acipenser iste paucorū hominū est.

— *coque*

Difficiles aditus primos habet , qui se facile vinci expugnarique sentiunt , cum quid ab ipsis petitur, se muniunt aduersus fallaciū & audacium

V

ho-

hominum postulationes, aditum ad se intercludendo.

— *unde venis &*

Quo tendis, rogat & respondet: hoc ita interpretor, rogavit me unde venirem & quo tenderem: & mihi quoque roganti unde veniret & quo tenderet, respondit: Vtrumque enim miro orationis compendio cōstrinxit. Quod, inquit, solet rogari vicissim & responderi, unde venis & quo tendis, rogavit & respondit.

Ex lib. 1. cap. 19.

Et pressare manu lentissima brachia, valet, pigra, tarda, surda, segnia, nihil commota meo pressu, vt ab Ouidio scriptum est, Aut ubi lentus abes vide Odam 15. Epod.

Epist. 1. Penelope. vlyssi.

Ex lib. 15. cap. 18.

At vero — *tricesima sabbata*, significare videntur neomeniam, vt quidam non ineleganter censent, quæ feriæ tricesimo quoque die, mensis initio repetunt. Nam Iudæorum menses triginta dierum erant, vt menses Atheniensium: ac sabbatum pro festo die hic ponitur, ob sabbati cultum: & neomeniæ tricesima sabbata vocantur, ad discrimen sabbati septimi. Satyricum autem vocabulum est, *Oppedere*,
ho-

IN Q. HORAT. SATY. X. LIB. I. 308
honos auribus, ioci causa & risus positum, in
seria oratione & honesta & graui re non vsur-
pandum.

Ex lib. 6. cap. 24.

— *sic me seruanit Apollo.* nam qui mala
depellit, seruat. Vide super Odam 21. lib. 1.
carminum.

In Saty. 10.

Ex lib. 15. cap. 19.

Satyra Horatij cuius principium est, *Nem-
pe incompósito*, vt appendix quedam & acces-
sio libro priori subscribitur, vt Horatius fingit:
hinc illud,

I puer, atque meo citus hac subscribe libello. Nam
cum audisset aliquos iniquo animo ferre Lu-
ciliij reprehentionem, pro apollogià imperat
amanuensi suo, aut scribæ, vt hunc sermonem,
quem dictauit, vel scripsit pro clausula adiun-
gat superioribus Satyris. Urbem autem sale
defricare in eo venustè & falsè dictū est. Nam
cum sal dicta significet & faceta & ridicula
mordaciaque, & soleamus interdum marino
aut fossitio sale, quo in cibis & medicamentis
vtimur, aliquid defricare, vt palatum pecoris,
qui dictis facetis perstringitur, eum dixit sale
defricari. Columella, *totumque eorum palatum* Lib. 6. cap. 11.
V 2 *sale*

fale defricato. Sic apoplectici fale defricari solent, ut dolore excitetur sensus qui torpet.

— *magnas, autem, plerumque secat res*. significat res magnas decidit & transigit, melius quàm acris & seuera sententia : quasi διαρπῆν, τέμνειν, διαχρίνειν dicat.

Ex lib. 29. cap. 24.

Maro scribit, — *quam quisque secat spem*. quod quo sensu modo accipiendum est? Secare interdum transigere, definire absolvere ut apud Horatium — *ridiculum acris*. Fortius & melius magnas plerumque secat res. Hic videtur esse defecare & proinde sumere. qui n. quid defecat, sibi id sumit. quod & Græci ἀπολέμνεω dicunt.

Ex lib. 15. cap. 19.

— *Seri, autem, studiorum, sunt indocti, qui sero discunt, aut didicerunt scilicet, neque sunt* πωδοναθῆς : sed ὀψιμαθῆς. Fabius, *quare* Lib. I. cap. 12. *qui in sua quidque arte optime facit, πωδοναθῆς* dicitur.

At vero, *Cum versus facias, te ipsum percunctor*, præcisè dictum est, sententiæque sic explenda est, cum versus facis, an decorum putas & concinnum intermiscere Latinis Græca, quod Lucilius

cilius fecit, & ludens postea Ausonius, sed sine reprehensione, cū de industria & opera dedita.

— *Intermiscere petita*, igitur ad duo pertinet per subiunctionē: vel potius quod in versu facis, interrogo te an faceres in causis agendis, si aduersarium haberes Messalam aut Pedium, esseque orator & patronus causæ durissimæ Ergo *Cum versus facias*, est, Tu qui poëta es, an in causis id faceres, vt verba foris petita patrijs admisceres *oblitus patria patrique Latini. Latine* tamē antiqui videntur interpretes legisse, & vir politissimæ orationis & doctrinæ Lambinus eleganter legit.

Desingit Rhēni luteum caput, venustie dixit Nam Lib. 4. de bello Gall. & caput de fluminibus dicitur, vt Cæsar Rhenum duobus capitibus in Oceanū dicit effundi, ostia significans: & capita fluuiorum etiam dicuntur eorum fontes: sed & fluuij humana forma aquam vrna effundentes pingebantur, fingeanturque: & fingi dicuntur, quæ è materia molli in statuas formantur, vt è luto & cera. At iste malus poëta & inelegans non tam fingebat quàm velut figmenta deformabat deturpabatque: nec tam è cera egregia faciebat opera, quàm è luto fingebat, nam & luteum negotium de vili torcumate dixit Cicero Cic. in Verrem actio 6. in Verrem

— *Garrere libellos* dicitur, vt garrere sermonem, garrere garrirum, argutè & dicaciter

effundere & eloqui: vt γάρβειν δέψλα dixit
Pindarus: vnde & garrire ortum videri potest.
Denique vt dicimus, ludere poema.

Ex lib. 10. cap. 21.

— Pollio regum

facta canit pede ter percusso, quod iambicis se-
narijs tres habentibus mensiones, regum ca-
lamitates tragicè caneret. Vide sup. lib. 2.
Carm. in interpretati one primæ Odæ.

Ex lib. 21. cap. 3.

Ter pede terram ferire pro saltare à poëtis
Lib. 3. Od. 18. non raro dicitur Flaccus,

Gaudet inuisam pepulisse fossor

Ter pede terram. Idem de iambico car-
mine dicitur, quod quanquam senos reddat
ictus, tamen ad tres percussiones insignes re-
digatur. Pollio regum

Facta canit pede ter percusso, scripsit Horat. vid.
sup. Odam. 18. lib. 3. Carm.

Ex lib. 18. cap. 11.

— forte epos acer

Vt nemo ducit Varius, quo sensu dictum ac-
cipimus? Equidem illud ducere tralatitium ar-
bitror, vt ex metallo multa dicuntur duci: vnde
& ἐλάσματα, etiam laminæ dicuntur, quia
du-

ducuntur. Nam cudendo malleis, ita aliquando metalli materia ducitur, & informatur in effigiem aliquam: quod quia operosè fit, & dura materia est, eoque magis, quo maius opus informatur idcirco de heroico Varij opere dixit,

— forte epor acer Vt nemo ducit Varius.

Non est tamen supprimenda librorum antiquorum auctoritas, in quibus reperio,

Vt nemo Varius: dictum molle atque facetum. Etiam de marmore duci aliquid dicitur, sed æquè translate, ut apud Maronem,

— viros ducent è marmore vultus

6. Aeneid.

Ex lib. 15. cap. 9.

Plura quidem tollenda relinquendis, quod est plura remouenda ut redundantia, quam in potestate relinquenda. Supra hoc libro. Satyra. 4. explicatur verbum Tollere a Fabio.

Ex lib. 14. cap. 24.

Stilo scribebant in cerata tabella, cuius stili pars, qua scribebatur, acumen dicebatur Cicero, Omnia sub acumen stili subeant necesse est: altera pars erat obtusa, qua in cera delebantur verba, quæ non placebant, ac ceram rursus complanabant atque æquabant ad scripturam nouam veteri deleta. Prudentius,

Cic. lib. 1. de Orat.

Hymno 9.

πρὶς ἱερῶν.

*Inde alij stimulos & acumina ferrea vibrant,**Qua parte aratis cera sulcis scribitur,**Et qua secti apices abolentur & aquoris hirti**Rursus nitescens innovatur area. atque inde*
Horatius scripsit,*Sape stilum vertas, iterum qua digna legi sint,**Scripturus. Vertit enim stilum, qui cum ante*
eius acumine scriberet, vertit, & alteram ad
delendum partem adhibet. Præcipit ergo Ho-
ratius inter scribendum esse sæpenumero de-
lendum, si quis hominum lectione digna scri-
*bere velit.**Ex lib. 19. cap. 19.*

— *Cimex, autem, Patilius, & ad contemptū*
dixit Flaccus, ex insecti nomine fœtoreque
omnibus inuisi, & quod ab eo roderetur mor-
dereturque.

IN QVINTI HORATII
FLACCI SERMONVM LIB. II. AD-

notationes de Adr. Turnebi aduersario-
rum libris descriptæ.

*In 1. Saty.**Ex lib. 7. cap. 11.*

Scribit

CRIBIT Flaccus, — *atqui*
Primores populi arripuit populum-
que tributum; quo versu significat
 summos & infimos a Lucilio
 stili satyrici acerbitate vulnera-
 tos fuisse: sed cum primores dixerit & plebem
 significare proximo cæso debuerit, haud inui-
 tus scripturæ accedo, quam in quodam exem-
 plari reperi, — *populumque tributum*. Tribus.n.
 ignobiliorum erant: qui sensus etiam efficietur
tributum legenti, etsi non tam commodè res-
 pondebit. Vtraque certè scriptura patronos
 habet, vna Porphyriionem, altera Acronem.
 Ergo sic illud *tributum* amplector, vt tamē tri-
 butum non omnino asperner, nec improbem. *Lib. 19. cap. 4.*
 Plinius quoque vt quodā loco docemus, tri-
 bus pro pauperiorib⁹ dixit, & eadem notione *Lib. 1. epist. 13.*
 à Flacco conuina tribulis appellatur, nō diues.

Ex lib. 9. cap. 7.

— *Sanctarum inscitia legum.* est ignoratio e-
 arum legum, quæ sanctæ aliquid cogunt aut
 vetāt metu pœnæ, queque supplicia pœnasque
 sanciunt & irrogant. Itaque sancta lex est, quæ
 aliquid cogit aut vetat fieri, nocentique & son-
 ti minatur. Cornificius ad Herennium, *Infir-* *Lib. 2. de par.*
ma erit eius defensio, qui negabit se fecisse, quod co- *Legit. cōstit.*
geretur, cum altera lex permitteret, plus enim va-
 loe

let sanctio permissione.

In 2. Satyram.

Ex lib. 3. cap. 19.

Decimo lib. Aeneid. legendum censeo, *Arboris acclinis trumco*, potius quàm accliuis. quẽ eundẽ errorẽ preclarẽ emendauit apud Horatium collega meus vir eruditissimus Lambinus. Nam Virgilio hoc loco, acclinis, est quod Cæsari acclinatus. Eius verba sunt, *Atque ita paulum modo acclinata quietem capiunt*, Iterum *huc cum se consuetudine acclinarunt*. male utrobique reclinarunt excudi reor, contra auctoritatem veterum librorum.

Lib. 6. de bell.
Gall.

Ex lib. 7. cap. 9.

Ibidem *Gracari* esse reor Græcanicis exercitationibus disci & pilæ, alijsque Græcorum nationi vsitatis vti. Eas n. militiæ Romanæ opponit id est, militaribus exercitationibus. Scribit enim,

- velsi Romana fatigat

Militia assuetum gracari: mox duas Græcorũ subiungit exercitationes, discum & pilam.

- senpila velox,

Seu te discus agit. id est, siue delectaris lusu pilæ
scu

Ex lib. 18. cap. 12.

At vero, quàm gallinà tergere palatum, sic dictum accipio, quasi quēdam in eo sordes eluantur cibi succo & sapore. Sic detergeri dicitur fastidium, quasi in palato infideat humor aliquis fastidiū pariens, quo detractō aueritas & appetentia gignatur. Columella, lib. 8. cap. 10. *Quae in auarijs quoque desidentium detergent fastidia, faciuntque auidiorem volatūram, quod maxime expedit.*

Ex lib. 9. cap. 6.

— *Et piēta pandat spectacula cauda.* hic locus explicatur, in libello de Arte poētica super eo in versiculo, — *Traxitque vagus per pulpita vestem,*

Ex lib. 20. cap. 34.

— *at vos*

Præsentēs austru coquite horum obsonia: huius versus explicationem videbis infra sermone octauo huius posterioris libri.

Ex lib. 7. cap. 8.

Est lib. 9. Methamorph. Bona copia abundantia

tiæ dea, quæ cornu Amaltheæ vel Acheloï gerit: eaque dicitur ratione, vt bonus euentus: & apud Catonem & Plautum bona salus, quæ ad Euphemismum sic ficta sunt. Nam & à Flacco scribitur, — *mala copia quando*

Agrum sollicitat stomachum — Ouidius autem ita scribit,

— *dinesque meo est bona copia cornu.*

Ex lib. 7. cap. 9.

Cui canis ex vero dictum cognomen adhaeret, hunc arbitror propter sordidam immundaque vitam esse canem appellatum: sed & Cynici non tantum quia obuios adlatrabant, sed etiam ob vitam illiberalem ab humanitate remotam & munditia appellabantur in Græcia. In ead. Ecloga. *Ac nisi mutatum parcat defundere vinum,* cum dicit, vinum à Græcis ἐκ τροπίας vocatum & τροπίας circumloquuntus est. Ita autem intelligitur vinum vapescens & degenerans exolescensque, & in acetum aut vappam transiens.

Ex lib. 1. cap. 1.

Defundere vinum est de dolio in craterem aut de cratere in pateram fundere. In Horatio igitur recte coniicit vir doctiss. Lambinus scribendum, *Ac nisi mutatum parcat defundere vinum*. Id enim est in pateram vel trullam fundere

dere & bibere. & lib. 2. de Finib. *Quibus vinum defusum sit è pleno Oenophoro id est, deorsum in pateram aut peculum fusum. & apud Maronem,*

Hac ait & liquidum Ambrosia defudit odorem. 4. Georgiæ.

Ex lib. 3. cap. 6.

Ad conuiuiorum classem etiam pertinent Repotia, de quib. Horatius,

— licebit

Ille repotia, natales, aliosque dierum

Festos albatu celebrer. Festus quoque Pompeius, repotia pestridie nuptias interpretatur, cum apud nouum maritum cœnatur, quia quasi reficitur potatio: adfertque exemplum Pacuij,

Ab hoc depulsum mamma pedagogandum accipit

Repotialis liber & interpretantur Grammaticorum tribulès, septimū à nuptijs diem, quo iterum epulabantur: alij secundum, quo virgo in muliebrem habitum componebatur. Sed

crediderim etiam repotia celebrari solita liberis natis, & cum maritis noua quotannis propè soboles nascatur, vt renouanda sit. epulatio, idcirco ea conuiuia repotia appellata: cui interpretationi Pacuij exemplū non repugnat. Nec vero Auidieni personæ conuenit nuptiale conuiuium. Ea, nisi me fallit augurium, dicere voluit Acro Grámaticus, *παιδογάφια* Græcè vocari

vocari, velut sublatis & susceptis liberis, & parentibus eos alere decernentibus. Nam in Græcorum potestate erat liberos exponere, nec alere. Ut autem repotia ita interpreter, mihi persuadet Ausonius sic scribens,

Epist. ad Pau. Coniugioque dapes & sacra repotia patrum. Ecce eorum epulas dicit qui susceptis liberis facti sunt parentes.

Ex lib. 17. cap. 17.

Apud Horatium cum Sermonū lib. 2. scribitur,
— vides ut Pallidus omnis

Cœna desurgat dubia? exponitur ab interpretibus optimis rectè de cœna surgat. legi tamen in Lexico Latinogræco interpretationē, quam si negligerem, piacularē me putarem. Constat cruditates & alui proflumia parari epulis dubijs & varijs. expositum igitur reperi *desurgat*, in secessum eat ad exotierandam aluum. Sic enim scribitur: *Desurgit, ἀποδ' ἐνδ' ὠς ὠρεγνός*. Sic desurgere à Scribonio vsurpatur, *Tenesmus est irritatio ultima partis intestini directi, in quo sæpius libet desurgere sine causa.*

Ex lib. 28. cap. 4.

Cœna dubia etiam parasitorum verbum est, lautamque & opiparam significat: atque adeo id cum satis non intelligeretur, declaravit eam esse

esse Terentius, *In qua dubites quid potissimū su-* Phormio act.
2. Sc. 2
mas. Sed & illud parasiticum verbum Terentij
vsurpauit Horatius

— *vides ut Pallidus omnis*
Cæna desurgat dubia?

Ex lib. 7. cap. 9.

Cum autem ait, — *tellus me prima tulisset,*
cuipiam fortasse videatur significari tellus illa,
quæ antiquorum ætate erat, non tellus sæculi
Horatiani, nec culpari fuisse is sensus possit.
Sed tellus prima videtur esse, quæ è chao prima
ante elementa omnia, etiam ante cælum (si
Hesiodo in Theogonia credimus) extitit. Ma-
ro,

— *Prima & tellus & pronuba Iuno*
Dant signum & libro 1. Georgicōm,
— *tuque ô cui prima frementem*

Fudit equū magno tellus percussa tridenti. Et si
enim in Attica hoc factū fuisse legimus, quam
antiquissimam terram indigenarum altricem
audiuimus: tamen absolutè de terra accipien-
dum existimamus, cui primatus originis tri-
buitur. At libro 3. Aencid. — *que vos a stirpe*
parentum

Prima tulit tellus, aliter exponitur, & recte:
posset tamen etiam eodem sensu commodè
conseruari.

Ex

Est intellectu difficile quod scribitur,
Quam nunc accisis videas metato in agello
Cum pecore & gnatis fortem mercede colonum.
 Hic intelligo Ofelli agrum diuisum & assignatum fuisse Umbreno, ipsumque eius agri, cuius ante dominus fuerat, factum esse mercenarium colonum. Nam in agrorum diuisione & assignatione, modum metiebantur, quod est metari: sed & metis & limitibus solebant centurias & agrorum formas includere. Vnde & metationem hac in re his verbis nominat Sículus Flaccus.

De diuisu & assign.

Ex lib. 15. cap. 6.

Siquidem, inquit Plautus, tu es mecum futurus pro vna passa pensilis. Vux sæpenumero suspenduntur, vt passæ fiant: etsi alia ratio earum faciendarum est. Vnde illud Varronis, Pensilia, vt vna, sorba, ipsa ostendunt quando ad usum oporteat promi. Horatius,
— tum pensilis vna secundas
Et nux ornabat mensas.

*Penu. Sc. Ne-
gotij sibi qui
volet.*

*Lib. 1. de re
rust. cap. 68.*

Ex lib. 13. cap. 1.

Ambigitur quæ sit apud Horatium duplex
 ficus in hoc versu,

Et

Et nux ornabat mensas, cum duplici ficu. & plerique sunt in hac sententia, ut sentiant duo genera ficus significari: ego vero ficum puto significari maiorem, ut quæ marisca vocabatur. Ut enim Maro scripsit,

— duplici dentalia dorso, &

1. Georgic.

At duplex agitur per lumbos spina: cum & crassum dorsum dentalis, & latā spinā equi demonstrare vellet: sic duplicē ficū ab Horatio appellari suspicor, quæ maior est & vberior, quæque formæ amplioris est. Sed ad testimonium veniendum, & ut ita dicam, tabellare scriptorum suffragium. Vegetius lib. artis veterinariæ 1.

Addisque novem duplices ficus, iterum, ficus duplices 20. rursū fasciculum. Plinius naturalis historię lib. 20. Diocles hydropicis cum centaurea, aut in duplici fico. Marisca autem ficus vilior erat saporisque fatui. Martialis,

Cap. 6.

Infanti melimela dato fatnasque mariscas. Sic vilioribus bellarijs explicata fuisse mensam secundam Horatius demonstrat.

Lib. 7. epig.

24.

Ex lib. 30. cap. 3.

Refert Seneca solitos fuisse veteres etiam rusticos post prandium aut cœnam bibere.

Quod ex Horatio caliginem aliquam remouet ita canente.

Post hoc ludus erat cuppa potare magistra. ver-

X

ba

ba sunt Senecæ, *Post prandium aut cœnam bibere, vulgare est: hoc patressam. rustici faciunt & vera voluptatis ignari.*

Ex lib. 7. cap. 9.

Quæsitum de me aliquando recordor, quid apud Horatium esset,
*Et venerata Ceres, ut culmo surgeret alto,
 Explicuit vino contracta seria frontis.* & ut verum fatear, non satis in presentia quicquam ad enodandum tam implicatum sensum succurrebat: tamen similis illis, qui nulla in re hærent & celeritate respondendi ad omnia, emunt doctrine famæ, ego quoque ex tēpore aliquid garrij & effutij: Nunc re apud me diutius & accuratius exacta & cogitata, sensum euoluere è suis tegumentis, quibus velut obductus est conabor. Significari igitur libationem puto, qua antiqui post epulas uti solebant. Nam pateram tenentes, ex ea aliquid in honorem dei, ut hic rusticus in honorem Cæreris, venerantes precantesque fundebant: deinde bibebant; inuitatióque fiebat. Hic ergo colonus ait se cum suis conuiuis veneratum Cererem, vinum post cœnam bibisse, & cótractę frontis rugas vino explicasse. — *Culpa, vero, potare magistra,* excogitatum erat ludi genus post cœnam, quo non magistri imperio ad bibendum cogebarur,

IN Q. HORAT. SATY. III. LIB. II. 324
tur, ne nimium ebrietati indulgeretur: sed ut
ea coërceretur, nemo nisi qui qua in re peccar-
rat, calicem ducebat: ut bibere poenæ & de-
decoris esset, non inuitationis aut magisterij,
Plaurus sticho,

Qui peccat poculo multatur.

*Sticho. Sc. A-
gite, ite foras.*

Vter, inquit, demutasset poculo multabitur.

Legitur & in Flacco, *cuppa*, quod vas est po-
torium vernaculæ lingue etiam vsurpatum pro
patera. & in epigrammate, *Sunt cuppa, calices,*
cyathi: quam scripturâ ingeniosissimus & do-
ctissimus interpretes Lambinus sequitur. ut
libertatem bibendi accipiamus poculo impe-
rante, non bibendi arbitro. Poculum enim
non cogit nisi volentē, cum magister inuitum
potare cogeret: *cuppam* etiam Porphyrio vi-
detur agnoscere.

In Saty. 3. lib. 2.

Ex lib. 7. cap. 10.

Poscere membranam ille videtur, qui ea
scripsit, quæ in membranam efferenda sint, nec
retinenda in aduersarijs, aut palimpsesto, nec
delenda sint, sed edenda, & hominum lectioni
committenda,

*Sic, inquit apud Flaccum Damasippus, raro
scribis ut toto non quater anno
Membranam possas, scriptorū quæque retexens.*

X 2

repre-

reprehendit.n. Horatium, quòd quæ scribebat, retexebat omnia, aut delebat: neque quicquam eorum dignum membrana putabat, & hominum lectione.

Ex lib.9.cap.6.

— *Stipare Platona Menandro*, est tanquam stipatorem & comitem Platoni Menandrum adiungere: quod non philosophandi tantum causa; sed etiam sermones scribendi in villam secessisset, cum in sermonibus imitari soleret lepores salesque Menandri, Eupolidis, Archilochi.

Ex lib.9.cap.28.

Inuidiæ magnam vim ad nocendum antiqui putabant, cum eam sola voluntate, & ipso afflatu & contagione maleficam & venenatam esse, & hominibus, quibus malè vellet, obesse grauiter censerent: hinc illa Horatij,

Inuidiam placare paras virtute relicta? Leniendum enim & demulcendum hoc vitium quòd crederent, ita loquutus est. Rursum,

Lib.1.epist.14. *Non istic obliquo oculo mea commoda quisquam*
Epigr.7. *Limat, non odio obscuro morfuque venenat.* Catullus basia conturbat, ne quis malus inuidere possit, & ne mala fascinare lingua. Discidiū sibi euenisse quadā suspicatur inuidia Propertius,

In-

Invidia fuimus, an me deus obruit, an qua

Lib. I. eleg. II.

Leſta Prometheis diuidit herba Iugis? Com-
memorat rerum geſtarū Auguſti magnitudi-
nem Maro tantum eſſe, vt inuidia ſuum liuo-
rem in eas non ſit anſurā expromere,

Inuidia infelix furias amnemque ſcnerum
Coccyti metuet.

3. Georgic.

Ex lib. 6. cap. 10.

Qui puteal Ianique timet celereſque Calendas,
cum Ouidius ſcribit, vtrum de Iani templo, an
de Iano, id eſt, de tranſitione quadam, quæ ad
puteal Libonis eſſet intelligendum eſt? nihi-
lo ſecius illud Horatianum,

2. De remed.
amor.

— poſtquam omnis res mea Ianum

Ad medium fracta eſt. Nam & in fori Romani
regione legimus fuiſſe Iani templum, & prope
puteal Ianos duos celebrem mercatorū locum
auctore Victore. Ego igitur de templo nō cre-
diderim accipiendum: Eorum autem alter ſu-
perior dicebatur, alter inferior eodem Victore
auctore. Vnde & ab Horatio ſcriptum

De urb. Rom.
reg. & locis.

— Hæc Ianus ſummus ad Imum

Lib. I. epiſt. I.

Perdocet. quod eſt ſuperior ad inferiorem vſ-
que: ac medium eorum ſpatium, Ianus medius
dicitur, vt ſuſpico ab Horatio & à Cicerone
lib. 2. officiorum, à quibuſdam viris optimis ad
medium Ianum ſedentibus. Non deſunt, qui ibi
tres Ianos fuiſſe ſcribant. Eſſe etiam Ianus cui-

X 3 piam

piam videretur in Ouidio pars portæ peruia,
 ut si duos in ea discrimine interposito postis
 medij, Ianos diceres. Inquit enim 2. Fastorum
Carmentis portæ dextro est via proxima Iano:

Ire per hanc noli, quisquis es, omen habet. &

2. ab urb. con. Liuius, *Infœlici via è dextro Iano porta Car-*
mentalis profecti. Proinde quasi vetus illa Car-
 mentalis porta continuo duas haberet in pro-
 ximo vias suis adiunctas Ianis: dextram, quæ
 scelerata est appellata ob calamitatem trecen-
 torum Fabiorum, & alteram finistram: Sed his
 in locis de templo Iani proximo Carmentali
 portæ verba accipienda sunt auctore Festo,
 Fest. Pom. lib. cuius hæc verba sunt, *Religioni est quibusdam*
 16. *porta Carmentali egredi, & in ade Iani, quæ est*
extra eam, sciatum habere.

Ex lib. 26. cap. 26.

Lib. 1. epist. 1.

— Hæc Ianus summus ab imo

Perdocet. In regione fori Romani duo Iani
 erant ad arcum Fabianum ut ait Victor, incru-
 stati & adornati signis, superior & inferior:
 celebris mercatorum locus & foeneratorum:
 apparetque spatium inter illos duos Ianos su-
 periorē & inferiorem, vocatum fuisse Ianum
 medium. Ut Ianus summus imusque appella-
 tus ideo fit, quod & medius esset. Horatius,

— postquam omnis res mea Ianum

Ad

Ad medium fracta est. Cicero, Commodius à ^{2. Offic.}
quibusdam viris optimis ad medium Ianum se- ^{6. Philipp.}
dentibus. Iterum, Ianus medius in Antony clien-
entela sit?

Ex lib. 22. cap. 1.

Quid sculptum Infabre, quid fassum durius esset.
 Supra lib. de Art. poëtic. In explicatione versus
Excudent aly spirantia mollius ara. scribuntur
 nonnulla hunc in locum.

Ex lib. 7. cap. 10.

Scribitur eadem ecloga, *Dum ne quid simile*
huic, esto ut lubet: in quo oblique quidem & a-
 critter tamen perstringitur Damascippus ut in-
 sanus: ut & alio loco, — *qui tibi nomen*
Insano posuere: quo cognomine vulgo nota-
 batur, ut apparet, cum inquit,
Dixerit insanum qui me, totidem audiet,
 Morsum autem persensit, Horatiumque vici-
 scitur, & de stultitia insanis que differit.

Ex lib. 9. cap. 6.

— *nihil ut sapientior ille,*
Qui te deridet, caudam trahat. explicatus est
 hic locus supra in libello de Art. poëtic. in versu.
 — *traxitque vagus per pulpita vestem.*

Qui non ex animo ridet, neque exhilaratur:
sed coacto tanquã & inuito vultu renidet: non
suo, sed alieno vultu gaudere dicitur, vt apud
Valerium,

Val. Flacc.
lib. 8. argon.

Errantesque gene, atque alieno gaudia vultu.
Sic & Horatius.

Cum rapies in Iura malis ridentem alienis.

Non enim suis ridere malis videtur, qui inui-
tus lætitiã simulat, cum eius pristinus non
agnoscatur vultus, nec pristinus ridentis habi-
tus.

Ex lib. 4. cap. 13.

Afinaria Sc.
Quid hoc sit
negot.

Plaut. ibidem

Phormione
act. 5. Sc. 7

Ait Plautus, *Adducit domum etiam ultro, &*
rescribit nummos. Scribere nummos est, num-
mos non presentes soluere, sed pro his in cer-
tum diem soluendis apud Trapezitam se obli-
gare, & per argentarium in certam diem caue-
re redditũ iri, nummos, qui debeantur. Que-
ritur enim pro pecunia præsenti cautionem
soluendæ per mensam pecunię apud argenta-
rium factam: & antequam dictum erat, *Nam vidi*
huc ipsum adducere ad Trapezitã Exerambum.
Itaque apud Terentium in Phormione, *Illud*
mihî argentum iube rursus rescribi, valet, caue
mihî à mensa redditum iri: Et apud Horatium,
Putidius multo cerebrum est, mihî crede, Perilli
Diſtan-

Distantis quod tu nunquā rescribere possis. valet,
quod tu nominibus ad mensam factis nō pos-
fisci per argentarium postea renumerare: sic, *Phormione*
Quod ne ego perscripsi perro illis, quibus debui? *act. 5. sc. 2.*
Est, quod ad Trapezitam attuli, & totus scripsi,
quibus dinumeraret certa die, vt nihil iam mi-
hi reliquū sit, atque ita expunxi nomina, qui-
bis debebam.

Ex lib. 9. cap. 6.

Cum ait, *Audire atque togam Iubeo compo-*
nere, attentionem postulat, vt in vera & longa
 reprehensione. Qui enim se comparat ad audi-
 endum attentius, togam primum relligit, &
 circum se componit, ne defluat, & soluta laxa-
 que aliqua parte decidat: Qui etiam ad dicen-
 dum aggrediuntur, togam solent componere.

Quintilianus, *Ergo cum index in priuatis, aut* *Lib. 11. ca. 4.*
præco in publicis dicere de causa iusserit, leuiter
consurgendum: tum componenda toga, vel si necesse
erit, etiam ex integro eiicienda.

Ex lib. 39. cap. 5.

—centum paria ob res

Egregiè gestas Induco, dixit Persius, vbi dupli-
 cem significare viderur hecatomben: sed for-
 tasse ludos gladiatorios significat, cum paria
 dicat. vt apud Horatium.

— gla-

— *gladiatorum dare centum*
Damnati populo paria. munera autem gladiatoria ludoque in religionis parte numerabāt.

Ex lib. 28. cap. 3.

Scribit Cic. in orat. quam post reditum ab exilio in Senatu habuit, nōdum palam factum erat concidisse Rempub. cum tibi arbitraria funeris persoluebantur. & in Pisonem. Atque eo in templo, eodem & loci vestigio & temporis arbitraria non mei solum, sed patrie abstulisti. Ego his in locis arbitraria significare existimo impensam & precium funeris: quæ quidē res ita appellata est propterea quod in arbitrium alicuius ab eo, qui testatus fuerat, conferebatur: ut & Sepulchrum interdum. Horat.

Saty. 5. huius
libri.

— *Sepulchrum*
Permissum arbitrio, sine sordibus extrue: Sic & epulum funebre arbitrio, alicuius permitti solebat à testatore. Horatius,

— *Atque epulam arbitrio Arri*. quo factum esse arbitror, ut arbitrium præmium & præcium significet: ut arbitria victoriæ, pro premijs victoriæ Q. Curtius dixit.

Ex lib. 3. cap. 22.

In Inst. Cas.
cap. 31.

Formam qua ludum gladiatorum erat adificatus

turus consideravit, cū dicit Trāquillus, simula-
 chrum significat & adumbratam vel effictam
 speciem (ichnographiam vocat Vitruuius at- Lib. I. cap. 2.
 que orthographiam) qualudum etat ædifica-
 turus gladiatorum. Cicero, *ut ex tuis literis cum* Lib. 4. epist.
formam Reipub. viderim, *quale ædificium futu-* famill.
rum sit, scire possim: est & forma, ad quam cal-
 cens cōficitur: Hōratiū, Si scalpra & formam
 sutor.

Ex lib. 7. cap. 10.

Si scalpra & formas. Scalpra sūnt, quas Græ-
 ci σμίλας vocant, ferraamenta sutoria primore
 parte curua & à flexu procurrentia acie recta,
 quibus corium secant: sed & à similitudine in
 falce viuitoria pars illa quæ sic acie est recta
 post sinum curuum scalprum vocatur à Colu-
 mella: *quæ*, inquit, *à flexu procurrat scalprum*. Lib. 4. cap. 25.
 nomen adeptum est à scapendulo. Eo enim
 commodius sic post flexum procurrēte quàm
 directo scalpi potest.

Ac potius foliis parcus vescatur amaris. puto hic
 significari olera agrestia, quæ amariora sunt
 quā urbana: vt omnia siluatica. Nam cultu &
 irrigatione proficiunt atque mansuescunt.

Ex lib. 23. cap. 22.

Non est oscitanter prætereundum cur à
 Persio vitrea bilis dicatur 3. Satyra cū scribit,

— tur—

— *turgescit vitrea bilis.*

Finditur. ea est bilis splendida & clara, id est quæ se clarissime è splendore prodit, quæ & splendida bilis à Flacco dicitur: quidam tamen putant, quæ statim evanescit & frangitur, et sic emicat & splendet ut in versu illo Publano,
Fortuna vitrea est, cum splendet, frangitur.

verum ut exposui, eodem modo Græci *ὕαλό-εξ* clarum & pellucens appellant. Scio & apud medicos esse pituitam vitream, quam quis hie bilem vocari à poëta suspicaretur: sed id nimis longè repetitum esset. non sunt tam ex alto ducendi sensus, de quib. poëta nihil cogitarit.

Ex lib. 7. cap. 10.

*Non est periurus, neque sordidus: Immolet equi
Hic porcum Laribus.* Si, inquit, non est auarus (nam auari studio rei augendæ quacumque ratione peierant & sordidissime viuunt) rem diuinam dijs Laribus porco faciat qui ei talem insaniam non immiserunt. Nam à laribus laruæ, à laruis furiosi insani que vocantur.

Ex lib. 29. cap. 32.

Porcis in expiationibus veteres uti solebāt.

*De re rust.
lib. 2. cap. 4.*

Varro, Itaque apud Plantū in *Menochmis*, cum insanum quem pusat, ut pietur in opido Epidam-

no,

IN HORAT. SATY. III. LIB. II. 334
no, interrogat, *Quanti hic sunt porci sacres?* &
apud Cic. lib. 2. de legib. *Porco fœmina piaculum*
hæres patitur. immolabatur & laribus, vt illud
ostendit,

— *immolet equis*
Hic porcum laribus

Ex lib. 26. cap. 14.

Eleganter epistola 120. apud Senecam, *Si-*
num laxa est sinum vestis extendere & expande,
vt eum lucro compleas. Sed audiendû coram
ipse Seneca est,

Sinum laxa, merum lucrum est. Secus in Flacco
sinus laxis illius esse dicitur, qui sinum non
adstringit, ideoque quæ in eo gerit, effluere &
excidere finit, & perdit. Flaccus ait,
Ferre sinu laxo donare & ludere vidi.

Ex lib. 7. cap. 10.

Nomen Iurifurandi etiam veteres posuisse
in execratione videntur: vt Seruius Oppidius
apud Flaccum execrans natos si preturam aut
ædilitatem peterent, eos se dicit obstringere
iureiurando. Ita autem scribitur,

— *Iure*
Iurando obstringam ambo: uter ædilis fuerit, vel
Vestrum prætor, is intestabilis & sacer esto.

Con-

Concipi tamen videtur iurisiurandi formula, inquam Iuraturi erant eius filij: & iureiurando execratio addi solebat, vt dira detestatione sanctium redderetur.

Ex lib. 29. cap. 14.

*Item lege ff.
qui testam.
fac. poss. &
qui test.*

Intestabilis, vt inquit Caius, est & qui lege iubetur, ne eius testimonium recipiatur, neue ipse dicatur testimonium. Puto autem talione plecti eum, qui testimonium defugerit, vt nemo ei cogatur testimoniū dicere, ex eo inde factum est, vt intestabilis homo, inuisus, sceleratus, flagitiosus & execrabilis esset. Horat.

*Curculione
Sc. quo te hoc
noctis*

— is intestabilis, & sacer esto. Plautus, *Semper caueto ne sis intestabilis.* Sallustius, *neque se aliter tutum putat, quā si peior atque intestabilior metu vestro fuerit.*

In orat. Lepidi ad Populum.

Ex lib. 7. cap. 10.

Ergo consulere & mox respondere licebit. Hic Flaccus imitatus est venustè iuriconsultos, & eorum consultores: qui enim ad eos adibant, dicere solebant, Licet consulere? Cicero pro Murena. *Itaque non modo beneficij collocandi spem, sed etiam illud quod aliquādo fuit, licet consulere? Iam perdidistis.*

Hunc circumtonuit gaudens Bellona cruentis,
valet

valet, hic insanus & furiosus est, ἐμβρόνιτος
ἐστίν, vt Græci dicunt, id est, attonitus est, nam
tonitru homines de statu mentis & prudentia
deijciuntur.

Ex lib. 21. cap. 15.

Lego apud Cic. in Pisonem, *non Senatum?
non ciuitatem? cruentare corpus suum?* Nam
Phrigijs numeris in sacris Cybeles stimulati
& in furorem acti se sauciabant & cruentabāt,
Simile illud Flacci. *Hunc circumtonuit gaudens
Bellona cruentis.*

Ex lib. 25. cap. 17.

Bellonæ ministri sibi brachia cruentare so-
lebant, Horatius,

Hunc circumtonuit gaudens Bellona cruentis. Id
tamen non tam faciebant, quàm artificio ali-
quo consequebantur, vt facere viderentur. ve-
ram autem brachiorum cruentationem exegit
Commodus. Lampridius, *Bellonæ seruientes
verè execare brachiū praecepit studio crudelitatis.*

In Cōnda.

Ex lib. 13. cap. 5.

Immane precium, Impensum precium dici-
tur. Sed & impenso emere tacita precij voce
vsurpauit Horatius cum dixit,
Luscinias soliti impenso prandere coemptas.

Ex

penas insignia morbi.

Fasciolas, cubital, focalia: hoc ego explano de hominibus, qui morbo laborarunt quo liberati refocillatis recuperatisque viribus, ponunt fasciolas, quib. crura obuoluebant: ponunt & cubital, quod est brachiale, Græcis περιβραχιόνιον appellatum: ut enim fasciolæ crurum sunt, ita cubitalia, tegmenta sunt brachiorum. Absque morbo enim fasciis crura pedesque inuoluere, viris indecorum erat, molleque & muliebre censebatur. Cicero in Clodium.

Apud Non.
in Calantica

Tunc cum vincirentur pedes fasciis, cum calanticam capiti accommodares, Focalia autem operimenta colli & faucium sunt Plutarchus de Demostene, καὶ μετ' ἡμέραν εὖ καὶ χαλῶς ἐρείοις καὶ ταμνίαις κατὰ τὸ πρᾶχ' ἄλ' κατελιξάμενος Fabius, Palliolum sicut fascias, quib. crura vestiuntur, & focalia & aurium ligamenta, sola excusare potest valetudo. Apud Fabium autem, ut interim hoc dicam, aurium ligamenta esse videntur, quæ à Græcis ἀμφώπιδες appellantur: sed in Græcia pugilibus tribuebantur & luctatoribus.

Ex lib. 23. cap. 2.

Quid tam magnum, ut in libro antiquo vidi, malle, quàm *Quiddam*, ut intelligatur, non esse

esse magnum dijs & operosum vnum hominem seruare, & morti surripere.

Inexplicabile autem videtur nonnullis quod de libertino scribit Horat.

— *mentem nisi litigiosus*

Exciperet dominus, cum venderet.

Serui n. inquit non libertini venire solebant. Ego hoc explicatu facile puto. constat n. eum ante seruum fuisse, & emptitium Horatius ponit. Cum ergo dominus, ei qui emptum postea manumisit, eum sanum esse furtis noxisque solutum sponderet, aliaque præstaret & caueret, quæ in Mancipijs alienandis præstari solent, mentem excepit. Mutatio igitur temporis est, pro excepisset, cum vendebat.

— *Hoc quoque vulgus*

Chrisippus ponit facunda in gente Menem, ab Horatio perbellè ænigmati more dictum est de supersticioso, quos Chrisippus numero stultorum habet.

Nomina autem familiarum Romanarum quædam Græcanica erant, vt Aemiliorum, Pompeiorum. Sic & Meneniorum. Nam & αἰμύλος Græcum verbum est, & πομπή: & μενένιος, qui tanquam frenis stultus habentisque paret, ad nutumque & voluntatem aliorum flectitur vel à μεέννα deducitur, qui ira & cupiditate nimium intemperanterque effertur, ideoque insanit: aut à μέμωα, quod est

Y

est

est infanio, vno elemento mutato ad euphemismum. Maniæ etiam & meniæ & meneniæ vicina nomina sunt, quæ in stultitia & ineptijs ponebantur: vt gens Menenij sit natio stultorum, quæ longè latèque patet, neque vnius prouinciæ finibus continetur, sed orbis terrarum, qua sol vtrumque recurrens aspicit Oceanum, amplitudine spatatur metatio. Ita ex familiæ nomine & veriloquio lusit poëta. Quidam etiam Meneniū fuisse ea tempestate hominem insanum suspicantur. Est & apud Halicarnassum lib. 9. consul Menenius, qui ab historico stultitiæ insimulatur apertissimè.

Mater. inquit, quæ votum fecerit Ioui, vt eo se ream liberet, filium nudum, vt vouit, viuo flumine perfundet sacrorum causa, vt castus & purus rem diuinam Ioui faciat, morbumque, reuocabit, quo liberatus erat. *In gelida*, autem, *fixum ripa* dicit, ex antiquorum ritu, qui sacris operaturi se in flumine purificabant.

Ex lib. 7. cap. 10.

Observandum autem arbitror esse, Flaccum in percontatione particulis sua sponte interrogantibus, quis & quantus, addere ex superuacuo etiam interrogatricem particulam, ne. vt, *Quone malo mentem concussa?* id est, quo malo? & *quantane?* id est, quanta?

In

*In Satyr. 4.**Ex lib. I. cap. 24.*

Culinaria Catij Epicurei philosophia ab Horatio scite irridetur, qui non sapientiæ doctrinam sed voluptatis indulgentiam proficitur, & non tam intelligendi, quàm cœnandi scientiam & artem docet. is conuiuium suum à promulside incipit: sic enim eos cibos vocabant, quibus ante primum haustum vescebantur, quem è mulso ducebant, quòd vacuis & inanibus venis initio dulcem esse potionem putarent infundendam Itaque ex austero vino mulsum conditum reprehenditur.

Anfidius, inquit, forti miscebat mella faterno,

Mendose: Alij promulsidem interpretantur, quod vice mulsi conuinis ad appetentiam prouocandam dabatur. *Ponere, autem, signa,* est literis consignare & conscribere. instituerat n. hæc literis mandare Catius, sed tamen ante mauult Horatio ea reddere & narrare, vt quæ accepit recomminiscatur, cum vereatur, ne quid è memoria exeat: id enim est quod scribit,

Quid id erat cura quo pacto cuncta tenerem. Et tibi narrando, inquit, memoriæ infigam meæ tenacius & firmitus. Promulsidem autem, quam Macrobius etiam antecœnam vocat, appellare videtur festiuè prandium, quòd quàm

*Lib. 3. cap. 13.
Satyr.*

propriè cœnam vocabant, antecedit. Primam
n. illam mensam æstate terminari salubriter
moris ait, — ille salubres

Æstate peraget, qui nigris prandia moris.

Fimiet: Nisi quis censeat æstate nihil ultra mora
prandendum esse, abstinendumque tum pul-
mento & alio obsonio: quod & verius videtur.

Ex lib. 28. cap. 23.

L. etsi non sūt Promulsidem, unde iurisconsultis Promul-
§. sed si va- fidiaria vasa, puto cibum fuisse, qui initio vel
sa. ff. de aur. prandij vel cœnæ sumebatur loco mulsi: quod
& arg. leg. caput & principiū olim cœnæ erat vt ex Ho-
ratio intelligimus scribente,

Anfidius forti miscebat mella falerno

Mendose; quoniam vacuis committere venis

Nil nisi lene decet. leni præcordia mulso

Prolueris melius.

Ex lib. 1. cap. 24.

Cum autem breue lapathum dicitur, intel-
ligo rumicem minorem, vt oxylapathum, &
oxalida, ad maioris rumicis, quem hippolapa-
thum vocant, distinctionem.

Lubrica cōchylia dicuntur, intus polita, læuia,
nitida, & si quædam foris scabra sunt, & aspe-
ra, vt ex his, quæ subjicit Flaccus, apparet: ali-
oquin sunt politæ foris conchæ, & quædam

ab

ab Historicis vocantur liostrea, quod eorum sit læuigatior & æquabilior foris testa.

Ex lib. 21. cap. 21.

Lubrica nascentes implent conchylia luna. Vide super. Odam 19. lib. 1. Carminum, in explicatione versus *Et vultus nimium lubricus aspici.*

Ex lib. 1. cap. 24.

Molle, autem, Tarentum, cum dixit, si Macro-
bio credimus, errasse videri potest, qui etymo-
logiam respiciens idem esse Terentum & Ta-
rentum crediderit. Nam quæ dicuntur oues
Tarentinæ, eas Terentinas dici debere credit,
quòd Terentum Sabinorum lingua sit molle:
Sed Flaccus potius ad populi fortasse mores,
quàm vocis notationem respexit.

Nec sibi, inquit, *cœnarum quiuis temerè arroget
artem.* Ecce, quæ adhuc dixit, & memorauit,
ante cœnam esse putat, quæ sequuntur cœnæ
fercula censet. Nam & Macrobius cœnam, &
antecœnam distinguit: sed & missus piscium,
cœna pisciû: missus auiû, cœna auiû dicebatur.

Ignarum quibus est ius aptius, de patinarijs pis-
cibus, qui in patina iure merfi apponebantur
dicit. *Eum,* inquit Comicus, *quouis pacto con-*
dias, vel patinarium, vel assum.

*Asinaria Sc.
Vnum istorû
quoque ver-
bum.*

Y 3 Si,

Si, inquit Flaccus, Surrentino vino Falernum
fœcatum & turbidius misceas, aut ei fœcem
vini falernj, vt eius saporem combibat, & vt
iucundior potio temperetur, addas, sine colo
vinario defœcare vinum poteris ouo colum
bino Nam fœcem deuoluet vitellus: hodie ta
men qui limpidas defœcataſque reddunt poti
ones, decocta & diluta, albumine potius, quàm
vitello solent vti. At

Coricioque croco sparsum stetit, eleganter dixit.
Nam quæ liquidiora erant & humidiora, vt
aliquam adepta sunt coquendo cōcretionem,
stare dicuntur. Hinc describit secundam men
sam, quæ & mensa pomorum dicitur.

Picenis cedunt pomis Tiburtia succo. Scobem
porro à Catio credo imperari, vt si in pau
imento lacuna sit facta effuso humore, inſperſa
protinus Scobs humorem exiccet.

Toralibus autem lectorum, vestes stragulæ,
aut conchyliatæ, aut purpureæ aut Babilonicæ
à locupletissimis patribus familias circunda
bantur: sed tam honesta vestis parum decebat,
si toral, quod subesset, turpe & sordidum, ali
qua parte nō opertū vel reſectū appareret. To
ral n. inuolucrū erat thori, id est, congestæ plu
mæ, vel herbæ, vel arundinis operimentū, quod
& elegantiore rursus stragulo obducebatur,
conuiuij causa, aut feriarum: Ouidius,

8. Metamor.

— in medio torus est de mollib. vluis,

Impe-

*Impositus lecto, sponda pedibusque salignis,
Vestibus hunc velant, quas non nisi tempore festo,
Sternere consuevant.*

In 5. Saty. lib. 2.

Ex lib. 2. cap. 19.

*Ante larem gustet venerabilior lare diues,
Ex antiquorum pietate superstitiosa dictum
est, qui de coena lari libare solebant, ita &
fructuum primitias ei sacrabant libabantque.*

Ex lib. 14. cap. 24.

*Ne comes exterior, si postulet ire recuses. Quis
hic est exterior comes? nempe qui ad læuam
est, qui locus inferioris est nam cum quicquid
agimus ad dextram fere nos conuertamus, cu-
ius maior est habilitas & agilitas quàm læuæ,
fit proinde vt flexus & gyros fit eius minor &
interior, à circi consuetudine, vbi ad metam
flectebant in dextrâ cursum, vnde & dextratio
appellata est. Ita dexter qui erat, interiore fle-
ctebat gyro, vt læuus exteriore: sed & equus si-
nistrior ampliorem lustrabat orbem quam
dexter, itidem & rota: Ouidius ait,
Nunc stringam metas interiore rota, id est, bre- 3. amo. eleg. 2.
*uiore cursu. nisi si quis dicat interiore cuique**

& proximiorē esse dextram partem, exteriorē rem lēuam: indeque exteriorē comitem dici, quod & verius puto. Ouidius dextrum hominem, qui in honestiore loco est, interiorē putauit, cum qui ad lēuam esset, exteriorē vocauit,

5. Fast.

Et medius iuuenum non indignantibus ipsis

Ibat, & exterior, si comes unus erat.

Lib. 4. de bell.
Alexandr.

Visne tegam spurco Dama latus? Sermonum secundo scribit Horatius, quod quidem illic ab Horatio fingitur ab vlysse, vt Heroë indignū recusari: & Oppius ait, *deinde post Raciliū, nam is latus Cassij tegebat, quasi responsum ab eo peterit celeriter dato loco, cum se insinuasset, sinistra corripit eum, dextraque bis ferit pugione.* his locis velut chirographis aut testationibus, tegere latus intelligimus esse latus finistrum alterius, qui vel ætate vel honore superio est, claudere: quod qui facit, tāquam pro scuto sit, quo latus præsertimque finistrū tegitur, latus tegere dicitur: aut vt qui in acie nobis ad lēuā adstat, dum scutum ad dextram vertimus, nūdum latus finistrum protegit.

Ex lib. 6. cap. 4.

Ex Senecæ loco perspicui potest, cur ab Horatio scriptum sit,

Visne tegam spurco Dama latus? Nam cum Dama diminutionis forma à Demetrio deductū sit,

sit, nomen seruille est, & in Horatio libertini hominis, quales multi ad opes perueniebant, & si pro vilissimis & sordidissimis semper habebantur. Adscribam Senecæ verba, *Idem res trouers.* Lib. 4. Com-
dicebat omnes sordidissimas, acetum & pulcium, & Damam & phileroten, laternas & spongiarum. Cum igitur Horatiani mihi loci in mentem inter legendum venisset, in articulo opprimendum putavi & huic schedulæ inferendum, cum ei nonnulla lux è Seneca adfulgere videatur.

Ex lib. 2. cap. 19.

Quinte puta aut publi, quod Horatius ait, expressit mores Romanorum, qui cum aliquem honorificè, vt liberum aut ingenuum appellabant, prænominè salutabant. Nam salutare cognomine, familiaris erat, vt apud Ciceronē *Casār Pulchro*: & Polybius in historia semper superiorem Africanum honoris credo, gratia, Publium appellat, & apud Persium scribitur falsè & venustè

Marco spondente recusas. &

Saty. 5.

— has signa Marce tabellas &

Ibidem.

Ingentes trepidare Titos: & quasi dignitas ingenuorum in prænominè tota posita sit, quo seruicabant. Scribit idem,

Saty. 1.

Verterit hunc dominus, momento temporis exit

Saty. 5.

Marcus Dama. Potest tamē & in eo interdum quid-

quiddam familiaritatis latere.

Ex lib. 24. cap. 28.

Lib. 7. epig. 9. De cute quid faciat, ille, vel ille sua apud Martialem, est de corpore. vt & apud Flaccum, *Pelliculam curare iube.* Sic & *ῥεῶς* Græcè cutis & corpus est. nam Latini Græcanicum sermonem æmulari gaudebant.

Ex lib. 26. cap. 27.

Pellicul. c. i. Hic locus explicatur supra Epistola 2. lib. 1. in versu
In cute curanda plus a quo operata iuuentus.

Ex lib. 13. cap. 17.

Fi cognitor ipse, è chirographis exemplis repetitum aliquanto concinnius erit, quàm vt peruulgatum *Sis cognitor*: nec vero si inusitatum est in imperandi modo, eoque comicus Plautus utitur.

Ex lib. 2. cap. 19.

— seu pingui tentus omaso, ad contemptum dicitur de eo, qui obsonijs se saturat vilibus, vt alio loco, — *tabulas cœnabat omasi.*
Lib. 1. epig. 15. Qui autem è Romanis testamenta faciebant, tabu-

las his, quos vel legato, vel parte hæreditatis prosequerentur, interdum ostendebant ut postea obsignatas reponerent, nec nisi ipsis mortuis aperirentur: quibus autem ostendebantur, inspicere abnucebant & recusabant, ne hæredipetæ & captatores viderentur.

Horatius tamen monet oculis limis primæ cære secundum versum saltem percurrat captator, ne illudatur vana spe. Nam qui testantur & ultro inspectandas offerunt tabulas, cum putent negaturum recusaturumque inspicere verecundè captatorem, cui simulant se aliquid reliquisse, vana spe lactant, nihilque interdum relinquunt: quod deprehensum in Nasica est, cui impudenter captanti tabulas testamenti sui Corani gener ostendit, legereque sæpius renuentem, tandem coëgit: qui intellexit nil sibi legatum, sed frustra sibi euenisse captatorias artes. Ne igitur qui in testamento aliquid sibi relictum credit, fallatur, ut Nasica, obliquo oculo celeriter rapiat quid scriptum sit in prima cera, ne ludibrio habeatur.

Ex lib. 21. cap. 26.

*Sed non omnia displicere vellem
Tibi, & Suffetio seni recocto,* Catullus in clausula epigrammatis 50. cum locos frigidiores videret seuerioribus fortasse non placituros, personam

sonam quæ fuit, cui eos attribueret & ad veniam dixit. id est tibi homini serio, & Suffetio veteri seni: tibi severo & acri iudicio prædito & Suffetio homini multo rerum usu trito, nimiumque graui. Quibusdam videtur translatio esse ducta à metallis, quæ recoquendo. meliora & puriora fiunt, omnique scoria liberantur & aliena materia. Sed hic potius ab his ferramentis ducitur, quæ cum inueterarunt, recoguntur, vt reficiantur ac reformentur, aut in aliam speciem mutantur Itaque quod multi temporis est exponitur a Seruio. Horatius

In lib. II.
Aene.

Scriba ex quinque viro, corum deludet hiantem, id est, qui sæpe factus & refectus est scriba. Sic recoxisse Peliam dicitur Medea, id est, reformasse atque renouasse, vt recoctus senex sit hic annosus, antiquus, longæ ætatis, & plurimi usus, multis in rebus tritus & versatus, ideoque seueri & acris iudicij. Quinque virum primi nominis Iurisconsulti, vt hoc etiam appingam, in Horatio signatorem explicant quod quinque signatores adhiberi solebant: ego verò puto nomen esse magistratus, vt in colonijs deducendis & agris assignandis. Nam Triumviros, Quinqueviros, Decemviros, Vigintiviros legi assignatores agrorum fuisse. Cicero Quinqueviri meminit in Lucullo. *neminem esse prætorē, imperatorē, nescio an ne Quinquevirum quidem quemquam nisi sapientem.* Sed & quinquevirj

IN Q. HORAT. SATY. V. LIB. II. 350
virj de exilio iudicabant, vt & elegantiffimè
docuit Pithœus. Erant & quinque viri men-
farij, & quinque viri muris turribusque refici-
endis, quod paruum erat & exiguum munus.
Sed qui fcribere sæpe fuerant & quinque viri, ve-
teratores & callidi hadebātur. Scribis, qui sunt
γραμματεῖς, poſtea adiecti ſunt Cancellarij,
qui erant, vt vetus criticus explicat, ἀντιγρα-
φεῖς. Erant & quinque viri cis & vls Tiberim,
quorum non admodum magnū munus erat,
cum quidam magistratuum vicarij forent, de
quib. Horatium potiffimum locutum eſſe cre-
do: ac fortaffe Corannus ſcriba & quinquevir
fuerat.

Ex lib. 2. cap. 19.

O Laërtiade quicquid dicam, aut erit, aut
non. Ita apud Horatium vulgo accipi video,
quaſi vates illudantur: Sed, niſi fallor ſtultiſſi-
mus eſſet Tireſias, ſi vltro ſibi fidē detraxeret.
Potius opiner cum dicere, ſe non eſſe alijs va-
tibus ſimilem, qui diuinorum nomen ementi-
untur, hominesque fallunt: Idcircoque amba-
gibus, ne in mendatio deprehendantur, ſua re-
ſponſa inuoluunt, & draconem nescio quem
vel aquilam enigmate inexplicabili loquuntur,
nec res ſuis appellant nominibus: quod ſe con-
tra facturum Tireſias Pollicetur, ſequē ſine fi-
gura & anfractu locuturum, id quod erit, aut
non

non erit, cum & sibi ab A polline diuinandi ars data sit, quæ vulgaribus istis non sit tributa vatibus. Proinde apertè & sine vlla figura captatoris Nasicæ & Corani nomen elocutus est: nec Nastica aut Coranus aliud quicquam, quàm quod recto nudoque sermone sonant, significant.

Ex lib. 26. cap. 31.

Idyll. 10.

Lib. 2. de re
rust. cap. 2.

Quod Horatius perlepidè scripsit, *Vt canis à corio nunquā absterrebitur uncto.* nonne esse putares, quod Theocritus eadem vrbani-
tate faceret lusit *χαλεπὸν χρύων κύνια γυν* Cas; Sed quis persuaderet sibi corium apud Horatium esse *χόριον* Theocriti, cum hoc significet membranas partum inuoluentes, à quibus agnos ferotinos Chordos putat vocatos Varro? Crediderim Horatium prouerbiū Græcum esse secutum: tamen non nihil significationem deflexisse in id, quod æquè conueniret. Sed & *σκυποτῆς* *εἶν* id enarrator interpretatur, quod Horatiano sensui conuenit.

Ex lib. 16. cap. 17.

Soli gerendum censeo morē, & capiundos crines Plautus ait, Vbi ego capere crines esse suspicor blandiri & assentari lenique capillorum tractu ac mulcente delectare, & amabiliter attingere:

Mostel. Se. iā-
pridm me-
castor.

tingere: sic etiam aures leniter tractabant ijs, quibus adulabantur, quosque captabant & admirabantur, & quibus indicabant vel simulabant amorem, & quos osculabantur.

— *aurem* inquit Flaccus, *substringe loquaci.*

Plautus *Asinaria*,

Sc. Cur me
retentas.

Prehende auriculas, compara labella cum labellis.

Ex lib. 19. cap. 13.

Soli cenſeo gerendum morem & capiendos crines. Capere crines eſt blandè & amatoriè osculandi cauſa capillos amatoriſ prendere, vt & aures ſolebant, quod ante annotaſſe me recordor. apud Horatium quoque — *aurem ſubstringe loquaci*, eodem modo accipimus. vetus tamen magnæque auctoritatis liber, *ſubstringe præbe* interpretatur, vt dicat loquaci præbendas aures.

Plaut. Moſtel.
Sc Iampird.

Ex lib. 30. cap. 27.

— *aurem ſubstringe loquaci* apud Horât. blandientis & adulantis eſt, vt exiſtimo, & mirabundè aſſententis. nam qui osculabantur, amatoriè auriculas præhendebant vt apud Plautum eſt. *Prende auriculas.* ſignificat igitur quaſi amplexeris & admireris; auriculam eius ſubstringe.

Ex lib. 28. cap. 3.

— ſc-

— *sepulchrum*

Permissum arbitrio &c. recurre ad Satyr. 3. huius libri in explanatione versiculi

— *atque epulum arbitrio Arri.* Scribit Cicerone in oratione pro Rab. Posth.

Tua Posthume numo sestertio à me addicuntur Si quis magnum æs alienum cōflauisset plerumque eius bona alicui numo sestertio addicebātur hac lege, vt creditorib⁹ satisfaceret, in quorum fraudem vendere non licebat, itaque subjicit, *ita bona veneant vt solidum suum cuique soluatur: nihil iam aliud nisi fidem curat* Sic scribit Asconius, *Bona Milonis propter magnitudinem aris alieni semuncia venisse* cum semuncia etiam minor sit sestertio, quamquam fortasse in Asconio *sestertio nummo* legendum est, etsi id non ausim adfirmare. Flagitiosissimum & scelerrimum habebatur olim fidem in credita pecunia fallere; ad famam igitur debitorum tuendam sic bona vendebantur & emptori onus soluendi imponebatur: eandem venditionem & in captatione posuit Horatius,

— *huic tu*

Dit ex parte tua, seu fundi siue domus sit

Emptor, gaudentem nummo te addicere. id est, vt vulgo loquimur, frusto panis minimoque precio, vt in captatoria venditione. Quo sanè loco hoc adnotant interpretes, quod an verum sit, ipsi viderūt, ego neque fidem detrachere, neque addere

addere decreui, lege cautum fuisse, ne res vel agrum vel domum testamento donatam, quis donaret: & ut viderentur emisse, nummum dare solitos, si quibus donabant.

In Saty. 6. lib. 2.

Ex lib. 29. cap. 35.

Dextra cum erant numina, fauere credebatur: cum læua, non fauere. hinc illud,

— *quid tam dextro Ioue concipis, ut non* *Iuuenal. Sat. 10.*
Conatus te pœniteat, factique peracti? Atque in

eo quidem numine, quod præpotens est, idem & in alijs faciebant. ut dextro Hercule, & amico Hercule, ut Persius,

Sub raistro crepet argenti mihi seria dextro *Saty. 2.*
Hercule. Horatius

— *qui mercenarius agrum*

Illam ipsum mercatus arauit, diues amico
Hercule, hic Hercules inuocatur, quod propter ærūnas & labores, quos foeliciter exanclauit & perfunctus est: in agro arando & incipiendo omnib. conatibus eius inuocatio foelicis auspicii videtur. Dextro etiam Castore fieri dicitur propitio & fauente Castore. Sed & in equitando, cum optimus eques fuerit Castor. Papinius,

Signa franata moderatus ala *4. Silvarum*

Z

Casto-

Castore dextro. Ex contrario igitur etiam intelligi possunt numina apud Maronem leuata: etsi aliter explicari etiam animaduerto cum scribit,

— *Si quem*

Numina laua sinant, auditque vocatus Apollo.
Sic etiam, *Dextra strenuit approbatione*, in Catullo legimus, ut auspicii & ominis fortunati.

Ex lib. 28. cap. 26.

Pinguis, hebes & tardus dicebatur. Horat.
Pingue pecus domino facias, & cetera preter Ingenium.

Ex lib. 13. cap. 17.

Hoc elegantius & verius fuerit, — *Roma sponsorem merapis: non Roma.* Etenim quibus Romæ negotiis implicatus & impeditus soleat esse, scribit: quibus ruri quod careat, se felicem & beatum putat. Etiam pari constantia & asseueratione illud affirmandum,
Ne prior officio quisquam respondeat vrges.
Quis n: hoc non malit, quàm *vrge*? neque tam hoc excogitatum proferimus, sed ex antiquis libris prolatum edimus.

Ex lib. 22. cap. 7.

— *at simul atras*

Ven-

Ventum est Exquilias. i. odiosas mihi & molestas ob negotia. vide super Odam i. lib. 3. Carminum.

Ex lib. 6. cap. 7.

Quid? non & illud negotium faceffit,

— *noster lud os spectauerat, unà*

Luserat in campo? Non tamen operosè velut è cuniculo latebroso effodiendus est sensus.

Imitatur enim sermonem hominum sibi invidentium, & mirantium tam prosperam secundamque fortunam suam. Horatius, inquiunt, nostri ordinis & loci erat, & in vltima cauea nobiscum spectabat ludos inter pauperum cuneos, in campo Martio nobiscum sese exercebat, qui fortunæ filius nunc videtur, tantis auctus successib⁹ est. Ham Senatores ludos theatrales spectabant ex orchestra: è quatuordecim ordinibus equites: & plebeciorum lautiores & ditiores commodius sedebant, pauperiorum deterior vt conditio, sic & in cauea locus: in campo quoque generosi cum generosis se exercebant, pauperes cum pauperibus. ergo iuuenem Horatium olim sui fuisse ordinis dicebant, qui fortunæ indulgentia ad amicitiam Mœcenatis opesque peruenerit, & fortunæ beneficio prouectus sit ad tantam felicitatem.

Ex lib. 13. cap. 17.

Z 2

Ex-

Exclamat Horatius,

O noctes cœneque Deum. Suas frugi modicasque sed iucundas & suaues cœnas comparans epulis, quæ in honorem Deum in templis Romæ apponebâtur tenues & parabiles, non sumptuosæ neque splendidæ. Dionys. Halicarnassæus Εὐὼ γούνη θεαζάμενον ἐν ἱεραῖς οἰκίαις δειπῶνα περικείμενα θεοῖς, ἐν τραπέζαις ξυλίνοις ἀρχαῖαις; ἐν χανοῖς καὶ πινακίοις κεραμέοις ἀλφίτων μάζας καὶ πόπανα καὶ ζέας καὶ καρπῶν τινῶν ἀπαρχάς, καὶ ἄλλα τοιαῦτα λιπαρά, καὶ εὐδαίπανα, καὶ πάσης ἀπφοροχάλιας ἀπηλλαγμένα.

Ex lib. 17. cap. 17.

O noctes cœneque Deum, Horatius scripsit: eas cœnas è Dionysio exposuimus: sunt tamen qui cœnas Deorum interpretantur epulas illas esse, quæ deorum nomine in templis dabantur, aut ædibus sacris: vt epulum Iouis legimus, Apparatiſsimæ autem erant illæ cœnæ & lautissimæ. Sed & dijs ipsis sternebantur lecti, quibus similes dicat esse rusticas & frugi mensas Horatius. Citatur & a Prisciano Cornificius de cœnis Deorum.

Lib. 6.

Ex lib. 6. cap. 7.

Quid sit apud Flaccum, libatis dapibus pascere,

cere, non tam facile fortasse reperias, qui tibi explanet, quàm vel in littore algam, vel in sentibus spinam inuenias. Proinde operam mihi hanc sumendam putavi, ut eos edocerem, qui facilius à vero aberrarent, quàm rectam viam instarent: Sic autem scribit,

*Ante Larem propriū vescor, vernasque procaces
Pasco libatis dapibus.* Ego hoc crediderim re-

ferendum ad antiquorū pietatem, qui partem cœnæ lari, diisq̃ue donabant, & in focum mittebant lari sacrum, ut constat, id enim erat libare dapes: ex ea cōsuetudine, ut arbitror, scri-

bit Varro, ut à Marcello citatur, *quocirca oportet bonum ciuem legibus parere, & deos colere, in*

patellam dare *μικρὸν χρέας.* Et Cicero de finibus *Atqui reperiemus Afotos primum ita non re-*

ligiosos, ut edant de patella, id est, ut edant ea,

quæ dijs è cœna libata sunt: Sed ritus ille optimè intelligetur è Plutarcho, ita in libello de

Fortuna Romanorū scribente, οἱ δ' ἔφασι, ἀλλὰ παρθένοι τι τὸ ὀκρίσιαν ἀπαργματα

καὶ λοιβὴν ἐχέουσι λαμβάνουσαν ἀπὸ τῆς βασιλικῆς τραπέζης, ἐπὶ τῷ ἐπίαν κομίζ-

ειν, καὶ ποτε τυχεῖν, ὥσπερ εἰώθη, τῷ πνεύματι ἀπαρχὰς ἐπιβάλλουσαν. Ea igitur se-

castitate & sanctimonia ruri dicit cœnare Horatius, ut dapibus nisi ante deo piè libatis, vesci non soleat. inde & dij patellarij à *Plauto* festi-

uè iocante sunt dicti, quibus in patella libaba-

*In distinctio.
Patella. lib. 2.
de finib.*

*Cistellaria.
Sc. Credi ego
amorem.*

tur, non magna sacrificia fiebant. Tales dijerant in Larario domestici penates & lares.

In Satyram. 7. lib. 2.

Ex lib. 18. cap. 27.

Mediocritatem frugalitatis laudasse videtur in seruo Horatius cum scripsit,

— *amicum*

Mencipiū domino, & frugi quod sit satis, hoc est, ut vitale putes: proinde quasi frugalitas nimia & attentio acrior ad rem diligentiaq; noceat. & quamuis, qui nequam & dissoluti sunt, perditī profligatiq; sint, neque vita digni, quos ne salus quidem ipsa seruare posse videatur, cū contra viuere videantur & vitales esse qui sunt frugi & attentī: tamen nimia auiditate & auaritia & nimia profimonia exitium sępe acerbū accersitur. Seneca eodem sensu lib. 5. Epistolarum scribit, magni animi magna contemnerē, ac mediocria malle quā nimia. Illa n. utilia vitaliaque sunt, at hac eo quo superfluent nocent quę verba multum lucis adferunt Horatio nisi fallor. Simile est illud Lactantij lib. 6. Vnum est enim sapientis & iusti & vitalis viri opus, diuitias suas in sola iustitia collocare.

Epistol. 39.

Ex lib. 13. cap. 17.

Cum

Cum scribit Horatius,

*Iam mæchus Roma, iam mallet doctus Athenis
Viuerè, si fileam quod in Arenoso situque ple-
no legi libro piaculare videatur, iam mallet do-
ctor Athenis: ut eum dicat tam inconstantem
incertūque sententię fuisse, ut modo mæcharj,
modo docere vellet. equidem doctus illud non
moueo loco, puto tamen mihi fraudi non fu-
turū, quod aliud quiddā me reperisse dixerim.
Vertunnis autem legendum arbitror, non Ver-
tumnis, ut Portunus, Saturnus, Neptunus di-
citur.*

In eodem Sermone scriptum est disertè – *ac
prior illo: non ut publicatum est, ille: nec me-
hercule inepto sensu, quod diceretur illi antepo-
nendus. hoc etiam monentis tantum, non sta-
tuentis more dico.*

Cæterum cum ait, *Nequicquam cæno cupi-
ens euellere Plantam*, ad prouerbium Græcum
adlusit, ἐκ τὸς πηλῶ πόδας ἔχῃς: quod est, ex-
tra lutum pedes habes, de his, qui alicunde se
expedierunt, & è molestia euaserunt.

Ex lib. 2. cap. 20.

In Apocolocyntosi à Seneca luditur, *Et
proximo munere inter nouos auctoratos ferulis va-
pulare placet.* In quo ambigitur à nostris lite-
ratis, qui sint auctorati. Quod si in eorum tan-

Z 4

quam

quam senatulo dicendæ sententiæ mihius est,
 eos existimo, qui suam ad gladiû operâ merce-
 de locarant, & qui se ludo gladiatorio ad depu-
 gnandû mercede addixerant: quod & à veterib.
 Grammaticis in Horatium scriptû esse recor-
 dor, vt Helenio, Acrone & Porphyrione, qui
 tradunt eos, qui se vendunt ludo auctoratos ap-
 pellari, quæquidem significatio bellissimè cõue-
 nit Senecæ loco. Nā & auctoramentû merces
 est, apud Paterculum, *In ea Ingulati ciuis Reip.*
cõstitueretur auctoramentû, id est, cõstitueretur
merces, & premium ei, qui proscriptum tru-
cidaret. Iterum, auctoramentoque funebri ad con-
seruatoris quondam Reip. tantique Cos. irritando
necem. Hic auctoramentum funebre proposi-
 tum præmium funestum significat ei, qui Cice-
 ronem iugularet: & Auctorare pro præmium
 mercedēque sibi querere idem vsurpauit, vt de
 Perpenna Sertorij interfectore: *Romanisque*
certam victoriam, partibus suis excidium, sibi tur-
pissimam mortem pessimo auctorauit facinore, id
 est, mortem veluti mercedem sibi quæsiuit &
 arcessiuit vt debitam. Auctorati quoque dicū-
 tur milites & exauctorati, illi sacramento mi-
 litia & stipendio obligati, hi tanquam ære di-
 ruti & sacramēto soluti. Quin & auctoramen-
 tum etiam in artibus mercenarijs & opificijs
 obligatio quædam est, interposita mercede
 contracta. Inquit enim Tullius, *Merces ipsa*
in

posterior. vo-
lumine

Ibidem

1. Gffic.

in mercenariis auctoramentum est servitutis His ita explanatis, quod in Horatio salebrosum est, & interpunctionibus librariorum tenebrosum, æquatum ad planitiem reddetur & distinctione commoda internotatum lucem accipiet. Nam sic vulgo distinguunt.

Quid refert vri virgis ferroque necari?

Auctoratus eas, an turpi clausus in arca,

Quo te demisit peccati conscia herilis.

Contractum genibus tangas caput?

Ego sic interpuncta collocanda contendo,

Quid refert vri virgis ferroque necari

Auctoratus eas? Hoc sensu, quid refert vtrum te ludo gladiatorio obligaris & vendideris hac lege, vt ius sit te virgis cædere & ferro interficere? Construi enim sic debet, *auctoratus eas vri*. Etiam Græmatici veteres post *vri* distinxisse videntur, & coniunxisse duo sequentia, *virgis ferroque necari*. Legem enim gladiatoriam & cautionem fuisse referunt, vt vrerentur, virgis secarentur, ferro necarentur. Hunc Horatii locum adscripsi, vt sensum elegantem Incuria scripturæ conturbatum atque confusum digererem atque ordinarem. Concipitur & apud Petronium Iurusiurandi formula, hujc, quam Grammatici narrant, persimilis, & ad Horatianam legem composita, quæ & gladiatorii sacramentum quale fuerit, ostendit. *In verba*

Eumolpi sacramentum iuravimus vri, vinciri,
ver-

verberari ferroque necari, & quicquid aliud En-
molpus iussisset, tamquam legitimi gladiatores
domino corpora animosque religiosissimè addici-
mus. Scribendum tamen potius in Petronio
videtur, virgis ferroque necari.

Ex lib. 14. cap. 1.

Vri virgis ferroque necari. vide quæ ad nota-
ta sunt super in Od. 4. Epod. ad locum
Iboricis perusta funibus latus.

Ex lib. 2. cap. 18.

In varios trahitur sensus ab hominibus eru-
 ditis, quod ab Horatio scribitur,
Nō habitu mutatve loco, peccatve superne. Nam
 illud peccare supernè in varias deducitur inter-
 pretationes: quæ fortasse & vna crescent, si quis
 nostram forte aliquo in numero habere dig-
 nabitur. Hic ergo peccare supernè dicitur, qui
 quòd insignis aut nobilis, aut dignitate prædi-
 tus est, in sublimi eminet, ut proinde eius fla-
 gitia nullo modo latere possint, cum in specu-
 la quadam constitutus alta & ardua, ut è supe-
 riore loco, ita ex ea peccet, ut eius probra om-
 nibus pateant. Nam de eo loquitur, qui pro-
 iectis insignibus & annulo equestri & toga, è
 iudice selecto, dum libidini lacernatus scrui-
 se

se abijcit, infra libertinos damas. Mulieris autem ut vulgaris aut libertinæ, aut plebeïæ & vilis, minus notum est & peruulgatum opprobrium.

In eodem sermone verbum Græcum elegantissima circuitione expressum animaduertisse videor,

Duceris ut nervis alienis mobile lignum. id enim Græci dicunt νευρο(πατῆϊα. ut, inquit, fidiculis neurospasta mouentur, sic tua libidine, ut neruia aut fidicula traheris. Verbum autem illud Græcum in ea re frequenter vsurpatur à Philosophis, presertim Stoicis. Antonius Imperator de vita sua, ὅτι κρεῖττόν τι καὶ δαίμονι-ώτερον ἔχεις ἐν αὐτῷ τῶν τὰ πάθῃ ποιεῖν καὶ χαρά παρὰ τῶν νευρο(πατῆϊων σε. & Simplicius in Epictetum ὅταν μὴ ἐαυτῷ ἐνδῶ τοῖς ὤμασι, καὶ τοῖς ἀλόγοις καὶ τοῖς ὤμα-πικοῖς κινήμασι, καὶ αὐτῇ νευρο(πατῆϊται καὶ ὠθεῖται. Quid quod — *in seipso totus teres atque rotundus*, est totus in se couersus & ex se pendens, non è fortuna, nec foras spectans & vergens? nam figura rotunda in se tota collecta est, nihilque in ea angulis eminet quod fortunæ & iniuriæ sit obnoxium, & in quo quicquam externum hæere possit, in læui & conglobata connexitate.

Ex lib. 8. cap. 13.

In

De opt. gene.
oratorum

In versibus Lucillianis, quos adhibet Cicero, parū emendatū mihi videtur, quod sic legitur. *Cum Pacidiano hic cōponitur*: verius puto & incorrupti⁹ *Cum Placideiano* vel Horatio auctore, qui de eodem gladiatore agens scribit, *Aut Placideiani contento poplite miror Prælia rubrica picta, aut carbone*. quamquam si sola adductus coniectura sic corrigerem, à me faceret syllaba, quæ in Pacidiano producta est, in Placideiano brevis & versui accommodata.

In Satyr. 8. lib. 2.

Ex lib. 20. cap. 34.

Ultima Satyra conuiuium Nasidieni Rufi ab Horatio lepide describitur, cum irrisione conuiuatoris ostentatoris meri, & mendaciter epulas commēdantis malè apparatus & rancidas plerasque ac putidas. *Aper*, igitur, *Lucanus* caput austro flante, caput, vt loquebantur, cœnæ fuit, quo quidem Horatius indicat foetidum fuisse. vt & alio ait loco,

— *at vos*

Præsentem austri coquite horum obsonia. Sed vitium tamen à conuiuatore in laudem conuersum fuisse, qui meliores apros esse auderet affirmare leni austro captos. Acria autem apposita ej erant condimenta ad dissimulandum vitium

Lib. 2. Sat. 2.

IN Q. HORAT. SATY. VIII. LIB. II. 366
tium saporis, appetitumque excitandum. In
ijs fecula, quod erat condimentum è fece vini
factum acrimoniam habens, φέκλη à Græcis
medicis dicitur.

Ex lib. 15. cap. 23.

*His ubi sublati puer altè cinctus aceruam
Gausape purpureo mensam pertesit: id est for-
tis & strenuus servus mensam terfit. & c. vide
sup. in explanatione versus,*

*Hoc iter Ignavi diuissimus, altius ac nos,
precinctis unum. Saty. 5. lib. I.*

Ex lib. 2. cap. 14.

— ut Attica virgo

Cum sacris Cereris, procedit fuscus Hydaspes.
explicatio huius versus repetenda est super Sa-
tyr. 3. lib. I.

Ex lib. 20. cap. 34.

Mox illudit velut sacri cuiusdam cerimoni-
as & pompam, cum ita infeceratur in triclini-
um ministri vinum in capitibus repositum, vt
apud Atticos virgines canephore sacra Cere-
ris gerebant. Iam Cecubum & Chium men-
titur Rufus, ac peruenuitè ludit in posteriore
Horatius, quod maris experts ait ambigua ca-
uillatione. Nam cum vino Græco miscere-
tur

tur marina, Chio nō misceretur, hinc negat admixtam, simulque negat mari aduectum, ut vernaculum vinum, non Græcum. vino autem Chio non solitum fuisse aquam misceri, ex his Plauti verbis intelligi potest, ita in Curgulione scribentis,

Sc. Quote
hoc nostis.

Nomen est lena multibiba, atque merobiba.

Pa. Quasi tu lagenam dicas, ubi vinum solet Chium esse.

Ex lib. 11. cap. 7.

Vbi vinum solet Chium esse inquit Plautus, locatur ex eo quòd cum vino Gæco fere aqua maris admixta esset, Chio tamen non addebatur, sed meracum erat: Horatius,

— *Alcon Chium maris expers*

Ex lib. 20. cap. 34.

Nec fatis Nasidienus se habere in cella Albanum & falernum gloriatur insolenter molesta conuinis vanitate: puto autem Mæcenatem sedisse medium inter umbras suas Balathronem & vibidium: & in tertio lecto medium sedisse conuinatorem.

Igitur — *super ipsum.* est super Nasidienum *Ridiculus* porro hoc erat *Porcius*, quod placetas quasdam cremoris aliquanto liquidioris solus totas simul absorberet *Nomentanus* autē hoc erat ridicul⁹ quòd si quid in cibis esset vel viti-

vitiosi vel vulgaris saporis, indicaret digito, cum alij conuiuæ tam sapientis non essent palati. Proinde ingustata ilia porrexit, quæ tam mali succi erant, vt ingustabilia essent. Ergo exclamat Vibidius,

Nos nisi damnosè bibimus, moriemur inulti. nisi, inquit, detrimentum ciborum insuauium & fœtidorum sarciamus largo vini haustu, velut inulti ab hoc conuiuatore & enecati peribimus cum eius discos attingere non possimus.

Cum autem ait, — *exurdant vina palatum*, id inquit, quod suo iudicio in apparatione epularum sibi sapere videretur Rufus, qui tamen malè conditos vel mali succi cibos apponebat. metuebat igitur ne hebetescens & exurdescens nimio madida vino lingua subtilitatem saporum & iucunditatem minus perciperet.

Vinaria autem lagenas intelligit cum mox sequatur,

Conuiuæ lecti nihilum nocuere lagenis. Omnes enim lagenas aliphanis calicib. qui fictiles & capaciores erant, exhausserant, vt nihil inde biberint conuiuæ lecti Fundanus, Viscus, Mœcenas, sed vmbra tantum Balathro & Vibidius, & Imus primi lecti, & conuiuæ imi lecti porcius & Nomentanus.

Ex lib. 4. cap. 21.

De subito cadus vorti potest, inquit Plautus, *Sticho Sc. A. =*
gite, ite foras.
quod

quod est exhauriri si tam magnis nos poculis
ingurgitaremus, vt apud Horatium,
Inuertunt Aliphanis vinaria tota, id est exhau-
riunt. nam cadus, qui inanitur, inuertitur.

Ex lib. 16. cap. 11.

Quamuis de subito vel cadus verti potest. valet,
exhauriri. quæ enim exhauriuntur vertuntur.
hinc versus ille Lucillij
Vertitur Oenophoris fundus sententia nobis.
& apud Horatium,
Inuertunt Aliphanis vinaria tota.

Ex lib. 20. cap. 34.

In eo autem iure, in quo natabat muræna
cum squillis, incoquantur erucę virides & inu-
lē amarę Nasidieni magisterio, vt Curtilli echi-
ni ad excitandum sapore, qui alias langueret:
melius autem multo esse ait ei iuri incoquere
erucas & inulas vel echinos, quàm illam muri-
am, quam reddunt remittuntque ostrea, quæ
tamen vulgo admisceri solebat.

Dehinc venustè narrat ruina aulæorum fra-
ctam fuisse patinam, & Vibidium de pueris
querere, num sit quoque fracta lagena.

Ex lib. 24. cap. 17.

Et

Et soleas poscit. vide supra quæ adnotauimus ad locum epistolæ 13. lib. 1. — *Soleas conuiua tribulis.*

Ex lib. 30. cap. 38.

Vide eadem epistola 13. lib. 1. quæ ad hunc faciunt locum.

Ex lib. 20. cap. 34.

Illud autem, *Ridetur fictis rerum*, est ridetur à conuiuis mendacia & figmenta Nasidieni, qui sua iura & condimenta falso laudabat, cum ita, vt loquebatur, parata non essent — *Balathrone*, autem, *secundo* dicit, quòd tam offusè cachinarentur alij, vt Balathro magnus alias derisor, & suspendens omnia naso, vt dixit primas non teneret, sed in ridendo secundus esset. Iam discerptâ gruem apponere aspersam sale farrato, & nouum & ineptum est: subtraxerat autem quædam odoris grauitate nimium offensura conuiuas. Iecur autem anseris pastificis erat in delicijs, quod e mentitus est Rufus.

Ex lib. 13. cap. 17.

Merus ostentator erat & mendax insolens, quæ iactator Horatianus ille Nasidienus, qui cum pessimas adponeret epulas, eas tamè im-

A a mo-

modicè impensèque laudibus efferebat. Is cum iecur anseris ficis pasti, quod *πικρὸν* à Græcis, ficatum à Latinis vocatur, sciret in delitijs haberi, quod adposuerat, ut aliorum delitias & lauticiam superare videretur, mentiri est ausus non quibuscunque vulgaribus ficis, sed pinguibus saginatum fuisse. Sic enim Flaccus scribit,

Pinguibus & ficis pastum iecur anseris albi. Fici enim pingues & pluris sunt, & succi melioris & abundantioris de quibus apud Pliniū est mentio lib. 23. his verbis, *Carcinomatī, si sine ulcere est, quàm pinguißimā ficum imponi penè singulare remedium est.* Vulgares autem fici & caricæ, siccæ sunt minorisque precij, Siccarum meminit Plinius his verbis, *Siccæ fici stomachū ladunt.*

Cap. 7.

Lib. 23. cap.

7.

Ex lib. 20. cap. 34.

Armi leporum sine lumbis, & palumbes sine clunibus, putres eas partes indicant fuisse: Sed & merulæ adusto pectore, quæ pars in eis opima est, & esculenta, malè coctas escas arguunt. Ista autem dissimulabat Rufus, curque ita fierent, causificabatur. Sic conuiuæ nihil omnino gustarunt cibi, velut malis venenis infecti.

Ex lib. 18. cap. 12.

Illud Horatianum,

Ca

Canidia afflasset peior serpentibus Afris, ex eo tractum est, quod quæ alioqui salutaria suo habitu afflauit serpens, venenata redduntur, ut fungi, quemadmodum scribit Plinius. Sed & solo afflatu serpentis interimuntur pulli. Columella, Cauendumque ne à serpentibus assentur, quarum odor tam pestilens est, ut interimat uniuersos.

Lib. cap. 22.

23.

Lib. 8. cap.

FINIS.

M. ANTONII MURETI IN HORATIVM

SCHOLIA.

IN ODAS.

MÆCENAS) In omnibus antiquis libris non Horatii modo, sed Varronis, Corneli Taciti, Plinii, & aliorum, *Mæcenas*, non, ut vulgo, *Mecenas*, legitur. itaque, quod apud Dionem *μακρινος* scribitur, videndum ne *μοκρινος* legi debeat. quanquam, si quis malit *Macenatem* scribere, non pugnabo; dum hoc teneatur, in prima, non in secunda huius

A a 2

no-

nominis syllaba esse diphthongum. Quo autem nomine politissimus hic, & Musarum studijs deditos adiuuandi studiosissimus homo fuerit, permirum est, è tanta turba eruditorum, quos ille tam prolixè, tamq. manifestè foverat, qui posteritati proderet, neminem extitisse. itaque nomen ipsius hodie oblivione sepultum, in hominum ignoratione versatur: quod valde abhorret a magnificis illis pollicitationibus, quibus poëta ad fautores suos uti solent. Cornelius Tacitus lib. VIII, Cillenium Mæcenatem nominat; corrupte, ut puto. Dion autem lib. LV, Acyli cuiusdam meminit, quem libertum Mæcenatis fuisse dicit. eius verba sunt, καὶ ὧτος (de Mæcenate autem loquitur) συμεία πνα χαμμάτων πρὸς τὰχος ἐξεῦρε, καὶ αὐτὰ διὰ ἀκύλου ἀπελευτέρου συχνοῦς ἐξεδίδαξε. ac vidi, qui eo loco vel ἀκυλλίς, vel ἀκυλλίου legendum suspicarentur. porro cum liberti, ut notum est, patronorum sibi nomina assumerent, ex eo loco acutior fortasse aliquis poterit, qua ex gente Mæcenæ fuerit, conijcere.

Hunc si mobilium turba Quiritium) Cur, mobilium, quàm, ut erat in alijs, nobilium, maluerim, causa est. primum, quòd in mandandis honoribus, non nobiles modo, sed etiam quamlibet obscuro, ut notum est, suffragij ius habebant. deinde quòd ad indicandam comitiorum lenitatem, & inconstantiam, epitheton hoc accommodatissimū visum est. de qua Cicero pro Mænna, & pro Plancio copio-

pioſſime diſputat.

— Nec polyhymnia

Lesboum refugit tendere barbiton) Polyhymniam πεντασυλλάβως dixit & Ouidius.

Diſſenſere dea, quarum Polyhymnia cœpit

Prima.

& alias:

Finierat voces Polyhymnia. dicta probarunt

Clioque, & curue ſcita Thalia lyra.

quo ſit, ut hoc loco nihil mutandum putem.

IN ODEN III.

Audax Iapeti genus) Videtur expreſſiſſe epitheton αἰπυμίτης, quod ei apud Aſchylum a Vulcanico tribuitur :

Τῆς ὀρθοβέλε θεμιδος αἰπυμήτα παῖ.

facit autem hoc Horatius libentiſſime, ut qui Græcos poetas (quod alyſ præcipit) nocturna, diurnaq. verſaſſet manu, cum loquendi complures modos, tum præcipue deorum, heroumq. epitheta ab eis ſumat. ſic ſupra vocauit augurem Apollinem, id eſt, μάντιν, & ridentem Venerẽ, id eſt, φιλομειδῆ.

Expertus vacuum Dædalus æra) Vacuam æra, ſumpſit a Pindaro. ἐρήμας δὲ αἰθέρος.

Nil mortalibus arduum eſt.) Similis eſt Opiriani ſententia, principio libri quinæti.

Ὡς ἔδ' ἐν μερόπεσσιν ἀμύχανον. οὐτ' ἐνὶ γαίῃ Μητρὶ χαμῆιν, οὐ κόλπον, ἀν' εὐρώεντα θαλάσσης.

Ad P. Sextium consulem.) *Omnino depravata est hæc inscriptio, Optimus interpretum, Porphyrio, consularem, non, consulem, legit. ego legendum arbitror, Ad L. Sextium consularem. fuit autem L. Sextius consul una cum Cn. Calpurnio Pisone, anno ab v. c. d c c x x i.*

Iam te premet nox, fabulæq. manes.)

Qui pro, manes, hoc loco legunt, inanes: ipsi profecto sunt, planè inanes: ille autem nescio quis, quise Iouë, ut aiunt, lapidem iurare paratū ait, ita scripsisse Horatium, eo minus mihi fidem facit, quod hominibus iurandi cupidis, & insurandum sibi ultro deposcentibus, scio id temere deferendum non esse. tale est hoc Horatii, quale illud Persij, - cinis, & manes, & fabula fies. omnino enim apud veteres, etiam qui immortales esse animos non inficiabantur, maiorem tamen partem, fabulosa putabant, qua de inferis dicerentur. Cicero in Catilinam. Itaque, ut aliqua in vita formido improbis esset posita, apud inferos eiusmodi quadam illi antiqui supplicia impys constituta esse voluerunt: quod videlicet intelligebant, his remotis, non esse mortem ipsam pertimescendam. ac ne quis eum aut servisse causse, aut de aliena magis, quàm de sua sententia locutum putet, libro primo Tusculanarum disputationum, hoc est, eo libro, quo vel maxime immortalitatem animi stabilire, ac constituere conatur, supplicia tamen inferorum, tanquam po-
eternum

ētarum ac pictorum portenta deridet.

IN ODEN VI.

Nec cursus duplicis per mare Vlyssēi.) *Cursus duplicis exponunt, itionem, & reditionem. ego illam alteram veterum interpretum sententiam malo: ut nomen duplicis, referatur ad Vlyssēem: quem minime simplicem fuisse accepimus, sed verutum & fraudulentum. tales autem duplices eleganter dicuntur. Catullus:*

Nam mihi quam dederit duplex Amathuntia curā, Scitis. Euripides in Rkαδ - φιλω λέγειν
Τ' ἀληθές αἰεὶ, κ' ὁ διπλῶς πέφυκ' ἀνὴρ.
& paullo post.

Τοιῦτός ἐμι κ' αὐτὸς εὐχέσθαι λόγων
Τέμνων κέλευθον, κ' ὁ διπλῶς πέφυκ' ἀνὴρ.

IN ODEN VII.

Ad Numantium Plancum.) *Pertinaciter errarunt librarij, ut & hoc, & alijs in hoc poēta locis Numatium pro Munatio perpetuo scriberent. Est autem hic L. Munatius Plancus, qui cum M. Emilio Lepido confut fuit.*

Bimaris' ve Corinthi) ἀμφιθαλέσσης. ad doci capite septimo libri primi variarū lectionū.

Plurimus in Iunonis honorem aptum dicet equis Argos, ditelq. Mycenae.) *Hac quoque epitheta de Gracis poetis sumptu sunt. aptum enim equis Argos, est ἱππιον. Euripides in Iphige-*

nia in Tauris:

Οταν δ' ἐς ἐλλάδ' ἵππιόν τ' Ἀργυρὸς μόλης.

Θίππόβοτον Theocritus.

Αὐτὸς ἐπεὶ μάλα πολλὰ θοῶν ἐξήρατ' ἀ-
γώνων

Ἀργεὶ ἐν ἵπποβότῳ κειμήλια.

Dites autem Mysenas vocat, πολυχεύστους So-
phocles in Electra:

Φάσκειν Μυκήνας ἄς πολυχεύσας ὀρᾶν.

nam, patientem Lacedaemona cur dixerit, nemi-
ni ignotum esse arbitror. Larissam autem optimam
accipio, ἐρβώλαχα. Homerus:

Οὐδέ ποτ' ἐν Φθίῃ ἐρβώλαχα βωπιαίειρ

Καρπὸν ἐδηλήσαντο

Et princeps Anio, & Tiburni lucus.) Iam
pridem admonui, Tiburni, hoc loco, non, ut antea,
Tiburti, legendum esse. sic emendandus est etiam
locus Papinii de silva, qua Tiburtinum Manilius lau-
dat. ubi enim vulgo legitur:

— illa recubat Tiberinus in umbra:
veteres, etiam impressi, libri habent:

illa recubat Tiburnus in umbra:

Teucer Salamina patremque) Hac de re
ita commemorat C. Velleius posteriore volumine.
Teucer non receptus a patre Telamone, ob segni-
tiam nō vindicata fratris iniuria, Cyprum appul-
sus, cognominem patrie suae Salamina constituit de
oraculo autem, quod sibi ab Apolline datum dicit,
ita ipse apud Euripidem in Helena loquitur.

Οπη

Ὅπηνεὸς σείλαμ' ἀνέριον πλερόν,
 Εἰς γῆν' ἐναλίαν Κύπρον, οὐ μ' ἐθέσπισεν.
 Οἰκεῖν Ἀπόλλων, ὄνομα νησιωτικόν
 Σαλαμῖνα θέμενον τῆς ἐκεῖ χάριν πάτρας.

IN ODEN IX.

Vides ut alta.) Non dubium est, quin imitatus fuerit versus illos Alcai, qui apud Athenaeum libro x. leguntur: quod & alij quidam annotarunt: qui me hoc labore eos recitandi lenassent, si in eis recte distinguendis plusculum vel diligentia, vel artis adhibuissent. Sunt autem hi.

Υἱεὶ μὲν Ὀζεὺς, ἐν δ' Ὀρεανῶ μέγας
 Χειμῶν. πεπτά γασι δ' ὕδατων ῥοαί.

*

Κάβαλλε τὸν χειμῶν'. ὅπτι μὲν πθεῖς
 Πῦρ, ἐν δὲ κιννάς οἶνον ἀφειδέως
 Μελιζέοντε.

in eorum autem versuum primo scio me a ceterorum scriptura recedere. nam apud Athenaeum quidem legitur, ἐν δ' Ὀρεανῶ. quae vox quid significet, illi viderint qui eam retinuerunt. in libris Henrici Stephani, praestanti adolescentis ingenio, atque doctrina, legitur, ἐν δ' Ὀρεανῶ ad sensum aptissime ad uersus rationem parum apte. quamuis igitur Ὀρεανὸς pro οὐρεανὸς alibi non legerim; ipsa me tamen metri ratio adducit, ita ut legendum primum enim Ὀρεανὸς pro οὐρεανὸς dici posse omnes

omnes sciunt. cum autem *Æolies* o pro *ω* sape ponant, ut cum *Ἔργα* vocant, quam ceteri *Græci* *Ἔργα*, *ὀτειλὴν*, quam alij *ὠτειλὴν* : quid ni potuerit *Alcaeus*, qui *Æolice* scripsit, ex *Ἔργων* facere *ὀργων*? quam sententiam illud quoque adiuvant, quod *Etymologici* auctor *Ἔργων* παρὰ τὸ ὄργον dictum, esse tradit : ut sit *Ἔργων*, quasi *ὀργων*. *Aperni* opinionem meam, quā sedam, si aut qui *ἄργων* legunt, sensum, aut qui *ὠργων*, verum explicare potuerint.

IN ODEN XI.

Tu ne quæsieris, (scite nefas) &c.) *Nefas* hoc loco valet *ἀδύνατον*, ut & infra, *Durum* : sed lenius fit patientia, *Quidquid* corrigere est nefas. ponitur & eodem sensu a *Cicerone* in quodam loco ex *Timæo*.

IN ODEN XII.

Quem virum, aut heroa.) *Expressit illud Pindari* *ἐκ secundo* *εἰ δ' εἰς Ὀlympiorum* *Ἀναξιφόρμυξες ὕμνοι*, *Τίνα θεόν, τίς ἥρωα*, *Τίνα δ' ἄνδρα κελαιδ' ἵσομεν*, *Quid prius dicam solitis parentum laudibus?* *Hunc locum quo modo ceteri exponant, videre est. ego leuiter deprauiatum esse, & ita corrigere*

gendum puto.

Quid prius dicam? solitis parentum
Laudibus, qui res hominum, ac Deorum,
Qui mare, & terras, varijsq. mundum
Temperat horis.

ut Iouem ipsum, parentem nominet. ei autem loco
Qui mare & terras, &c. germanissimus est ille ex
libro tertio:

Qui terram inertem, qui mare temperat,
Ventosum, & urbes, regnaq. tristia,
Dinosque, mortalesq. turmas
Imperio regit unus equo.

Nec viget quidquam simile, aut secundum:
Proximos illi tamen occupant Pallas hono-
res.) Negat, quidquam esse secundum Ioui: &
Pallada tamen proximos illi honores occupasse. ni-
mirum quia aliud secundum est, aliud proximum.
secundum est, quod statim sequitur: proximum e-
tiam, quod longe remotum est. Itaque Nonius
proximum, inquit, dicebant veteres: non solum ad-
herens, & adiunctum, verumetiam longe remo-
tum, si tamen inter duo discreta nihil medium ex-
stitisset. Virgilius Aeneidos lib. v. Proximus hinc,
longo sed proximus intervallo.

Hunc equis, illum superare pugnis Nobi-
lem.) Sic alibi:

Castor gaudet equis: ouo prognatus eodem
Pugnis. Vtrobique autem expressit ver-
sum Homericum ex undecimo Odyssæ.

Ká.

Κάτορξ' ἴππόδαμον καὶ πύξ' ἀγαθὸν πα-
λυδευκέα.

Illa autem,

Defluit saxis agitatius humor,

Concidunt venti, fugiuntq. nubes,

Et minax (sic Di voluere) ponto

Vnda recumbit :

expressa videntur ex illis Theocriti, in Dioscuris:

Αἶψα δ' ὀπὸ ληρόν τ' ἀνεμοί, λιπαρὰ δὲ γα-
λάνα

Ἀμπέλαρος, νεφέλαι δὲ διέδραμον ἄλλυδις
ἄλλαι.

IN ODEN XVI.

O navis) *Alind agebat Quintilianus, cum tradidit, in hac ode populum R. navis nomine intelligi, multa enim hic sunt, quae nullo modo ad populum R. referri queunt. Sed non est inusitatum, magnis interdū viris eiusmodi non nulla excidere. Tu, nisi ventis Debes ludibrium, caue.)*

Debere ludibrium, Graecum loquendi genus est, ita enim illi dicunt, ὀφλισκάνειν γέλωτα, ὀφλισκάνειν μωρίαν, & similia. Lucianus in Ioue tragædo ἐν πλήθει δὲ εἰπεῖν ἀτολμώτατός ἐστι, καὶ τὴν φωνὴν ἰδιώτης, καὶ μίξοβαρβάρους, ὥς τε γέλωτα ὀφλισκάνειν διὰ τὸ ἐν ταῖς σωσίσταις. Euripides Alceſtide:

Αἰνῶ μὲν αἰνῶ· μωρίαν δ' ὀφλισκάνεις.

Idem

Idem Iphigenia in Tauris - δ' ὕξ ἐνὸς
Κακὼ σωάπῃει, μωρία τ' ὀφλισκάνει.

IN ODEN XVII.

Nec martiales hœdilia lupos.) *Nihil mu-*
tandū est. ionicum enim ὅπῃ μείζονος *pro cho-*
riambo posuit, more veteribus non inusitato, pedes
ισοχρόνους, alios pro alijs usurpandi.

IN ODEN XVIII.

Nullam Vare sacra) *Hoc quoque Alcai est.*
μηδ' ἐν ἄλλο φυτεύσης πρῶτον δένδρον ἀμ-
πέλω. in quo tamen δένδρεον, non δένδρον, me-
tri causa legendum puto.

Quis post vina) *Apud Nonium versus hic ita*
legitur:

Quis post vina gravem militiā, aut pauperiem cre-
pat? neque dubium est, quin ita legi debeat. Sic &
alias locutus est Horatius:

Sulcos, & vineta crepat mera.

At ne quis modici) *Multa in hanc senten-*
tiam apud Theognidem leguntur: quorum hac con-
clusio est denique:

Οἶνος πινόμενος πῦλὺς χαχὸς· ἦν δ' ἐτις αὐ-
τὸν

Πίνῃ ὀπιταμένως, & χαχὸς ἀλλ' ἀγαθός.
Vinum autem immoderate sumptum nocere, in-
dicauit

dicanit & Lucilius, cuius hæc sunt è libro xxx.
 Scio etenim bene longinquū mortalibus morbum,
 In vino esse, ubi qui inuitavit dapilius se.

IN ODEN XXII.

Non eget Mauri iaculis) Mauris iaculis,
 legendum esse, & Acro affirmat, & veteres libri
 comprobant..

Siue facturus per in hospitalem Caucasum)
 ἀπὸν ὄρωπον vocat Æschylus . interpretes au-
 tē ipsius admonent τέλος εἶναι τῆς οἰκῆς μένης.
 Terminum curis vagor expeditus) Expe-
 ditis, legendum est, ex Porphyrione, & antiquis
 libris.

IN ODEN XXIII.

Nam seu mobilibus veris inhoruit Aduen-
 tus folijs) Hanc scripturam agnoscunt et vete-
 res interpretes. neque tamen repudianda videtur
 hæc, quæ in antiquis quibusdam reperitur libris:
 Nam seu mobilibus vitis inhoruit
 Ad ventum folijs.

IN ODEN XXVII.

Vino & lucernis medus acinaces Immane
 quantum discrepat?) Ακινάκης, ait Iulius
 Pollux, περσικὸν ξιφίδιον πτω μὴρῶ πορ-
 σης.

σπρτημένον.

Hesychius autem, ἀκινάκης δόρυ ᾠρσικὸν ξί-
φος.

Idem etiam Suidas, idem incertus auct. libelli
περὶ σχηματῶν ῥητορικῶν. Si igitur omnium
consensu, Persarum gestamen est, cur Horatius
Medum, non Persicum Acinacen vocat? nimi-
rum, quia hosce populos, propter ipsorum vicina-
tem antiqui scriptores plerumque confundere sole-
bant. Sic Xerxen Iuuenalis Medum vocat: X

Aut per seßus Athos, ἐπταῖα flumina Medo:
quem tamen Persam fuisse constat. & Catullus,
Cum Medi irrupere nouum mare:

Cum tamen de Persis proprie intelligat. ac illud
ipsum bellum, quo profligatus est Xerxes, Iſocrates
in panathenaico περσικὸν πόλεμον vocat: at
Aristoteles τὰ μυδικὰ, cuius verba è secundo li-
bro πολιτικῶν libet recitare, ut, quoniam, nisi
fallor, leuiter deprauata sunt, quo modo emendan-
da videantur, admoneam. Sunt igitur hæc. τῆς
ναυαρχίας γὰρ ὃν τοῖς μυδικοῖς ὁ δῆμος ἀί-
τιος γενόμενος, ἐφρονεματίσθη. ubi homo do-
ctissimus Sepulveda ναυαρχίας legendum, putat:
quod mihi quidem minime probatur. legendum au-
tem arbitror, ναυμαρχίας: tum quia sententia me-
lior efficitur; tum quia Iſocratem eadem de re lo-
quentem, hoc ipso verbo usum esse video, in panegy-
rico, ὅδεῖς δὲ πρὸς ἡμᾶς ἔπως ἔχει δυσμε-
νῶς, ὃς τις ἂν ὁμολογήσῃ, διὰ μὲν τὴν ναυ-
μα-

μαχίαν ἡμᾶς τῷ πολέμῳ κρατῆσαι, ταύτης
 δὲ τὴν ἡμετέραν πόλιν αἰτίαν γενέσθαι. ὅτι
 παρθεναικοί, οἱ δὲ ἡμέτεροι θεμιστοκλέα, τὸν
 ὁμολογούμενως ἅπανι αἰτίον εἶναι δόξαντα,
 καὶ τὴν ναυμαχίαν γενέσθαι κατὰ βόπον,
 καὶ τῶν ἄλλων ἀπάντων τῶν ἐν ἐκείνῳ τῷ χρό-
 νῳ καταρθωθέντων.

Immane quantum discrepat.) *Simile exem-
 plum citat Nonius, in dictione Insanum, è secundo
 libro historiarum Sallustij.*

Immane quantum animi exarscere.

IN ODEN XXVIII.

Occidit & Pelopis genitor) *Hoc argumen-
 tum, quo, a quo animo ferendam esse mortem, ex eo
 demonstrat, quod multi praestantiores eam iam op-
 petierint, copiosissime tractat Lucretius libro III.
 Hoc etiam tibi tute interdum dicere possis;
 Lumina sic etiam Solis bonus Ancus reliquit,
 Qui melior, quam tu, multis fuit improbe rebus.
 totum locum videat, qui volet: est enim & longis-
 simus, et supra quam dici potest, longe pulcherri-
 mus. Sed princeps Homerus eo argumento usus
 fuerat, cuius illa sunt, ex Iliados φ.*

Ἀλλὰ φίλος θάνε καὶ σὺ. τίη ὀλφύρεαι ἔτι πῶς;
 Κάλθανε καὶ Πάροκλος, ὅπερ σέο πολλόν ἀ-
 μείνων.

Οὐχ ὀρέγας, οἷος καὶ γὰρ χαλὸς τὸ μέγας παῖς
 Παῖδος

Παρθένος ἡμεῖς ἀγαθοὶς θεοῖς καὶ ἐγγυατοῖς
 τῇρ' ἑσπερίῃ καὶ ἡμεῖς ἀγαθοὶς θεοῖς καὶ ἐγγυατοῖς

Ἀλλ' ὅτι καὶ μοι θάνατος καὶ πόλεος καὶ
 ταῖν

Εσσεταί ἡ ἡώς, ἡ δειλὴς, ἡ μέσον ἡμᾶς.

IN ODEN XXXIV.

.V. Μ. ΠΟ. ΝΙ.

— Insignem attenuat Deus,

Obscurā pronūciat.) *Plato Rempnium*

psit, ut *epicorum* ad *Platonem* ad *epicorum* *epicorum*

Ρεία μὲν γὰρ βεῖαί, ρεία δὲ βεῖαί, καὶ
 πλεί.

Ρεία δ' αὖτε μὲν μιν ὄνα, καὶ αὖτε μιν αὖτε

Ζεὺς ὑψιβρεμέτης, ὃς ὑπέρτατα δώματα
 καίει.

idem etiam valet, quod Hecuba loquitur apud Euripidem in Troadibus.

Ὅρῳ πατρῶν θεῶν. ὡς καὶ μὲν πορρῶς ἔντω

Τὰ μινδὲν ὄντα, καὶ δὲ δοκῶντ' ἀπὸ λῆσαν.

IN ODEN XXXV FI.

Nunc est bibendum) *Alcans apud Athe-*

neum libro x.

Νῦν γὰρ μεθύσκεν, καὶ πῖα παρὰ βίαν

Πίνειν, ἐπεὶ δὲ κάθεται Μύρσιλος.

profecto enim, quatuor apud Athenam legitur

πορρῶν, tamen constat, legendum, πίνειν. quod

B b

mirum

mirum est non animadvertisse eos, qui ante me hoc
 annotarunt. nam quod male distinxerunt versus,
 quoque modo ignosci poterat, si saltem hanc tam
 insignem mendam sustulissent.

IN LIBRUM II.

.VIXXX MCCC VI

IN ODEN V.

Non dum (uba sta ferre iugum valet
 Cervice) Eadem metaphora usus est et Plan-
 tinus in Cucculione.

— Iam ne ea fert iugum?

Tam a me pudica est, quam mea si soror fier.

IN ODEN VII.

— Non ego sanius

Bacchabor Edonis.) Quidam emendare

hunc locum voluit, scribendumq. admonuit He-
 donis, non Edonis. nepte. id est, enim, non ut ille
 putavit, id est, vel populi illi Thracie vocatur. neque
 solet Horatius in tertia horum. carminum sede
 iambum, sed spondeum ponere.

IN ODEN IX.

— Desine mollium

Tandem querelarum) Græca constructio est,

ut recte admonet Porphyrio, non, ut alij uaticinantur, hypallage. Homerus:

Αλλ' ἄγε λῆγ' εἶδος, μὴ δὲ ξίφος ἔλκεο
χειρῖ.

IN ODEN XI.

Rectius uiuus.) Quoniam hic Horatius ostendit, iustissimam esse eorum uitam, qui mediocritatem retinent: libet apponere, qua in hanc sententiam diuine, ut omnia, Aristoteles I I I I. πόλιτι-
χῶν scripsit. καὶ σώζονται δ' ἐν ταῖς πόλεσιν οὗτοι (loquitur autem περὶ τῶν μέσων) μά-
λιστα τῶν πολιτῶν, ὅτε γὰρ αὐτοὶ τῶν ἀλλο-
τρίων, ὡς τῶν οἱ πένητες, ἐπιθυμοῦσιν, οὐτε
τῆς τῶν ἑτέροι, καθ' αὐτῆς τῶν πλοσί-
ων οἱ πένητες. καὶ διὰ τὸ μὴτ' ἐπιβυλεύεσθαι,
μὴτ' ἐπιβυλεύειν, ἀκινδυνίως διάγχει. διὰ
τὸ καλῶς ἠυξάτο φαυλίδης,
Πολλὰ μέσοισιν αἶσα. μέσος γὰρ ὡς ἐν πό-
λει εἶναι.

IN ODEN XIII.

Dulci laborum decipitur sono.) Non dubium est, quin hoc loco respexerit ad uariam significationem uerbi λαγιάειν: ut & alibi:

Nec vixit male, qui natus moriensq. sefellit.
ibi enim, sefellit, est, ἔλαθε. & alibi — fullemis
semita uita.

IN ODEN XVI.

B b 2

Non

Non enim gazæ) *In eandem sententiam extant versus Varronis,*

Non sit thesauris, non auro pectus solutum,

Non animis demunt curas. ac religiones

Perfarum montes, non atria diuis', Crassi.

Longa Tithonum minuit senectus) *Ea de causa Clearchus apud Athenaeum libro primo, ait, Melanthium quendam in optando sapientiores Tithono fuisse. nā Tithonus cum immortalitate optasset, neque illud addidisset, ut in unquam senesceret, senio confectus, et voluptatum omnium priuatus usu, in thalamo languebat. Melanthius vero, quo voluptatibus ijs, quæ gustatu percipiuntur, melius frui posset, collum sibi gravis optauit. hoc autem posterius votum etiam Philoxeni Eryxii fuisse, idem Athenæus paullo supra dixerat. sed in impressis libris mendum est, non difficile illud quidem ad tollendum, eiusmodi tamen, ut imperitiorum fallere aliquem possit. legitur enim φιλόξε-
ρον τὸν εὐρύξειδος, cum legi debeat, φιλόξερον τὸν ἐρύξειον. ita autem legendum esse, constat ex Aristotele, tertio Ethicorum, ubi hoc ipsum eiusdem votum exponitur.*

IN ODEN XII.

Nec Dis amicum est) *De hoc loquendi genere scripsi cap. XII. lib. II. Var. lect.*

IN ODEN XVII.

Tra-

Trahunt honestæ purpuras clientæ.) Ita legendum esse, non, ut antea, clientes, admonuit me Charisius libro primo, cuius hæc verba sunt. Clientis communis est. inuenimus tamen & clientam apud Afranium in Pompea. Interim tua clienta. & apud Horatium. Nec Laconicas mihi Trahunt honestæ purpuras clienta.

IN ODEN XX

Superne, nasciturq. leues) Superna, non superne, legendum esse, & metri ratio & veteres libri probant, est autem figura loquendi Græca.

IN LIBRVM III.

IN ODEN II.

Dulce & decorum est pro patria mori.)
Tyrtaeus:

Τεθνάμεναι γὰρ χαλὸν ὅπτι ποθεύμενοι πε-
σόντα

Ἄνδρ' ἀγαθόν. αἰεὶ ἢ παρὶδὶ μαρνάμενον.
& Cassandra apud Euripidem in Troadibus:

Τρῶες δὲ τρώτον μὲν, τὸ χάλιστον κλέος
Υπὲρ παῖδας ἔγνωσκον.

Mors & fugacem persequitur virum.)
Simonides:

Ὀδ' αὖ Λυκίας τὸς ἐφῆκε καὶ πόντον φύρομαχον.
Qui Lyciæ tenet

Bb 3

Du-

Dumeta) *Tenet, est, ἀμφιβέβηκε.*

Testis mearum centimanus gigas

Sententiarum) *In quibusdam veteribus.*

Gyas : *de quo amplius querendum puto. vide quae scripsi cap. XIII. lib. VI. Var. lect.*

IN ODEN XI.

Quæ velut latis equa trima campis) *Henricus Stephanus, utriusque lingua peritissimus adulescens, cuius ego è singulari ingenio, placidissimisq. moribus, sextum iam mensem, incredibilem in hac urbe haurio suavitatem, iam pridem indicavit Anacreontis locum, è quo hic Horatii expressus videretur.*

IN ODEN XVII.

Per memores genus omne fastus) *In alijs libris fastus, in alijs fastos, eodem tamen sensu legi, & affirmare ipsi possumus, & iam pridem testatum reliquerat Priscianus.*

IN ODEN XXIX.

Iam clarus oculum Andromedes pater
Ostendit ignem.) *Expressum ex illo Alcai,*
Τέγγε πνεύμονας οἶνω. τὸ γὰρ ἄτρον ^{τέλλεται} ~~ᾠει~~
Ἀδ' ὄρα χαλεπὰ, πάντα δέ διψᾷ ὑπὸ
καύματος.

IN

IN LIBRVM IV.

IN ODEN II.

Monte decurrens velut amnis) Non ab-
 similis est Homericæ illa comparatio qua Ulyssis
 orationem hibernis nimibus confert. Iliados III,
 ΑΛ' ὅτε δὴ ῥ' ὄπα τε μέγα λην ὣς ἔθεός τε,
 Καὶ ἔπειτ' ἵφ' ἀδεδῶιν ἐοικυῖα χεῖμα ἦσαν,
 Οὐκ ἀρέσκει Ὀδυσῆϊ ἐλίσσῃ βροτὸς ἄλλος.

Qua notam duxit, niueus videri) Talia
 sunt illa,

Et vultus nimium lubricus afficit. Theocriti
 - χαλὸς ἰδέσθω, δ' ἔνός ἰδέν, & similia.

IN ODEN VI.

Rite crescentem face noctilucam) Expres-
 sit epitheton νυκτιλαμπῆ, quod apud Dionysium
 Halic. in quibusdam Simonidis versibus legitur.

•

IN ODEN VII.

Quis scit, an adiuciant) Euripides Alcestidei
 Βροτοῖς ἅπανι χατθανεῖν ὀφείλεται.
 Κῆρ' ἐστὶ θνητῶν ὅς τις ἐξεπίσταται.
 Τὴν αὖτις μὲλλ' ἔσται βιώσεται.

IN ODEN XII.

B b 4

Dilu-

Diluuium miratur) In quibusdam veteribus, meditatur: quod mihi quidem nescio quo modo venustius videtur. II. 1250. 11

Te non pauentis funera Galliarum) Libet hoc loco duo gravissimorum auctorum testimonia proferre, quibus singularem quandam super territis, et iniuncti periculis animae magnitudinem ingente nostra ex omni antiquitatis memoria viguisse intelligatur, ac primum quidem Aristotelis est, qui tertio de moribus ad Nicomachum affixit, τῆς καλῆς ἡ μὴ τῆς σῆμας, μὴ τῆς καλῆς φοβεῖσθαι. Alterum autem Eliani, qui libro duodecimo de variis historiis de Gallis ita commemorat.

Ἀνθρώπων δὲ ἐγὼ ἀκούω φιλοκαλῶντάς τε εἶναι τῆς καλῆς τῶν ἀσμάτων οὐκ ὑποθέσεις ποιεῖν τῆς ἀποθανόντας ἐν τῷ πολέμῳ χαλῶς, καὶ μάχονται δὲ ἐστεφανωμένοι. ἀλλὰ καὶ ῥόπαλα ἐγείρουσιν, ὅμα τε ἐπὶ ταῖς πεπραγμένοις σεμνωμένοι, καὶ ὑπομνήματα αὐτῶν τῆς ἀρετῆς ἀπολείποντες. ἐλληνικῶς ἔπος δὲ αἰσχροὺν νομίζουσι τὸ φεύγειν, ὥς μὴ δὲ ἐκ τῶν οἰκῶν χαπολιῶν εἶναι, καὶ ἐμπιπθῶν πολλάκις ἀποδιδράσκειν. ἀλλὰ μὴ δὲ πιπταμένων αὐτῶν καταλαμβαμένων ὑπὸ τῶν πύρρων, πολλοὶ δὲ ὀπιπύζουσαν τὴν θάλασσαν ὑπομένουσιν. εἰσὶ δὲ καὶ οἱ ὀπλαλαμβάνοντες ἐμπιπθῶσι τοῖς κύμασι καὶ τὴν φορὰν αὐτῶν εἰσδέχονται, γυμνά τὰ ἔξω, καὶ τὰ δόρατα προσειόντες ὥς ὅταν ἡ φοβή-
σαι

σας δ' αὐτά μενοι, ἢ τρώσας.

IN EPODON.

Cur epodos liber hic vocetur, non equidem scitis intelligo. ac video veterem librum, in quo hic quintus odarum liber inscribatur. quæ ad hanc inscriptionem confirmandam afferuntur a grammaticis, leuia sane sunt, & huiusmodi, ut nulla negotio refelli queant.

IN ODEN II.

Vel hædus ereptus lupo) Plutarchus lib. secundò συμφοραχῶν tradit earum pecudū, quas lupo momorderit, carnem quidem teneriorem, ac deliciariorē fieri: latam autem corrumpi, ac contrahere id vitium, ut postea pediculos gignat. hinc intelligi potest, cur ereptum lupo hædum Horatius dixerit: quod interpretes parū, ut videtur, animaduverterant.

IN EPISOLAS.

IN EPISTOLAM I.

Feruet avaritia) Vide quæ scripsi capite quarto libri primi Variarum lectionum.

Per mare pauperiem fugiens, per saxa, per ignes.) Respexisse videtur ad Theognidis versum

sus, quibus per mare, per saxa fugiendam esse pauperiem monet.

Ἡ δὲ γὰρ τοῦτον καὶ ἐς μεγαλήτεα πόντον

Πίπτειν, καὶ πετρῶν Κύρνε κατ' ἡλιβάτων.

Olim quod vulpes agrotō cauta leoni

Respondit referam: quia me vestigia terrent

Omnia te aduersum spectantia, nulla retrorsum.) Locum hunc, ut opinor, ē Lucilio acceperat Horatius, ē cuius x x x libro hi versus apud

Nonium reperiuntur:

Quid sibi vult, quare sis, ut intro versus, ut ad te
Spectent, atque ferant vestigia se omnia prorsus?

IN EPISTOLAM II.

Semper avarus eget) Nulla est diuitiarum tanta vis, quæ explet animum hominis avari quæ-
at. quam in sententiam extant præclari versus

Varronis ex Eumenidibus. — denique avarus

Quis sanus? cui si stet terra, & traditus orbis,

Furunculo tamen, ac morbo stimulatus eodem,

Ex sese ipse aliquid querat, cogatq. speculi.

Et apud Aristophanē est, ἀπάντων εἶναι πλησιονῆς, πλὴν πλῆτ' ἑ, τὸ τε δὲ μενδέναι με-
τον γινέσθω ὥποτε. Et Theognis; seu quis ali-
us: sunt enim qui Soloni tribuant:

Πλῆτ' δ' ὅδ' ἐν τέρμα πεφασμένον ἀνδράσι
κεῖται

Οἱ γὰρ πῶν ἡμέων πλεῖστον ἔχουσι βίον,

Δι-

Διπλάσιον απεύδυσσι.

Praclare autem Aristoteles primo Politicorū huius ἀπορίας causam aperuit. Hominum enim quidam diuitias, ut finem, appetunt; quidam, ut instrumenta viuendi. illi ne satiari possint, eo fit, quia finis ipsius infinita est appetitio; hi autem iccirco facile explentur, quia nulla est neque ars, neque facultas, quae infinita vel multitudine, vel magnitudine instrumenta desideret.

Ira furor brevis est.) *Idem, & totidem pane verbis dixit nobilissimus philosophus Themistius in oratione quam scripsit de amicitia. ἐγὼ δὲ οἶμαι, inquit τὴν ὀργὴν μανίαν ὁληγορόνιον εἶναι. & antea Ennius, ut est apud M. Fulvium, iram insania initium dixerat.*

— animum rege) *Animum ita dixit, ut Graeci θυμὸν: significat autem ea vox ira principum. Diogenes Laërtius in Zenone: ὁ δὲ θυμὸς ἐστὶν ὀργὴ ἀρχομένη.*

IN EPISTOLAM III.

Quante conueniat Numatius.) *Deprauatus locus. ita autem restituendus est:*

Quam te conueniat Munatius. hoc enim significat, cupere se scire, serio ne Munatius cum ipso in gratiam redierit, & ecquid cum, ut amicorum mos est alloquatur.

IN EPISTOLAM V.

Quò

Quò mihi fortuna si non conceditur vti?)
Lego, Quò mihi fortunæ, si non conceditur vti?
& vero, cur ita legi debeat, multa sunt causæ: quas
minimo negotia videre intelligentes possunt.

IN EPISTOLAM VI.

Quidquid sub terra est, in apricum proferet
 ætas:

Defodiet, condetq. nirentia.) *Sententiam*
hæc, videri potest, sumpsisse a Sophocle, apud quem
ita loquitur Ajax:

Απανθ' ὁ μακρὸς, καὶ ναεῖ' ἵμκτος γέρονος
 φύειτ' ἄμμιλα, καὶ φανέντα κρύπτεται.

Si virtus hæc vna potest dare) *Antiquus*
Bernardini Lauredani, adolescentis clarissimi, li-
ber, Si virtus hoc vna potest dare, neque dubium
est, quin ita legi debeat.

Mercemur seruum, qui dicter nomina, sæuum,
 Qui fodiat latus.) *Legendum suspicor,*

— *laum Qui fodiat latus.*

Si Mimnermus vti censet, sine amore iocisq.
 Nil est iucundum; viuas in amore iocisque.
Magna huius poëta apud veteres fuit auctoritas:
quod alibi ostendit Horatius:

Discedo Alcaus puncto illius: ille meo quis?

Quis, nisi Callimachus? si plus apposcere visus,

Fit Mimnermus:

sed & Propertius,

Plus

Plus in amore valet *M*immermi versus *H*omero.
versus autem, quibus ea sententia efficiebatur, quae
de hoc mētio est, eos apud *Stobaeum* perperis videre.

Τὶς δ' ἐβίος, τί δ' ἐτερόν; ἀνελθὺς δὲ ἀφ' ὧν
δίδης,

Τεθναίνῃ, ὅτ' ἐμοὶ μὲν πταῖζομαι, οὐκ

IN EPISTOLAM VII.

Haec male Telemachus.) *Locum est* *Οδυσσεύς*
δ. ubi cum *M*enelaus longum cum *T*elemacho
sermonem ita clussisset:

Καὶ τότε σ' εὖ πέμψω, δώσω δέ τοι ἀγαθὰ
δῶρα

Τρεῖς ἱππῆες, καὶ δῶρον εὐχρόνιον· ἀλλ' ἔτι
interiectis aliquot versibus, responderet Telemachus.

Δῶρον δ' ὅτ' ἵκε μοι δόιης, κεκμήνειον ἔσο,
ἱππῆες δ' εἰς Ἰθάκην οὐκ ἄξιον, ἀλλὰ σοὶ
αὐτῷ

Εἰθὰ δὲ λείψω ἀγαλμα· σὺ γὰρ πεδίσιον ἀν-
νάσσεις

Εὐρεὸς, ὃ ἐνὶ μέναισιν πολὺς, οὐδ' ἐκύπτει
Πύροι τε, ζεαίτ' ἢ δ' εὐρυφυὲς κρήνη λευκόν.

Εἰδ' Ἰθάκῃ οὐτ' ἀνδρόμην εὐρέες, οὐτ' ἀπὸ λει-
μῶν.

Αἰγὶ βόσκουσιν, μᾶλλον ἐπήρατος ἰπποπόροιο.
Οὐ γὰρ τις νήσων ἱππῆλας οὐδ' εὐλείμων,

Αἰθ' ἀλὶ κεκλιάται, Ἰθάκῃ δέ τε καὶ περὶ
πασέων.

IN EPISTOLAM XII.

Si veniri bene, si lateri est.) *Dictum hoc videtur de Menodori sententia, qui summum bonum desinebat firma corporis affectione, & explorata spes semper ita fore: ut est apud Ciceronem quinto Tusculanarum disputationum. Id autem docuerat philosophus ille in libro, quæ inscripserat, αὐτὸ τὸ μείζονα εἶναι τὴν παρήμιας αἰτίας πρὸς ἐὺδαιμονίαν τῆς ἐκ τῶν πραγμάτων, ἢ ἡ πᾶσι lingua expresserat, ut diceret, τέλος ἀγαθῶν εἶναι τὸ σαρκὸς εὐταρίης κατὰ σῆμα, καὶ τὸ αὐτῆς (sed forte melius legitur αὐτῆς τέτυς) πρὸν ἔλπιμα. Auctor Clemens Alexandrinus libro secundo Stromat.*

IN EPISTOLAM XV.

non hercule miror,
Aiebat, si quis comedat bona) *Ita est aperte in libro Bernardini Lauredani: & ita in impressis pane omnibus legebatur, multis annis antequam Petrus Victorinus, homo doctissimus, Variarum lectiorum libros edidisset.*

IN EPISTOLAM XVI.

Vir bonus, & prudēs audebit dicere, Pentheu,
Rector Thebarum. quid me perferre, pati q.
In-

Indignum coges?) Superiore anno elucubratus
eram annotationum in varios auctores libellos du-
os: quos cum edere cogitarem, accidit quiddam ut
eos ad tempus aliquod premere satius ducerem.
quonia igitur, quando eos editurus sim aut potius,
editurus nec ne sim, ne ipse quid, si quis roget, satis
explorate scia, libet interim communicare cum
studiosis caput primum prioris libri: quo hoc ipse
Horatius versus aliqua ex parte interpretabar. in
eo igitur ita scriptum est.

*Vir bonus, et prudens audebit dicere: Penitus
Rector Thebæarum, quid me perferre, patitur
Indignum coges? Adimam bana: nempe puer, re
Lætas, argentum, tollas licet. In manibus
Compedibus feno te fuit custode tenebo.*

*Ipse Deus, finit atque volam, me soluet, opinor,
Hoc sentis, moriar: mors ultima linea rerum est.*

*His versibus Horatius exprimere, quasiq. an-
te oculos statuere voluit. eam animi libertatem,
quam veteres philosophi, ac Stoici præter ceteros,
in omnibus sapientibus, neque præterea in quibus-
dam alijs, esse dicebant: qua fieret, ut illi tyranno-
rum minas, imperia, potentiam pro nihilo puta-
rent, ac libere iccirco apud eos, intrepidèq. loque-
rentur: quippe qui præclare intelligerent, ea modo
fortune ludibria, in quibus ipsi nullam beatæ vitæ
partem ponerent, a tyrannis eripi posse: bona ani-
mi, quæ ipsi non summa tantum, sed sola etiam
vere bona ducerent, firmiora esse, quàm ut ullam
eius-*

eiusmodi vim reformidare deberent: vinciri posse corpora; animos nullis vinculis coerceri: mortem denique, vixis metu ceteri homines fanda infanda omnia & paterentur, & facerent, ipsi sibi nunquam refugiendam, non nunquam etiam ultro accersendam; semper quidem aequissimo animo subeundam putarent. Hec igitur Horatius exprimere cum vellet; praestantissimi poeta Euripidis locum sibi ad imitandum proposuit, eumque leuiter inflexum, & immutatum, apte admodum, scienterque ad id quod docere instituerat, accommodauit. Quibus enim verbis scenicus ille philosophus; ut enim veteres uanauerunt, Liberum patrem, cum Pentheum alloqueretur, utentem fecerat; isdem noster hic quemlibet sapientem aduersus tyrannos ut posse docuit: ipsumque in ore explicanda, retinuit Penthei nomen, ut quem ipse cuius poeta locum imitatus esset, posteris indicaret. Ipsa igitur Euripidis verba ponam: quae ex reduplicata utilitate studiosos percipituros esse confido: quod & Horatii locum intelligente, & eius exemplo discent, quomodo in Graecorum poetarum lectione versari, eosque in usum suum conuocare debeant. Euripides Bacchis:

Διο. εἴ πο' ὅς τις παθεῖν δέει. τί με τὸ δεινὸν ἐργάζομαι;

Περ. τῶν τοῦ μετ' ἀβρὸν βότρυζον τιμῶ σέθεν.

Διο. ἱερὸς ὁ πλόκαμος. τῷ θεῷ δ' αὐτὸν τρίψω.

Περ

Πεν. ἔπειτα γύρσον τὸν δ' ἀρχαῖος ἐκ χει-
ροῖν.

Διο. αὐτὸς μ' ἀφαιρῷ. τὸνδε Διονύσου φορῶ.

Πεν. εἰρκταῖσι τ' ἐνδον σῶμα σὸν φυλάξο-
μεν. (θέλω.

Διο. λύσει μ' ὁ δαίμων αὐτὸς, ὅταν ἐγὼ
*Admirari autem licet, quanto & ingenio, &
iudicio Latinus poeta, qua inflectere ad institutum
suum non poterat, ea pratermisit, aliaq. eorum
loco accommodate ad significandum id, quod vo-
lebat, interposuerit. quod eodem modo facere om-
nes debent, qui veterum scripta cum laude imita-
ri volunt.*

IN EPISTOLAM XVI.

Si pranderet olus patienter) *Diogenes Laër-
tius in Aristippo: παριόντα ποτὲ αὐτὸν λάχα-
να πλυῶν Διογένης ἐσκώψατο καὶ φησιν, εἰ
ταῦτα ἑμάθης παρσφένεας, οὐκ ἂν τυραν-
νῶν αὐλάς ἐτρεχέμενες. ὁ δὲ, καὶ σὺ, εἶπεν,
εἴ ποτ' ἦ δεις ἀνθρώποις ὁμιλεῖν. οὐκ ἂν λά-
χανα ἐπλυνες.*

Omnis Aristippum decuit color, & status,
& res.) *Laërtius de eo: ἦν δὲ ἱκανὸς ἀρμόσα-
σθαι καὶ τόπῳ, καὶ χρόνῳ, καὶ παρσώπῳ,
καὶ πᾶσαι διεστάσιν ἀρμονίας ὑποκρίνα-
σθαι.*

IN EPISTOLAM XVII.

Exiguâq. togæ simulet textore Catonem)
In quibusdam veteribus, pro textore, legitur tes-
quore, ignota quidem mihi vox: sed videant alij,
credibile sit, an minus, tesquorem pro squalore di-
xisse Horatium. id enim quosdam non ineruditos
homines suspicari video.

IN EPISTOLAM

DE ARTE POETICA.

Poteram facile supersedere hoc labore anno-
 tandi quidquam in epistolam de arte poëtica: tot
 enim eruditi homines in eam scripserunt, scribuntq;
 quotidie, ut ea breui pauciores aliquanto versus;
 quàm interpretes, habitura videatur. suspensio igitur,
 ut aiunt, brachio eam percurrere satis habe-
 bo, & veluti dicis causa, pauca quadam annotare:
 quæ an alij iam notauerint, nescio: non enim sane
 nisi per admodum paucorum scripta legi: sed cum
 omnes, qui tractamus literas, iisdem fere utamur
 libris; nullo modo fieri potest, ut non eadem ani-
 maduertantur a pluribus. itaque mirari soleo, cum
 quidam ventosi homines conqueruntur, ea notare
 alios, quæ ipsi quoque antea viderint: in eoq; ita
 disputant, gravem sibi, minimeq; tolerandam,
 iniuriam fieri. nullam esse rationem, quæ ipsis quo-
 que in mentem venerint, ea dicere alios sine hono-
 rifica ipsorum appellatione, atque operapretiū est
 quo-

quorundam eā in re cognoscere amentiam. deprehensi enim sunt, qui cum legissent commentarium, quem proximo superiore anno in Catullum edidi, missis ad amicos litteris me accusarent, quod quaedam afferrem, ut mea, quae ipsi plus triginta iam annos in libris suis notata haberent. quasi vero magnopere mihi laborandum fuerit, quid in suo libro notasset is, quem ego natum mehercule nesciebam. sed, ut ad rem: si quid ab alijs dictum, tacito ipsorum nomine, attulero, testifior id me eo facere, quia, quod bona ipsorum venia dictum sit, quidquid mihi datur otij, soleo non paullo libentius in veterum quam in recentiorum scriptorum lectione consumere: non quod hos contemnam, sed quod a quibus ipsi didicerunt, ab iisdem volo ego quoque, si liceat, discere.

Telephus & Peleus) Quaedam scitu digna attulit in hunc locum Victorius lib. XIV. Variarum lectionum, quibus hoc addo, fabulam illam, in qua mendicius Telephus ita magnifice loquens inducebatur, Euripidis fuisse, ut testatur interpres Aristophanis in locum illum è Nubibus,

Τήλεφος εἶναι μυσὸς φάσκων,

Εκ πνευδῖς

Γνώμης τρώων πανδελετείης.

mendicum etiam fuisse eum, affirmat Timocles in iābicus quibusdam, quibus ad omnes pane calamitates, propositis magnorum virorum exemplis, rationem quandam minuendi doloris tradidit. ita e-

enim scribit.

- ὦν μὲν γὰρ Πένης,

Πτωχότερον αὐτὸ χαλμαζὼν τὸν Τήλεφον
Γενόμενον, οὕτω τὴν πέναν ῥαὸν φέρει.

de mendicitate autem Pelei commemorabo ea, quae

apud eundem interpretē legi: simul enim loco cui-
dam ex odis, ubi eiusdem mentio est, lucis aliquid
afferetur. Peleus igitur continentissimus fuisse pro-
ditur. cumque aliquando contigisset, ut Hippolyte,
Acasti uxor, eum adamasset, neque potuisset
blanditis ad explendam cupiditatem suam addu-
cere, calumniata est eum apud virum, quod sibi
vim afferre voluisset. Quod cum Acastus rescivis-
set, comprehensum eum, in solitudinemq. perdu-
ctum, ac spoliatum armis, dimisit, fore dicens, si
iustus esset, ut è periculo euaderet. cum autem in
eum irruere pararent ferae, miserunt ei Diaper
Mercurium, ensē a Vulcano fabricatum. atque
ita seruatus est. Narratur & alio quodam modo.
Peleus cum insidijs exceptum Phocum fratrem,
vna cum Telamone in patria interfecisset, exsula-
tum ut in Phthiam, ad Eurytum Aëtoris filium:
a quo expiatus est. illinc cum ad venationem apri
Calydonij profectus esset, in Eurytum incidit, e-
umq. nolens interemit. Rursum igitur ex Phthia
fugiens, locum ad Acastum venit: ab eoq. expi-
atus est. Astydamia vero, Acasti uxor, eius amo-
re capta, cum eum (qua praeclitus erat temperan-
tia) ad faciendum adulterium pellicere nequiss-
set.

set, tentatam se ab eo, apud virum mentita est. at is, quem expiarat, interficere quidē noluit: sed ducit eum ad venationem in montem Pelion, ibiq; sopitum relinquens, cum prius ensē ipsius sub stercore bubulo occultasset, domum reuertitur. ille vero somno solutus, neque reperto ensē, parum abfuit, quin interficeretur a Centauris: sed Chironis ope seruatus est.

— vt sibi quiuis

Speret idem; sudet multum, frustra q; laboret, Ausus idem.) Eadem sententia vsus est Isocrates in panathenaico, qui cum dixisset se illo compto orationis genere non vsurum, quo fuerat vsus adolescens: ἀλλὰ, inquit, ὥς ἅπαντες μὲν ἂν ἐλπίσειαν, ἢ βυλῆταις δ' εἰς δ' ἂν δυνήσκειν ραδίως, πλὴν τῶν πονεῖν ἐβελόντων, καὶ σφόδρα ἀποσεχόντων τὸν νῦν.

Indignor, quandoque bonus dormitat Homerus.) Quandoque, hic valet, quodcumque, vt & Petrus Victorius admonuit. sic et alias apud hunc ipsum scriptorem accipitur: vt,

Et quandoque potentior

Largis muneribus referit amuli.

Albanos prope te lacus

Ponet marmoream sub trabe Cypria, & lib. IV.

Concines maiore poeta pleetro

Cæsarem, quandoque trahet feroces

Per sacrum clium merita decorus

Fronde Sicambros.

B b 3

Vt

Vt qui conducti plorant in funere, dicunt,
Et faciunt prope plura dolentibus ex animo)

*in Lamb. in fano
lib. qui hunc versum
no 69 tantum est 169
habet et est. 169
fragnantibus
metris hanc non
et quidem hunc
versum vel hunc
a sit in hunc
indat*

Comparisonem hanc sumpsit ex Lucillio, ex cuius libro XXI. a Nonio citantur hi versus:

— mercede qua

Conducta flent alieno in funere praefica,

Multo & capillos scindunt, & clamant magis.

IN SATYRAS.

SATYRA IX. LIBRI.

PRIMI.

— sum paullo infirmior, vnus

Multorum. ignosces. alias loquatur.)

Vnus multorum, dixit, pro vnus è simplici plebe,
more Graeco, εἰς τῶν πολλῶν.

SATYRA X.

— vetuit tali me voce Quirinus

Post mediam noctē visus, cum somnia vera.)
Vera esse somnia, qua post mediam noctem fiunt,
affirmat & Theocritus: qui cum dixisset:

Νυχτὸς ὅτε τρίτατον λάχος ἴσεται, ἐγὼ θὶ
δ' ἡὼς.

addit paullo post:

Εὐ τε καὶ ἀβελέων ποιμάνεται ἔθνος ὀνείρων.

Versiculos natura magis factos, & cunctes

Mollius) Factos, valet, exquisite ornatos: ut &
Graeci πεποιημένους.

IN

IN SATYRAM III.

LIBRI II.

Mater te appello) Principium est versus è veterè quapiam tragœdia, quod ponitur & a Cicero-
ne in oratione pro Sextio. primo autem libro Tus-
culanarum disputationum etiam reliquum versus
ponitur:

*Mater te appello, quæ curâ somno suffusam leuas,
Neque te mei miseret. surge, & sepeli natum.*

Nequis humasse velit Aiace Atrida, vetas cur?

Rex sum) Ostendi supra in epistolis locum quen-
dam expressum ex Euripidis Bacchis. possem hoc
loco idem facere, & describere Sophoclis ex Aiace
mastigophoro versus, è quibus hic Teucris & Me-
nelai dialogus expressus est. sed quia multi versus
huc transferendi foret: satis habeo locum indicare,
ex quo eos, qui volet, petat.

IN SATYRAM IV.

Mutulus & viles.) In manuscripto Bernardini
Lauredani, etiamq; in impressis, quos ego quidem
viderim, omnibus, aut mutilus, aut Mitulus
legebatur.

Murice baiano) Tales quidam versus Anti-
phanis, aliorumq; veterum poetarum, apud Athe-
naeum libro primo leguntur, quos cum is conferre,
neque inutile, neque inincundum fuerit.

B b 4

IN

— terrestria quando

Mortales animas viuunt sortita: neque vlla est
Aut magno, aut paruo lecti fuga, quo benecirca
Dum licet, in rebus iucundis viue beatus:

Viue memor, quàm sis æui breuis.) *Quam orationem hic Horatius tribuit minimo animalculo muri, eandem tribuit Euripides fortissimo heroum Herculi, quem in Alceſtide ita loquentem facit:*

Ταῦτ' οὐω ἀκέσας καὶ μαθὼν ἐμῶ πάρα,
Εὐφραϊνε σῶτόν, πίνε, τὸν κατ' ἡμέραν
Βίον λόγῳ σὸν. τὰ δ' ἄλλα τῆς τύχης.

IN SATYRAM VII.

Duceris, vt neruis alienis mobile lignum)
In hoc versu explicando, piget dicere, quàm cacutiant interpretes, quàmq. nihil afferant dignum, in quo vel refellendo ponatur opera. Est autem intelligendum, vocari ab Horatio neruis alienis mobile lignum, id, quod Græci vocant νευρόπασσον. Eo autem nomine vocabantur exigua quadam simulacra hominum ita compacta, vt insertis quibusdam, siue neruis, siue fidiculis, singula earum partes alligata essent. itaque vt quis nervos illos traxerat, modo caput motitare, modo brachium porrigere, aut contrahere, modo vibrare oculos statim videbatur. quicumque tamen auctor est, Ψευδα-
ειρο-

εισοτελείς illius libelli, qui de mundo ad Alexandrū inscribitur, unico istae omnia funiculo solita fieri tradit. eius verba sunt: ὁμοίως δὲ καὶ οἱ νευροσάσαι μίαν μήρινθον ὀπτιωσάμενοι, ποιῶσι καὶ αὐχένα κινεῖσθαι, καὶ χεῖρα τῷ ζώῳ, καὶ ὦμον καὶ ὀφθαλμόν, ἐπὶ δὲ ὅτε πάντα τὰ μέρη μετὰ τινος εὐρυθμίας. ubi annotandum, ipsos quoque qui tales statuas vulge circumferrent, νευροσάσας, vocari.

F I N I S.

ALDI MANVTII DE METRIS
HORATIANIS.

*Genera metrorum, quibus in Odis vsus est
Horatius, sunt undeniginti.*

Primi generis Oda tres.

- Lib. 1. Ode 1. Mæcenas atavis edite regibus.
1. 3. Ode. 30. Exegi monumentum ære perennius.
4. 8. Donarem pateras, grataq; cōmodis.*

— — — — —

Secundi generis Oda XXVI.

1. 2. Iam

1. 2. *Iam satis terris niuis, atque dira.*
 1. 10. *Mercuri facunde nepos Atlantis.*
 1. 12. *Quem virum, aut heroa lyra, vel acri.*
 1. 20. *Vile potabis modicis Sabinum.*
 1. 22. *Integer vita, scelerisq₃ purus.*
 1. 25. *Parcius iunctas quatiunt fenestras.*
 1. 30. *O Venus regina Gnidi, Paphiq₃.*
 1. 32. *Pascimus siquid vacui sub umbra.*
 1. 38. *Persicos Odi puer apparatus.*
 2. 2. *Nullus argento color est avaris.*
 2. 4. *Ne sit ancilla tibi amor pudori.*
 2. 6. *Septimi Gades aditure mecum.*
 2. 8. *Vlla si iuris tibi peierati.*
 2. 10. *Rectius viues Lycini, neque altum.*
 2. 16. *Otiū Diues rogat in patenti.*
 3. 8. *Artis calebs quid agam kalendis.*
 3. 11. *Mercuri nam te docilis magistro.*
 3. 14. *Herculis ritu modo dictus o plebs.*
 3. 18. *Faune nympharum fugientum amator.*
 3. 20. *Non vides quanto moueas periclo.*
 3. 22. *Montium custos, nemorumq₃ Virgo.*
 3. 27. *Impias parra recinentis omen.*
 4. 2. *Pindarum quisquis studet emulari.*
 4. 6. *Diue, quem proles Niobea magna.*
 4. 11. *Est mihi nonum superantis annum.*
 5. 18. *Phœbe, sylvarumq₃ potens Diana.*

—U — — —UU —U — —

—U — — —UU —U —U

—U —

— 0 — — 00 — 0 — —

— 00

Tertij generis Oda XII.

1. 3. *Sic te diua potens Cypri.*
 1. 13. *Cum tu Lydia Telephi.*
 1. 19. *Mater seu Cupidinum.*
 1. 36. *Et ture, & fidibus iuuat.*
 3. 9. *Donec gratus eram tibi.*
 3. 15. *Vxor pauperis Ibici.*
 3. 19. *Quantum distat ab Inacho.*
 3. 24. *Intactis opulentior.*
 3. 25. *Quo me Bacche rapis tui.*
 3. 28. *Festo quid potius die.*
 4. 1. *Intermissa Venus diu.*
 4. 3. *Quem tu Melpomene.*

— — — 00 — 0 —

— — — 00 — — 00 — 00

Quarti generis Ode una.

1. 4. *Soluitur acris hiems grata vice veris & fauoni.*

— 00 — 00 — — — 00 — 0 — 0 — 0

0 — 0 — — 0 — 0 — —

Quincti generis Ode Septem.

2. 5. *Quis multa gracilis te puer in rosa.*
Onani

1. 14. *Onauis referent in mare te noui.*
 1. 21. *Dianam tenera dicite Virgines.*
 1. 23. *Vitas inuleo me similis Chloë.*
 3. 7. *Quid fles Asterie quem tibi candidi.*
 3. 13. *O fons Blandusia splendor vitro.*
 4. 13. *Audiuere Lyce Di mea vota Di.*

— — — uu — — uu — u —

— — — uu — — uu — uu

— — — uu — —

— — — uu — uu

Sexti generis Oda I x.

1. 6. *Scriberis Vario fortis & hostium*
 1. 15. *Pastor cum traheret per freta nauibus.*
 1. 24. *Quis desiderio sit pudor, aut modus.*
 1. 33. *Albi ne doleas plus nimio memor.*
 2. 12. *Nolis longa fœra bella Numantia.*
 3. 10. *Extremum Tanain si biberes Lyce.*
 3. 16. *Inclusam Danaen turris æhenea.*
 4. 5. *Diuis orte bonis optime Romule.*
 4. 12. *Iam veris comites quem mare temperat.*

— — — uu — — uu — uu —

— — — uu — — uu — uu

— — — uu — — uu — u —

— — — uu — uu

1. 7. *Laudabunt alij claram Rhodon, aut
Mitylenem.*
1. 28. *Te maris & terra, numeroq₃ carentis
arena*
5. 12. *Quid tibi vis mulier nigris dignissima
barris.*

— — — — —
— — — — —

Octau generis Ode unica.

1. 8. *Lydia dic per omnes.*

— — — — —
— — — — —

Noni generis Oda xxxvii.

1. 9. *Vides ut alta stet niue candidum*
1. 16. *O matre pulchra filia pulchrior*
1. 17. *Velox amœnum sepe Lucretilem*
1. 26. *Musis amicus trîstîtiam & metus.*
1. 27. *Natis in usum latitiæ scyphis.*
1. 29. *Icci beatis nunc Arabum inuides*
1. 31. *Quid dedicatum poscit Apollinem*
L 34. *Parcus Deorum cultor, & infrequens
O diua*

1. 35. *O diua gratum qua regis Antium*
 1. 37. *Munc est bibendum, nunc pede libero*
 2. 1. *Motum ex Metello consule civicum*
 2. 3. *Aquam memento rebus in arduis*
 2. 5. *Nundum subacta ferre iugum valet*
 2. 7. *O saepe mecum tempus in ultimum*
 2. 9. *Non semper imbres nubibus hispidos*
 2. 11. *Quid bellicosus Cantaber, & Scythes*
 2. 13. *Ille & nefasto te posuit die*
 2. 14. *Eheu fugaces Posthume, Posthume*
 2. 15. *Iam pauca aratro iugera regia*
 2. 17. *Cur me querelis exanimas tuis*
 2. 19. *Bacchum in remotis carmina rupibus*
 2. 20. *Non usitata, nec tenui ferar*
 3. 1. *Odi profunum vulgus, & arceo*
 3. 2. *Angustam amici pauperiem pati*
 3. 3. *Iustum, & tenacem propositi virum*
 3. 4. *Descende calo, & dic age tibia*
 3. 5. *Calo tonantem credidimus Iouem.*
 3. 6. *Delicta maiorum immeritus lues*
 3. 17. *Æli vetusto nobilis ab Lamo*
 3. 21. *O nata mecum consule Manlio*
 3. 23. *Calo supinas si tuleris manus*
 3. 26. *Vixi puellis nuper idoneus*
 3. 29. *Tyrrhena regum progenies tibi*
 4. 4. *Qualem ministrum fulminis alitem.*
 4. 9. *Ne forte credas interitura, que*
 4. 14. *Que cura patrum, queq; Quiritium*
 4. 15. *Phœbus volentem prælia me loqui.*

— — — — — — — — — —

— — — — — — — — — —

— — — — — — — — — —

— — — — — — — — — —

Decimi generis Oda tres.

1. 11. *Tu ne quaesieris scire, nefas, quem mihi
quem tibi.*
1. 18. *Nullam V are sacra vite prius scueris
arborem*
4. 10. *O crudelis adhuc, & Veneris muneri-
bus potens*

— — — — — — — — — —

Vndecimi generis Ode una.

2. 18. *Non ebur, neque aureum.*

— — — — — — — — — —

— — — — — — — — — —

Duodecimi generis Oda una.

3. 12. *Miserarum est, neque amorì dare lu-
dum*

— — — — — — — — — —

— — — — — — — — — —

— — — — — — — — — —

Ter-

Tertiydecimi generis Ode una.

4. 7. *Diffugere nives, redeunt iam gramina
campis.*

— — — — —
— — — — —
— — — — —

Quartidecimi generis Ode decem.

5. 1. *Ibis liburnis inter alta navium.*
5. 2. *Beatus ille, qui procul negotijs.*
5. 3. *Parentis olim si quis impia manu.*
5. 4. *Lupis & agnis quanta sortito obtrigit.*
5. 5. *At o deorum quisquis in calo regis.*
5. 6. *Quid immerentes hospites vexas canis.*
5. 7. *Quo quo scelesti ruitis, aut cur dexteris.*
5. 8. *Rogare longo putidam te seculo.*
5. 9. *Quando repostū Cecubū ad festas dapes*
5. 10. *Mala soluta navis exit alite.*

— — — — —
— — — — —
— — — — —

Quintidecimi generis Ode una.

5. 11. *Pecti nil me sicut antea inuat.*

— — — — —
— — — — —
— — — — —

Sex-

Sextidecimi generis Oda vna.

5. 13. *Horrida tempestas calum contraxit, &
imbres.*

— 00 — — — — — 00 — —

0 — 0 — — — 0 — 00 — 00 —

Decimiseptimi generis Oda vna.

5. 14. *Mollis inertia cur tantā diffuderit imis.*
6. 15. *Nox erat, & calo fulgebat Luna sereno.*

— 00 — 00 — — — — — 00 — —

— — 0 — — — 00 — — — —

Decimioctavi generis Oda vna.

5. 16. *Altera iam teritur bellis ciuilibus etas.*

— 00 — 00 — — — — — 00 — —

0 — 0 — 0 — 0 — 0 — 00

Vndeuigesimi generis Oda vna.

5. 17 *Iam iam efficaci do manus scientia.*

— — 0 — — — 00 — 0 — 0 —

D d GENE-

GENERA METRORVM

QVAE IN PRIMO

LIBRO.

Oda prima Monocolos. Sunt enim omnes versus choriambici Asclepiadei tetrametri acatalecti, qui constant è spondeo, & duobus choriambis, & Pyrrhichio vel iambo, hoc modo.

Mœce -- nās ātānīs -- -- ēdītē rē -- -- gībūs
uu o et -- -- prasīdium ē -- -- dūlcē decus -- --
meūm uu

-- -- uu -- uu -- uu

-- -- uu -- uu -- uu

Oda II. Dicolos tetrastophos. primi quique tres versus sunt hendecasyllabi sapphici pentametri acatalecti, qui constant è trocheo, spondeo, daetylo, & duobus trocheis, vel spondeo ultimo, Sic.

Iām sā -- -- tīs tēr -- -- rīs nīuīs -- -- atqūe -- di-
re --

Grāndī -- -- nis mi -- -- sit pātēr -- -- et rū -- -- ben-
te --

Dēxte -- -- rāsā -- -- crās pōpū -- -- lātūs -- -- arcēs --

Quartus autem quisque est Adonius dimiter catalecticis ex daetylo & spondeo vel trocheo, sic.

-- --

— u — — uu — u — —

— u — — uu — u — u

— u — — uu — u — —

— uu — u

Ode I I I. Dicolos distrophos. Primus quisque
versus est choriambicus Gliconius trimeter acata-
lectus, constans è Spondeo, Choriambo, & Pyr-
rhichio, vel Iambo, sic.

Sic tē — — diuā pōtēns — uu — Cypri —

Secundus vero quisque, Choriambicus, Ascle-
pia deus tetrameter Acatalectus, è Spondeo, duo-
bus Choriambis, & Pyrrhichio, vel Iambo, sic.

Sic frā — — trēs Hēlēna — uu — lūcidā sy — uu — dē-
rā uu

— — — uu — u —

— — — uu — — uu — uu

Ode I I I I. Dicolos distrophos. Primus quis-
que versus est Dactylicus Archilochius heptame-
ter Acatalectus, constans è quattuor primis pedi-
bus spondeis, vel Dactylis indifferenter ut in ver-
su Heorico, deinde è tribus trochais, vel spondeo
ultimo, sic.

Sōlūtūr — uu ācrīs hy — uu ēms grā — — tā nīcē — uu
uērīs — u ēt fā — u nōni — —

Secundus vero quisque est Archilochius con-
stans ex penthemimere iambica, id est ex iambo
vel spona deo, Iambo, & syllaba. Deinde è tribus
Trochais, vel Spondeo ultimo, sic.

D d 2 Trā-

Trāhūnt — que sic — cās — māchī — ne cā — rē
nās —

— — — — —

— — — — —

Oda v. Tricolos tetraastrophos. Primi quique
duo versus sunt Asclepiadei, qualis ille, Macenas
atanis edite regibus. Scanduntur enim sic.

Quis mūl — tā grācilis — — — — — te puer in — — — — — rōsā
— — — — —

Pērfū — — sūs lī quīdī — — — — — ūrgēt ōdō — — — — — rībūs — — — — —

Tertius autem quisque est Pherecratins Heroi-
cus trimeter Acatalectus, constans è spondeo, Da-
ctylo & Spondeo, sic.

Grātō — — Pyrrhā sūb — — — — — āntrō — — — — —

Quartus vero quisque est Gliconius, qualis ille,
Sic te diua potēs Cypri. Scanditur enim hoc modo.
Cui flā — — — — — nām relīgās — — — — — cōmām — — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

Oda v i. Dicolos tetraastrophos. Primi quique
tres versus sunt Asclepiadei, qualis ille, Macenas
atanis edite regibus. Scanduntur enim, hoc modo.

Scribē — — — — — ris vāriō — — — — — fortīs ēt hō — — — — — stīūm — — — — —
Victōr — — — — — Mōōnī — — — — — cārminīs ā — — — — — lītē — — — — —

Quām

Quāmrēm -- cūnquēfē rōx -- -- nāuībūs aut
-- -- ēquis --

*Quartus autem Gliconius, qualis, Sic te dina
 potens Cypri. Scanditur sic.*

Milēs -- tē dūcē gēs -- sē it --

-- -- -- --

-- -- -- --

-- -- -- --

-- -- -- --

*Ode VII. Dicolos distrophos, primus quisque
 versus est Heroicus Hexameter Catalecticus in
 duas syllabas, constans è sex pedibus Daetylo, &
 Spondeo indifferēter in omnibus locis, quanquam
 in quinto aliquando Spondeus ponitur, & in sexto
 Daetylus, ubi etiam saepe pro Spondeo Trocheus
 admittitur.*

*Sed de versu Heroico multa diximus in insti-
 tutionibus nostris grāmaticis. scanditur autem sic.*

Lāudā -- bunt ālī -- -- ī clā -- -- rām Rhōdōn --
aut Mīty -- -- tēnēn --

*Secundus autem quisque est Daetylicus Ale-
 manius tetrameter Catalecticus, habens quattuor
 ultimos pedes Heroici versus, sic.*

Aut ēphē -- -- sūm bīmā -- -- rīs uē Cō -- -- rīn
D d 3 thī --

thi--

-- --uu -- --uu --uu --

--uu --uu --uu --

Oda VIII. Dicolos distrophos. Primus quisque versus est Aristophanius Dimeter Acatalectus, constans è Choriambo, & Bacchio, siue Amphimacro, hoc modo,

Lydiā dic --uu pēr omnēs

Secundus autem quisque est Choriambicus Alcaicus Tetrameter Acatalectus, constans ex Epitrito secundo, duobus Choriambis, & Bacchio, siue Amphibracho, hoc modo.

Tē deōs ō --u-- rō sybārīm --uu-- cūr prōpērēs
--uu-- amāndō u--

--uu-- u--

--u-- --uu-- --uu-- u--

Oda IX. Tricolos tetraastrophos. Primi quisque duo versus sunt Daetylici Alcaici Acatalecti, qui constant ex Penthemimere Iambica, id est ex Iambo vel Spondeo, Iambo, & syllaba, que dicitur casura, deinde è duobus Daetylis, vel ultimo Amphimacro, hoc modo.

Vidēs u-- ut āl u-- tā-- stēt nūē --uu cāndidūm --uu
Sōrā u-- cte, nec u-- iām sūstine --uu ant ōnūs --uu

Tertius autem quisque est Iambicus Archilochi-

chius Dimeter Hypercatalectus constans quattuor pedibus primo & tertio Iambo, vel Spondeo, secundo & quarto Iambo duntaxat. deinde, super est syllaba, hoc modo.

Sylua -- lābō -- rātes -- gelū -- quē

Quartus autem quisque est Daetylicus Alcæicus Acatalectus, constans ex Dimetro Heroico, & Dimetro Trochaico, id est ex duobus Daetylis, & duobus Trochaïs iambici Alcæici Pentametri Acatalecti, qui constans est Spondeo, tribus Choriambis, & Pyrrhichio, vel iambo, hoc modo.

Tū ne -- quasiēris -- scire nēfās -- quē mihi quē

Finē -- di dederint -- Leūcōthōē -- nēc bābylō -- nīōs

-- -- -- -- --

-- -- -- -- --

Libro secundo.

Oda XVIII. Dicolos distrophos. Primus quisque versus est Iambicus Archilochius Dimeter Acatalectus, constans Amphimacro, & duobus Iambis, vel ultimo Pyrrhichio, hoc modo.

Nōn ebūr -- nequ' aū -- rēim

Secundus quisque versus est Iambicus Archilochius dimeter Acatalectus, constans est quinque Iambis & syllaba, recepto tamē in locis imparibus

D d 4 etiam

etiam Spondeo, hoc modo.

Mea u- *veni* u- *det* in u- *dōmō* u- *lācū* u- *nār* u-

u- u- u- u- u- u-

u- u- u- u- u- u-

Libro tertio.

Oda xxi. Dicolos tristochos. Primi quique duo versus sunt Ionicis a minore Sapphici trimetri Acatalecti, qui constant è tribus Ionicis a minore vel ultimo Paeone tertio, hoc modo.

Miserār est u- u- -- *neq̄ amōrē* u- u- -- *dāre lūdū* u-

Neque dulci u- u- -- *mālā vinō* u- u- -- *lāuer* aut ex

Tertius item versus est Ionicus a minore Sapphicus Acatalectus, sed tetrameter, constans è quattuor Ionicis a minore hoc modo.

animārī u- u- -- *mētūentes* u- u- -- *pātriā ver* u- u- -- *berā linguae* u- u- --

u- u- -- u- u- -- u- u- --

u- u- -- u- u- -- u- u- --

u- u- -- u- u- -- u- u- -- u- u- --

Libro quarto.

Oda vii. Dicolos distrophos. Primus quisque versus est Heroicus Hexameter Catalecticus, qualis, Laudabunt alij claram Rhodon, aut Mitylenen hoc modo.

Dis-

Diffū -- gēre nī -- uēs rede -- ūnt iām -- grā-
minā -- cāmpis --

Secundus quisque est Dactylicus Archilochius
dimeter Hypercatalectus, constans duobus Dacty-
lis. & syllaba hoc modo.

ārbōri -- būs quē cā -- mā --

--- -- --
-- -- --

Libro quinto.

Oda prima Dicolos distrophos. Primus quisque
versus est Iambicus Hipponactius trimeter Aca-
talectus, constans è sex Iambis, recepto tamen in
locis imparibus etiam Spondeo, hoc modo.

ībis -- libur -- nis in -- tēr āl -- tā nā -- ū-
m

Secundus quisque est Iambicus Archilochius
Dimeter Acatalectus, constans è quattuor Iam-
bis, recepto tamen in locis imparibus etiam Spon-
deo, hoc modo.

āmi -- cē prō -- pūgnā -- cūlī

--- -- --

--- -- --

Oda XI. Dicolos distrophos. Primus quisque
versus est Iambicus Hipponactius trimeter Aca-
tale-

zalectus, Qualis ille, Ibis Liburnis inter alta navi-
um, hoc modo.

Pēti - - nīhil u - mē si - - cūt ān u - tēā u - iūnāt u u

Secundus vero quisque est Sapphicus, constans
penthemimere heroica & Dimetro Iambico, id est
ē duobus Daſtylis, & ſyllaba, deinde ē quatuor
Iambis, recepto tamen in locis imparibus etiam
Spondeo, hoc modo.

Scribere - u u vērſi cū - u u lōs - āmō u - re pēr u -
cūlsūm - - grāni u -

- - u - - - u - u u u

- u u - u u - - u - u - - - u -

Ode XII. Dicolos distrophos. Primus quiſ-
que verſus eſt Heroicus Hexameter Gatalecticus,
qualis ille, Laudabunt alyclaram Rhodon, aut
Mitylenen, hoc modo.

Horridā - u u tēmpē - - ſtās colūm cōn - -
tāxī et u u imbrēis - -

Secundus vero quisque eſt Archilochius con-
ſtans Dimetro Iambico & Penthemimere heroi-
ca, id eſt ē quatuor Iambis, recepto tamen in locis
imparibus etiam Spondeo. Deinde ē duobus Da-
ſtylis, & ſyllaba, hoc modo.

Ninēs u - que dē u - dūcūnt - - Iōnēm u - nūnc
māre - u u nūnc ſylu - u u e -

- u u - - - - u u - -

0-0 --- 0-00 -00 -

Ode XIII. Dicolos distrophos. Primus quisque versus est, qualis, Laudabunt alij claram Rhodon, aut Mitylenen, hoc modo.

Mōllis in -00 ērtiā -00 cūr tūn -- tām diffū
derit -00 imis --

Secundus autem quisque est Iambicus Archilochius Dimeter Acatalectus, qualis ille, Amice propugnacula, hoc modo.

ōbli -- uio 0- nēm sēm -- sibūs 00

-00 -00 --- -00 -

-- 0 ---00

Ode XVI. Dicolos distrophos. Primus quisque versus est Heroicus Hexameter, hoc modo.

alterā -00 iam teri -00 tūr bēl -- lis ci -- uilibus -00 atās --

Secundus vero quisque est Iambicus Hipponateus Trimeter, Qualis ille, Ibis Liburnis inter alta nauium, quanquam in hac Ode secundus quisque versus constat è solis Iambis, quod semel tantum legitur fecisse Horatium. Quam ob rem versus ille, Eamus omnes execrata ciuitas, sic est legendus, Eamus omnis execrata ciuitas. Quod & Porphyrii placet, ut sit figurata locutio, Eamus omnis ciuitas execrata, hec & quæ poterūt redditus abscindere dulces. Sunt enim omnes iambi, hoc modo.

Suis

Suis u - et ip u - sa Rō u - ma vi u - ribus u - rn
it uu

—uu —uu — — — —uu — —
u — u — u — u — u — uu

Ode xvii. Monocolos. Sunt enim omnes
versus Iambi Hipponactei Trimetri Acatalecti.
Qualis ille, Ibis Liburnis inter alta navium, hoc
modo.

Iām i ef — — ficā u — ci dō — — manus u — sciēn
u — tia u —

Sūplex — — et ō u rō rē — — gna per u — prōser —
— pine u —

— — u — — — u — u — u —
— — u — — — u — — — u —

F I N I S.

EIVSDEM ALDI MANVTII
IN HORATIVM
SCHOLIA.

Oda prima libri primi.

E vterpe cohibet, neque polymnia. Sic in omni-
bus legi exemplaribus, sed non stat versus, quia
pro choriambō, paeon quartus est, neque poly. uu u.
le

legendum igitur vel, Euterpe cohibet, nec Poly-
hymnia, vel, Euterpe cohibet, nec Polymneia. sc
Polyhymnia, scandatur sic,

Eūtēr -- pē cōhibēt -- nēc pōlyhy -- mñ
α υ υ ,

ut componatur a πολὺ ἔ μνος, quasi Multi-
cinam, latine dixeris. id videtur sensisse Phor-
nus in libro de natura Deorum, ubi ait πολύμνια
δὲ ἐστὶν πολυῦμνητος ἀρετὴ, ἢ μάλλον, ἢ
πολλοὺς ὑμνοῦσα, καὶ ὅσα τῶν γεαυμά-
των ὑμνεῖται, παρεληφῆα, καὶ τῆς ἐκτε τῶν
ποιημάτων, καὶ τῶν ἄλλων συγεαυμάτων
ἰσοείας ὕψι μελῶμενη. Sic autem Polymneia, sic
Eūtēr -- pē cōhibēt -- nēc pōlymnē -- iά υ υ .
nec obstat, ly corripitur sequentibus m ἔ n, cum fa-
ciant syllabam, qua procedit, indifferentem, sicut
muta cum liquida, ut apud Gracos. Cratinus,
ἄλλοσπριογνόμοις ὅτι λήσμοσι μνημονικοῖσι.
λήσμοσι dactylus -- υ υ . Callimachus, ut citat
Ephestion, ἔ Priscianus, τῶς μὲν ὁ μνησάχει-
ος ἔ φη ξένος. τῶς μὲν ὁ dactylus. -- υ υ ἔ tunc
componitur ex πολὺ ἔ μνεῖα, quod sit multa
memoria. nam Iouis at memoria filias esse tuas
testatur Hesiodus in Theogonia,

Μῦσαι ὀλυμπιάδες κούραι διὸς αἰγρόχοιο.
Τὰς ἐν πιερὶ κρονίδῃ τέκε πατρὶ μιν γέισα
Μνημοσύνη, ἔ dissoluta diphthongo πολυμ-
νεῖα πεντασλλάβως καὶ ἰωνικῶς πολυμνηῖα.
vnde Polymneia, sicut elegia ἀπὸ τῆς ἐλεγι-
ας,

ἰα, secundum Ionas. Ovidius,

Flebilis indignos Elegeia solue capillos.

Quamquam Græci, tam prosa oratione, quam carmine, πολύμνια τετρασλλάβως cum accentu in antepenultima dicunt, vel altero y ex Polyhymnia, vel e excluso ex ei diphthongo. Hesiodus in Theogonia,

τερψιχόρη τ' ἐρετώτε, πολύμνια τ' ἔρανήη-
τε.

Sed abunde multa diximus in quarto institutum nostrarum.

Ode VIII. secundilibri.

Sæpe *Minaci*, sic legit Porphyrio, sed legendum potius *Minati*, ut sit participium, id quod & Acroni placet, ut sit ordo, Nec priores, amantes scilicet relinquunt tectum pia domina sæpe minati, scilicet, relicturos se eam. quod valde miserum, ut quod a servis fieri consuevit, id amatoribus non liceat, licet contempti deserturos se eam, quã amant, sæpe minati fuerint. Expressit enim vim amoris, ut ait Acron. Nam qui capti amore sunt, iniurias, contumelias contemptus, exclusiones, & id genus cetera pertinaciter ferunt peiore conditione, quam servi. Adde, quod eas, quarum amore capti sunt, appellant dominas, uti servi. nam dominus & servus correllativa sunt. Pulchre Propertius amanti-um hanc expressit servitutem, his versibus.

Tum mihi constantis deiecit lumina factus,

Et

Et caput impositis pressit amor pedibus.

Ode XII Eiusdem.

*Simul unctos Tyberinis humerasta-
Vit in undis, eques ipso melior Bellerophonte, neque pugno, neque segni pede victus.
Tres hos versus si quis sic scribat, primum necesse
est diuidere dictiones, quod durum videtur, licet
supra Ode eadem sit,*

*Neque dulci mala vino lauere, aut ex-
Deinde leŕophōnte est Paon tertius, cū esse debeat
Ionicus a minore, nam licet apud Gracos ὁ βελ-
λεροφόντης prima sit declinationis τῶν ἰσο-
συλλάβων Homerus ἱλιάδος Ζ,*

*Τετραίης ᾧ ᾠεῖτ' ἢ χάκτενε βελλεροφόν-
την,*

*Et paullo inferius,
ἥδ' ἔτεκε βία ἰέχνα δαΐφρονι βελλερόφοντι.
apud nos tamen est tertia, Bellerophontes Bellerophontis, ut εὐεπίδης εὐεπίδ' Euripides Euripidis. Horatius Ode VII. libri tertij.*

Vt Prætexit mulier perfida credulum

Falsis impulerit criminibus, nimis

Casto Bellerophonti.

Iuuenalis Satyra x. Omnibus in Terris.

*Sed casto quid forma nocet, quid profuit immo
Hippolyto graue propositum? quid Bellerophonti?
Quapropter iussi ego restituendos in suum locum
quem-*

quemadmodū habentur *Vienna* in antiquo quodā Codice apud Stanislaum Zaur, quod ad me amicus quidam meus misit, hoc ordine.

*Eques ipso melior Bellerophonte,
Neque pugna, neque segni pede victus,
Simul unctos Tyberinis humeros lauit in undis.
Hoc modo & seruantur integra dictiones, & non
claudicat versus in dictione Bellerophonte. nam
primi duo versus constant è tribus Ionicis a minore,
Tertius vero è quattuor, ut suo loco licet videre.*

Oda xvi. Epodon.

*Eamus omnes execrata ciuitas. Sic habetur in omnibus, quae quidem ipse viderim, exemplaribus. Sed quoniam in hac Ode secundi quique versus constant è solis iambis, quod studiose fecisse videtur Horatius, omnis legendum est, ut sit omnis ciuitas eamus, quae est, ut Porphyrio ait figurata elocutio, ut Pars in frustra secant. hinc subiungit Porphyrio, aut omnis ciuitas eamus, inquit, aut pars maior remaneat, quae mollis animi, & sine spe est, expersq; virtutis. Est autem ordo, omnis ciuitas execrata hac, & quae poterunt abscindere reditus dulces, eamus. execrata, hoc est execratione, & iureiurando interposito, sic supra. Forte communiter queritis, quid expediat, aut melior pars carere malis laboribus, nulla sententia sit potior hac, ire quocunque ferent pedes, quocunque Norat, aut
Africus*

Africus proteruus vocabit per undas, velut ciuitas Phoeceorum execrata agros, atque patrios lares profugit, reliquisq; sana habitanda apris, & lupis rapacibus. execrata agros, & patrios lares, sic dixit, ut Sallustius in Catilinario, interea plebs coniuratione patefacta, qua primo cupida nouarum rerum nimis bello fauebat, mutata mente, Catilina consilia execrari, Ciceronem ad celum tollere, veluti ex seruitute erepta gaudium, atque latitiam agitabat.

Ode eadem.

Nos manet Oceanus circumuagus. arua beata Petamus arua diuites & insulas. Sic est legendum, non arua beata petamus arua. tum ut secundus versus constet è solis iambis, ut ceteri, tum etiam quia bis dicendo, arua arua petamus beata, maiorem habet ad persuadendum vehemenciam, ut reliquam patriam. & circumuagus est proprium Oceani epitheton, quia vagatur circum omnem terram. nec placet hic Porphyriionis expositio, Oceanus circum arua beata vagus, quia valde siccum est, & quasi imperfectum quod sequitur, petamus arua, nisi addatur epitheton.

Ode xvii. Epodon.

Tunsq; venter patumeius, Videtur legendum

E e

par-

*partumeius, ut sit a partu partumeius, quod fœcū-
da eſet Canidia. id quod ex Acrone colligitur,
cum dicit, Partumeium dicit filium Canidia, quē
habere ſe fœcunditatis gratia letatur. quanquam
ipſe ſic conſtruo, & tuus venter, Partumeius, id eſt,
fœcundus eſt tibi, quia ſubiungit, & obſtetrice la-
uit pannos rubros tuo crnore.*

Ode eadem.

*Vt cunque fortis exilis puerpera. Porphyrio, &
qui eum ſecuti ſunt, exilis nomen eſſe dicunt, cum
ſit verbi exilio ſecunda perſona, nec aliter ſtat ver-
ſus, ut ſit Iambus in quarta ſede, in qua Spondens
eſſe non debet, quod & ipſe Horatius in Poëtica ſic
docet.*

*Spondeos ſtabiles in iura paterna recepit.
Commodus & patiens, non ut de ſede ſecunda
Cederet aut quarta ſocialiter. Quod ſi exilis hic
nomen ſit, foret Spondens in quarta ſede contra le-
gem Trimetri Iambici, quali uſus eſt Horatius.
ſcanditur autem ſic,*

*ut cūn — quē for — tis ex ſilis — puer — pe-
ra*

quod non aduertiffe Porphyrionem, miror.

IN ARTE POETICA.

*Inter erit multum Divus ne loquatur, an heros.
miror*

miror non aduertisse quosdam non dici posse, an herus, ut in multis etiam est exemplaribus, idq₃ repugnante syllaba. Sunt qui legunt diues ne loquatur, an Irus. sunt qui, Diuus ne loquatur, an Heros. sed melius legitur Dauus ne loquatur, an Heros. sic etiam est in meo antiquo exemplari.

In Epistola v. primi libri.

Vt coeat par,

*Iungaturq₃ pari Brutum tibi, Septimiumq₃
Et, nisi cena prior, potiorq₃ puella, Sabinum
Detinet, Assumam. Locus est & pluribus umbris.
Sed nimis arcta premunt olida conuiuia capra.*

Tu quotus esse velis rescribe.

*in quibusdam exemplaribus legitur Brutum tibi,
Septitiumq₃, Sed quoniam precedit, ut coeat par,
iungaturq₃ pari, & sequitur, Et nisi cena prior,
potiorq₃ puella Sabinum detinet, Brutam imprimendum iussimus, quae videtur fuisse Amica Septitij, vel, si mauis Septimij, nam utrunque legitur.
Deinde, quod in uno tantum legi exemplari, Assumam, pro ad summam reponendum curauimus, praesertim, quod si ad summam dixeris, aliquod desideratur verbum. Est autem ordo, ut par coeat, & iungatur pari, assumant tibi Brutam, & Septitium, & Sabinum, nisi prior cena, & potior puella detinet ipsum scilicet est locus & pluribus umbris idest conuiuiis, sed capra olida i. graue olentes pre-*

E c 2 munt

miunt; hoc est offendunt conuiuia nimis arcta, & hoc propter malum odorem, qui solet emitti, cum concauitas illa, qua sub alis est, nimis incalescit. Vnde Catullus.

Ladit te quaedam mala fabula, qua tibi fertur,

Valle sub alarum trux habitare caper.

umbra vero pro conuiuia uunnunquam accipitur, ut hic, & in sermonibus Satyra postrema.

Summus ego. & prope me Viscus Turinus, & infra,

Si memini, Varius, cum Seruilio Balatrone

Vibidius, quos Macenas adduxerat umbras,

Nomentanus erat super ipsum, Porcius infra

Ridiculus totas simul absorbere placentas.

Nomentanus ad hoc, ut, si quid forte lateret,

Indice monstraret digito. Quae carmina ideo etiam adposui, ut construerem. Est enim ordo. Summus

ego (eram in mensa) & prope me Viscus Turinus,

& si memini, infra (erat) Varius, & vibidius

cum Seruilio Balatrone. Nomentanus erat super

Macenatem, Porcius ridiculus absorbendo totas

placentas. (erat) infra, Nomentanus ad hoc, ut

digito indice monstraret, siquid (cibi suauis) for-

telateret, quos ipse Macenas adduxerat umbras,

hoc est secum duxerat ad conuiuium. Conuiuia autem

umbra dicuntur, quod sequantur inuitatos in coniu-

uium non ipsi etiam inuitati, ut umbra corpus. Quem

more Plutarchus Conuiuiorum libro vii. sic scribit,

τὸ δὲ τῶν ἀποκλήτων ἔθος, οὓς νῦν σκιάς

οὐκ

κα-

καλῶσιν, ὃ κεκλημένους αὐτοὺς, ἀλλ' ἔτι
 τῶν κεκλημένων ὅτι τὸ δεῖπνον ἀγομένους.
 ἐζητεῖτο ποθεν ἔσχε τὴν ἀρχὴν. ἐδόκει δὲ Σπὸ
 σωκράτης αἰετὸν δημόν ἀναπείσαντος, ὃ κε-
 κλημένον εἰς ἀγάθουτος ἵεναι σὺν αὐτῷ, καὶ
 παθόντά τι γέλοϊον. (ἔλαθε γὰρ καὶ τὴν ὁ-
 δὸν ἔπολειφθῆς ὁ σωκράτης.) ὃ δὲ περι-
 σῆλθεν ἀτεχνῶς σκιά, περιβαλὶζουσα σώμα-
 τος ἐξόπιθεν τὸ φῶς ἔχοντος.

*Sed hac Erasmus meus Roterodamus prouerbio-
 rii Chiliade prima, quae octo ab hinc menses curauit
 imprimenda, prouerbio nono, docte ut omnia, &
 copiose docet. inde igitur petat, qui melius scire
 voluerit.*

Epistola ultima secundi libri.

*Non es auarus, abi. Quid? cetera iam simul isto
 Cum vitio fuge. rite caret tibi pectus inani
 Ambitione? caret mortis formidine, & ira? Sic in
 omnibus fere exemplarib. legitur. & potest sic con-
 strui, Non es auarus, abi, Quid? iam fuge cetera
 simul cum isto vitio. quasi dicat, non potes per quod
 intelligimus te esse etiam auarum, si ceteris haeres
 vitiis, ac teneris. Ipse tamen, quod in uno tantum
 legi exemplari, sic iussi imprimendum, Non es a-
 uarus? abi.*

Quid cetera? num simul isto

Cum vitio fugere? caret tibi pectus inani

Ambitione? caret mortis formidine, & ira? hac

E e 3 mihi

*mibi vera lectio visa est. eligat sibi quisque utram
velit suo arbitratu.*

Satyra. III. primi libri.

*Illuc prauertamur, amatorem quod amice
Turpia decipiunt cecum vitia, aut etiam ipsa hæc
Delectant, veluti Balbinū Polypus Agna. Mul-
ti legunt Polypus metri caussa. sed & Polypus legi
potest. idq; dorice. Quod docet Athenæus his ver-
bis. ἀρχιτρατος δὲ φησι, πώλυποι ἐν τε Θά-
σῳ, καὶ Καρίᾳ εἰσὶν αἰετοί, καὶ κέρκυρα
βέβη πολλοὺς. μεγάλους τε τὸ πλῆθος. Δω-
ρεῖς δὲ αὐτὸν διὰ τῷ μεγάλῳ χαλῶσιν πω-
λύπου, ὥς ἔπι χαρμός. καὶ σιμωνίδης δ' ἔ-
φη πώλυπον διζήμενος, ἀπὶ και δὲ πολύπην.
Sic in Epigrammatis.*

ΑΝΤΙΠΑΤΡΟΥ.

Πώλυπον εἰναλίη πότ' ἔπι τραβλήτι τα-
ρυθεῖς
Ιελίῳ φύχειν πολλὸν ἀνῆκε πόδα.

ΙΣΙΔΟΡΟΥ.

Πώλυπον ἀρξεύσας ποτὲ γυνίχας, ἐξ ἀλός
εἰς γῆν
Ἐρρίψαν δῆσας θηρὸς ἱμαντοπέδης.

Quamto-

*Quamobrem & hic, & in Epodis illud
Polypus an grauis hirsutis cubet hircus in alis
Per, o, non per, u, excudendum, Po, iussimus.*

Eadem Satyra.

*Chrysippus dicat, sapiens crepidas sibi nunquā
Nec soleas fecit. cum Crepida Gracum sit voca-
bulum, & non per ε ψιλόν, sed per η μέγα, ut sic
dixerim scribatur, nam sicut, o, duplex est apud
Gracos μικρόν καὶ μέγα sic duplex ε, quorum al-
terum ψιλόν, ἢ τὰ alterum appellant, & decli-
netur, ἡ κρηπίς τῆς κρηπίδος τὴν κρηπίδα,
unde hac crepida, crepida. miror Horatium, &
cre, & pi, corripuisse, atque itidem Persium fecisse
prima satyra.*

*Non hic, qui in crepidas Graiorum ludere gestit
Tum Gelium lib. duodecimo, capite vigesimo, tan-
tum de prima syllaba correpta meminisse, cum &
secunda corripitur, qua similiter apud Gracos, ut
prima, producitur. Theocritus ecloga ὀσσερακου-
σίας ἢ ἀδονιαζέσαις,
Παντῶ κρηπίδες παντῶ χλαμυδιφόροι ἄν-
δρες.*

*Vbi κρηπί - - Spondens, & libro tertio Epigram-
maton εἰς ἀνδρείους,*

*Καὶ τὸ μὲν κρηπίδα πείγεται περὶ τοὺς
ἀρη.*

βωκρη Spondens, - - πίδαπε, daclilus. - -

Verba

Verba autem Gelli hæc.

Omnia enim ferme id genus, quibus plantarum calces tantum in fine teguntur, cetera prope nuda, & teretibus habenis iuncta, sunt, soleas dixerunt, nonnunquam græca voce crepidulas. Gallicas autem verbum esse opinor novum, non diu ante ætatem M. Ciceronis usurpatis cœptum. Itaque ab eo ipso positum est in secunda Antonianarum. Cum Gallicis, inquit, & lacerna curreisti. Neque in ea significatione, id apud quenquam alium scriptum lego, gravius duntaxat auctoritatis scriptorem. Sed ut dixi crepidas, & crepidulas prima syllaba correpta id genus calciamentum appellaverunt. quod Græci κρηπίδας, hæc Gellius. Sed forte Horatius imprudenter lapsus est. & Persius, & alij eum secuti sunt. tanquam id vel licuisse sibi Horatius voluerit, vel ab antiquioribus acceperit. non enim adduci possum, ut credam, Latinam esse vocem arbitratos crepidam, atque a crepo vel crepitu, qui inter ambulationem a crepidatis redditur, derivari, ut existimant nonnulli Græcarum litterarum rudes. Quemadmodum, qui post Virgilium fuerunt Ovidius, Lucanus, Statius, & alij eimarime dixerunt illi imitati, cum apud Græcos due sint dictiones εἰς προpositio ἰωνικός & ἀπλοῖς dativus. Virgilius Aeneidos lib. ix. Tum sonitu Prochyta alta tremit, durumque cubile Inarime Iouis imperijs imposita Typhæo. Excusamus autem hic Virgilium, sienti studiose dixerit eimarime licet apud
Home-

Homērum legerit εἰν ἀείμοις duas esse dictiones. Quid, si & ipse minus aduertens lapsus est. Homo enim fuit. De qua dictione hac Stephanus.

Λεμμα, ὁμηρος, εἰν ἀείμοις, ὅθι φασι τυφώ-
 ἑος ἔμμεναι εὐνάς. οἱ μὲν ἐν κιλικίᾳ, οἱ δὲ ἐν
 σείᾳ, οἱ δὲ ἐν πιθηκούσας ὡς τὴν τυρρῆνοῖς
 φασι γενέσθαι τὸν μῦθον. τὸ ἐθνικὸν ἀεμμαῖος.
 ἐκαλουῦτο καὶ ἀεμοί. *Eustathius postquam
 multa de Arimis dixit Iliad. & hac subiungit. συν-
 ακτέον ἐκ τῶν ῥηθέντων καὶ ὅτι οἱ ἀεμοί ἀρ-
 σενικῶς, καὶ ἅττα ἀεμμα οὐδετέρως λέγονται,
 τοπικὸν δὲ τῶν ἀείμων ἀεμμαῖος. Strabo quo-
 que XIII. libro de Arimis hac dicit. περὶ γὰρ
 σι δὲ καὶ διότι καὶ δρυμώδης ὁ τόπος, καὶ κε-
 ραινοβόλος, καὶ ὅτι ἐν ταῦτα οἱ ἀεμοί, καὶ
 γὰρ οὕτως, εἰν ἀείμοις, ὅθι φασι τυφώος
 ἔμμεναι εὐνάς. ὅτι φέρει χώρῳ ἐνὶ δρυόεντι
 ὕδης ἐν πίοις δῆμῳ. & paullo inferius citat hac
 Pindari carmina ἀλλ' οἷός ἀπλατον κεραΐζε
 θεῶν τυφῶνα πεντηκοντακέφαλον ἀνάγχα
 ζεῦ πάτερ ἐν ἀείμοις ποτὶ. ecce, quod Ho-
 merus εἰν ἀείμοις, Pindarus ἐν ἀείμοις dixit.
 cur igitur Virgilius ex duabus dictionibus unam
 fecerit, mutata etiam declinatione einarime, eina-
 rimes, si non lapsus est, non video. forte pro εἰν ἀ-
 εῖμοις, εἰν ἀείμης videbatur sibi legisse apud
 Homerum. Quemadmodum & M. Tullio ali-
 quando contigit, quod & Gellius in noctibus, &
 Politianus in Miscellaneis attestantur, & ipse in*

F f

Episto-

Epistolis ad Atticum μνημονικὸν ἀμάρτημα
fuisse fatetur. Quod autem hunc versum *Homerus*
imitatus fuerit, εἰν ἀέμοις, ὅτι φασι τοῦ ὤϊος
ἐμμεναὶ εὐνάς, vel hinc colligitur, quod videtur
fere ad verbum traduxisse. Ille enim dicit in *Ari-*
mis, ubi aiunt *Typhoeos* esse cubilia. *Virgilius*,
Dextrumq; cubile *Inarime* Iouis imperys postea
Typhoeo.

Satyræ VI. primi libri.

Non quo fraudatis immundus *Nata* lucernis.
scribendum immundus *Naca*. Appellantur enim
naca, ut ait *Festus*, fullones, quod *Nausi* sint. i.
nullius pretij. Omnia fere opera ex lana νάχα di-
cuntur a *Græcis*. significat autem νάχη pellem ovi-
um. *Suidas* περὶ βάτων δορὰν. & subiungit, νά-
χη ἐν τριχὸν δέρμα, ἥτοι δρεὰ περὶ βάτων. ἡ
ἀναλογία δὲ, ὡς βλάβη βλάβος, καὶ νάπη
νάπος, καὶ δίψα δίψος, οὕτω καὶ νάχη νάχος.
ὡς τὸ δὲ φασιν ἡ ἀήτη, καὶ ἀρσενικῶς ἀήτης
ἀήτου, καὶ ἀράχνη καὶ ἀράχνης ἀράχνης
οὕτω καὶ ἡ νάχη, καὶ ὁ νάχος. τριχῶς οὖν ὁ
νάχος ἡ νάχη καὶ τὸ νάχος. κῶος δὲ τὸ τῆς αἰ-
γὸς δέρμα, καὶ κώδιον κῶας δὲ τὸ τοῦ περ-
βάτῃ. *Naca* igitur unico c. scribendum. ponitur
autē hic pro *Fulone* & homine nullius pretij, qua-
lis omnium villosa pellis.

Satyræ

Satyra x. eiusdem libri.

In omnibus exemplaribus, quæ ipsa viderim, uno excepto, desunt hi octo versus.

*Lucilli quàm sis mendosus, teste Catone
Defensore tuo peruinçam, qui malefactos
Emendare parat versus, hoc lenius, ille
Est quo vir metior, longe subtilior illo,
Qui multum puer & loris, & funibus vdis
Exortatus, ut esset opem qui ferre poëtis
Antiquis posset, contra fastidia nostra
Grammaticorũ equitũ doctissimus, ut redeã illuc.*

*Horũ versuũ & si stilus videtur Horatianus,
tamen, quia & Acron, & Porphyrio incipiunt
enarrare ab eo versu, nempe incompósito dixi pede
currere versus; puto eos esse adulterinos. quod ita
sit, nec ne, indicent doctiores.*

F I N I S.

2nd 6

